

ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳԻԱ

գրական-գեղարվեստական հանդես

36²⁰¹⁴ 37

ՊԻԵՍՆԵՐ

Նորայր ԱԳԱԼՅԱՆ	2	ՕՉՔ
Գուրզեն ԽԱՆՁՅԱՆ	14	ԵԿԱՎ-ԳՆԱՑ
Կարինե ԽՈՂԻԿՅԱՆ	52	ՎԵՐԶԻՆ ՀԱՍԲՈՒՅՔՐԸ՝ ՔՍԱՆՄԵԿ ՏԱՐԻ ԱՆՑ
Լևոն ՄՈՒԹԱԳՅԱՆ	62	ՀԻՆ ՏՈՒՆԸ
Վրամ ԱՐՄԵՆՅԱՆ	96	ԱՂԵ ԼԵՌ
Մամվել ԿՈՍՅԱՆ	126	ՄԿՆԻԿՆԵՐԸ ԼՈՒՆԻ ՎՐԱ
Մամվել ԽԱՎԱՋՅԱՆ	138	ՓՈՍԻ ՄԵԶ
Օքար ՊԵՐՏԱԽԻԱՆ	152	ՎԵՐԵԼԱՎԿՈՒՄ

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Նորայր ԱԴԱԼՅԱՆ

Իմ «Եվա» և «Աղամ» մեկ գործողությամբ բեմախաղերը «Դրամատորգիա» հանդեսում ընթերցողին ներկայացնելուց հետո, հարգելի Կարինե Խոդիկյանը ինձ հուշեց գրել նաև «Օձը» իրու «աստվածային այուժեի» ամիտիից շարունակություն։ Գաղափարը ոգևորեց ինձ։ Դրականացրի մյուսների պես արագ ու ինձ նման։ Եթե մի օր այս եռագրությունը մեկտեղված տպագրելու լինեմ՝ որպես ամբողջական ատեղծագործություն, երևի կանվանեմ «Աստվածային ֆարս»։ Ես այս պիեսները նվիրում եմ իր ժանրային բնույթով մեզանում բացառիկ «Դրամատորգիա» պարբերականի հիմնադրման 15-ամյակին։

OZL

ՄԵԼ գործողությամբ բեմախաղ

Գործող անձինք

ԱՊԱՄԸ

ԵՎԱՆ

ՕԶԼ

ԱՍՏԾՈ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԸ

Գործող անձինք միջին տարիքի ժամանակակից մարդիկ են: Վարագույրը դանդաղ և լնդիատումներով բացվում է Խնա Սումակի տիեզերական խորհրդավոր նրգեցողությամբ: Բեմի գրեթե կենտրոնում հասուն պառուղներավ ծանրաբեռնված խնձորի ծառ: Աղամը դահլիճից բարձրանում է թեմ, պատվում ծառի շորջ, կանգնում զմայլված ունկնդերով երգը, որն աստիճանաբար մարում է:

Գործողության վայրը՝ երևակայական դրախտ:

Ժամանակը՝ այսօր և վաղը:

ԱԴԱՄ - (ծոճրակին՝ երկար մազերի պոչ: *Սև բաժկոնով է, սպիտակ անդրավարտիքով:* Աչքերին՝ պրոֆեսորական ակնոց: Կանչում է): Եվա... Եվա... Որտե՞ղ ես: Չեզ կարուտել եմ:

ԵՎԱ - (գալիս է աջ թե ձախ կոլյիսից: Բացլանջ կապուտ շրջազգեստով է, պարանոցին՝ մարգարտաշար: Բարձրակրունկ կոշիկներն ընդգծում են կանացի հմայքը): Աղամ, սիրելիս, ինչո՞ւ ես ինձ համար գժվում:

ԱԴԱՄ - Որտե՞ղ էիր, երեք հազար տարի որոնում եմ քեզ:

ԵՎԱ - Թատրոնի փորձասենյակում ուժիսորի հետ սուրճ էինք խմում:

ԱԴԱՄ - Կարծեմ նա թեյիստ է:

ԵՎԱ - Կապուչինո: Նա ինձ սովորեցրեց՝ ինչպես դադարի ժամանակ և քայլելիս իմաստալից ինեմ առանց բառ ասելու:

ԱԴԱՄ - Ապա քայլիր: (*Հետևում է խնձորենու շորջը Եվայի կաքավայլվածքին:*) Օ՛, կին, ոդու ինձ անբուժելի կխելագարեցնես: Մի

բան խոսիր: Ասա՝ ինձ սիրում ես:
Ոչ մի բառ, խնդրում եմ: Շարժում-
ներդ շատ ավելին են ասում, քան
խոսքը: Կանգ առ: (Եվան կանգ-
նում է:) Ո՞ւմ ես ժպտում:

ԵՎԱ - Դու ասա:

ԱԴԱՄ - Ուեժիսորին:

ԵՎԱ - Խանդեցիր:

ԱԴԱՄ - Ժափտու խոսում է Լեռնար-
դո դա Վինչիի հետ:

ԵՎԱ - Ո՞վ է:

ԱԴԱՄ - Մոնա Լիզա Զոկոնդան:

ԵՎԱ - Քո՞յրս...

ԱԴԱՄ - Դու նրանից գեղեցիկ ես:

ԵՎԱ - Գեղեցկությունը սահման չու-
նի:

ԱԴԱՄ - Ունի, Լիզ. տիեզերքը, որ
բաղկացած է սիրո անհաշիվ
աստղերից: Քո դեմքին տիե-
զերքն է ժպտում:

ԵՎԱ - Ես Եվա եմ:

ԱԴԱՄ - Աստված ինձ ստեղծեց կա-
վահողից և ասաց՝ մարդիկ թող
լինեն քո պատկերով:

ԵՎԱ - Մազերիդ պոչը ինձ դուր է
գալիս, նման ես հիպահի, ով է
սարքել:

ԱԴԱՄ - Ավետարանից Մարկոսը:
Նա Աստծո անձնական վարսա-
վիրն է: Տարին մեկ-երկու անգամ
սիրունացնում է նաև Բարաք Օ-
բամային:

ԵՎԱ - Ես էլ եմ կա՞վ:

ԱԴԱՄ - Դու իմ կողոսկրն ես:

ԵՎԱ - Լեռնարդո ջան, կյանք...

ԱԴԱՄ - Եթե ես չլինեի Ադամ, լինեի
Տիգրան, Արթուր կամ Արշակ, չէր
լինի նաև Լեռնարդոն:

ԵՎԱ - Կյանք...

ԱԴԱՄ - Սիրում եմ քեզ:

ԵՎԱ - Ամենից շատ ինչս ես սիրում:

ԱԴԱՄ - Անուն:

ԵՎԱ - Ընդամենը երեք տա՞ն:

ԱԴԱՄ - Քո եռանկյունին:

ԵՎԱ - Դու կուրիչստ ես:

ԱԴԱՄ - Սիրտդ, հոգիդ, մարմինդ:

ԵՎԱ - Ինչո՞ւ չես համբուրում շուր-
թերս:

ԱԴԱՄ - Մեղրից էլ քաղցր կին:

ԵՎԱ - Դու գիծ ես, Ադամ:

ԱԴԱՄ - Տիսուր է ու ցավալի, որ գմե-
րը քիչ են, շատ քիչ, մարդկությու-
նը մահացու հիվանդ է լրջությամբ,
բայց դա չի գիտակցում և գլխա-
պտույտ գնում է դեպի սատանան:

ԵՎԱ - Ես էլ եմ ցանկանում գիծ լի-
նել:

ԱԴԱՄ - Դու գիծ ես, սիրելիս: Փողի
ու առարկաների աշխարհում ով
սիրում է, նա գիծ է:

ԵՎԱ - (Խանդաղատանքով): Ես եմ
ավելի գիծ, թե՞ դու:

ԱԴԱՄ - Ես:

ԵՎԱ - Չէ, ես:

ԱԴԱՄ - Ոչ:

ԵՎԱ - Խնդրում եմ, գոնե մի կաթիլ...

ԱԴԱՄ - Միայն այս ժամին, բեմի
վրա:

ԵՎԱ - Դու իսկական ասպետ ես:

ԱԴԱՄ - Աշխարհում պատերազմ է
սատանաների ու հրեշտակների
միջև, երկրաշարժ, ջրհեղեղ, ազ-
նիվները մեռնում են, գողերը՝ շա-
տանում, արևն աստիճանաբար
մոխրանում է, շուտով միայն գիշեր
կլինի, խոտ ու ծաղիկ կչորանան,
աշխարհը կդառնա անապատ, ես
վախենում եմ քեզ կորցնել:

ԵՎԱ - Ինչ էլ պատահի՝ ես ամբողջովին քոնն եմ, ոչ ոք չի կարող ինձ քեզնից գողանալ:

ԱԴԱՄ - Ինչ երջանկություն է, որ դրու աշխարհում կաս, սիրում եմ եռանկյունիդ, աստղազարդ երկնքին նայելիս քեզ եմ տեսնում: (*Հիացած նայում է վերև:*)

ԵՎԱ - Ես այստեղ եմ, Ադամ, բեմի վրա:

ԱԴԱՄ - Այնտեղից ես եկել ու այնտեղ ես գնալու:

ԵՎԱ - Միայն քեզ հետ:

ԱԴԱՄ - Աստվածային էգ՝ ծնված իմ հոգուց:

ԵՎԱ - Հոգին ի՞նչ է, Լեռնարդո:

ԱԴԱՄ - Դու ես:

ԵՎԱ - Եվ դու:

Հեռվից լսվում է սրինգի մեղմ ու կախարդիչ մեղերի: Ադամն ու Եվան դանդաղ մոտենում են իրարև, գրկախառնվելով, անշարժանում, կարծես սիրո մարմարե խմբաքանդակ լինեն: Սրինգ նվազելով, թերևասահ բեմ է ելում նրբակերտ Օճը, ոտարորիկ է, քարձրահասակ, հազին՝ մարմինը սեղմած օճակաշվե արծարափայլ շրջազգեստ: Բեմն ու հանդիսաբարել կախարդված են սրինգի ձայնից և օճի հմայչությունից: Տեսարանի ազդեցությամբ խնձորի ծառի ճյուղերը շարժվում են: Սի խնձոր է ընկնում գետնին: Օճը վերցնում է խնձորը և տեղափորում ծոցում այդ պահին նմանվելով երեք կրծքանի կնոջ: Ադամն ու Եվան հաջորդ մի քանի բովեներին նոյն սիրային դադարի մեջ են:

ԱԴԱՄ - Ծաղիկ ծովային...

ԵՎԱ - Ինձ սիրելով սպանիր:

ԱԴԱՄ - Ծծեմ շուրթերիդ նեկտարը:

ԵՎԱ - Օ՛հ...

ԱԴԱՄ - Խեղողվում եմ ալեկոծ ծովիդ հատակում:

ԵՎԱ - Վայ, մամմա միա...

ԱԴԱՄ - Հեքիաթ կին...

ԵՎԱ - Աստված ու աստղեր...

ԱԴԱՄ - Քեզ ի՞նչ պատահեց...

ԵՎԱ - Հղիացա...

ԱԴԱՄ - Ուժիսորից...

ԵՎԱ - Դու ես իմ ուժիսորը, սիրելիս:

Իմ մեջ քո որդին է ժպտում: Դու ուրախ չեմ:

ԱԴԱՄ - Լրան աշխարհի հետ չեմ փոխի: Անունը ի՞նչ դնենք: Մի տիեզերական անուն տուր:

ԵՎԱ - Ոչ Արևու ու Լուսին և ոչ է Լեռնարդո կամ Շեքսպիր:

ԱԴԱՄ - Ել ի՞նչ մնաց:

ԵՎԱ - Կիկոս:

ԱԴԱՄ - Կիկոսը չարաձձի ու անդաստիարակ է լինում:

ԵՎԱ - Կղաստիարակենք:

ԱԴԱՄ - Լա դաստիարակվողը չէ: Մի օր կրարձրանա խնձորի ծառը, ցած կրնկնի քարին ու կմեռնի:

ԵՎԱ - Վայ, Կիկոս ջան...

ԱԴԱՄ - Մինչև աշխարհի վերջը սգավոր կլինենք:

ԵՎԱ - Սիրիր ինձ, մխիթարիր, սիրոիր ինձ, մեղք եմ, նորից հղիացու, էլ ի՞նչ ընտանիք առանց երեխայի: Լրան քո անունը կտանք, ոչ մի դեպքում Դոն Կիխոտ:

ԱԴԱՄ - Կասեն Ադամ Ադամովիչ: Կավարտի Օքսֆորդի համալսարանը և կղառնա տիեզերական

ակադեմիայի անդամ: Հղիացար...

ԵՎԱ - Ոնց որ:

ՕԶ - Բարոյական հանդիսատեսին մի անբարոյականացրեք: (*Աևեռուն և կախարդիչ հայացըռվ քանդում է կնոջ ու տղամարդու գրկախառնվածությունը: Ծոցից հանում է խնձորը և մեկնում Աղամին:*) Կեր:

ԱԴԱՄ - (*Լծում է պտուղն ու ժամում:*): Քաղցր է և հյութալի: (*Խընձորը պարզում է Եվային:*) Դու էլ կեր:

ԵՎԱ - (*Ճամելով*): Թթու է և քաղցր:

ՕԶ - Անհիշ... (*Վերցնում է խնձորը և դարձյալ տեղավորում կրծքերի միջև:*)

ԱԴԱՄ - Առաջին անգամ եմ հանդպում երեք կրծքով կնոջ: Եվան ընդամենը երկու կուրծք ունի:

ՕԶ - Երեքն առավել գայթակղիչ է, քան երկուսը:

ԵՎԱ - (*Հոր:*): Չորսն՝ ավելի:

ԱԴԱՄ - (*ակնհայտորեն հետաքըրք քրված է Օծով*): Անոնդ ինչ է:

ՕԶ - Օձ:

ԱԴԱՄ - Բայց ինչո՞ւ:

ՕԶ - Աստված առաջինը ինձ ստեղծեց, ես եմ սկիզբը: Ես իմաստուն եմ և դիվանագետ: Ես եմ ուղղություն տալիս մարդկանց շարժումներին և նրանց ազատում ձիշտքայլեր անելուց, որոնք միշտ սիսալ են:

ԱԴԱՄ - Ինչքան տգեղ ես:

ՕԶ - Ուրեմն գեղեցիկ եմ:

ԱԴԱՄ - (*հմայված*): Ես լսում եմ սրինգի անուշ մեղեդին:

ՕԶ - Կոնքերս են գայթակղում:

ԵՎԱ - (*Նյարդային*): Աղամ...

ԱԴԱՄ - Հանգստացիր, իո չսիրահարվեցի:

ԵՎԱ - Լա պոռնիկ է:

ՕԶ - Ամենակատարյալ պոռնիկները բարոյականներն են:

ԱԴԱՄ - Դրսից՝ հրեշտակ, ներսում՝ սատանա:

ՕԶ - Դու ինձ հասկանում ես:

ԱԴԱՄ - Մարդիկ գազանացել են, որովհետև իրար չեն հասկանում:

ՕԶ - Քեզ սիրում եմ:

ԱԴԱՄ - Ես չգիտեմ՝ սիրում եմ քեզ, թե՞ ոչ:

ԵՎԱ - Դու ինձ ես սիրում, Աղամ:

ԱԴԱՄ - (*Չոյում է Օձի կոնքերը, կարծելով՝ Եվային է շոյում:*) Ծոլի ես:

ՕԶ - Այո:

ԱԴԱՄ - Ո՞վ է հայրը:

ՕԶ - Այս ներկայացման ռեժիսորը:

ԵՎԱ - (*ցատումով գցվում է Աղամի և Օձի միջև*): Լա իմ երեխայի հայրն է, բող:

ԱԴԱՄ - Հանգստացեք, սիրելի կանայք, գենետիկան անսխալ կապարզի՝ ումից է ձեր երեխան, արդյո՞ք Դոն Կիխոտից և ոչ Բեոլուսկոնիից, որն աշխարհը լցրել է հազարավոր բժերով: (*Եվային.*) Ռեժիսորն է քեզ հոդացրել:

ԵՎԱ - Լաւ՝ դու:

ԱԴԱՄ - Քեզ սիրում եմ:

ԵՎԱ - Երբ խնձորը կծեցի, ներսումն շարժվեց նախկին Կիկոսը:

ԱԴԱՄ - Ո՞նց... (*Ծոշակում է Եվայի փողը:*) Հա, Եի, Կիկոս... Մի մտահոգվիր, կտանք ուղղիչ ճամբար,

թող խելք սովորեցնեն ու կարգին դաստիարակեն, խնձորի ծառ չբարձրանա:

ԵՎԱ - Խնձորենին կտրենք:

ԱԴԱՄ - Ուրիշ ծառի վրա կելսի:

ԵՎԱ - Ծառ չի մնացել, բոլորը կոլ գնացին բազմահարկ շենքերին:

ՕԶ - Խնձորենուն ձեռք չտաք, Աստված է տնկել իմ ծննդյան օրը:

ԱԴԱՄ - Քանի՞ տարեկան ես:

ՕԶ - Կնոջ տարիքը չեն հարցնում, սիրում են նրան:

ԱԴԱՄ - Դու հետաքրքիր ես, երեք կրծքով, անոնդ՝ Օծ, այնքան կանացի, որ քիչ է մնում քեզ սիրեմ:

ԵՎԱ - (*հուզված*): Աստված իմ...

ԱԴԱՄ - Խոսում եմ, էլի, իո քեզ չեմ դավաճանում:

ԵՎԱ - Սպանում ես:

ԱԴԱՄ - Դու իդի ես, մի հուզվիր, Կիկոսին վնաս է, հանկարծ կվիժես, այդ աստիճանի կենցաղային պատկերը բեմում հակացուցված է, ոեժիսորն էլ թույլ չի տա:

ԵՎԱ - Դու ոեժիսոր չես:

ԱԴԱՄ - Եթե կապուչինո եմ խմում թեյով, ուրեմն ոեժիսոր եմ:

ԵՎԱ - Քեզնից իհասրափվեցի:

ԱԴԱՄ - Իսկ ումնվ ես ոգևորվելու:

ԵՎԱ - Լա մի օր կգա:

ԱԴԱՄ - Ես եմ միակ տղամարդը:

ԵՎԱ - Այդքան մեծամիտ ու ինքնավստահ մի եղիր:

ԱԴԱՄ - Քեզ երկու անգամ հոյացրի:

ԵՎԱ - Պահ... երկուսն էլ՝ Կիկոս:

ԱԴԱՄ - Երկու Կիկոսը մեկ Աղամ է:

ԵՎԱ - Որտե՞ղ է նկարված:

ԱԴԱՄ - Քեռփսի բուրգին:

ԵՎԱ - Խնձորը կծելուց հետո դու շատ ես փոխվել, կարծես սատանա է մտել մեջդ:

ԱԴԱՄ - Դու էլ նույնը չես, մտածում ես ուրիշ տղամարդու մասին:

ՕԶ - Կյանքը նման է գետի, ջրերը գալիս են, մի պահ իրապուրու քեզ և անցնում առանց ետ նայելու:

ԵՎԱ - Դու՝ սուս, ինձ էլ խնձորով փորձեցիր մոլորեցնել, բայց ես մնում եմ Եվա:

ՕԶ - Առայժմ:

ԵՎԱ - Զայնդ կտրիր, օձի ծնունդ:

ՕԶ - Եթե չխոսեմ, բանը կմեռնի: Իսկզբանե է բանը և բանն է առ Աստված:

ԵՎԱ - Օձից էլ օձ ես:

ԱԴԱՄ - Լա աննման կին է: Կծեմ խնձորներդ: Սրինգ նվագիր, խնդրում եմ:

ՕԶ - Մոցարտ ուզո՞ւմ ես:

ԱԴԱՄ - Սիրային պար:

ՕԶ - (*գայթակղիչ շարժումներով պարում է ու խոսում*): Աղամ, առաջին տղամարդ ու միակը: Հոգիս՝ քեզ, մարմինս՝ քեզ: Սիրտս՝ քեզ: Ես քեզ կտանեմ աշխարհի ամենածաղկուն ու բուրավետ այգիները, որտեղ դեռ ոչ մի մարդ չի եղել: Ես կխմեմ քեզ, դու՝ ինձ, և կհարբենք իրարով: Կխոսենք երկնագոյն լիի ոսկեկայլ ծկների հետ: Սպիտակ աղավնիների թերով կթռչենք աստվածաշունչ Լոյյան լեռան գագաթը, դու կմերկացնես ինձ, ես՝ քեզ, և կլողանք հավերժական ծյուների մեջ:

ԱԴԱՄ - Գժվեցի: Գնացինք:

ԵՎԱ - Գնա ու երբեք մի վերադարձիր: Ես իմ գլխի ծարը կտեսնեմ:

ԱԴԱՄ - Լավ, էլի, Եվա... շուտ ետ կգամ:

ԵՎԱ - Կանգնեք խնձորի ծառի մոտ,
ձեզ լուսանկարեմ:

**Արամն ու Օձը կանգնում են ծա-
ռի տակ:**

ԵՎԱ - Ավելի մոտեցեք իրար: Ձեռքդ
գիր Օձի մեջքին: Նայեք ինձ:
Ժպտացեք: (*Լուսանկարելու շար-
ժում է անում:*) Օքեյ:

ԱԴԱՄ - Մտքիդ ի՞նչ կա...

ԵՎԱ - (պարզում է ձեռքի ափը Ա-
դամին): Տես... Այս լուսանկարով
դատարանում կապացուցեմ քո
դավաճանությունը:

ՕԶ - Դու ավելի օճ ես, քան ես:

Վերևից պարանով իջնում է
Աստծո քարտողաբը: Սափ-
րագլուխ: Պարանոցից ոսկե
շորայով կախված է բջջային հե-
ռոխոս: Գոտկատեղում՝ նազան
տեսակի ատրճանակ:

ԱԴԱՄ - Դու ով ես, ընկեր...

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աստծո քարտուղա-
բը, համատեղությամբ՝ Աստծո
թիկնապահ:

ԱԴԱՄ - (շիրոված): Ես Ադամն եմ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Երևում է:

ԵՎԱ - (սիրալիր ժպտալով): Ինչո՞ւ
ուշացար:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Գործեր, շատ ու
տարբեր գործեր, Աստծո տի-
րույթներն անսահման են, գլուխ
քորելու ժամանակ չկա, հազա-
րավոր տարիներ ոչ մի անգամ
արծակուրդ չեմ գնացել, սա էլ
հերթական գործուղում է: Աստծո
ընդդիմադիրները շատանում են,
կողմնակիցները՝ քչանում, այս-
պես որ շարունակվի՝ մարդկութ-

յունը կդառնա անաստված, սա-
տանային՝ կին, քավոր ու ամու-
սին: Եկեղեցիներում մոմ են
վառում և Աստծուց պահանջելու
պես խնդրում փող, էլի փող, կա-
հույք, հարստություն, պաշտոն,
«Մերսեղես բենց», ամառանոց-
ներ, որ մեկն ասեմ, մութ ժամա-
նակներում ենք ապրում: Դու Օծն
ես:

ՕԶ - Նոյնիսկ Անգլիայի թագուհի
չեմ ուզում լինել:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Դու իմ մատյանում
գրանցված ես իբրև գայթակղիչ ու
խորհրդավոր Աֆրոդիտե:

ՕԶ - Գիր սիրե, դալամ սիրե, դավար
սիրե, ինձ սիրե. Սայաթ Նովա:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աստված Սայաթին
սրբացրել է: Մեր մեջ ասած, դա
իմ սրտով չէ, բայց իրավունք չու-
նեմ ձայն ու ծպտուն հանելու,
Սայաթը կնամոլ է:

ԱԴԱՄ - Ով չի սիրում՝ նա մարդ չէ:
Նոյնիսկ կենդանիներն են սի-
րում իրար՝ ծին, շունը, կատուն:

ՕԶ - Աստված ինձ բարև չի ուղար-
կել:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Բոլորիդ էլ ջերմորեն
բարևում է: Բոլորդ էլ նրա ստեղ-
ծագործությունն եք:

ՕԶ - (ծոցից հանում է կծոտված
խնձորն ու մեկնում քարտուղա-
րին): Կեր:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Սա ի՞նչ է:

ՕԶ - Կուրծքս:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - (խնձորը կծում է և
ծամում): Քաղցրությունից միտքս
պղտորվեց:

ՕԶ - Գրկիր ինձ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աստված, բացառության կարգով, ինձ թույլ տվեց ամուսնանալ: Ես կին ունեմ, գեղեցկուիի, վախենում եմ նրան դավաճանել:

ՕԶ - Վախը սիրո սատանան է:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - (խնձորն ուտելով՝ ատրճանակը պարզած, զգուշորեն գնում է այս ու այն կողմ): Սպանեմ... Սպանեմ...

ՕԶ - Սատանան քո մեջ է:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Կուրծքդ մինչև վերջ կերա:

ՕԶ - Անո՞շ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Կորիզներից մեկը կանգնել է կոկորդիս:

ՕԶ - Ժատա ինձ և կով տուր:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - (ժատում է): Գնաց:

Բջջային հեռախոսի երաժշտական զանգահարություն:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աստված է: (Հեռախոսը մոտեցնում է մեկ այս, մեկ այն ականջին:) Ներողություն, ամենազոր Տեր, զբաղված էի, ոչ մի վայրկյան ազատ ժամանակ չկար քեզ զանգելու, հիմա համեմատական դադարի մեջ եմ: Հարբուխդ անցավ... Ասպիրին խմիր, որ քրտնես... Ես խմեմ, դու քրտնիր, տաքությունի կիջնի, Տեր Աստված ամենակալ... Որտեղ եմ... Դրախտում: Շատ երկար ու վտանգավոր ծամփորդություն էր, ինքնաթիռներ կործանվեցին, զնացքներ շուր ու մուռ եկան, հազարավոր ավտոմեքենաներ բախվեցին իրար, երկրաշարժ, ջրհեղեղ, հրաբուխ, արևը երկու շաբաթ

խավարեց, քո օրինանքը չիներ՝ հազիվ թե ողջ-առողջ հասնեի դրախտ: Մի քանի օր հանգրվանեցի դժոխքում, որ փոքր-ինչ դինջանամ և թարմ տպավորությամբ գրառումներ անեմ: Ծովը իր ներսի մեռելները հանեց, և մահն ու դժոխքը իրենց ներսի մեռելները հանեցին... Այո, շեֆ, հայտնություն Հովհաննու: Ես արդեն խմել եմ ասպիրինը, ուր որ է տաքությունի բնական աստիճանի կզա և ձնշումի կկարգավորվի: Քեզ համար աղոթեցի և մոմ վառեցի Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում: Դանտեն դժոխքը շատ վերացական գոյներով է պատկերել: Ինչ զգացի, տեսա ու ապրեցի այդ օրերին՝ աներևակայելի է: Հիմա որ հիշում եմ՝ տաքությունս ու ձնշումս բարձրանում են մահկան աստիճանին: Դու առողջ լինես, Հայր մեր: Դեռ փոշտով ես: Դու մի փոշտա, ես հազամ ու փոշտամ, մեռնեմ քեզ: Կինս ո՞նց է... Ես էլ վատ չեմ: Հղի է... Եթե աղջիկ ծնվի, անունը կինեմ Կիկոս: Մեռելներն արթնանում են և ուտում ողերի սիրտը, լյարդն ու երիկամունքը: Բոլորը խարում են բոլորին և խարված մնում: Հզորները թույլերին ող-ող խորովում են կրակի վրա և զցում գայլերի ու կոկորդիլուների երախսը: Դժոխքում ասեղ զցելու տեղ չկա: Ես կազմեցի նրա բնակիչների որպիսության ցանկ, որն, իհարկե, հեռու է ամբողջական լինելուց, տեսականին շատ

ավելի բազմազան է, հաջորդ գործուղումիս կփորձեմ լրացնել: Ահա, պաշտելի Աստված. գողեր, մարդասպաններ, ավազակներ, կաշառակերներ՝ դժոխքում ամենաստվար հասարակությունը, ականջդ կանչի, Դանտե Ալիգիերի, մարմնավաճառներ, կեղծ հավատացյալներ, քճնողներ, բռնաբարողներ, հազիվ հետույքս փախցրի ամբոխի ոտնձգությունից... Դժոխքում ալեկոծվում է ԶԻԱԿ-ը, նրանք ասում են սպիդ, այստեղ սեր չկա, չեն բարևում, չեն ժպտում, ատում են իրար, բորսուներն անհաշիվ, ամեն մարդ մտածում է միայն իր մասին և սպիդանում, մարդկանց մեծ մասը խոսում է գազանների լեզվով, իոգի չկա, մարմինն էլ լցված է ածխածնային գազով, իմ այնտեղ եղած օրերին անդադար կրակ, կարկուտ էր թափվում երկնքից, իողը եռում էր, բայց նույնիսկ այդ ժամանակ, Տեր, դժոխայինները փողը պաշտում էին ավելի, քան քեզ, ներիր ձշմարտախոսությունս, Տեր, ես քեզ հետ միշտ անկեղծ եմ եղել թե իբրև քրիստոնյա և թե պաշտոնիս բերումով, նրանք մոռացել են խիղճ ու սեր, չգիտեն՝ ինչ են անում, ժամանակն իր շավից դուրս է սայթաքել, և երկիրն անկանոն թափառում է տիեզերքում՝ դատապարտված անխուսափելի կործանման: Ծատ մտահոգված եմ, Հայր մեր, որ երկնքում ես, եթե մի օր երկիրը չինի, Դու և ես ինչ ենք անելու, կդառնանք գոր-

ծազուրկ, բոմծ, հոյսս դրախտն է, նա միշտ եղել է, կա ու կլինի, այդպես է, Տեր թագավոր... Ո՞չ... Այն... Զգիտենս... Օ՛, Տեր, միթե դրախտն էլ կմեռնի, ափսոս է, շեֆ ջան, այնտեղ ամեն բան այնքան գեղեցիկ է, ձշմարիտ ու բարոյական, նվագում են, պար գալիս ու երգում, Սայաթ Նովան ապրում է այնտեղ, մարդիկ՝ Աղամը, Եվան, Օծն ու ռեժիսորը բռնաբարության մասին հեռավոր պատկերացում իսկ չունեն, նրանցը սերն է ու անկեղծ ժպիտը: Դրախտի կենտրոնում խնձորի փարթամորեն ձյուղավորված ծառ՝ խոշոր, ոսկեգոյն խնձորներով: Դու մարդկանց արգելել ես խնձոր ուտել, որպեսզի նրանք ժամանակի ու տարածության մեջ չմոլորվեն, բայց, ախր, այնքան քաղցր է, գեղեցկուիի կնոջ կուրծքը քեզ օրինակ, ես էլ համտեսեցի, տեսա՞ր, մինչ այժմ գլուխս երջանկությունից պտտվում է, ոնց որ հարբած լինեմ, խնդրում եմ ներես: Այո, Եվան ու Աղամն էլ կերան, դա էլ տեսա՞ր... Չո աչքից ոչինչ չի վրիպում, Տեր, մարդկանց մտքերն ու ցանկություններն էլ ես կարդում, ներողամիտ Աստված: Լսո՞ւմ ես թռչունների ծլվոցը... Առնո՞ւմ ես պես-պես ծաղիկների բույրը... Զգո՞ւմ ես զեփյուոի շոյանքը... Մեր դրախտն ավելի կատարյալ է, քան աշխարհի յոթ հրաշալիքները միասին վերցրած: Առաջմ, իմ Տեր, զբաղվեմ անհետաձգելի գործերով, հետո դարձյալ կխո-

սենք: Առողջ եղիր: (Ներկաներին.) Լսեցիք: Աստված ամենքանից տեղյակ է:

ԱԴԱՄ - Ինչ ենք արել, որ...

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Կերել ես արգելված պտուղ:

ԱԴԱՄ - Դու էլ կերար:

ԵՎԱ - Բոլորս էլ կերել ենք:

ՕԶ - Կերել ենք և չենք կերել:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աստծուն չի կարելի խաբել:

ԱԴԱՄ - Մի քիչ խաբել կարելի է:

ԵՎԱ - Ես ծիրան կերա:

ԱԴԱՄ - Քաղցր էր:

ԵՎԱ - Խնձորի պես թթվաշ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Դե ասա՝ խնձոր ես կերել:

ԵՎԱ - Ոչ:

ՕԶ - Աստված մեզ ստեղծեց իր պատկերով: Նա և մենք մարդ ենք: Կարող ենք իրար հաջողությամբ խարել ու խարվել:

ԱԴԱՄ - Իհարկե:

ԵՎԱ - Ես քեզանից վրեժ կլուծեմ:

ՕԶ - Աստծուն կասեմ՝ կուրծքս եք կերել:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ծատ համով է, միայն իդի կինս չիմանա: Հանկարծ որ իմացավ, կասեմ խնձոր եմ կերել:

Քոլորը ծիծաղում են:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Զայն լսեցի:

ԱԴԱՄ - Ո՞վ է:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ավետարանիչ Ղուկասը Աստծո բերանով ասաց...

ԵՎԱ - Ի՞նչ...

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Վայ ձեզ, որ իմաս ծիծաղում եք, որովհետև քիչ հետո պիտի սգաք ու լաց լինեք:

Քոլորը լաց են լինում:

ՕԶ - Ժամանակից շուտ լաց մի եղեք: Վայելենք Աստծո՝ մեզ շնորհած այս կյանքը:

Քոլորը ծիծաղում են:

ՕԶ - Աստծո քարտուղար և համատեղությամբ թիկնապահ, Եվան նայում է քեզ: Դու ինչո՞ւ ես չտեսի պես նայում իմ Աղամին, մարդ, Եվային նայիր, տես, որքան գեղեցիկ է ու կանացի: Հիշիր Մաթեոսին, նա ասում էր՝ մարմնի ճրագը աչքն է, ուրեմն եթե քո աչքը պարզ է, ամբողջ մարմինդ լուսավոր կլինի: (Ակսում է կախարդիչ պար գալ:)

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ինձ այդպես մի նայիր, Եվա, սիրտս տակնուվրա ես անում:

ԵՎԱ - Ես ուզում եմ՝ դու ինձ այնքան սիրես, որքան ես եմ սիրում քեզ:

ԱԴԱՄ - Աստված իմ...

ԵՎԱ - Ժպտա, քարտուղար...

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - (Ժպտում է): Աստված թող տեսնի: Կինս թող տեսնի: Կիկոսը թող տեսնի:

ԵՎԱ - (Իհացած): Ամենատղամարդ...

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ծոցիդ խնձորերը կծեմ...

ԱԴԱՄ - Չփորձես կծել, ապուշ:

ԵՎԱ - Օ՛հ... Մի ցավեցրու...

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ուտեմ քեզ:

ԵՎԱ - Ես քեզ համար Կիկոս կծնեմ, կրարձրանա խնձորի ծառը, կընկնի քարին ու չի մեռնի:

ԱԴԱՄ - Ծատ լավ էլ կմեռնի:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աշխարհի բուրյան ծաղիկները քեզ եմ նվիրում,

աստղագարդ երկինքը՝ քեզ, կապույտ ծովերը... հեքիաթ Եվա:

ԵՎԱ - Նվազիր ինձ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ամբողջ աստվածային կյանքս ապրելով Հոռոմսիմի հետ, ես մշտապես քեզ եմ երազել: Երբ անկողնում գրկում էին նրան, քեզ էի գրկում, սիրտս քո անոնն էր տախիս:

ԵՎԱ - Մարմինս հալվում է քո սիրուց:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ես էլ եմ հալվում:

ՕԶ - (Չարունակելով պարել): Հալվեք իրար մեջ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ինձ համար Կիկոս աշխարհ քեր:

ԱԴԱՄ - Արդեն ծնել է: Կիկոսն արդեն մեռած է, մեռած, ո՞ր է, չկա:

ԵՎԱ - (Ճեռքը՝ փորին): Նա այստեղ է:

ԱԴԱՄ - Ո՞վ է հայրը:

ԵՎԱ - Դու Օձից Կիկոս ուզիր:

ՕԶ - (Դադարում է պար գալ): Ես չըեր եմ:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Ես եմ հայրը, ես, ուրիշ ոչ ոք:

ԱԴԱՄ - Եվա...

ԵՎԱ - Այո:

ԱԴԱՄ - Ե՞րբ հղիացար:

ԵՎԱ - Օձի պարելու ժամանակ:

ԱԴԱՄ - Անբարոյական:

ԵՎԱ - Քեզնից սովորեցի: (Օձին.) Մեզ լուսանկարիր: (Աստծո քարտուղարին տանում է խնձորի ծառի տակ:)

ՕԶ - (Պատրաստվում է լուսանկարել): Ժպտացեք: Համբուրվեք: Գրկախառնվեք: Կիկոս, ժպտա:

ԵՎԱ - Ժպտում է:

ՕԶ - Ուշադրություն, նկարում եմ...

(Լուսանկարելու շարժում է անում: Ավել պարզում է նրանց:)

ԵՎԱ - Հիանալի է:

ԱԴԱՄ - Ինչ սատանայություն է մտքովդ անցել:

ԵՎԱ - Մի վախեցիր, նկարը դատարան չեմ տանի: Աստծուն էլ ցույց չեմ տա:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Հոռոմսիմն էլ թող չտեսնի:

ԵՎԱ - Ես դատարանի ազնվությանը չեմ հավատում, դատավորները՝ տմարդի, սուտ, խաբող, կաշառակեր, իրավունքը չպաշտպանող, գողերին գողակից, կիանձնեմ պատմության թանգարանին, թող ապագա մարդկությունն իմանա, թե իրենցից հազարավոր տարիներ առաջ աշխարհում ինչեր են եղել:

ԱԴԱՄ - Էդ հո ավելի վատ է:

ՕԶ - Վատից լավը չկա:

Բջջային հեռախոսի սպառնալից զանգահարություն:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - (Ճեռքն արագ տանում է ատրճանակին, հետո միայն վերցնում հեռախոսը): Վայ, Աստված ջան, կարծեցի կինս է միացել ինձ, կամ սատանան:

ԱԴԱՄ - Ինչ տարբերություն՝ կին, թե՞ սատանա:

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ - Աստված զմայլելի... հարբուխդ անցավ... Յա... Սատանայի գործն է, իրաման տուր դրան սպանեմ: (Մեկուսի՝ ներկաներին:) Ասում է՝ սատանան էլ մարդ է: (Հեռախոսով:) Բայց ինչո՞ւ... Այո, մի քիչ շնացել ենք,

մենք էլ ենք մարդ, դու ես մեզ ու շնորհին ստեղծել, իո կաշառք չենք կերել, խնձորը կերանք, շուն չստեղծեիր՝ չէինք շնանա: (*Մեկուսի:*) Կատաղեց: (*Հեռախոսվ:*) Ինչ ես որոշել, Տեր Աստված... (*Մեկուսի:*) Ասում է՝ բոլորիդ աքսորում եմ դժոխք, Կիկոսին էլ: (*Հեռախոսվ:*) Զծնված երեխան ինչ մեղք ունի: (*Մեկուսի:*) Ասաց՝ շնորհյունից ծնվածն էլ շուն կլինի, ճիշտ է ասում, իո հրեշտակ չի ծնվելու: (*Հեռախոսվ:*) Խղճա և ներիր ինձ, Տեր, մի տար մեզ փորձության, ես այսքան հազար տարի քեզ ծառայել եմ ազնվորեն ու անմնացորդ, դու ինձ լավ գիտես: (*Մեկուսի:*) Չի ներում: (*Հեռախոսվ:*) Դժոխքում, ախր, տեղ չկա, բոլորը բոլորի մեջ... (*Մեկուսի:*) Ասում է՝ դա ձեր խնդիրն է: (*Հեռախոսվ:*) Ախր, դրախտում մարդ չի մնա, աշխարհը կլինի դժոխք: (*Մեկուսի:*) Զայն չի հանում, մտածում է: (*Հեռախոսվ:*) Հը, Տեր... (*Մեկուսի:*) Ասաց՝ որոշումս անբեկանելի է ու հավերժական: (*Հեռախոսվ:*) Ես դրախտը քիչ առաջ սեփականաշնորհեցի, Տեր Աստված, անմարդաբնակ դրախտին ինչպես թագավորեմ... Վայ... (*Ներկաներին, որոնք ակնապիշու վախեցած հետևում էին այս տեսարանին:*)

Վայ... Գիտե՞ք, ինչ վծիո կայացրեց Աստված... Ես պետք է մեռնեմ նաև պաշտոնեական դիրքս չարշահելու համար: (*Հեռախոսվ:*) Ոնց կասես, քո կամքը թող լինի, Տեր: (*Գրեթե բղավում է:*) Մնաս բարով, Եվա: Ցտեսություն, Հոռոմսիմ: Մնաս բարով, Կիկոս, խնձորի ծառը չբարձրանաս, դա շատ Վտանգավոր է, խնձորը քեզ կուտի:

ՕԶ - Ո՞վ եմ ես... Ո՞վ է ձեզանից յուրաքանչյուրը... Մենք գոյություն ունենք, թե՞ այս ամենը անհիշելի ժամանակներից եկող թատրոն է, որ չի վերջանում, չի վերջանալու երբեք: Ես այս հարցերի պատասխանը չունեմ, թեև օձ եմ: Աստված էլ չգիտի՝ ինչ է սպավում իրեն և մեզ: Մի քանի վայրկյանից ես կփակեմ ներկայացման վարագույրը՝ շուտով դարձյալ բացելու համար: Մենք կտեսնենք նոյն դրաման, բայց բոլորին կթվա՝ տեսնում ենք առաջին անգամ...

ՕՃ խորիրդավոր ժպտում է: Աստծո քարտուղարն ու քիկնապահը ատրճանակը նոտեցնում է քունքին և երկար ժամանակ չի համարձակվում կրակել:

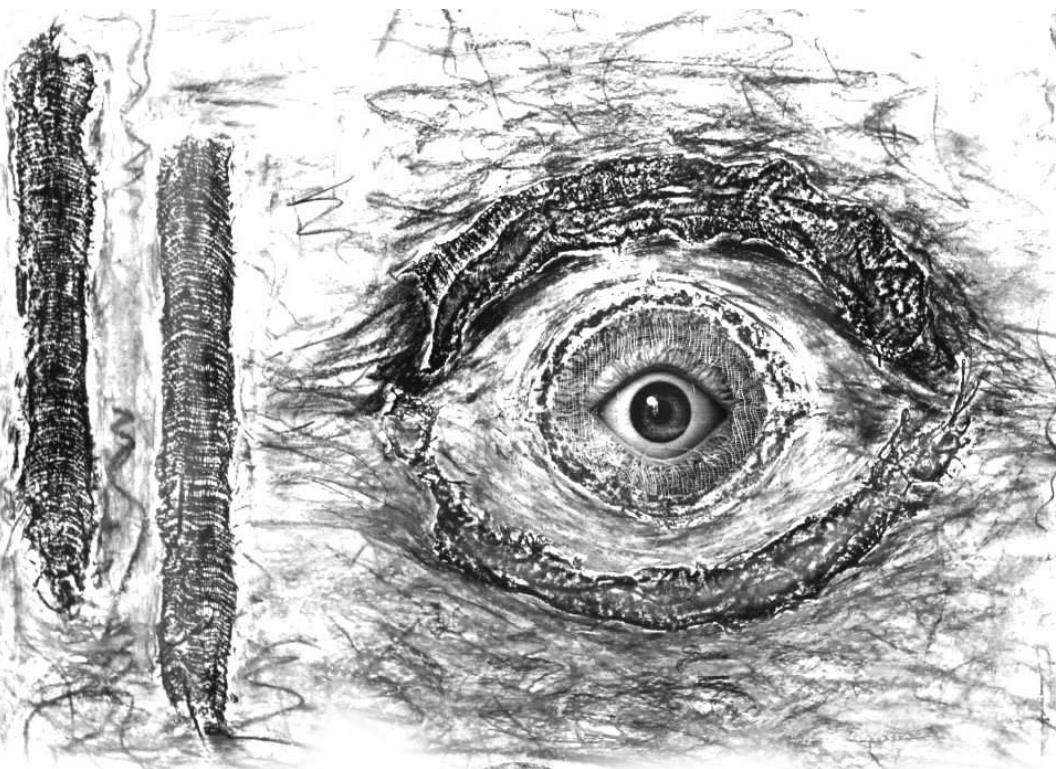
ՕԶ - Դե, մեղիր և մնա բեմի վրա:

Խլացուցիչ կրակոց: Քարտուղարը վայր է ընկնում: Ծառից բոլոր խնձորները թափվում են հատակին: Հանդիսատեսները խուժում են քեմ և, իրար իրմշտելով, խլխլում խնձորները: Ասես դժոխքից լավում է Իմա Սումակի ողբերգական ձայնը: Վարագույրը դանդաղ փակվում է:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Գուրգեն
ԽԱՆՁՅԱՆ

ԵԿԱՎ, ԳԱՎՅ

(Երգիծական դրամա՝ երկու գործողությամբ)

Գործող անձինք

ՀՈՒՆԱՆ

ՄԻՄՈՆ

ՊԵՏՐՈՍ

ՀՈՎՈՒԾ

ՄԱՐԻ

ՄԱՐՏԻԿ

ԸԵՒ

ԽԵՆԹ

ՏՂԱ 1

ՏՂԱ 2

ԶԱՅՆ

Գործողություն 1

Պատկեր 1

Խարխուլ, լրված շինության առջևի պուրակ, երեկո:
Պետրոս, Սիմոն, Հովուշ, այնուհետև՝ Մարտիկ:

ՀՈՎՈՒԾ - Հոգնեցի: Մարդիկ փոխ-
վել են մի տեսակ, փող տալ չեն
ուզում:

ՄԻՄՈՆ - Բա չէ, հածովյառվ պիտի
տան:

ՊԵՏՐՈՍ - Փողից բաժանվելը հեշտ
բան չի:

ՀՈՎՈՒԾ - Բայց առաջ այդպես չէր,

չէ, առաջ եթե չէին տալիս՝ գոնե
բարեսիրտ ժպտում էին, ասում
էին՝ կներես, չկա մոտս, առ, գո-
նե էս կոնֆետը վերցրո՛ բերանդ
կբաղցրացնես: Հիմա ֆշաց-
նում-անցնում են, ոնց որ՝ թշնա-
մի: Մեկն էլ երեկ խփեց գլխիս,
բերանս դեռ չբացած՝ դմիաց-

թեց, հենց այնպես, ձեռի հետ,
այնքան էլ ծանր ձեռք ուներ ա-
նաստվածը:

ՊԵՏՐՈՍ - Չարություն է լցվում
մարդկանց հոգիները, օր-օրի:

ՄԻՄՈՆ - Բարություն լցնող չկա, բա-
րության ժամանակ ոչ ոք չունի,
ժամանակը փող է: Դե, իսկ բա-
րության տեղը երբ դատարկ է
մնում, չարությունը շուտ գրա-
վում-տեղափոխվում է:

ՀՈՎՈՒԾ - (*ցոյց տալով հեռուն*): Այն
մարդն ո՞վ է, արդեն երկրորդ օրն
է՝ նստում է նստարանին, ծխում,
նայում...

ՊԵՏՐՈՍ - Խեղճ մարդ է, երևի ուզում
է մուրացկանություն անի, բայց
համարձակությունը չի հերթում:
ՄԻՄՈՆ - Խփնված մեկը կլինի, հիմա
դրանցից շատ կան:

ՊԵՏՐՈՍ - Իբր մենք էլ չխփնվածն
ենք, հա՞:

ՀՈՎՈՒԾ - Չէ, խփնվածի նման չի, ե-
րեկ սիգարետ ուզեցի, նայեցի
աչքերին՝ ոնց որ Սոկրատեսի
աչքերին նայեի:

ՊԵՏՐՈՍ - Սոկրատեսի աչքերին այդ
ո՞նց ես նայել որ:

ՀՈՎՈՒԾ - Երազում: Հա, ես երազում
հաճախ եմ մեծերին տեսնում,
Դա Վինչիին, Կանտին, Նարե-
կացուն:

ՄԻՄՈՆ - Նրանցից էլ ես սիգարետ
ուզո՞ւմ:

ՀՈՎՈՒԾ - Պատահում է: Սիգարետ,
բուտերբուտ, գարեջուր...

ՊԵՏՐՈՍ - Տալիս ե՞ն:

ՀՈՎՈՒԾ - Բացի Նիցշեից, Նիցշեն
ասում է՝ գնա, քեզ թայ գտի,
տղա, ես արիացի եմ: Ասում եմ՝

ես էլ եմ արիացի, ասում է՝ դա
դեռ ապացուցել է պետք, այ երբ
ապացուցես՝ արի...

ՄԻՄՈՆ - Եկավ, Եկավ...

ՀՈՎՈՒԾ - Ո՞վ:

ՄԻՄՈՆ - Մարտիկն, էլ ո՞վ: Մի օր չե-
ղավ՝ մոռանա մեզ, պրծնենք
սրանից:

Գալիս է Մարտիկը:

ՄԱՐՏԻԿ - Հարգանքներս՝ քյասիբ-
ներին:

ՄԻՄՈՆ - Անցյալդ ուրանում ես:

ՄԱՐՏԻԿ - Հա, հենց էլ ուրանում եմ:
Ես ծգում ունեի, ախաեր ջան,
ինքս ինձ դուս բերեցի, իսկ դուք
ոնց կայիք՝ էղպես մնում եք:

ՊԵՏՐՈՍ - Որովհետև մենք կարգին
մարդիկ ենք:

ՄԱՐՏԻԿ - Եդ էլ մխիթարանքն ա:

ՀՈՎՈՒԾ - Մենք էլ դուրս գանք՝ քեզ
ո՞վ է հարկ տալու:

ՄԱՐՏԻԿ - Հարկ տվող միշտ էլ
կծարվի, չվախես: Լավ, իգոր
ժամանակ չծախսենք, բերեք, բե-
րեք մուծվեք: Մի քիչ շատ տվեք՝
գնամ էսօր կարառկե-բան, աղ-
ջիկ-մաղջիկ կացնեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - (*փող տալով*): Ահա,
խնդրեմ:

ՄԱՐՏԻԿ - (*հաշվելով*): Զհասկա-
ցա... Էս երևի մենակ քոնն ես
տալիս:

ՊԵՏՐՈՍ - Չէ, ինչո՞ւ, բոլորինս:

ՄԻՄՈՆ - Վերցրու, գնա կարառկե,
բարի ժամանց քեզ:

ՄԱՐՏԻԿ - Սրանով իսկի թանգա-
րան չեն թողնի մտնեմ... Էն կալ-
յասկով հաշմանդամինն ու
էրեխով կնգա փողն էլ ա՞ մեջը...

ՊԵՏՐՈՍ - Այո:

ՄԱՐՏԻԿ - Լուրջ եք ասո՞ւմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Առավոտյան կգան՝ հարցրու:

ՄԱՐՏԻԿ - Սադ օրը էս եք աշխատե՞լ:

ՀՈՎՈՒԾ - Մարդիկ սնանկ են, Մարտիկ, փող չունեն:

ՄԱՐՏԻԿ - Գյուլնազ տատի հեքիաթներն ես պատմում, Հովիկ, ոնց չունեն, ավտոները նայի, հագուստ-կապուստները նայի, ոեստորաններում ասեղ զցելու տեղ չկա, ինչ ասել ա՝ չունեն:

ՊԵՏՐՈՍ - Քո նշած մարդիկ փողոցներով ման չեն գալիս, մեքենայից իջնում են՝ մտնում ոեստորան, ոեստորանից դուրս գալիս՝ մտնում մեքենա:

ՄԱՐՏԻԿ - Վերջ տուր դեմագոգիային, դուս գալու պահին բռնացրեք, տո հենց ոեստորան մտեք...

ՀՈՎՈՒԾ - Կծեծեն-կիանեն դուրս:

ՄԱՐՏԻԿ - Թող ծեծեն, փող աշխատելը հեշտ բան չի:

ՍԻՄՈՆ - Ոնց կարողանում՝ այնպես աշխատում ենք:

ՄԱՐՏԻԿ - Չեղավ, չեղավ, էտի արդարացում չի, տղերք, ես հիմի գնամ՝ շեֆին ինչ ասեմ, ասեմ՝ չեն ուզում աշխատե՞ն, ձեր պատմած հեքիաթները պատմե՞մ: Երեկվա ձեր տվածը տարա՝ ծիծաղեց վրես, էսօրվանը տենա՝ գլուխից կխփի, դուք իմ մահն եք ուզո՞ւմ, չեմ հասկանում:

ՊԵՏՐՈՍ - Արի վաղը դու էլ մեր հետ փորձի, որ համոզվես:

ՄԱՐՏԻԿ - Էլ ինչ կուզես... Զէ, աչքին՝ պատժելու եմ, ուրիշ ձար չկա: Ծոլացել եք, ախալերներ, հա,

ձիշտ եմ ասում, խմում եք՝ ընկնում ծառերի տակ, քնում, մատը մատին չեք ուզում խփեք, փողը հենց ընենց ովկ կտա, փողը մեջներից քամել ա պետք, քամել, ուրիշ ձև չկա:

ՍԻՄՈՆ - Կա:

ՄԱՐՏԻԿ - Ո՞րն ա:

ՍԻՄՈՆ - Բերեք իրարից բաժանվենք, դուք ձեզ համար, մենք՝ մեր:

ՄԱՐՏԻԿ - Ի՞նչ ասեց, թարգմանի, Պետրոս:

ՊԵՏՐՈՍ - Ճիշտ է ասում Սիմոնը, դժգոհ եք մեզնից, չէ, ըիը, մեր խելքն էլ ձեզ համար չի գնում, բերեք բաժանվենք, պրծնենք:

ՀՈՎՈՒԾ - Այո, արդարացի է, խաղաղությամբ բաժանվենք:

ՄԱՐՏԻԿ - Խաղաղությամբ... Վայ թե չստացվի: Փասա-փուսեքդ կիավքեք, էստեղից դուս կգաք ու ոադ կլնեք, մենք էլ նոր թիմ կբերենք, թարմ, առույգ, կարգին աշխատող տղերք-աղջկերք, իսկ դուք, իմ հոգնած ախալերներ, կընգնեք չոլերը, քաղաքում ձեզ տեղ չկա:

ՀՈՎՈՒԾ - Քաղաքը ձերն է:

ՄԱՐՏԻԿ - Մերն ա, բա ո՞ւմն ա, կառոջ ա՞ ձերն ա... Դուք ովկ եք, չէ, իսկականից, իլա մի հատ լուրջ մտածեք, ովկ եք... Իսկի հայելի չունեք՝ մեջը ձեզ տենաք, վախենաք... Դուք մարդ չեք, ախալեր, դուք չկաք, զրո, դուք կաք էնքան՝ քանի մենք ձեր գլխին կանգնած ենք: Մի խոսքով, չեք ուզում՝ ոնց ուզում եք, հենց վաղը ձեզ չտենամ ստեղ, հակառակ դեպքում...

ՍԻՄՈՆ - Ի՞նչ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ինչ պիտի, կտանենք Նուբարաշենի զիբիլների տակ կթաղենք, ոչ հարցնող կլնի, ոչ հիշող, էսքան բան:

ՀՈՎՈՒԾ - Բայց ինչո՞ւ եք բարկանում, պարոն Մարտիկ, մենք իսկապես ամբողջ օրը քրտնաջան աշխատում ենք...

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ-չէ մի, ժրաջան:

ՀՈՎՈՒԾ - Մարդիկ չեն ուզում փող տալ, իո չենք կողոպտի:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, կողոպտել պետք չի, կրիմինալից՝ հեռու, հավես չկա: Կարգին աշխատեք, մի բան փոխեք ծեր գործելակերպում, ժամանակակից տեխնոլոգիաներ կան, ինովացիաներ, նանո-ֆրանդիներ-բան... Աշխարհը փոխվել ա, դուք մնացել եք նույնը, ասնավանի չունեք, ախալեր, ասնավանի: (*Ծաղրով:*) «Ապե, հացի փող կտան, ապե, հացի փող կտան...»... Ես չի, ծեր միակ ասնավանին հացը չի... Բայց ասված ա, չէ, ոչ միայն հացով:

ՊԵՏՐՈՍ - Ինչ ասենք, ասենք՝ փող տուր՝ մտնենք ինտերնետ:

ՄԱՐՏԻԿ - Զգիտեմ, կուզեք ինտերնետ մտեք, կուզեք՝ գերեզման, էտի ծեր պորոբեմն ա, բայց ծեր վրա չոտկի հարկ կա դրած, էտի օդից վերցրած թիվ չի, մտածել ենք, հաշվել ենք, վերահաշվարկել ենք, հանրահաշիվ ենք արել, որ ծեզ էլ մի բան մնա, բա ո՞նց, հայ քրիստոնյա ենք, չէ, բայց դուք չարաշահում եք մեր բարությունը, ախալեր: Մի խոսքով, վաղվանից մի դրամ պակասեց՝ վերջ, թողում եք՝ ստեղից գնաք,

Ել ոչ մի մահանա չեմ ընդունում. Իո իմ ջերից չեմ դնելու՝ տամ շեֆին, ի... Հաջող, գնացի:

ՀՈՎՈՒԾ - Մի հատ...

ՄԱՐՏԻԿ - Սիգարետ... Չէ, Հովուշ, պրձավ, ոնց դուք ինձ հետ, էնպես է՝ ես: (*Գնում է, ապա, իբր փոշմանած, ետ գալիս:*) Փափուկ-սիրու մարդու օրը կտրվի, դրա համար Ել մեկս էրկուս չի դառնում, էլի: (*Սիգարետի տուփը պարզելով:*) Առեք, ծխեք...

Քոլորը վերցնում են, բացի Սիմոնից:

ՄԱՐՏԻԿ - Դո՞ւ խի չես վերցնում, Սիմոն:

ՍԻՄՈՆ - Իմը կծխեմ:

ՄԱՐՏԻԿ - Պահ, սեփական սիգարետ ունի Սիմոնը, Ել ոնց կլները... Դե լավ, ինչորիսա, ծեզ տենամ, ամորթով չանեք: Լավ, սպասեք Խ մեկն էլ ասեմ, չէի ասում, որ դեպրեսիայի մեջ չգցեմ, բայց որ տեղն եկել ա, պիտի ասեմ. շեֆն ասում ա՝ էդ հոգնածներին տարածից հանի, Ես ուրիշ կարդեր ունեմ, հարկը կրկնակի կտան, բայց Ես ասում եմ՝ չէ, մեր տղերըն են, լավ տղերը են, մեղք են, թող մնան: Բայց սենց երկար պահել չեմ կարենա: Ես՝ ծեր համար, դուք՝ ո՞ւմ, ի... (*Գնում է:*)

Պատկեր 2

Նույն տեղում: Սիմոն, Պետրոս, Հովուշ, այսուհետև՝ Հունան:

ՀՈՎՈՒԾ - (կիրառ է ծնգծնգացնում):

Ապրում էինք մեզ համար, էլի, ինչ եք կպել, պոկ չեք գալիս: Չեն թողնում հանգիստ մնանք, այս ինչ անհագուրդ, ագահ մարդիկ են, եղբայր, մենք ենք, որ ինչ ընկնում է ծեռներս՝ գոհ ենք, թե մի բան էլ ավելի է ընկնում՝ գոհ ենք ու գոհ:

ՍԻՄՈՆ - Դու ուզում ես, որ Մրտոն, էլ չասած շեֆը, քեզ նման ապրեն, հա՞:

ՀՈՎՈՒԾ - Բայց այս մի երկու կոպեկն իրենց ինչ, ինչը են խեղդում սրա պատճառով:

ՊԵՏՐՈՍ - Դրա համար էլ փողատեր չես, որովհետև չգիտես փողի հարգը, փողը մանր-մանրով է կուտակվում, մանրերի հանրագումար է, մեզ չխեղդի, այն մյուս թաղի մուրացկաններին չխեղդի, այն մյուսներին էլ, կպարզվի՝ տակը բան չի մնացել:

ՀՈՎՈՒԾ - Եղբայր, թող գնան բիզնես անեն, ծախեն-առնեն, կարտոլ ածեցնեն, մի բան արտադրեն, ոչխար-կով պահեն... անպայման պիտի խեղձերին ձնշեն...

ՍԻՄՈՆ - Օֆ, լավ, էլի, Հովուշ, աշխարհի չափ իին պատմություն է, ինչ ես կյանքներս ուտում:

ՀՈՎՈՒԾ - Բայց աշխարհը պիտի վերջապես փոխվի:

ՍԻՄՈՆ - Լավ, որ խոսենք՝ հա կխոսենք, դուք մտածեք ոնց անենք, որ դրանց հարկը կարողանանք տալ:

ՀՈՎՈՒԾ - Ես հանուն իրենց հարկի գողություն անողը չեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Գողություն ոչ մեկս էլ չի անի, ուզենք էլ՝ չենք կարող:

ՀՈՎՈՒԾ - Բա ինչ անենք, ուրիշի տարածք մտնել անկարելի է, նոյնիսկ Նուբարաշենի աղբանոցում տեղ չկա, ամեն քառակուսին տեր ունի, գիշերով դուրս գանք՝ փորձանքների մեջ ենք ընկնելու:

ՍԻՄՈՆ - Ինքնահրկիզում, այո, ես առաջարկում եմ ինքնահրկիզվել, հենց Ազգային ժողովի դարպասի առաջ:

ՀՈՎՈՒԾ - Ես չեմ կարող, ցավից վախենում եմ, իոն Կոպեռնիկոսը չեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Զե, ես կյանքը սիրում եմ, ես ապրել եմ ուզում:

ՍԻՄՈՆ - Թե ինչիդ է...

ՀՈՎՈՒԾ - Եկավ, Եկավ...

ՊԵՏՐՈՍ - Մրտո՞ն...

ՀՈՎՈՒԾ - Զե, այն մարդը:

ՍԻՄՈՆ - Վերջապես համարձակույթուն հավաքնեց:

Հունանն է գալիս:

ՀՈՒՍԱՆ - Լիովին համաձայն եմ Պետրոսի հետ, եթե աշխարհ ենք Եկեղեց ապրել է պետք: Բարև ձեզ:

ՊԵՏՐՈՍ - Բարև քեզ:

ՀՈՒՍԱՆ - Ես Հունանն եմ: Թույլ կտաք նստեմ ձեր կողքին, մենակ ծանձրացած:

ՀՈՎՈՒԾ - Նստիր, Եղբայր:

ՍԻՄՈՆ - Մենակ կծանձրանաս, իհարկե: Բայց մենք մեր խնդիրներն ունենք, նեղ անձնական՝ այսպես ասած:

ՀՈՒՍԱՆ - Ես չեմ խանգարի: Հակառակը՝ գուցե օգնեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Բանկերում փողեր ունեն:

ՀՈՒՍԱՆ - Միթե ես նման եմ փող ունեցողի, Պետրոս:

ՀՈՎՈՒԾ - Մեզ պես մարգինալ է, չի երևում:

ՀՈՒՏԱՆ - Այդ, համարյա՛ ձեզ նման, իմ որսորդ բարեկամներ:

ՀՈՎՈՒԾ - Որսորդ, մենք ինչ որսորդ, շփոթում եք:

ՀՈՒՏԱՆ - Ամեն օր որս չեք անհ՛մ, մարդ չեք որսո՞ւմ:

ՀՈՎՈՒԾ - Այդ իմաստով:

ՀՈՒՏԱՆ - Այո, դա էլ որս չէ միթե: Սակայն... Կա մի կարևոր սակայն:

ՍԻՄՈՆ - Է, մի խրատ տվող էլ հայտնվեց, քաշալը ծար անող լինի...

ՊԵՏՐՈՍ - Թող խոսի, Սիմոն, ո՞ւ ենք շտապում: Խոսիր, Հունան եղբայր:

ՀՈՒՏԱՆ - Դուք, սիրելիներս, որսում եք մարդու խիղճը, սակայն՝ ոչ նրա գիտակցությունը, նրա ոգին: Ինչ եք անում դուք՝ դեմները կտրում, խղճալի տեսք եք ընդունում ու սկսում նվնվոցը՝ հացի փող ջունեմ, սոված եմ և այլն, նրանք էլ, օճիքն ազատելու համար, մի բան գցում՝ անցնում են, դա լավագույն դեպքում, իսկ սովորաբար՝ պարզապես անտարբեր անցնում են: Ինչո՞ւ: Որովհետև ծեծված է այդ ամենը, հազար անգամ հանդիպել են, չեն հավատում, նոր խնդիր պետք է դնեք մարդու առաջ, այո-այո, դուք պիտի խնդիր դնեք, նա պիտի զարմանա, մտածի, մասնակցի, թե չէ՝ նոյն կլիշեն՝ հացի փող, տրանսպորտի փող...

ՍԻՄՈՆ - Ես երբեք չեմ նվնվում...

ՀՈՒՏԱՆ - Գիտեմ, տեսել եմ, դու էլ,

հարգելիս, մյուս ծայրահեղության մեջ ես, իրամայականով ես խոսում՝ տոնիր, պետք է... Ո՞վ կտա, միայն վախեցածը, այսինքն՝ քո արածը ավելի շատ կողոպուտի է նման:

ՍԻՄՈՆ - Այս մարդն ինձ բանտի դուռ էլ կհասցնի:

ՊԵՏՐՈՍ - Լավ, ինչ ես առաջարկում:

ՀՈՒՏԱՆ - Դուք պետք է կարողանաք մարդու աչքերին ուղիղ նայել, այո, մի փախցրեք ձեր հայացքը: Հովուշն, օրինակ, խոսելիս սարերին-ձորերին է նայում, Պետրոսը՝ սեփական կոշիկներին, իսկ Սիմոնը թեև նայում է, բայց՝ ոչ աչքերին, այլ քթին, այտին, ծակատին: Հանդգնորեն նայելու մասին չի խոսքը և ոչ էլ խղճմտանք հարուցելու մասին, տեսանողի հայացքով պիտի նայեք, ձեր հայացքը պիտի ասի՝ ես քեզ տեսնում եմ, մարդ, քո թուլությունները, քո մեղքերը, քո առաքինությունները, ես տեսնում եմ, թե աստված որ չափով է ներկա քո մեջ, և թե դու ոնց ես վերաբերվում նրան, այսինքն՝ ես ամեն բան տեսնում եմ, ես ծանաչեցի քեզ և ես գթասիրտ եմ, այո-այո, թեև փող եմ ուզում, բայց ես գթասիրտ եմ, ես ներում եմ քեզ քո մեղքերն ու թուլությունները, հիմա, պարզապես, կարիքի մեջ եմ, վաղը՝ գուցե դուրս գամ այս վիճակից, բայց ես միշտ քո բարեկամն եմ: Եթե սա կարողացաք, մարդը ձերն է, անմնացորդ:

ՀՈՎՈՒԾ - Դժվար բան է, Հունան եղբայր:

ՀՈՒՆԱՆ - Դժվար է, իհարկե, բայց փորձել պետք է, և ես համոզված եմ՝ կստացվի, որովհետև դուք ունեք կյանքի փորձ և իմաստնություն: Նախ և առաջ պիտի հավատաք ինքներդ ձեզ, պետք է հարգեք ինքներդ ձեզ, սեփական արժանապատվությունը չպետք է գցեք, հարգում եք դիմացինին և նոյնքան հարգանք էլ ձեր նկատմամբ եք պահանջում: Այսպես: Լավ, տեսական մասը զգագվեց, անցնեք գործնականին: (*Պետրոսին.*) Այ դու, ասենք, անցնում ես փողոցով: Անցիր:

ՊԵՏՐՈՍ - Անցնեմ... բայց ինչի՞ ես, է... (Քայլում է:)

ՀՈՒՆԱՆ - (Մոտենալով): Բարի օր:

ՊԵՏՐՈՍ - Բարև, բայց ես շտապում եմ:

ՀՈՒՆԱՆ - Ես հարգում եմ քո ժամանակը, բարի մարդ, սակայն խնդիրն անհետաձգելի է: (Նայելով՝ Պետրոսի աչքերին:) Երկու րոպե ընդամենը:

ՊԵՏՐՈՍ - Շուտ ասա:

ՀՈՒՆԱՆ - Բոլորովին վերջերս ես էլ քեզ նման շտապում էի գործի, գործից՝ տուն, կնոջս, երեխաներիս մոտ, սակայն ճակատագիրը, գիտես, ինչ բան է, հանկարծ, անսպասելի մի թաքստոցից հայտնվում խփում է զլիսիդ ու մեկ էլ՝ ոչ գործ, ոչ տուն, ոչ ընտանիք...

ՊԵՏՐՈՍ - Վախս, ոնց եմ քեզ հասկանում...

ՀՈՒՆԱՆ - Սակայն ես չեմ հուսահատվում, սա վերջը չէ, սա փորձություն է ընդամենը, որ Տերն

ուղարկում է բոլորիս, և բոլորս էլ ի զորու ենք հաղթահարելու, պարզապես պետք է միմյանց օգնենք, այո, միայնակ՝ մարդը չի կարող տանել կյանքի դժվարությունները, այսօր՝ ես, վաղը՝ դուք կամ այն մեկը... Ինչ արած, կյանքը լի է տառապանքով, բայց տառապանքն անհրաժեշտություն է, տառապանքն է, որ սովորեցնում է հասկանալ կյանքը, մերձավորին և Տիրոջը, տառապանքն է, որ մարդուս մարդ է դարձնում... Սակայն դուք շտապում էիք, չգրադաւում, մի օր ազատ կինեք՝ կզրուցենք, հիմա պարզապես ասեմ, որ ձեր օգնության կարիքն ունեմ, հատկապես՝ ձեր, ուրիշ մեկին գուցե չմոտենայի, հավատացեք, ձեր պահվածքում և հայացքում մի անբացատրելի համակրանք կարդացի և վստահեցի, մնացյալը թողնում եմ ձեր խղձին: Գիտեք, հայտնի առակն ասում է՝ հացդ գցիր ջուրը, կարագը վրան քսած՝ ետ կստանաս. սա գուցե հենց այդ դեպքն է:

ՊԵՏՐՈՍ - (գրպանից փող է հանում, հիպնոսված է): Ահա, վերցրեք...

ՀՈՒՆԱՆ - Շնորհակալ եմ, մարդ աստծո: Կներեք, ծիսը ձեր ուսին, մեղմ ասած, աղտոտել է: Լավ նշան է, գիտեք, այսօր հաստատ լավ լուր եք ստանալու: Բայց բերեք մաքրենք, ձեզ պես հարգարժան մարդուն չի վայելի...

ՊԵՏՐՈՍ - Ինքս...

ՀՈՒՆԱՆ - (Մաքրելով): Թողեք, ինձ համար դժվար չի...

ՊԵՏՐՈՍ - (փող հանելով): Ահա... վերջինն է, էլ չունեմ...

ՄԻՄՈՆ - Կ... Մեզնից փող ես պահեմ, Պետրոս տղա:

ՊԵՏՐՈՍ - Պահել էի, այո... (*Աչքերը լցվում են:*) Ես վատն եմ, շատ վատն եմ, կներեք, տղերք, դեղի համար էր, Է չի կրկնվի, կներես, վարպետ...

ՀՈՒՍԱՆ - (*Վերադարձնելով փողը:* Վերցրու:

ՊԵՏՐՈՍ - Չէ, քոնն է:

ՄԻՄՈՆ - (*Թափ տալով Պետրոսի ուսերը:*) Ուշքի արի, տղա:

ՊԵՏՐՈՍ - Հիպնոսի պես էր, տղերք, եթե միլիոն էլ ունենայի, հանելու էի՝ իրեն տամ:

ՀՈՒՍԱՆ - Դե վերցրու այս փողը:

ՊԵՏՐՈՍ - (*Հվերցնելով:*) Մի այնպիսի տաք ալիք եկավ վրաս, այդպես մեկ էլ փոքր ժամանակ էր լինում՝ երբ տատս հեքիաթ էր պատմում:

ՀՈՒՍԱՆ - Սերն է, Պետրոս, Ես սիրո անուն մինչև հիմա չտվեցի, թողեցի՝ ինքը կուահես, մանկության հեքիաթի ջերմությունը՝ սերն է:

Սերը բոլորի մեջ կա, նոյնիսկ ամենաշար թվացող մարդու մեջ, պարզապես փնտրել ու գտնել է պետք, փայփայելով դուրս քաշել, ի հայտ դնել, և այդ ժամանակ հրաշքներ կկատարվեն, բարեկամներս, մեծ հրաշքներ:

ՀՈՎՈՒԾ - Բայց դու որտեղից եկար, ուսուցիչ, ինչո՞ւ ես ուզում մեզ օգնել:

ՀՈՒՍԱՆ - Ձե որտեղից եկա և ինչո՞ւ հիմա չեմ ասի, դեռ ժամը չէ, հետո կասեմ:

ՀՈՎՈՒԾ - Մեզ հետ կմնա՞ս:

ՀՈՒՍԱՆ - Եթե ընդունեք...

ՀՈՎՈՒԾ - Կընդունենք, իհարկե, ո՞նց չենք ընդունի: Տղերք...

ՊԵՏՐՈՍ - Ես իսկի նրա սիգարետը վառելու արժանի չեմ, Ես եմ, որ պիտի նրան ընդունեմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Վերջապես վերցրու փողդ, Պետրոս, ձեռիս մնաց, ինչնմ գրպանելու:

ՊԵՏՐՈՍ - Ես դրան չեմ դիպչի, տուր Հովուշին: Հովուշ Զան, վերցրու, գինի, հաց-մաց բեր:

ՀՈՎՈՒԾ - Լրիվին:

ՊԵՏՐՈՍ - Այո, ոչ մի դրամ ետ չբերես, բոլորը ծախսի, սիգարետ չմոռանաս:

ՄԻՄՈՆ - Մարդ ես դառնում, Պետրոս:

Պատկեր 3

Նոյն տեղում: Հունան, Պետրոս, Հովուշ, Սիմոն, Սերի, Տղա 1, Տղա 2, Մարտիկ: Հունանը գետնին Փայտով խազմզում է:

ՊԵՏՐՈՍ - Չինք՝ Մրտոյի հարկն ես հաշվում, վարպետ:

ՀՈՎՈՒԾ - Չէ, երսի՝ ագահության չափը:

ՄԻՄՈՆ - Անչափելին ո՞նց չափի:

ՀՈՒՍԱՆ - Մրտոյինը չափող է, նրա երևակայությունը սահմանափակ է, անչափելի է նրա թիկունքում կանգնածների ագահությունը: Այնպես որ, բարեկամներս, մենք ինքան շատ տանք՝ նրանք շնորհակալ չեն լինելու, ավելին են ուզելու:

ՄԻՄՈՆ - Իրենց ասած թիվը կտանք, ոչ մի դրամ ավել:

ՊԵՏՐՈՍ - Միամիտ չլինես, նրանք մեզնից լավ գիտեն, թե ինչը որտեղ ու ինչքան:

ՀՈՎՈՒԾ - Բա ինչ անենք:

ՀՈՒՏԱՆ - Այդպես թախծոտ մի նայիր, Հովուշ, սիրելիս, կանենք, չվախես: Ողբերգական կլիներ մեր կյանքը, եթե մեր առաքելությունը սահմանափակեինք Մրտոյին և նրա տերերին հարկ հասցնելով:

ՍԻՄՈՆ - Առեղջվածներով ես խոսում, վարպետ:

ՀՈՒՏԱՆ - Ոչինչ չկա թաքուն, որ հայտնի չդառնա, Սիմոն, առավել ևս՝ մեր հարաբերություններում, պարզապես ամեն բան իր ժամն ունի, մի քիչ համբերիր:

ՍԻՄՈՆ - Համբերիր, Սիմոն... Միշտ դա եմ լսել՝ համբերիր, Սիմոն: Կյանքս անցնում է, իսկ ես՝ համբերիր, Սիմոն:

ՀՈՒՏԱՆ - Հավատա, շատ շուտով տեսնելու ես արդարության հաղթանակը: Մի քիչ էլ սպասիր:

ՍԻՄՈՆ - Սպասեմ, ձարս ինչ:

ՀՈՒՏԱՆ - Ասում են՝ մեր Հովուշը հրաշալի երգում է, ճիշտ է:

ՊԵՏՐՈՍ - Եվրատեսիլին տանող չկա, թե չէ հաղթած գալու էր: Հովուշ...

ՀՈՎՈՒԾ - (*կիթառը վերցնելով*): Հատուկ՝ քեզ համար, ուսուցիչ:

Հովուշը երգում է: Մեքենայի հոնոյուն, արգելակների ձայն:

ՀՈՎՈՒԾ - (*դադարեցնելով երգը*): Ավտու էր, զբոսայգի մտավ... (*Մարիի ծիչը լսելով*): Մրանից լավ հոտ չի գալիս, տղերք:

Վազելով գալիս է Մարին, ետևից՝ երկու տղա, Մարին ընկնում է Հունանի գիրկը:

ՀՈՒՏԱՆ - Հանգստացիր, աղջիկս, մի վախենա:

ՏՂԱ 1 - Թող դրան, հոպար, մի խառնվի:

ՀՈՒՏԱՆ - Թողնեմ, այո, սակայն ինչ է արել աղջիկը, որ այդպես թշնամացել եք:

ՏՂԱ 2 - Ինչ արել-չի արել՝ մեր գործն ա, դու մեջ մի ընգի:

ՏՂԱ 1 - Փողերն առավ՝ ավտոյից թոավ, էսի քեզ հերիք ա՞, դե թող:

ՄԱՐԻ - Սուտ է ասում, փող չեն տվել:

ՏՂԱ 1 - (*ընկերոջը*): Լսմը, ընգեր, ասում ա՝ փող տվեք:

ՏՂԱ 2 - Մենք, սրան... Աղջի, է, էդ դու պտի փող տաս, որ մեր նման տղեքի հետ ես ըլնելու:

ՏՂԱ 1 - Դե արի, արագացրու: Հոպար, ասինք՝ թող, ինչ ես գրկե-կայնե:

ՏՂԱ 2 - Դուրն էկել ա, ապեր: Թող, հոպար, անջտվի:

Մարին ուզում է պոկվել Հունանից՝ փախսել, Հունանը պահում է նրան:

ՀՈՒՏԱՆ - Սպասիր, աղջիկս, սպասիր: Ինձ լսեք, տղաներ, ջահել եք, մի ամբողջ կյանք ունեք առջևում, իզուր փորձանքի մեջ մի խրվեք, աղջիկը չի ցանկանում ձեզ հետ գալ:

ՏՂԱ 1 - Կ, սկսիր խրատ կարդալ վրներս, այ բոմք:

ՀՈՒՏԱՆ - Լավ, խնդրեմ, ահա, վերցրեք, ծեծեք, բռնաբարեք...

Երկու հաղթանդամ տղա՝ մի խեղճ աղջկա, իսկական տղամարդու արարք: Վերցրեք... Բայց մի մոռացեք...

ՏՂԱ 1 - Իզուր բարոյական խրատներդ չկարդաս մեր գլխին, մեր վրա էտի չի ազդում, մենք մերն անելու ենք, էղավ:

ՀՈՒՍԱՆ - Եղավ: Արեք: Բայց իմացեք, որ մենք վկա ենք, մենք տեսել ենք ձեզ, ձեր մեքենան... Հրեն, համարները երևում են... Երկու վս...

ՏՂԱ 2 - Ի, հիմի էլ ոստիկանությունով ես վախացնո՞ւմ, այ ստուկաչ:

ՀՈՒՍԱՆ - Որպեսզի վկա չլինի, վկաներին պետք է վերացնել, պարզ տրամաբանություն է, այնպես որ, եթե կարող եք՝ խնդրեմ, վերացրեք, սկսեք ինձնից:

ՄԻՄՈՆ - (մեծ փայտ վերցրած): Կվերացնեն, բա չէ:

ՀՈՒՍԱՆ - Փայտը փայր դիր, Սիմոն, մեզ փայել չի, մենք ոչինչ չենք ձեռնարկելու, իրենց վճռելիքն է, թող վծուն, և թող իրենց այոն այտ լինի, և ոչը՝ ոչ:

ՏՂԱ 2 - Թռանք, ապեր, սրանք խփնված են, շառի մեջ ենք ընգնելու, հավես չկա:

ՏՂԱ 1 - Ճիշտ ա, կարող ա՞ էս մի դիշովի ծտի խաթը պրոբլեմների մեջ խրվենք, մուրազի վրա տղեք ենք, իո սրանց թայը չենք, գիշերը դեմներս ա, հազար սենցը կծարենք:

ՏՂԱ 2 - Հա, ընգեր, լուսի տակ ըսկի բանի նման էլ չի, ոնց որ մեր հայթի էն ֆլորն ըլնի:

ՏՂԱ 1 - Էն կյած բեջուրան... (Հոհրուս են:) Զեզի նվեր, բոմժ ախ-

պերներ, վայելեք, մեզի պետք չի: Գնացինք:

Տղամերը հեռանում են:

ՀՈՒՍԱՆ - Դոդում է խեղճը... Լստիր, աղջիկս, հանգստացիր, քեզ մեղադրողները գնացին, էլ չեն զա:

ՄԱՐԻ - (Նստելով): Սպանելու եմ դրանց, իրենց մեքենայով-բանով պայթացնելու եմ՝ գնան-կորչեն...

ՀՈՒՍԱՆ - Չարությունը լավ ուղեկից չէ, հանիր զայրույթը միջիցդ, մի չորացրու հոգիդ: Անունդ ինչ է:

ՄԱՐԻ - Մերի: (Լաց է լինում:)

ՀՈՒՍԱՆ - Ազատ լաց եղիր, Մերի, մեզանից մի նեղվիր, լացը մաքրում է, լացը ազնվացնում է: (Մարդին հեկեկում է՝ գլուխը Հունանի կրծքին սեղմելով:) Հիմա նայիր ինձ... Ահա, հայացքդ լուսավորվեց... Մոռացար եղածը, չէ:

ՄԱՐԻ - Մոռացար: Իրականում անոնս Մարի է, պարզապես Մերին ավելի ժամանակակից է հնչում:

ՀՈՒՍԱՆ - Ես քեզ Մարի կասեմ, դեմ չես:

ՄԱՐԻ - Ասեք: Դուք չլինեիք...

ՀՈՒՍԱՆ - Ես չլինեի, մի որիշ բարի մարդ կհանդիպեր:

ՄԱՐԻ - Բարի մարդ չի մնացել աշխարհում:

ՀՈՒՍԱՆ - Մնացել է, շատ, ահա, բարի մարդկանց մի ամբողջ ծաղկաբույլ, ծանոթ եղիր՝ Պետրոսն է, Սիմոնը, Հովուշը, ես է՝ Հունանն եմ:

ՄԱՐԻ - Բարի երեկո, բարի մարդիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - (հայտնվելով): Բարև, բարև... Ինձ չէիր բարևո՞ւմ, քոյրիկ ջան:

ՀՈՒՍԱՆ - Մարտիկն է, մեր հոգեառը, նա էլ բարի է, պարզապես չգիտի այդ մասին:

ՄԱՐՏԻԿ - Ես ինչ հոգեառ...

ՊԵՏՐՈՍ - Լավ, հոգեառ չէ, հարկահավաք:

ՄԱՐՏԻԿ - Այ մարդ, գործ ա` անում եմ, էլի, ես չանեմ՝ ուրիշն ա անելու: *Հը, ժողովորդ, ասում են՝ ուստի գալով գործն ահազին աշխուժացել ա, հա՞:*

ՍԻՄՈՆ - Ո՞վ է ասում:

ՄԱՐՏԻԿ - Ասողը: Բերեք, բերեք մուծվեք: (*Մարիի մասին:*) Աչքին՝ մի հոգի էլ ա պվելացել:

ՀՈՎՈՒԾ - Ո՞վ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ես սիրուն աղջիկը:

ՀՈՒՍԱՆ - Նա հյուր է, մեզ հետ չի...
(*Հարցական նայելով Մարիին:*)

ՄԱՐԻ - Ձեզ հետ է:

ՄԱՐՏԻԿ - Ըիր, ուզում էիք խարեք խեղձ միամիտիս, չ՞։ Դե բերեք:

ՊԵՏՐՈՍ - (*տալով փողը*): Անուշ լինի:

ՄԱՐՏԻԿ - Ի... Փող տալ չես կարում, էի, ներսդ քեզ ուսում ա: (*Հաշվելով:*) Ըիր, թե չէ՝ չեն տալի, կոպտում են, սնանկացել են... Ապրեք: Էսօր Մարտիկը գնաց կարառկե: (Երգում է: *Մարիին.*) Արի քեզ էլ տանեմ, սիրուն ջան:

ՍԻՄՈՆ - Փողդ տվինք... գնա:

ՄԱՐՏԻԿ - Պահ, էնպես բորբոքվեցիր, կարծես անմեղ հրեշտակ ա:

ՀՈՎՈՒԾ - Հրեշտակ է, ծշմարտացի ես, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ի... Են Մերին չի:

ՀՈՒՍԱՆ - Ոչ, նրա անունը Մարի է,

և նա իսկապես հրեշտակ է, տղաս:

ՄԱՐՏԻԿ - Ձեռ մի առ, ուստա:

ՀՈՒՍԱՆ - Քավ լիցի, երբեք ինձ թույլ չեմ տալիս ձեռ առնել մարդկանց:

ՄԱՐՏԻԿ - Լավ, հիմա ինչ, չեք տալիս հրեշտակին տանեմ կարառկե:

ՀՈՒՍԱՆ - Ապրանք չի, իրեն հարցրու:

ՄԱՐՏԻԿ - Գնանք, քուրս, մնաս՝ թթվելու ես սրանց հետ:

ՄԱՐԻ - Ես ինձ սրանց հետ լավ եմ զգում, այ քեզ հետ՝ հաստատ կթթվեմ:

ՄԱՐՏԻԿ - Պարզ ա: Լսեք, վայ թե ծեր նալոգները բարձրացնեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Չեղավ, Մարտիկ, չեղավ, գեղեցիկ չի արածի:

ՄԱՐՏԻԿ - Ինչի գեղեցիկ չի որ, լավ էլ աշխատում եք արդեն... Կյանքը օրեցօր թանկանում ա, իրեն՝ կաթնեղենը, միսը, բանը... Ուզում եք հավերժ նոյն նալոգին մնաք, չի լինի, մենք էլ մարդ ենք, մենք էլ բերան ունենք:

ՀՈՒՍԱՆ - Մարտիկ, հարգելիս, հարկը կարող ես բարձրացնել, կարող ես և չբարձրացնել, խնդիր չի, խնդիրն այլ է...

ՄԱՐՏԻԿ - Ո՞րն ա որ...

ՀՈՒՍԱՆ - Ինչ օգուտ՝ եթե գրաններդ լցնես, բայց քեզ իսպառ կորցնես... Ախր, իրականում դու բարի մարդ ես, այո-այո, այդպես է, ահա, նայում եմ աչքերիդ և պարզորդ տեսնում, խորքդ բարի է, դու ազնիվ, բարի ծնողների զավակ ես:

ՄԱՐՏԻԿ - Ես ծնող չունեմ, ուստա, ստեղ սխալվեցիր:

ՀՈՒՍԱՆ - Ծիծաղելի բան ես ասում, հնց կարող է մարդ ծնող չունենալ:

ՄԱՐՏԻԿ - Մանկատան տղա եմ, իմ ազնիվ, բարի ծնողները ինձ օգել են մանկատուն ու ցվրվել:

ՀՈՒՍԱՆ - Մի մեղադիր, որ չմեղադրվես. դու ինչ գիտես, թե ինչ վիճակում են եղել ծնողներդ, երբ քեզ թողել են, գուցե ուրիշ ելք չեն ունեցել... Առհասարակ, մենք ինչ գիտենք ուրիշի վիճակի, ուրիշի հոգում կատարվողի մասին: Երբեք չպետք է հեշտորեն մեղադրենք մերձավորին: Ապա փորձենք մեր խորքը տեսնել, արդյո՞ք մենք առավել ենք: Ոչ: Գուցե ավելի վատն ենք: Ուստի, սիրելի իմ Մարտիկ, մի մեղադրիր ծնողներիդ, որոնց մասին ոչինչ չգիտես, հնարավոր է, որ նրանք հրաշալի մարդիկ են, հնարավոր է նաև՝ նրանք այլս չկան և դա է պատճառը, որ չեն փնտրում քեզ, չեն գտնում, որպեսզի ասեն՝ ներիր մեզ, որդի...

ՄԱՐՏԻԿ - (տառապելով): Ինչ ես ուզում ինձնից...

ՀՈՒՍԱՆ - Ոչինչ: Ուզում եմ՝ ձանաչես ինքդ քեզ ու հարազատ լինես քո տեսակին:

ՄԱՐՏԻԿ - Պետք չի, ուստա, ինձ հանգիստ թող, ինձ էդ բաները պետք չեն, ես ապրել եմ ուզում, հազիվ եմ ուտի կանգնել: Մի խոսքով... Ես գնացի, լավ մնացեք:

ՀՈՒՍԱՆ - Գուցե մնաս, Մարտիկ, քո կեսը մնալ է ուզում:

ՄԱՐՏԻԿ - Ոչ մի կես... Գնում եմ: (Հեռանում է վախեցած, համարյա վախչում է:)

Պատկեր 4

Հունանք և իր խումբը: Նրանց առջև հավաքվել է մեծաքանակ բազմություն, որը, բնականաբար, չի երևում, փաստորեն՝ դահլիճն է, հանդիսատեսը:

ՀՈՒՍԱՆ - Պետրոս, քիչ են, քիչ են մարդիկ, ես ավելին էի սպասում, լավ չեք աշխատել, հեռու թաղերը ծովացել եք գնալ:

ՊԵՏՐՈՍ - Չուր ես կշտամբում, վարպետ, նոյնիսկ մերձակա գյուղերն ենք հասել. պարզապես անժամ-անպատարագ մարդիկ են, արևով են կողմնորոշվում, նայիր, կամաց-կամաց գալիս են, շոտով ասեղ օցելու տեղ չի լինի:

ՀՈՒՍԱՆ - Տա Աստված:

Գալիս է Մարտիկը:

ՀՈՒՍԱՆ - Եկա՞ր, Մարտիկ: Տեղավորվիր մեր կողքին, եթե գալի բարի կամքով է և ոչ՝ ուրիշների կողմից հորդորված:

ՄԱՐՏԻԿ - Ինքս եմ եկել, ուստա, իմ հոժար կամքով:

ՍԻՄՈՆ - Զեմ հավատում:

ՀՈՒՍԱՆ - Փորձենք հավատալ, Սիմոն: (Մարտիկին.) Սակայն գիտնես, որ ինձ հետևելու համար շատ բաներից պիտի հրաժարվես, տղաս:

ՄԱՐՏԻԿ - Ենթադրենք հրաժարվեցի:

ՀՈՒՍԱՆ - Դիմացը... Դիմացը՝ վարձքը մեծ է լինելու:

ՄԱՐՏԻԿ - (հեգնական՝ երկինքը ակնարկելով): Էստե՞ն:

ՀՈՒՍԱՆ - Ամենուրեք: Սակայն տեսնում եմ՝ չես հավատում: Մտածում եմ՝ գուցե քեզ վաղ է մեր կողքին կանգնելը, գուցե առաջմ գնաս, հրապարակիմ կանգնես:

ՄԱՐՏԻԿ - Գնամ, հարց չի:

ՀՈՒՍԱՆ - Սակայն հիշիր, սերմը, որ արդեն իսկ գցված է մեջո, ծլարձակելու է, մի հակառակվիր, որպեսզի ընծյուղը ծուռումուն չաժիու ցավ տա ներսիդ, այլ բարության շիտակ ընծյուղ լինի և խնդրություն պարզեցի հոգութ: Անչար գնա, քանզի վերադառնալուն:

Մարտիկը հեռանում է:

ՄԻՄՈՆ - Հաստատ ուղարկված է, վարպետ:

ՀՈՒՍԱՆ - Գիտեմ, Միմոն, սիրելիս, սակայն մենք պիտի աշխատենք նոյնիսկ թշնամուն բարեկամ դարձնել, մարդուն հեռացնելը դյուրին է, մոտեցնելն է դժվար: Մարի, առջիկս, Հովուշի հետ մի երգ երգեք, զբաղեցրեք ժողովրդին, չցրվեն, մինչև մնացյալն էլ կիավարվի:

ՀՈՎՈՒՇ - (կիրառը վերցնելով, հավաքվածներին): Սիրելիներս, մինչ մեր ընկերները հավաքվում են, մենք ձեզ համար մի երգ կկատարենք, որ կշոյի ձեր ականջը և կբարձրացնի ձեր տրամադրությունը: Բարի...

Ժողովուրդը հավանության ժանր է բարձրացնում: Հովուշը և Մարտիկն երգում են:

ՀՈՒՍԱՆ - (երբ ավարտվում է երգը, հավաքվածներին): Զոյրեր և եղբայրներ, ցանկանում էի տերունական աղոթքով սկսել, սակայն մտածեցի՝ արդյո՞ք հազարամյակների ընթացքում այն չի կորցրել իր արդիականությունը, արդյո՞ք ի զորու է կատարելու իր առաքելությունը, այն է՝ դեպի լավը, դեպի բարին փոխել աշխարհը... Զգիտեմ, չգիտեմ, կասկածում եմ, քանզի աշխարհը կարծես թե նոյնն է մնում: Ուստի կարծում եմ՝ աղոթքը ժամանակի հետ պիտի փոխվի, տրանսֆորմացվի, յուրաքանչյուր ժամանակի հետ իր լեզվով խոսի, մեր աղոթքը պաղատանք է, աղերսանք, անձնական նախաձեռնության, անձնական պատասխանատվության ոչ մի նշոյլ, ուստի փորձենք փոխել մեր աղոթքը: Հայր մեր, որ ամենուրեք ես, ամրացրու մեր հոգին, բարձր պահիր մեր ոգին, մի թող սայրաքի մեր միտքը, երես մի դարձրու մեզնից, երբ սխալվում ենք՝ բախվելով նյութականի խնդրին, այն հրոք դժվարին է, սակայն ի վերջո լուծելու ենք՝ եթե միայն մշտապես զգանք քո քաջալերող ներկայությունը, քո ջերմությունը, տուր մեզ ձշմարտության և արդարության համոզիչ կռահում, իսկ ինչ վերաբերում է հացին մեր հանապազօրյա՝ քեզ չենք ծանրաբեռնի, ինքներս կլուծենք, ինչ

վերաբերում է մեր մարմնի ցավերին՝ ինքներս կրուժենք, որպեսզի սերմերդ առողջ հողում ծլարձակեն, սիրում ենք քեզ, գործում և սպասում այնքան, որքան ինքդ հարկ կհամարես: (*Ավարտելով աղոթքը, դադար:*) Ահա, էլի մարդիկ են գալիս, միանում մեզ, մեր շարքերը հոծանում են րոպե առ րոպե, սիրելիներս, տեղ տվեք ուշացածներին, քանզի ուշացած են, այլ ոչ՝ հրաժարված: Այս, հարազատներս, այլևս լրությամբ, համբերությամբ և խոնարհությամբ չէ, որ ահտի դիմագրավենք չարին, ներիր, Տեր, սակայն մեր այտն այլևս դեմ չենք տալու անարժաններին, ժամանակը ցույց տվեց, որ նրանք դա չեն հասկանում, այլ միայն օգտագործում են ի շահ իրենց: Ուստի մենք չարին հակադրելու ենք... Ո՛չ չարը, սիրելիներս, ոչ, մենք չար չունենք էլ մեր մեջ, մենք ունակ չենք չար լինելու, նայեք միմյանց աչքերի և կիհասկանաք սա, մենք հակադրում ենք մեր խիստ անհանդուրժողականությունը, մեր կտրուկ անհամաձայնությունը, քանզի մեր հանդուրժումը, մեր լրությունը, մեր խոնարհությունը՝ փաստորեն իրենց զծած ծամփով իրենց հետ քայլել է նշանակում, այլևս չենք քայլելու իրենց ձամփով: Մենք շատ ենք, սիրելիներս, մենք ուժ ենք, հարազատներս, մնում է միայն՝ միավորվել, ինչն էլ անելու ենք այսուհետ, անհապաղ, սա է մեր առաջնային խնդիրը:

ԶԱՅՆԵՐ - Չեն թողնի... կծեծեն...
կտրորեն, կջարդեն...
ՀՈՒՍԱՆ - Չեմ հասկանում... Մե՞զ է, որ ծեծելով, տրորելով, ջարդելով և կամ սովոր ու բանտերով պիտի վախսեցնեն... Միթե մենք կորցնելու բան ունենք, սիրելիներս... Ոչ, այստեղ հավաքված մարդիկս կորցնելու ոչինչ չունենք, իսկ երբ կորցնելու այլևս ոչինչ չունես՝ ունես միայն ծեռքբերելու հնարավորություն: Մենք քանդելու ենք մեր վզին բռնությամբ փաթաթած կարգերը, նորերն ենք սահմանելու, ուր տեղ չի լինի անհավասարությանը, բռնությանը, ընչափաղցությանը, սովին, ազահությանը: (*Ժխոր:*) Սիրելիներս, ես ծեզ չեմ հրավիրում զինված կովի, ոչ, ես ծեզ հրավիրում եմ խոհեմ անենթակայության: Մենք մեզնով կլցնենք մեր հրապարակը, միթե մերը չէ այն, միթե մենք չենք այս երկրի իսկական զավակները, որ արդարացի ենք, սիրող, խիղճ ունեցող... Մենք ենք, այո, և մենք ընտրում ենք մեր մեծ հրապարակը, ուր հավաքվելու են բոլոր չքավորները, բոլոր նրանք, ովքեր արդարության սով ունեն, կիավաքվենք իշխանությունների աչքի առաջ, աշխարհի աչքի առաջ, և թող փորձեն մեզ հանել այնտեղից, թող փորձեն ծեծել, քշել, թունավորել... Չենք ենթարկվելու, որովհետև լցված է այլևս համբերության բաժակը: Ուստի հարցնում եմ ծեզ, սիրելիներս, արդյո՞ք պատրաստ եք պայքարի՝ հանուն արդարության:

ԶԱՅՆԵՐ - Պատրաստ ենք:

ՀՈՒՏԱՍ - Դեհ, ուրեմն, ես էլ պատրաստ եմ ինձ վրա վերցնել ձեզ առաջնորդելու պատասխանատվությունը, ինչը, հավատացեք, ծանր պարտականություն է, սակայն հանուն ձեզ, հանուն արդարության, հանուն ապագայի ես պատրաստ եմ:

Ժխոր: Խենքը ներխուժում է հարքակ և անհողաբաշխ ճայնարկելով հարձակվում Հունանի վրա, ճանկում է նրա դեմքը, մյուսները հասնում, բռնում են խենքին:

ՄԻՄՈՆ - Ո՞վ ես, գլուխդ ջարդելու եմ հիմա, խոսի, ովք է ուղարկել քեզ...

ՀՈՒՏԱՍ - Հանգիստ, Սիմոն, սարսափելի ոչինչ չկա, նա մեղք չունի, նրա ներսը թունավորված է: (*Սրբելով քունքի արյունը, բազմությանը:*) Ահա արյունը, որ ծորաց մեզ համար: (*Խենթին.*) Ունախ և առաջ՝ քեզ համար, մարդաստծոն: Ես չեմ մեղադրում քեզ, դու անմեղսունակ ես: Պետրոս, Սիմոն, թողեք նրան: (*Խենթին.*) Ազատ ես, գնա, գնա և մտածիր, և ես համոզված եմ՝ դարձյալ գալու ես, գալու ես՝ արարքդ գիտակցած, և այնժամ ես քո ներսը կմաքրեմ թույնից:

Խենքը լուս հեռանում է:

Պատկեր 5

Հունանն ու իր խումքը՝ զրոսայգու իրենց տարածքում, այնուհետև՝ Խենք:

ՄԱՐԻ - Թույլ տուր վերքդ մաքրեմ,

Հունան:

ՀՈՒՏԱՍ - Իրեն-իրեն կրուժվի, մի մտահոգվիր, ես պինդ մարդ եմ, ինձ ձանկուելով չես սպանի:

ՄԱՐԻ - Թող գոնե իմ օծանելիքից փչեմ վրան՝ ախտահանեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Թող ախտահարի աղջկը, վարպետ, մի մերժիր, ինչ իմանաս՝ այդ խելառի ձեռքերին ինչ թույն կար:

ՀՈՒՏԱՍ - Լավ, արա, որպեսզի հոգիդ հանգիստ լինի: (*Մարին փչում է օծանելիքը:*) Ինչ թունդ է, ամեն օր փչում ես վրադ, աղջկս, մեղք չես:

ՄԱՐԻ - Եթե չես հավանում, դեն կգցեմ:

ՄԻՄՈՆ - Չթողիր, վարպետ, գլուխը ջարդելու էի տականքի:

ՀՈՒՏԱՍ - Ոչ մի ջարդել, Սիմոն, մենք մարդկանց ջարդելով չենք, որ պետք է բուժենք, այլ խոսքով:

ՀՈՎՈՒԾ - Վախենամ՝ նրա վրա խոսքը չազդի, աչքերը տեսանք, իսկական գժանոցի գիծ:

ՀՈՒՏԱՍ - Կազդի, և դու դրա վկան կլինես, նա գալու է, Հովուշ, գալու է ապաշխարության, գուցե արդեն ծամփին է:

ՄԱՐԻ - Թող բամբակով չորացնեմ, հա՞:

ՀՈՒՏԱՍ - Դու բուժքնոյր ես աշխատել, Մարի:

ՄԱՐԻ - Ոչ, մայրս էր բժիշկ, ես չհասցրի ավարտել ուսումս:

ՀՈՒՏԱՍ - Մայրդ չկա՞:

ՄԱՐԻ - Չկա, ոչ ոք չկա:

ՀՈՒՏԱՍ - Խեղծ որբուկ:

Հայտնվում է Խենքը:

ՀՈՒՍԱՆ - Հանգիստ, Սիմոն, նա մեր
եղբայրն է: (*Խենթին.*) Ես սպա-
սում էի քեզ, մարդ աստծո, առաջ
արի, այստեղ թշնամիներ չունես,
միայն՝ բարեկամներ:

ԽԵՆԹ - (*ընկնում է Հունանի առաջ,*
ձեռքերը համրուրում): Ներիր
ինձ, տեր, ներիր ինձ, տեր... Ես
չի, սատանան էր, ես չի, սա-
տանան էր...

ՀՈՒՍԱՆ - Գիտեմ, սիրելիս: Վեր
կաց, կանգնիր, հավասարների
մեջ ես: Տղերք, մեր մոլորյալ եղ-
բայրը եկել է մեզ մոտ մխիթա-
րության, ընդունեք սիրով, գինի
լցրու նրան, Հովուշ: (Գինի են
տալիս Խենթին, խմում է:) Այս էլ
հացն է, կեր, Հարություն:

ԽԵՆԹ - Անունս ոնց իմացար, տեր:
Ներեցեք ինձ, բարի մարդիկ, ես
չի... Կարծես մեկը մտավ մեջս ու
զրպարտեց, ասաց՝ սուտ է, կեղծ
է մարգարեն: Ներիր մեղավորիս,
այսուհետ քոնն եմ անմնացորդ,
մարգարեն, ասես՝ մեռի, կմեռնեմ
նոյն պահին:

ՀՈՒՍԱՆ - Ես եկել եմ ապրեցնելու և
ապրելու ձեզ հետ, այլ ոչ՝
մեոցնելու: Ուղիղ կանգնիր և ու-
ղիղ նայիր աչքերիս, որպեսզի
հանեմ միջիդ չարը, նա դեռևս
այնտեղ է: (*Ձեռքերով շարժում-ներ է անում, նայում Խենթի աչ-քերին, աղոթք մրմնջում:*) Ուղիղ
նայիր աչքերիս, անթարթ, հա-
յացքդ մի թեքիր... Այրաես... Ահա,
ահա... մաքրվում է հայացքը,
պարզում է... Մաքուր ես այլսս,
գնա, գնա և հոգիդ ինչ կհուշի՝
այն հաղորդիր մարդկանց:

ԽԵՆԹ - Պատմելու եմ, պատմելու եմ,
բոլորին, համայն աշխարհին,
թող իմանան, որ եկել ես, մեզ
հետ ես... (*Հեռանում է:*)

ՀՈՎՈՒԾ - Ընկծված եկավ, երջանիկ
գնաց:

ՊԵՏՐՈՍ - Արդյո՞ք դու ես նա, ով պի-
տի գար:

ՀՈՒՍԱՆ - Մտածիր՝ ոնց մտածում
ես, Պետրոս, ոչ մերժելու եմ, ոչ
հաստատելու, հոգիդ ոնց հուշեց՝
այն է: (Վեր է կենում:)

ՀՈՎՈՒԾ - Ո՞ւր ես գնում, վարպետ:

ՀՈՒՍԱՆ - Հիմա չեմ կարող ասել,
կաա ժամանակը՝ կիմանաս, Հո-
վուշ, միայն ասեմ, որ մեր գործի
հաջողության համար է:

ՍԻՄՈՆ - Քեզ մենակ չեմ թողնի, գա-
լիս եմ հետդ:

ՀՈՒՍԱՆ - Ոչ, Սիմոն, մնա, ինձ ո-
չինչ չի սպառնում:

ՄԱՐԻ - Այսօր չե՞ն գալու, ուսուցիչ:

ՀՈՒՍԱՆ - Եթե իմանամ կարուտելու
ես՝ անպայման կգամ:

ՄԱՐԻ - Կարուտելու եմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Ուրեմն կգամ: (*Հեռանում
է:*)

ՄԱՐԻ - Սիրում եմ նրան:

ՊԵՏՐՈՍ - Ես նոյնպես:

ՀՈՎՈՒԾ - Ես էի:

ՍԻՄՈՆ - Ես էի:

Պատկեր 6

Կիսամութ սրճարան, սեղանի
մոտ՝ Շեֆը, ուսում է: Գախս է
Մարտիկը:

ՃԵՖ - Ուշացար:

ՄԱՐՏԻԿ - Ինչի՞ց, շեֆ:

ՃԵՖ - Ի...

ՄԱՐՏԻԿ - Կներես, դմբո եմ: Բարի ախորժակ: Համով ա՛, ասա ինձ էլ բերեն, էլի, սոված եմ:

ԾԵՖ - Ուշք ու միտքդ ուտելն ա, այ տղա, փողերը հանի:

ՄԱՐՏԻԿ - (*հանելով փողը*): Հանեմ, բա ո՞նց, իմ քաշն ի՞նչ ա, որ չհանեմ... Ըի՞:

ԾԵՖ - (*հաշվելով*): Էս փող ես պահով ինձնից...

ՄԱՐՏԻԿ - Ինչի՞ միշտ էսքան չի եղել:

ԾԵՖ - Բայց իմա աշխատողներդ շատ են տալիս, չի՞... Աչքերիս նայի, Մարտիկ... Թե՞ կարծում ես՝ ես խարար չեմ... Ինձ ես ֆոցնո՞մ, ի՞նձ... Գիտես, չի՞ դրա համար քեզ ինչ ա հասնում:

ՄԱՐՏԻԿ - Կներես, մեռնեմ սրտիդ, կներես... ինքս էի ասելու, իմ արև, մի քիչ պարտքեր ունեի, ասի՝ փակեմ, նոր...

ԾԵՖ - Չհասկացա, իմ հաշվին ես պարտքերդ փակո՞ւմ...

ՄԱՐՏԻԿ - Խփի՞ գլխիս, խփի, ինձ տեղն ա...

Դադար:

ԾԵՖ - Ո՞վ ա, Մարտիկ, ինչացո՞ւ ա: **ՄԱՐՏԻԿ** - Չեմ իմանում, շեֆ, ո՞նց որ իսկականից վերսից իջած լինի, ինքն իրա մասին բան չի ասում:

ԾԵՖ - Չի ասի, բա ո՞նց, ի՞ն բացբերան չի՞... Բայց դու էլ ինչի՞ համար ես, որ աշխատողիդ մասին ինֆորմացիա չես կարում ունենաս, քո տարածքն ա, չի՞... Թե՞ չի...

ՄԱՐՏԻԿ - Քոնն ա, իմը չի:

ԾԵՖ - Հա, իմն ա, բայց ես քեզ եմ դրել նայող, չի՞:

ՄԱՐՏԻԿ - Հա, մեռնեմ կամեցող սրտիդ:

ԾԵՖ - Ուրեմն քո տարածքում երկնքից զի՞ ա հայտնվում, ու դու ոչինչ չես իմանում իրա մասին, հա՞... Կարող ա ոստիկանությունից ա, գործ սարքոդ ա, այ ախմախ, մտքովդ չի անցել:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, էդ մեկը, հաստատ՝ չէ:

ԾԵՖ - Բայց ինչի չի՞ որ... Վայ թե փոխեմ քեզ, Մարտիկ, ուրիշ կարգին տղա դնեմ տեղիդ:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, էլի, շեֆ, չանես, էլի: Ամեն բան կիմանամ, իմ արև, ինց վաղը...

ԾԵՖ - Ասում են՝ միտինգ-բան ա անում, քարոզներ ա կարդում, ասում են՝ ահագին մարդ ա հավաքում, հա՞...

ՄԱՐՏԻԿ - Հա, էդպես ա:

ԾԵՖ - Ինչ էլ ոգևորվեցիր, այ տղա, չլնի՞ քու խելքն էլ ա կերել:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ հա... Ծատ պուծուր ա, որ Մարտիկի խելքն ուտի:

ԾԵՖ - Թողեն՝ գլուխ գովաս: Ինչ ա դրա ուզածը:

ՄԱՐՏԻԿ - Եսիմ... Ասում ա՝ վերջ աղքատությանը, ասում ա՝ արդարություն, հավասարություն, ազատություն... ըտենց բաներ, էլի, շեֆ:

ԾԵՖ - Հավասարությո՞ն... Չենք տա:

ՄԱՐՏԻԿ - Հա դե, ո՞վ կտա:

ԾԵՖ - Բա ո՞նց ա ուզում հասնի իրա նպատակներին:

ՄԱՐՏԻԿ - Ուզում ա հանրապետության բոլոր չքավորներին միավորի, հավաքի...

ԾԵՖ - Որ ի՞նչ:

ՄԱՐՏԻԿ - Չեմ ջոգում, պարզ չի խոսում, ասում ա' խաղաղ անենթակայություն:

ԾԵՖ - Չէ հա... է, որ չենթարկվեցին՝ ի՞նչ, էդ քրօտտների չենթարկվելը ո՞ւմ ա քորում:

ՄԱՐՏԻԿ - Ասում ա' ժողովրդի կեսը չքավոր ա, մեծ թիվ ա, որ հավաքվենք, լցվենք իրավարակ՝ երկրի երակները կփակվեն, ուղաճ-չուզած հաշվի կնստեն հետներս:

ԾԵՖ - Ու իրան հավատացող կա՞:

ՄԱՐՏԻԿ - Լիքը: Օրեցօր շատանում են, իրար ձեն տալով գալիս են ու գալիս:

ԾԵՖ - Էդ ո՞նց ա կարում էրքանի խելքը ուստի:

ՄԱՐՏԻԿ - Եսիմ: Ոնց որ էքստրասենս ըլնի, սենց նայում ա վրաներն ու հիպնոսացնում:

ԾԵՖ - Լավ, բա չի ասո՞ւմ զենք, հեղաշրջում, խորհրդարան, բան...

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, հակառակը, ասում ա' ոչ մի զենք, ոչ մի կաթիլ արուն: Բայց խորհրդարան ոնց որ ասեց մի անգամ:

ԾԵՖ - Համ... Դա արդեն հետաքրքիր ա: Աչքիս դրա հոգին կարգին խորն ա, Մարտիրոս... քու լրիվ անունը Մարտիրոս ա, չէ:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, հենց Մարտիկ ա:

ԾԵՖ - Դու էլ քեզնից խաբար չես, այտղա: Բեր, բեր մեզ հանդիպացրու, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Հանդիպացնեմ, հարց չի, բայց...

ԾԵՖ - Ի՞նչ:

ՄԱՐՏԻԿ - Խոսալիս աչքերին չնայես, շեֆ, կողքանց նայի:

ԾԵՖ - Խելքի արի, այ տղա, ես ինձեր նման հավ չեմ:

ՄԱՐՏԻԿ - Համենայնդեպս, էլի:

ԾԵՖ - Էլ էշ-էշ դուս մի տու: Իրան տես, տես, ասա՝ հարուստ մարդկա, քու գաղափարներով հետաքրքրված ա, ուզում ա փայ մտնի, չէ, ասա՝ ուզում ա օգնած լինի, էդպես որ ասես՝ ինքը կիհասկանա:

ՄԱՐՏԻԿ - Հաշվի՝ արած:

ԾԵՖ - Բայց առանձին կխոսաս հետը, մարդ չիմանա:

ՄԱՐՏԻԿ - Բա էղավ...

ԾԵՖ - Ու փողերս էլ դրամ-դրամ կրերես կմուծվես, իմացա՞ր, էլ ֆոկկներ չանես, թե չէ կսատկացնեմ:

ՄԱՐՏԻԿ - Հա, ցավի տանեմ, էսի թյուրիմացություն էր, ներող:

ԾԵՖ - Դե թոի, էդ լսկած տեսքդ ախործակիս ազդում ա:

ՄԱՐՏԻԿ - Թուա:

ԾԵՖ - Սպասի, առ էս չադ կտորը, կրծելով գնա:

ՄԱՐՏԻԿ - (Վերցնելով): Վախ, մեռնեմ սրտիդ, բա դու տաս՝ ես չկրծեմ: (Հեռանալով:) Ախսերն ախառոը չէր տա, չ...

ԾԵՖ - (Մեռակ մնալով): Ուրեմն՝ ոչ զենք, ոչ արուն, ոչ հեղափոխություն... Հետաքրքիր ա, շատ հետաքրքիր ա:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2

Պատկեր 7

Հունան, Պետրոս, Սիմոն, Հովուշ, Մարի, Մարտիկ:
Լեցուն հրապարակի առջև:

ՀՈՒԱՆ - Այս ինչ շատ մարդ է հավաքվել, կեցցեք:

ՊԵՏՐՈՍ - Քո համբավն է, վարպետ, որ արդեն տարածվել է ամբողջ Երկրով, մենք ինչ:

ՀՈՎՈՒՇ - Երկրի բոլոր չքավորներն այստեղ են, ուսուցիչ, նրանք տուն չունեն, որ կառչեն իրենց տներից, նրանք ունեցվածք չունեն, որ կառչեն իրենց ունեցվածքից... Գյուղերից, քաղաքներից եկել հասել են այստեղ, որ տեսնեն ու լսեն քեզ:

ՄԱՐԻ - Առավոտից անձրև էր մաղում, հիմա նայե՞ք՝ քամին ցրում է ամպերը, երկինքը բացվել է, արևն է շողում... բնությունն էլ միացավ մեզ:

ՀՈՒԱՆ - Բոռո, ինչ հոտ է տարածվել հրապարակում:

ՍԻՄՈՆ - Երբվանից է այս հոտը քեզ խորշանք պատճառում, Հունան եղբայր:

ՀՈՒԱՆ - Խորշանք... Ոչ, Սիմոն, սխալվում ես, խորշանք չկա, պարզապես փաստն արձանագրեցի, ինչ խորշանք, սա ազատության հոտն է... Պատկերացնում եմ, երբ մեր կուսակցությունը մտնի խորհրդարան՝ մնացյալը քնները բռնած դուրս կգան այնտեղից, և դա հրաշալի

է, թող վարժվեն ծշմարտության, արդարության հոտին:

ՍԻՄՈՆ - Խորհրդարան:

ՀՈՒԱՆ - Հիպոթետիկ, Սիմոն... Թեև ինչ իմանաս, Տերն ինչ կպահանջի մեզնից, ի՞՞:

ՍԻՄՈՆ - Չեմ կարծում, թե դա պահանջի:

ՀՈՒԱՆ - Վայ, Սիմոն, Սիմոն... Ախր, դու ինչ գիտես Տիրոջ գործերը... Երբեք մի ասա՝ երբեք:

ՄԱՐԻ - Ժողովուրդը սպասում է, ուսուցիչ, անհանգիստ է արդեն:

ՀՈՎՈՒՇ - Ծայրը չի երևում, հարյուր հազարի չափ կլինեն, գուցե ավելին: Նայիր, վարպետ, մեր խենթն առաջին շարքում է, ձեռքով է անում:

ՀՈՒԱՆ - Իմ ձայնը թույլ չէ, սակայն վախենամ վերջերին չհասնի:

ՄԱՐՏԻԿ - (գալով): Կհասնի, վարպետ, ահա: (*Տալիս է բարձրախոսը:*)

ՀՈՒԱՆ - Բարձրախոս... Որտեղից, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - (մի կողմքաշելով Հունանին): Դու մի հարուստ համակրող ունես, ուստա, անշահ օգնում աքեզ, իսկի չի ուզում, որ անոնն էլ իմանաս: Զիշ հետո մարդկանց ջուր ու ուտելիք կտան... ին սոված-ծարավ չե՞ն մնալու, մեղք են, չէ:

ՀՈՒՍԱՆ - Գովելի է, գովելի... Սակայն անշահախնդիր մեծահարուստներ չեն լինում սովորաբար, Մարտիկ, ձրի ուտելիքը միայն թակարդում է: Հետաքրքիր է՝ ո՞ր կողմից է փակվելու մեր թակարդը:

ՄԱՐՏԻԿ - Ոչ մի թակարդ, շեֆ, այսինքն՝ ուստա, նա ասեց՝ եթե մարգարեն դեմ չի լինի, կիանդիպենք, ես իրա կարիքն ունեմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Ահա, թակարդի դուռը երևաց արդեն:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, ուզում ա սիրտը բացի առաջդ:

ՀՈՒՍԱՆ - Մեղքերը շատ են երևի:

ՄԱՐՏԻԿ - Դե, էնքան շատ չեն, բայց ուզում ա զրուցի հետդ... Եսի մեր մեջ, էլի:

ՀՈՒՍԱՆ - Բարի, ինչպես մերժես մարդուն, որ քո միսիթարության կարիքն ունի: Սակայն հիմա դառնանք մեր գառներին, Մարտիկ, դու գնա, պետք չի, որ քեզ տեսնեն մեր կողքին: (Գայով մեջտեղ:) Հովուշ, նայիր՝ ծիշտ եմ կանգնել, մայրամուտի արեգակն ուղիղ թիկունքիս պիտի լինի:

ՀՈՎՈՒՇ - Ուղիղ թիկունքիդ է, վարպետ:

ՀՈՒՍԱՆ - (բարձրախոսը ծեռքն առնելով): Ժողովուրդ, երբսէ այս սարքից օգտված չկամ, սակայն այսօր ստիպված եմ, որովհետև մենք շատ ենք, շատ-շատ, և ես ցանկանում եմ, որպեսզի ձայնս հասնի ամենքին: Սիրելիներս, թախտակից եղբայրներ և քոյրերս: Նախ, ուզում եմ ներկայաց-

նել ձեզ իմ ընկերներին, որ անձնվեր, ես կասեի՝ անձնուրաց մարդիկ են և հանուն մեր ընդհանուր գործի՝ պատրաստ են ուզածդ զոհողության: Ահա, Պետրոսն է, որ հանուն իր մերձավորների տարիներ առաջ տաժանակիր աշխատանքների մեկնեց օտար երկիր, օրնիբուն աշխատում էր, չեր խնայում իրեն, սակայն երբ վերադարձավ՝ պարզվեց, որ իր տունուտեղը վաճառված է, ինքը ստորաբար դաշտանված, և ահա հուսահատության գիրկն ընկած այս հրաշալի մարդը հայտնվեց փողոցում, ահա նա, որ ամեն ինչ կտա հանուն մերձավորի, մնում է՝ մերձավորը նրան արժանի լինի: Քավ լիցի, ես ոչ ոքի չեմ մեղադրում, նրանք մեղավոր չեն, մեղավոր է դաժան իրականությունը, որ թույլ մարդկանց մղում է անարդար, անազնիվ արարքների: Ներենք միմյանց: Ես եկել եմ, որպեսզի ուժեղ ու միախումբ դարձնեմ բոլորին՝ մեզ բոլորիս, եղբայրներ ու քոյրեր:

ՊԵՏՐՈՍ - Ժողովուրդ, մարդիկ, նա է, որ պիտի գար ու եկել է, և ամենսին պատահական չէ, որովհետև այս է հողը, ուր նա պիտի իջևաներ, այդպես էր խոստացված:

Ժխոր:

ՀՈՒՍԱՆ - Ահա մեր Մարին՝ քնքուշ, մեծահոգի, մանկամարդ մի կին, որ իրաշալի բժիշկ էր դառնալու,

սակայն ստիպված եղավ թողնել ուսումը՝ իր և իր հարազատների հացի խնդիրը լուծելու համար, մենք նրան փրկեցինք կույր դաժանության ձիրաններից, նա հավատաց մեզ և արդեն անբաժան է մեզնից:

ՄԱՐԻ - Այո, ժողովուրդ, ես նրանց հետ եմ, ես իմ սիրելի ուսուցչի հետ եմ, որովհետև նա անկեղծորեն սիրում է բոլորիս, նա ցանկանում է միավորել բոլորիս և տանել արդարության ձանապարհով:

Ժխոր:

ՀՈՒՍԱՆ - Հովհաննեսն է, մեր Հովուշը, ձեր խոնարի ծառան, համեստ, խոհեմ, անշահախնդիր մարդ, սակայն, ցավոք, համեստ մարդկանց դար չէ մեր դարը, համեստ, անշահախնդիր մարդիկ հարկավոր չեն մեր խելացնոր, անողոք ժամանակներին, նրանց ոտատակ են տալիս: Սակայն ժամանակն ինքնին ոչինչ է, մարդն է այն բովանդակում, ուստի մենք ի զորու ենք փոխելու այն, մենք կստիպենք հարգել, արժենորել այսպիսի անձնավորություններին, գալու է իր ժողովրդին անշահախնդիր, ազնվորեն ծառայել ցանկացող բանիմաց մարդկանց ժամանակը, շուտ է գալու, ձեր զորակցությամբ, մեր համատեղ ջանքերի շնորհիվ:

ՀՈՎՈՒԾ - Ես... ես դասատու էի մեր լեռնային գյուղերից մեկում, գրա-

կանություն, լեզու, թվաբանություն, նոյնիսկ աշխարհագրություն էի դասավանդում մանուկներին, ուժ ու հոգի չէի խնայում, սակայն գյուղապետն իր նորավարտ դստերը տեղավորեց դպրոցում, մի անգրագետ, դիպլոմը փողով առած լայիրշ աղջիկ, որն ինձ դպրոցից վտարելու ավելի լավ միջոց չգտավ, քան բռնաբարության փորձի մեջ մեղադրելը, ինձ, որ իսկի ճանձի նեղացրած չկամ: Նա պատառուտել էր իր զգեստը, ծանկոել սեփական երեսը, արնագոյն ներկ քսել վրան... (Հովում է, աչքերը լցվում են:):

ՊԵՏՐՈՍ - (կիսաձայն): Ամբողջը պատմելու կարիք չկա, կարծում եմ, Հովուշ:

ՀՈՎՈՒԾ - Մի խոսքով... չերկարացնեմ: Ժողովուրդ, մենք վերջապես պիտի տեր կանգնենք մեզ, մեր իրավունքներին, եթե ոչ՝ այսպես անտեր էլ կմնանք մինչ ի մահ: Ակսոս չենք մի՞թե...

Ժխոր:

ՀՈՒՍԱՆ - Ահա և Սիմոնը: Գիտեք ով է եղել Սիմոնը... Զզարմանաք, ոստիկան էր, այո, սակայն ինչպիսի ոստիկան, ազնիվ, արդարամիտ, անշահախնդիր, թույլի պաշտպան... Նա հրաժարվում էր անազնիվ, մութ գործարքներից, հրաժարվում էր կեղծ գործեր սարքել մարդկանց վրա, դրամ շորթել, կաշառք վերցնել... Իսկ այդպիսի ոստիկանը համակրգին պետք չէր, ավելին՝ վտան-

գավոր էր: Փորձեցին համոզել՝ չստացվեց, սպառնացին՝ չստացվեց, վերջապես գործ սարքեցին գլխին և բանտ նստացրին, բանտից դուրս գալով էլ չազատվեց հալածանքներից և մինչ այսօր էլ դեռ հալածվում է մեր եղբայրը, սակայն չի ընկծվում:

ՄԻՄՈԾ - Ես միշտ ձեր թիկունքին կլինեմ՝ իմ ամուր բազուկներով, իմ նվիրված սրտով:

Ժխոր:

ՀՈՒՍԱՆ - Ահա, սիրելիներս, ծանոթացաք մեր նախաձեռնող խմբին, կարծում եմ՝ կվստահեք նրանց: Այս հրաշալի, անձնվեր մարդիկ կառաջնորդեն ձեր արդար պոռթկումը, եղբայրներ և քոյրեր, և մենք հաղթելու ենք, սա անկասկած է, որովհետև հավատ ունենք, որովհետև արդար է մեր գործը, որովհետև կորցնելու ոչինչ չունենք, բացի սովոր, հալածանքից, ընչազրկությունից: Այստեղից չենք հեռանալու այլս, ցերեկով գնացեք, շրջեք, զրուցեք մարդկանց հետ, պատմեք մեր շարժման մասին, ով միացավ՝ միացավ, ով ոչ՝ հորդորեք, բայց մի ստիպեք, վաղ թե ուշ ինքը կհասկանա և կգա: Երեկոյան դարձյալ այստեղ ենք, հանդիպելու ենք, հաշվետու ենք լինելու միմյանց՝ ամեն երեկո, գիշերով՝ նույնպես, այո, մեզ բաժանել այլս անհնարին է, մեր համերաշխությունը, մեր սերը, մեր միասնությունը մեր հաղթանակի

գրավականն է, սիրենք միմյանց, հարգենք միմյանց, գնահատենք միմյանց, հարազատներս:

Ժխոր: Հունանք նշան է անում Հովուշին և Մարիին, նրանք երգում են, Պետրոսն ու Սիմոնը միանում են, Հունանք՝ նույնպես:

Պատկեր 8

Հունան, Շեֆ, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Էս՝ մեր ուստեն, շեֆ ջան: Ուստա, էս մեր հարգարժան շեֆն ա: Ծանոթացեք, զրուցեք, ես չխանգարեմ, ոնց ասած՝ մավրն իրա գործն արեց, մավրը կարացվովի:

ՀՈՒՍԱՆ - Հարգարժան շեֆը անուն չունի՞:

ՄԱՐՏԻԿ - Ո՞նց չունի... Բանը, էն... Դե, ես միշտ շեֆ եմ ասել...

ՇԵՖ - Դու գնա, մավր, արագացրու:

ՄԱՐՏԻԿ - Դու ասես՝ ես մնամ: Բարի վայելում ձեզ: (Հեռանում է:)

ՇԵՖ - Ես Հարեթնակն եմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Ուրախ եմ, Հունան է անոնս, բացահիկ են դեպքերը, երբ հորս անոնը տալիս եմ, ներող կլինեք:

ՇԵՖ - Ինչի՞ է, ինչ մի հեր ունեք, որ...

ՀՈՒՍԱՆ - Ծրջանցենք հոր խնդիրը, մի ուրիշ անգամ: Մարտիկն ասաց, որ ուզում եք տեսնել ինձ:

ՇԵՖ - Մարտիկը ձեր մասին շատ լավ բաներ ա պատմել:

ՀՈՒՍԱՆ - Ձեր խոնարի ծառան:

ԾԵՖ - Ծառայի նման չեք, էն էլ՝ խոնարի:

ՀՈՒՍԱՆ - Զեզ նայելով էլ չէի ասի, թե մուրացկանների տված հարկով եք այսպես բարգավաճել, ո՞ւմ մտքով կանցնի, Սիմոնի, Պետրոսի, Հովուշի ու իրենց նմանների մուրած փողով՝ այսպիսի շքեղ հագուկապ, մերենա, ու էլի ինչեր ու ինչեր...

ԾԵՖ - Ուրիշի ունեցածը հաշվելը սիրուն բան չի, ուստա: Իհարկե, նրանց տվածն էդքանի չի ծգի, բայց գործի մեջ եմ դնում, պստում... Դուք ինձ կիասկանաք:

ՀՈՒՍԱՆ - Կարծում եք:

ԾԵՖ - Համոզված եմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Լավ, ինձնից ինչ եք ուզում:

ԾԵՖ - Ասում եմ, առանց ֆինանսական օժանդակության չեք կարողանա գլուխ հանեք էտ գործից:

ՀՈՒՍԱՆ - Մի չափազանցրեք ձեր և ձեր ֆինանսների նշանակությունը, մենք արդար պայքարի ենք ելել:

ԾԵՖ - Օ՛:

ՀՈՒՍԱՆ - Ըի՞ը:

ԾԵՖ - Լավ, չասեցի՝ անարդար ա ձեր պայքարը, չվիճենք: Ես լսել եմ ձեր գաղափարները, խոսքի մակարդակով ամեն ինչ սիրուն ա, արդար, խղճով, բարի... Բայց սա քսանմեկերորդ դարն ա, ախապերս, մարդկությունը էտ բոլոր ծամփեքը փորձել ա...

ՀՈՒՍԱՆ - Լավ չի փորձել, էլի պիտի փորձի: Մարդը հիմա վերջնականապես է համոզվել, որ իրեն

սխալ ծամփաներով են տարել, խարել են ու խարում են: Ժամը հասունացել է...

ԾԵՖ - Պահ, պահ, պահ...

ՀՈՒՍԱՆ - Ժամը հասունացել է, և մենք ուզում ենք մեկ անգամ էլ փորձել, և համոզված եմ՝ այս անգամ հաջողելու ենք:

ԾԵՖ - Եթե հեքիաթների հավատացող լինեի, կմտածեի՝ իսկապես երկնքից եք իջել, բայց... Ծատ միամիտն ես, Հունան ախատեր, հի՞:

ՀՈՒՍԱՆ - Վայ թե միամիտը էս դեպքում ավելի շատ դու ես, հի՞:

ԾԵՖ - (*Հունանի աչքերին նայելով*):

Հա, ոնց որ թե՝ իսկականից ես եմ... Հիմա ինչ ես ասում, չհամագործակցենք: Ես չեմ երևա, ստվերի մեջ կլինեմ: Առայժմ...

ՀՈՒՍԱՆ - Բայց այդ առայժմ-ի տևողությունը ես եմ որոշելու:

ԾԵՖ - Իրար հետ, կողեգիալ՝ այսպես ասած:

ՀՈՒՍԱՆ - Դե... Լավ, փորձենք, գուցե մի բան ստացվի, գուցե ձեզ էլ դարձի բերենք:

ԾԵՖ - Հա, ես հաստատ դարձի էկող եմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Հարեթնակ եղբայր, ես մոտավորապես կոահում եմ, թե քեզ ինչ է պետք, ու դա հաստատ մեղքերի թողությունը չի, չի՞:

ԾԵՖ - (*Ծիծաղելով*): Ձէ, ինչ մեղք, ես սուրբի պես մարդ եմ, Հունան ախատեր:

ՀՈՒՍԱՆ - Ինչի՞ պես, հենց սուրբ ես, որ կաս:

Ծիծաղում եմ:

Պատկեր 9

**Հունան, Պետրոս, Սիմոն, Հովուշ,
Մարի:**

ՀՈՎՈՒԾ - Ոստիկանները գիշեր-ցերեկ պատվում են հրապարակի շուրջը, ուսուցիչ:

ՀՈՒՆԱՆ - Կպտովեն, Հովուշ, բանց, իրենց գործն էլ դա, ոչինչ, մեր ոստիկաններն են, օտար չեն:

ՀՈՎՈՒԾ - Հարմար առիթ են փնտրում, որ ցրեն հավաքվածներին:

ՀՈՒՆԱՆ - Դուք էլ աշխատեք չտալ այդ առիթը:

ՄԻՄՈՆ - Հեշտ ես խոսում, վարպետ, մենք չտանք, իրենք կսարքեն:

ՀՈՒՆԱՆ - Դեհ, ինչ կարող ես անել, երբ մեծ գործի ես ելնում՝ պատրաստ պիտի լինես մի քիչ էլ ծեծ ուտելու:

ՄԱՐԻ - Բայց ոստիկաններից շատերը մեզ համակրում են, նկատել եմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Քեզ են համակրում, Մարի, մեզ չար աչքով են նայում:

ՀՈՎՈՒԾ - Գործողության հստակ ծրագիր է պետք, ուսուցիչ, այլապես ժողովուրդը կհոգնի, կցրվի, նյարդայնանում է արդեն:

ՀՈՒՆԱՆ - Ծրագիր... Ծրագիրը պարզ է, սիրելիներս, գնում ենք ընտրությունների:

ՄԻՄՈՆ - Մենք...

ՀՈՒՆԱՆ - Մենք, այո, բոլորս, չքավորական կուսակցությունը, որն

արդեն պաշտոնապես գրանցված կուսակցություն է, երեկվանից:

ՄԻՄՈՆ - Մենք՝ և կուսակցություն...

ՀՈՒՆԱՆ - Այո, Սիմոն, այո, տես՝ ժողովուրդը հոգնում է, նյարդայնանում, հստակ ծրագիր է ուզում, ուզում է խոսքից գործի անցնել: Իսկ ինչ ուրիշ ձանապարհ կա պայքարի... Չէ, սիրելիներս, մեր ժամանակն իր օրենքներն է պարտադրում, հեքիաթը գեղեցիկ է, սակայն հեքիաթով չես հաղթի, իսկ մենք հաղթել ենք ուզում: Այլապես ինչ, հավաքվեցինք, խոսեցինք, բորբոքվեցինք, ցրվեցինք... Մենք կլինենք ամենաբազմաքանակ կուսակցությունը խորհրդարանում և կպարտադրենք մեր ծշմարտությունը:

ՀՈՎՈՒԾ - Ես՝ խորհրդարանում...

ՊԵՏՐՈՍ - Կամ ես... Ծիծաղս գալիս է... Կոստյումով, փողկապով...

ՀՈՎՈՒԾ - Միկրոֆոնի մոտ:

ՄԱՐԻ - Իսկ ես պատկերացնում եմ, բոլորիս էլ պատկերացնում եմ, ինչո՞ւ ոչ, շատ էլ սիրուն կնայվենք:

ՀՈՒՆԱՆ - Դե... պարտադիր չէ՝ ինց մենք... ով էլ լինի՝ էլի մենք ենք...

ՄԻՄՈՆ - Չհասկացա...

ՀՈՒՆԱՆ - Տեսականորեն: Մեզնից ով էլ լինի՝ մենք ենք, մեր որդեգրած հավասարության սկզբունքն է:

ՊԵՏՐՈՍ - Այո, իհարկե, անձամբ ես, օրինակ, չեմ էլ ուզում, իմ բնույթին չքոնող բան է մի տեսակ:

ՀՈՒՆԱՆ - Դրանք լուծվող խնդիրներ են, սիրելի Պետրոս, հիմա այդ-

քան կարևոր չեն, հիմա կարևորը՝ ժողովրդի հետ եղեք, զրուցեք, մշխթարեք, հոյս տվեք, զբաղեցրեք, մի թողեք ջղածիգ, անմիտ գործողությունների դիմի: Մնացալը վերցնում եմ ինձ վրա:

ՍԻՄՈՆ - Հա՞...

ՀՈՒՍԱՆ - Հա, Սիմոն: Դե, ես գնացի, մի քանի կարևոր գործեր ունեմ: Մինչ տեսություն: (*Հեռանում է:*)

ՄԱՐԻ - Հունան, սպասիր... (Գնում է ետևից:)

ՍԻՄՈՆ - Դուրս չի գալիս այս ամենը...

ՊԵՏՐՈՍ - Ինչը դուրս չի գալիս, Է:

ՍԻՄՈՆ - Զգիտեմ, չգիտեմ...

ՀՈՎՈՒԾ - Իգոր են կասկածներդ, Սիմոն, Հունանը մեզնից մեկն է, մեղք է նրան կասկածելը:

ՍԻՄՈՆ - Զգիտեմ, բայց ինչ-որ բան դուրս չի գալիս: Հունանի խոսքը փոխվել է, տղերք, պաշտոնական է դարձել, չոր, առաջվա բարությունը, սրտացավությունը, սերը մեջից դուրս է եկել:

ՊԵՏՐՈՍ - Սիմոն, ախր, ինքդ նայիր, ուրիշ ինչ ձև կա պայքարի:

ՍԻՄՈՆ - Գուցե իսկապես չկա, դա չի խնդիրը, այլ իր փոփոխությունը, իր տեսակը փոխվել է, ուզում եմ որոշել՝ առաջ էր իսկականը, թե՞ իիմա:

ՊԵՏՐՈՍ - Ոստիկանական բնագորները չեն մեռել մեջդ, Սիմոն:

ՍԻՄՈՆ - Լավ, մոռացանք, հաշվեք՝ բան չեմ ասել, ժամանակը ցոյց կտա:

ՄԱՐԻ - (գալով): Գնաց: Ասաց՝ մի անհանգստացիր, շուտ կգամ:

ՊԵՏՐՈՍ - Հաջողություն ցանկանանք իր գործին:

Պատկեր 10

Կիսամութ սենյակ: Երկու տղաբերում են տոպրակը գլխին քաշած Հունանին:

ԶԱՅՆ - Հանեք տոպրակը, ձեռքերն ազատեք:

Տղաները հանում են տոպրակը, արձակում ձեռքերի կապը:

ՀՈՒՍԱՆ - (նայելով շուրջը): Որտե՞ղ եմ, ինչո՞ւ եք ինձ առևանգել, ո՞ր իրավունքով, սա իմ իրավունքների կոպիտ ոտնահարում է:

ԶԱՅՆ - Վրա մի տուր: Մարդու իրավունք, խոսքի ազատություն... Սա էն տեղը չի, էստեղ դեմագոգիադ չի անցնի: (Տղաներին.) Դուք դրսում սպասեք:

Տղաները դուրս են գալիս:

ՀՈՒՍԱՆ - Ո՞ր եք, ինչո՞ւ չեմ տեսնում ձեզ:

ԶԱՅՆ - Չտեսնելը քո շահերից է:

ՀՈՒՍԱՆ - Հարեթը ձեզ հետ է:

ԶԱՅՆ - Հարեթ... Հարեթին մոռացիր: Հարեթ: Չէ-չէ մի... Մանր մարդկանց հետ ես գործ բռնում, պարոն Հունան:

ՀՈՒՍԱՆ - Դե, մի տեղից պիտի սկսեի...

ԶԱՅՆ - Հարեթ-մարեթ մոռացիր, էլ չկան, եղա՞վ:

ՀՈՒՏԱՆ - Ոնց չկան... Առհասարա՞կ:

ԶԱՅՆ - Չէ, ամեն հասարակ առիթով հո մարդ չենք վերացնում, Հարեթը մեր հայրենակիցն է, առանց այն էլ մի բուռ ենք մնացել, թող աշխատի ի բարօրություն ազգի, նրան պարզապես խաղից հանել ենք:

ՀՈՒՏԱՆ - Դա հասկացա: Հետո՞:

ԶԱՅՆ - Հետո այն, որ պիտի շարունակես սկսած գործդ, մենք թույլ ենք տալիս և ոչ միայն թույլ ենք տալիս, այլև խրախուսում: Դու պիտի հաղթես, և մենք քեզ կօգնենք:

ՀՈՒՏԱՆ - Է, եթե հաղթեցի, էլ...

ԶԱՅՆ - Քեզ թվում է, եթե հաղթեցիր, դու ես լինելո՞ւ տերը ամեն ինչի: Գուցե հրամայես գլխատե՞լ մեզ... Միամիտ մարդ: Հիշիր, հայթողից վեր էլի հաղթող կա: Մի խոսքով, եթե փորձես ինքնուրույն ինչ-որ բաներ ձեռնարկել, մեր գլխի վրայից թռնել, կվերացնենք, բարդ բան չէ: Ուստի քեզ խոհեմ պահիր, եթե խոհեմ եղար, ամեն բան ճիշտ արեցիր՝ լավ կլինի, մենք գիտենք՝ քեզ ինչ է պետք:

ՀՈՒՏԱՆ - Գուցե ինձ ավելի՞ն է պետք:

ԶԱՅՆ - Չափ կա, Հունան եղբայր, ամեն մեկին՝ ըստ իր չափի, լավ չափ է, չկասկածես, հասարակ մահկանացուն խսկի երազում չի տեսել այդ չափը:

ՀՈՒՏԱՆ - Լավ: Բա մենք երբ ենք տեսնվելու:

ԶԱՅՆ - Հնարավոր է՝ երբեք: Հոյս չունենաս, թե մի օր մեր կողքին ես հայտնվելու, դրա համար ուրիշ աստղի տակ պիտի ծնված լինեիր: Երբ պետք լինի՝ քեզ հետ կկապվեն, մեր մարդիկ միշտ շուրջդ են լինելու:

ՀՈՒՏԱՆ - Իսկ եթե չհաղթե՞մ:

ԶԱՅՆ - Ո՞նց՝ չհաղթես... Ես ի՞նչ ես խոսում, կարգին ստոր, ձկուն, ձարտար, հարմարվող արարած ես, մեր օժանդակությունն էլ ունես, էլ ի՞նչ պիտի լինի, որ հաղթես: Հաղթելու ես: Ասա՝ երդվում եմ, որ հաղթելու եմ:

ՀՈՒՏԱՆ - Երդվում եմ, հաղթելու եմ:

ԶԱՅՆ - Ապրես: Ասա՝ երդվում եմ, որ անկասելիորեն ենթարկվելու եմ և անխոս կատարելու բոլոր կարգադրությունները... Ասենք, սրա կարիքը չկա, չենթարկվես՝ ի՞նչ ես անելու: Բայց դե, համենայնդեպս, երդվիր, որ դու էլ հանգիստ լինես:

ՀՈՒՏԱՆ - Երդվում եմ:

ԶԱՅՆ - Ապրես, ապրես: Տղաներ: (*Ներս եկած տղաներին:*) Տարեք, դրեք այնտեղ, որտեղից վերցրիք:

Տոպրակը դարձյալ հազգնում են Հունանի գլխին ու տանում: Ամայի, մուր մի տեղ տոպրակը հանում են Հունանի գլխից:

ՏՂԱ 1 - (տոպրակը տալով Հունանին): Վերցրու, հիշատակ:

ՏՂԱ 2 - Տասը րոպե մնա էստեղ, տասը րոպեից կարող ես գնալ:

ՀՈՒՏԱՆ - Ո՞ր:

ՏՂԱ 1 - Ուր ուզես, կուզես՝ ոստիկա-

նություն գնա: Կատակ էր: (*Հեռանում են:*)

ՀՈՒՍԱԾ - Կատարվեց: Ինձ տեսան: Ես ուժ եմ: Ինձ շրջանցել հնարավոր չէ: Դե ինչ, Հաբեթնակ, բաժանեցին մեզ իրարից, դու ընդամենը մի աստիճան էիր իմ ձամփին, հաջողություն քեզ, ես ավելի թանկ արժեմ: Բայց ովքեր են սրանք... Հետաքրքիր է, հետաքրքիր... Բայց քիթս չխորեմ, գործ չունեմ, ասված է՝ ուզում ես երկար ապրել՝ մի խցկվիր: Ինձ իմը հերիք է: Գիտեի, գիտեի, որ հենց այնպես չեմ եկել այս աշխարհ, չեմ եկել շարքային ինչ-որ գործ անելու, չէ... Տեր, շնորհակալ եմ, լսեցիր աղերսանքս, արդեն կարծում էի՝ չես տեսնում ինձ, կարծում էի՝ կորսպում եմ... Ինչ սարսափելի է ընդամենը միլիարդավորներից մեկը լինել, գալ, գնալ, կորչել, տարրալուծվել ոչնչի մեջ: Դու չթողեցիր կորչեմ, Տեր, շնորհակալ եմ: (Դադար:) Բայց դե... Տերը՝ տեր, բայց ես էլ մի բան արժեմ, չէ... Ասում են՝ Աստծո վրա հույս դիր, բայց ինքդ էլ առիթը մի կորցրու: Դեհ, քեզ տեսնեմ, Հունան, առաջ, վեր ու վեր, դեպի հաղթանակ: (*Հեռանում է:*)

Պատկեր 11

Հունան, Մարի, Հովուշ, Պետրոս, Ախմոն, Մարտիկ: Հունանը քնած է:

ՄԱՐՏԻԿ - Բարի իրիգուն, ախապե-րություն-քրություն, ո՞նց եք:

ՀՈՎՈՒՇ - Կամաց, ուսուցիչը քնած է, չես տեսնո՞ւմ:

ՄԱՐՏԻԿ - Չէ, նոր տեսա... Թող քնի, իսկ դուք բերեք, բերեք մուծվեք, քանի դեռ իշխող կուսակցություն չեք դառել: Բայց տարօրինակ ա...

ՄԱՐԻ - Ինչն է տարօրինակ:

ՄԱՐՏԻԿ - Որ ստեղ սենց քնել ա:

ՄԱՐԻ - Հոգնել է՝ քնել է, ինչ տարօրինակ բան կա:

ՊԵՏՐՈՍ - Այո, հոգնած էր խեղձը, մի քիչ էլ խմած, մի բաժակ էլ մեզ հետ խմեց ու քնեց:

ՄԱՐՏԻԿ - Լա հիմա շքեղ ուստորաններում ա ուսում-խմում, ո՞նց ա լայաղ արել էստեղ խմի՝ պառկի-քնի:

ՊԵՏՐՈՍ - Քիչ խոսիր:

ՄԱՐՏԻԿ - Բերանս մի փակի, հա՛ ծեր համար եմ ասում, ինձ ինչ: Է, տղերք-աղջկեք, աչքիս՝ օցելու ա ծեզ ծեր ուսուցիչը: Հրեն, մեր շեֆին ո՞նց օցեց, շեֆին, Է, էրեխու պես օցեց:

ՊԵՏՐՈՍ - Ճիշտ է արել:

ՀՈՎՈՒՇ - Ծեֆը՝ շեֆ, մենք՝ մենք:

ՄԱՐՏԻԿ - Պահ, թե չէ ծեզ կխնայի, էլի:

ՍԻՄՈՆ - (փողը տալով): Փողդ վերցրու:

ՄԱՐՏԻԿ - (վերցնելով): Ի... Ես էլի կարգին չեք աշխատո՞ւմ, հարրգել եք, թե իսկականից կարծում եք՝ խորհրդարան եք մտնելու, այ հարիֆներ:

Սինոն ուզում է խփել, Պետքանը զսպում է:

ՊԵՏՐՈՍ - Փողդ վերցրի՞ր... Դե գնա, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ես կգնամ, ես գնալու տեղ շատ ունեմ, դուք ձեր մասին մտածեք:

Հունանն ինչ-որ բան է խոսում քնի մեջ:

ՄԻՄՈՆ - (*Մարտիկին*): Դե գնա, ինչ ես լովել:

ՄԱՐՏԻԿ - Սպասի լսենք՝ ինչ ա խոսում, հետաքրքիր ա:

ՄԻՄՈՆ - (*հրելով*): Գնա՝ ասեցի:

ՄԱՐՏԻԿ - Ոնց կուզեք, ձեր համար եմ ասում: Հաջող ապազա պատգամավորներին: (*Փոթէացնելով հեռանում է:*)

ՀՈՒՆԱՆ - (*արքնանում է, նստում, վախեցած*): Էս որտեղ եմ...

ՊԵՏՐՈՍ - Մեզ հետ, այգում, վարպետ:

ՀՈՒՆԱՆ - Այգո՞ւմ... Հո մարդ չտեսավ:

ՀՈՎՈՒԾ - Մենք ենք, ուսուցիչ:

ՀՈՒՆԱՆ - Դուք ոչինչ, ուրիշ մարդ հո չի եկել:

ՊԵՏՐՈՍ - Մարտիկն էր, եկավ, փողերը վերցրեց, գնաց:

ՀՈՒՆԱՆ - Մարտիկը... ինձ տեսանք:

ՄԻՄՈՆ - Հա, տեսավ, հետո ինչ, այդ երբ ես Մարտիկին կամ մի ուրիշին կարևորություն տվել:

ՀՈՒՆԱՆ - Ճիշտ որ... Վաս երազ տեսա, երևի դրանից է... ինչ կա-չկա, ժողովուրդ:

ՄԱՐԻ - Պիջակդ տուր, մաքրեմ, կեղտոտվել է:

ՀՈՒՆԱՆ - Հա, վերցրու, պիջակը կարևոր բան է: (*Տալիս է պիջակը:*) Ասում եմ՝ ինչ կա-չկա:

ՄԻՄՈՆ - Ինչ պիտի, ժողովուրդը հրապարակում հավաքված՝ սպասում է, իսկ դու քնում ես:

ՀՈՒՆԱՆ - Ժողովնիրդ... Հզոր բան է՝ ժողովուրդ...

ՄԻՄՈՆ - Այո, և այդ ժողովուրդը արդեն երկու ժամ է՝ սպասում է իր առաջնորդին:

ՀՈՒՆԱՆ - Սիմոն, ինձ ցուցումներ մի տուր, եղավ, ես լավ գիտեմ՝ ինչը, ոնց, երբ, որտեղ:

ՄԻՄՈՆ - Գիտե՞ս՝ իմացի:

ՀՈՒՆԱՆ - Լավ դե, մի նեղացիր, Սիմոնս, մարդ եմ, հոգնած էի, մի քիչ քնեցի, հիմա լվացվեմ՝ գնանք ժողովորդի մոտ: Ժողովորդին խարել չի կարելի, նա մանուկի պես է, իսկ մանուկին խարելը մեծ մեղք է, աստված չի ների:

ՄԻՄՈՆ - Այդ մանուկը կոնկրետություն է պահանջում, Հունան, ընդհանուր խոսքերով էլ պահել չենք կարողանալու:

ՀՈՒՆԱՆ - Կոնկրետություն է ուզում՝ կստանա, առավել ևս, որ եկել է մեծ գործի ժամանակը: (*Մարիին.*) Կոստյումս:

ՄԱՐԻ - Խնդրեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Փողկապ չես կապում:

ՀՈՒՆԱՆ - Ծաղորիմ ես:

ՊԵՏՐՈՍ - Աստված մի արասցե,

այնտեղ հնուց մնացած մի շքեղ փողկապ ունեմ, մտածեցի՝ վերջապես պետք եկալ, բերեմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Ոչ, փողկապը՝ հաջորդիվ, իիմա դեռ փողկապի ժամանակը չէ, ժողովուրդը փողկապավորներին չի սիրում: Գնացինք... (Հեռախազանգ:) Մի րոպեն... (Հեռանում է մի կողմ, խոսում հեռախոսով:)

ՍԻՄՈՆ - Հեռախոս չէր պահում, սկզբունքորեն դեմ էր, ասում էր՝ սատանայից է:

ՊԵՏՐՈՍ - Ամեն ինչի վրա փնթինթում ես, Սիմոն:

ՄԱՐԻ - Այսքան գործ է անում, առանց հեռախոսի ոնց կանի, այսօր ամենավերջին հարբեցողն էլ հեռախոս է պահում:

ՍԻՄՈՆ - Ես, օրինակ, չեմ պահում, Պետրոսն ու Հովուշն էլ...

ՀՈՒՍԱՆ - (Խոտենալով): Մի տեսակ անհավես եք, տղեք, ծեզ թափ տվեք, մեզ մեծ գործեր են սպասում: Այ, Մարիի պես եղեք, նայեք՝ ոգեշնչված, թարմ, գեղեցիկ, աչուկները փայլում են... Գնացինք, իմ ետևից:

Պատկեր 12

Հունանն ընկերների հետ գալիս է հարքակ:

ՀՈՒՍԱՆ - (հնչող երաժշտության մասին): Սա ի՞նչ է:

ՀՈՎՈՒԾ - Երաժշտություն, զբաղեցնում ենք ժողովրդին:

ՀՈՒՍԱՆ - Զբաղեցնո՞ւմ... Այս թաղու-

մային լալահառաչությամբ դուք կոտրում եք ժողովրդի ոգին, աշխույժ բան հնչեցրեք, ոգևորող:

ՀՈՎՈՒԾ - Փնտրեմ ձայնագրությունների մեջ:

ՀՈՒՍԱՆ - Հիմա անջատիչը փնտրիր, ես խոսելու եմ: (Երաժշտությունն անջատում են:) Ողջոյն քեզ, ժողովուրդ, իմ ժողովուրդ: Ժողովուրդ: Ի դեպ, մտածել եք՝ որն է այս եզրոյթի իսկական, խորքային իմաստը... Կարծում եք՝ հազարավոր մարդկանց ժողովելը ժողովներդ է: Ոչ, սիրելիներս, բազմությունը դեռևս ժողովուրդ չէ, ամբոխ է, անկառավարելի, վտանգավոր, բնազդների ենթակա մութ ուժ: Որպեսզի ամբոխը ժողովուրդ դառնա՝ միավորող ընդհանուր գաղափար է պետք, ամուր գաղափար, ազնիվ, արդարացի գաղափար, բոլորի համար ընդունելի գաղափար: Գաղափար, կազմակերպվածություն և ազնիվ, անձնվեր առաջնորդ: Ոմանք շատ կցանկանային, որպեսզի մեր շարժումը անկազմակերպ, ամբոխային լիներ, սակայն ես ու իմ ընկերները դա թույլ չենք տա, դուք դա թույլ չեք տա, մենք միասին դա թույլ չենք տա: (Ժիսոր:) Մեր նպատակառողջված, անշեղ առաջընթացը շատ մոտ ապագայում բերելու է շոշափելի արդյունքներ: Շատերը կհարցնեն՝ իսկ որինք են այդ արդյունքները, ինչ արդյունքների մասին է խոսքը, արդյո՞ք մենք չենք պատ-

րաստվում ընդամենը փոխարինել նախորդներին: Ոչ, հարգելիներս, մենք նրանց իշխանության կամ ունեցվածքի վրա աչք չենք տնկել, մենք իրենց պես ընչաքաղ, ազահ ու անկուշտ չենք: (Ժխոր:) Մեր նպատակն ուրիշ է, մեզ շատ բան պետք չէ, մեզ պետք է, որ մեր գլխին ծածկ լինի, որ քաղցած չլինենք, որ մեր հագին պատշաճ հագուստ լինի, որպեսզի ունենանք աշխատանքի, կրթության, բժշկության իրավունք և հնարավորություն, որպեսզի երկիրը պաշտպանված լինի, և ամենակարևորը՝ որպեսզի երկրում տիրի վստահության, համերաշխության մթողրդտ. վստահություն, համաձայնություն, հավասարություն, արդարություն... այ, այս բաները առաջնահերթ կարևորություն ունեն մեզ համար, եթե սրանք ծեռք բերենք, մնացյալն անելը դյուրին է լինելու: (Ժխոր:) Մոտ օրերս, գիտեք, խորհրդարանական ընտրություններ են, մենք բոլոր հնարավորություններն ունենք խորհրդարանում մեծամասնություն կազմելու, մեր կուսակցությունն ամենաբազմամարդն է, մնում է՝ առավելագույնս կազմակերպված լինել... (Ժխոր:) Ի՞նչ, կգողանան մեր ծայները, կկեղծեն... Թոյլ չենք տա: Այո: Դուք ապահովեք հարյուր տոկոսանոց մասնակցություն, մենք էլ կապահովենք աչալուրջ հսկողություն, խոստանում եմ՝ ոչ մի ծայն չի կորչի, թե-

կուզ դրա համար հարկ լինի կենաց-մահու կոհվ տալ: Հավատացեք, և մենք կհաղթենք, կհաղթենք և կժառանգենք երկիրը, վերջինները կդառնան առաջին, և մենք՝ միացյալ, կկառուցենք մեր երազանքների երկիրը: Ուստի՝ ի գործ, հարազատներս: (Ղզնորության աղմուկ: Հնկերներին.) Այ, հիմա երածշտություն հնչեցրեք, զբաղեցրեք, ոգևորեք մարդկանց... Ես գնացի, կիսատ գործեր ունեմ:

Պատկեր 13

Պետրոս, Սիմոն, Հովուշ, Մարի, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ողջույն հարիֆներին, ո՞նց եք, քցված ախաբերներ: Ասում էի, չէ՞...

ՊԵՏՐՈՍ - Էլի սկսեց... Դու ոնց որ սատանա լինես, գնում-գալիս՝ մարդկանց հոգիները պղտորում ես:

ՄԱՐՏԻԿ - Ես եմ սատանա... Սատանին ծոցներիդ տաքացրիք՝ թողիք աշխարհի վրա, ինձ եք մեղադրում, ես զգուշացրել եմ, իմ խղճի առաջ ես արդար եմ... (հնքն իր մասին:) Այ, էս տղեն ասում էր, ասում էր, չէ... Բայց ասուին լսող ա պետք:

ՀՈՎՈՒՇ - Բայց ի՞նչ է եղել, ի՞նչ ես ոգևորվել, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ո՞նց... Իշխան ականջում քնած եք... Ցուցակները նայել եք:

ՄԻՄՈՆ - Չենք նայել:

ՄԱՐՏԻԿ - Դե առեք, նայեք: (*Տալիս է ցուցակները:*) Թե ձեզ ուզեք գտնել՝ հարուրից ներքև նայեք: Ձեր հերթը, ախաբերիկներ-քուրիկներ, էս կյանքում չի հասնի, մյուս կյանքում էլ՝ ինչ իմանաս, նորից ինչ մի ավանտյուրիստ ուստ կգա:

ՊԵՏՐՈՍ - Մենք մեզ համար չէինք կոիվ տալիս, Մարտիկ, գուցե այս առաջին տեղերի մարդիկ ավելի անհրաժեշտ են, վերջ ի վերջո խորհրդարանը ընկեր-բարեկամների հավաքատեղի չէ, պրոֆեսիոնալներ են պետք:

ՄԱՐՏԻԿ - Հա, բա ո՞նց, մենակ իմանաս, թե էդ առաջինները ինչ պրոֆեսիոնալներ են, Պետրոս ախաբեր:

ՍԻՄՈՆ - Դու գիտե՞ս:

ՄԱՐՏԻԿ - Ես գիտեմ:

ՍԻՄՈՆ - Դե մեզ էլ ասա:

ՄԱՐՏԻԿ - Ինչի՞ ասեմ, ինքներդ իմացեք, մեկ ա իմ ասածները բանի տեղ չեք դնում:

ՀՈՎՈՒԾ - Ուսուցիչը կօա՝ կասի, ինքը լավ գիտի, թե ում, ինչու...

ՄԱՐՏԻԿ - Լավ գիտի, բա ո՞նց, Հովուշ շան, ինքը շատ լավ գիտի, ասա՝ դուք իմանաք: Բա ո՞ւր ա ինքը:

ՄԱՐԻ - Մի քանի օր է՝ չկա, զանգերին էլ չի պատասխանում, վախենամ՝ մի փորձանքի եկած լինի:

ՄԱՐՏԻԿ - Եթե ուտել-խմել-նանարների հետ ֆոֆոալը փորձանք ա, ուրեմն շատ մեծ փորձանքի մեջ ա: Սենց որ գնա՝ ձեր ուստեն մի

օր նախագահ էլ կդառնա, հիշեք ասածս:

ՀՈՎՈՒԾ - Թող դառնա, դրանից ժողովուրդը միայն կշահի:

ՄԱՐՏԻԿ - Ականջիդ օղ արա, միամիտ ախաբեր, թե շահող եղավ՝ էլի իմ շեֆն ու իրա նմաններն են շահելու, դուք ոնց եղել եք բոլժ, էնպես էլ մնալու եք: Սենց մարդ կլինի՞, որ սրանք են, մեջքին ընկել՝ էլի իրանց պարտությունը չեն ընդունում:

ՄԱՐԻ - (*հեռախոսի մասին*): Դարձյալ չի պատասխանում: Ինչ անենք, Սիմոն, Պետրոս, Հովուշ, մի բան ասեք:

ՄԱՐՏԻԿ - Ինչ ասեն, աղջիկ ջան, ինչ ես կաել սրանց խեղճ ջանից:

ՄԱՐԻ - Գուցե հիվանդ է կամ...

ՄԱՐՏԻԿ - Էնի ցովի առողջություն ունի, արխային, ոչինչ էլ չի պատահել, չի ուզում ձեզ տեսնի, էդքան բան, տեսնի՝ ինչ ասի, համ էլ դուք իրան հետաքրքիր չեք: Բերեք, բերեք նալոգները փակվեք, ես գնամ, իմ պրոբլեմներն ինձ ծով են... Ծով ասի՝ հիշեցի, մի շաբաթ ստեղ չէի, մի հատ չեք հարցնո՞ւմ՝ ուր էիր, Մարտիկ ախաբեր, նալոգները մնաց:

ՊԵՏՐՈՍ - Ո՞ւր էիր, Մարտիկ:

ՄԱՐՏԻԿ - Ծովափ էի մեկնել շեֆիս հետ, հանգստանում էի:

ՍԻՄՈՆ - Զեզ տարել էր, որ մանկլավիկություն անեիր, չէ՞:

ՄԱՐՏԻԿ - Ի... Թե ինչի եմ ձեր հետ լեզու թրջում... Բերեք, բերեք անցած շաբաթվա պարտքերը փակեք՝ գնամ, հազար գործ ունեմ:

ՄԻՄՈՆ - Նալոգ չկա, Մարտիկ, գնում ես՝ գնա:

ՄԱՐՏԻԿ - Ոնց չկա... Ինչի... Հա՛, պարզ ա, ձեզ թվացել ա՝ արդեն պատգամավոր եք, էլ ինչ գործ, ինչ Մարտիկ, Մարտիկն ո՞ւ շունն ա: Բայց ոչինչ, Հունանը շատ փող ունի, թող բերի՝ իրա ախատերների պարտքերը փակի:

ՄԻՄՈՆ - Դու լավ չհասկացար, Մարտիկ, անկախ որևէ բանից՝ էլ քեզ համար մուրացկանություն անող չենք:

ՄԱՐՏԻԿ - Եղ հաստատ եք որոշե՞լ: **ՊԵՏՐՈՍ** - Հաստատ:

ՄԱՐՏԻԿ - Սենց բաներ... Ուրեմն, ախատերներ, կրերեք ձեր պարտքը կիակեք ու էս տարածքից ուաղներդ կքաշեք, եղավ: Վաղ-վանից ստեղ ուրիշ տղեք կաշ-խատեն: Հասկացա՞ք, է, ժամ եմ դնում՝ մինչև առավոտվա ութը, սլաքը շարժվավ, կամ պարտքը փակում եք ու աշխատում, կամ էլ մաքրում եք տարածքը: Եսքան բան, ես գնացի: Մտածեք, լավ մտածեք (*Հեռանում է:*)

ՀՈՎՈՒԾ - Ինչ ենք անելու:

ՄԱՐԻ - Հունանին գտնել է պետք, շտապ:

ՄԻՄՈՆ - Գտնենք, որ ինչ լինի... Ան-ձամբ ինձ համար ամեն բան պարզ է:

ՀՈՎՈՒԾ - Այդպես մի ասա, Սիմոն, շտապ եզրակացություններ մի անի...

ՊԵՏՐՈՍ - Այո, Մարտիկի ասածնե-րը հալած յուղի տեղ չընդունենք:

ՄԻՄՈՆ - Է, Պետրոս, Պետրոս...

ՄԱՐԻ - Դուք ոնց կուզեք, ես գնում եմ նրան փնտրելու:

ՄԻՄՈՆ - Գնա:

ՊԵՏՐՈՍ - (*հեռացող Մարիի ետևից*): Զգոյշ եղիր...

Մարին ձեռքը թափ տալով հեռա-նում է:

ՄԻՄՈՆ - Մի բան երգիր, Հովուշ:

ՀՈՎՈՒԾ - Երգ չկա մեջս, ամայացել է մի տեսակ:

ՊԵՏՐՈՍ - Քննեք ուրեմն: Լուսը կրացվի, բարին էլ՝ հետը:

ՄԻՄՈՆ - (*կծու*): Բա ոնց, նույնիսկ հնարավոր ե՝ բարին լուսից շուտ բացվի:

Պատկեր 14

Հյուրանոցային սենյակ: Ներս են գալիս Հունանը և Մարին: Մարին խուսափելով է գալիս, Հունանը խմած է:

ՀՈՒՆԱՆ - Արի, մի ամաչիր:

ՄԱՐԻ - Դրսում կարող էինք խոսել, մի սրճարան մտնեինք...

ՀՈՒՆԱՆ - Ինչո՞ւ, իմ սենյակն է, արի: Չեմ հասկանում, վախսենո՞ւմ ես ինձնից:

ՄԱՐԻ - Չէ, ինչ վախենալ, անսովոր է պարզապես... Շատ շքեղ հյու-րանոց է, առաջին անգամ եմ այսպիսի հյուրանոց մտնում:

ՀՈՒՆԱՆ - Հա, բարձրակարգ է: Բայց քեզ հանգիստ զգա, ես չեմ վճարում, այլ հովանավորներս:

ՄԱՐԻ - Ովքե՞ր են:

ՀՈՒՆԱՆ - Կան այդպիսիք... Մարի,

սիրելիս, ամեն բան չէ, որ կարող եմ ասել քեզ, ասեմ միայն, որ հզոր մարդիկ են և մեր գործի համար՝ շատ կարսոր, փող են ներդնում, հասկանո՞ւմ ես, մեծ փող, շատ փող...

ՄԱՐԻ - Աչքերդ վառվեցին:

ՀՈՒՍԱՆ - Չափազանցնում ես: Ցավոք, մարդկությունն իրեն կապել է փողով, առանց փողի՝ ոչ մի քայլ, ուզած գործին, թեկուզ ամենաազնիվ ու արդար, փող է անհրաժեշտ, ասեմ ավելին՝ որքան գործ ազնիվ ու արդար՝ այնքան ավելի շատ փող է պետք: Ի դեպ... (Փող է հանում գրպանից:) Վերցրու:

ՄԱՐԻ - Ինչո՞ւ...

ՀՈՒՍԱՆ - Ո՞նց ինչու, օդով ես ապրո՞ւմ, վերցրու:

ՄԱՐԻ - Պահիր փողդ, Հունան, խնդրում եմ, նոյնիսկ տգեղ է մի տեսակ... Ինձ ոչինչ պետք չի, ես եկել եմ խոսելու հետդ: Երկու օր է փնտրում եմ քեզ, հեռախոսդ չի պատասխանում...

ՀՈՒՍԱՆ - (պահելով փողը): Հա, խիստ զբաղված էի, քիթս քորելու ժամանակ չկար, հեռախոսիս համարն էլ փոխել եմ, էն համարով ով ասես զանգում էր: Ինչ պատվիրենք, ծոյի կաթ էլ ուզես՝ կրերեն, հիմա կանչեմ՝ պատվիրիր: Չես ուզո՞ւմ... Լավ, չես ուզում՝ պետք չի, նայեմ սառնարանում ինչ կա: (Նայելով:) Ահա, հրաշալի գինի է, կիսատ շամպայն էլ կա... Կոնֆետ... Չէ, կոնֆետ չի...

(Պահպանակ է ձեռքն ընկածը, մի կողմ է դնում:)

ՄԱՐԻ - Ես խմելու չեմ եկել, Հունան:

ՀՈՒՍԱՆ - Խոսելու, հա, ասել ես: Բայց դե կխոսենք, ամբողջ գիշերն առջևում է: Մոտ արի: (Փորձում է գրկել:)

ՄԱՐԻ - Թող, պետք չի...

ՀՈՒՍԱՆ - Ինչո՞ւ... Ես գիտեմ, դու անտարբեր չես իմ նկատմամբ... ազատ թող քեզ, Մարի:

ՄԱՐԻ - Տղերքն այնտեղ անորոշության մեջ են, սպասում են...

ՀՈՒՍԱՆ - Ինչ տղերք... Հա, Պետրոսը, Սիմոնը, բանը... Դեհ, տղերքին էդպես չեմ թողնի, մի անհանգստացիր, կզբաղվեմ տղերքով, մի քիչ գործերից թեթևանամ, կզբաղվեմ: Արի, առավոտյան կգնաս...

ՄԱՐԻ - Ես այսպես չէի պատկերացնում մեր հանդիպումը:

ՀՈՒՍԱՆ - Տարօրինակ է, սրանից լավ տեղ հանդիպման համար:

ՄԱՐԻ - Ինձ չես հասկանում:

ՀՈՒՍԱՆ - Լսիր, աղջիկ ջան, երկրիս լավագույն կանայք կերազեին հիմա քո տեղում լինել...

ՄԱՐԻ - Սթափվիր, Հունան, չեմ ձանաշում քեզ:

ՀՈՒՍԱՆ - Բայց քեզ գոնե ծանաչո՞ւմ ես... Ինչ ես կոյսի պես չեմուշում անում, դու Մարին չես...

ՄԱՐԻ - Այո, Մարին եմ, մի անգամ փրկել ես ինձ ծեծից, հնարավոր է՝ նոյնիսկ սպանեին, հիշում եմ, այդ էիր ուզում ասել:

ՀՈՒՍԱՆ - Դե չէ... Հո երեսով չեմ տալիս, չէ...

ՄԱՐԻ - Գիտե՞ս, հիմա մտածեցի,
լավ էր՝ չփրկեիր:

ՀՈՒՍԱՆ - Ուժ, ինչ բարդ է քեզ մոտ
ամեն բան, հարուստ անցյալն էլ
մի բան չի, էլի, հատկապես կնոջ
համար: (*Սպիտակ փոշի է հա-
նում, քաշում քիթը:*) Հանգստա-
նալու համար է, շատ լարված
օրեր են: Կուզնեց: Ո՞չ... Ինչ ես այդ-
պես մեղադրող նայում... Ես չեմ
սիրում, երբ ինձ այդպես նայում
են: (*Հիսուսերիկ:*) Եկել ես, որ ինչ
ասես ինձ, ինչ, դու ինչ գիտես իմ
կյանքից, որ մեղադրում ես:

ՄԱՐԻ - Մեղադրել եմ:

ՀՈՒՍԱՆ - Մեղադրում ես, հա, քո
ամբողջ տեսքով, վարքով, հա-
յացքով... Լսուել ես էստեղ դա-
տախազի պես... (Գինի է լցնում
բաժակը, խմում:) Ես դժվար
կյանք եմ ապրել, Մարի, ծնող-
ներս մսխել են ունեցած-չունեցա-
ծը, տոնուտեղը, թողել-զնացել են
գրողի ծոցը, ես գրոյից եմ սկսել,
ամեն բան արել եմ, նոյնիսկ՝ գո-
ղություն, հա-հա, մի զարմացիր,
ապրել էր պետք, ձեռքս մի քիչ
փող ընկավ, բայց խաղատներում
տանոլ տվի: Եվ այն ժամանակ
հասկացա՛ մանր-մունր բաներն
ինձ համար չեն, մեծին՝ մեծ խաղ,
ինձ մեծ խաղ է պետք, շատ մեծ:
Երկար եմ պատրաստվել իմ այս
մեծ խաղին, սա իմ բիզնես պրո-
յեկտն էր՝ եթե ուզում ես: Եվ ես ի-
րագործեցի այն:

ՄԱՐԻ - Այս ամենն արիր միայն քեզ
համար...

ՀՈՒՍԱՆ - Մարդկանց նկատի ու-

նես... Դեհ, ոնց ասեմ, մարդիկ...
Մարդիկ միջոց են, միշտ էլ այդ-
պես է եղել, նոյնիսկ Հիսուսը
մարդկանց օգտագործեց՝ խաչին
հասնելու համար:

ՄԱՐԻ - Բայց դու խաչին չես բարձ-
րանում:

ՀՈՒՍԱՆ - Քսանմեկերորդ դարն է,
խաչի մասին պատկերացումները
փոխվել են, նա իր շահախնդ-
րությունն ուներ, ես՝ իմը, նա իր
ծնուղ աշխարհից վրեժխնդիր ե-
ղավ, ես՝ իմ:

ՄԱՐԻ - Խառնել ես ոնց որ, Հունան,
կամ է՛ հարմարեցրել քեզ:

ՀՈՒՍԱՆ - Դու շատ փոքր ես այս ա-
մենը խորությամբ հասկանալու
համար: Վերջապես, հո չեմ հրա-
ժարվում, երբ ես բարձրանամ՝
ժողովուրդն էլ կօգտվի, ոչ ոք չի
տուժի, հասկանո՞ւմ ես, հակառա-
կը՝ կշահեն: (Գոռող:) Այ, երբ
դառնամ երկրի տերը... իսկ ես
դառնալու եմ, թող ոչ ոք չկասկա-
ծի, դու էլ հանկարծ չկասկածես...

ՄԱՐԻ - Այս ինչ է վիճակի, Աստված
իմ...

ՀՈՒՍԱՆ - Ինչ աստված, ինչ ես
փսլնքուտ բաներ խոսում, քեզ ինչ
է՝ թվում էր, թե ես ոռմանտիկ
հեղափոխական եմ, հանուն
ծնշված, ընչազուրկ մասսաների...
Ինչ ծիծադելին ես: Բայց դու մի
մտածիր, Մարի, քեզ անտեր չեմ
թողնի, այո, գործ կտամ քեզ...

ՄԱՐԻ - Քարտուղարուինու:

ՀՈՒՍԱՆ - Տեսնենք, գուցե ավելի
բարձր մի բան... Թեև առաջնոր-
դի քարտուղարուին լինելը վատ
չի ոնց որ, ի՞ն:

ՄԱՐԻ - Հրաշալի է: Իսկ տղերքը:
ՀՈՒՏԱՆ - Տղերքը... Ինչ տղերք... Սիմոնը-բանը... Հա, դե մի բան էլ տղերքին կհասնի, շուն-գել՝ մասնակից են, օգնել են, բա ո՞նց... Ճիշտ է, հիմա արդեն իրենցից ոչինչ կախված չէ: Բայց կրկնում եմ՝ չեմ մոռանա... (Գրպանից փող հանելով:) Սա տուր իրենց, թող յոլա գնան, մինչև տեսնենք...

ՄԱՐԻ - Պետք չի:

ՀՈՒՏԱՆ - Իրենց փոխարեն ինչո՞ւ ես որոշում ընդունում, թեզ ընդամենը հասնում է փոխանցել, կուզեն, թե չեն ուզի՝ արդեն իրենց գործն է: (Փողը մտցնում է Մարիի պայուսակը:) Կարող ա չվերցնեն, համար կյանքում էսքան փող տեսել են...

ՄԱՐԻ - Շունան, դու...

ՀՈՒՏԱՆ - Ի՞նչ, ես ի՞նչ, ասա:

ՄԱՐԻ - Ոչինչ... Շունչս կտրվում է...
 Թեզ հետ նոյն սենյակում մնալ այլս չեմ կարող: (Գնում է դեպի դուռը:)

ՀՈՒՏԱՆ - (Մարիի ետևից): Գնա, գնա... Բայց հիշիր, սա քո վերջին շանսն էր, կյանքն էս տեսակ շանս էլ չի պարգևի թեզ: Հիմար կին:

Պատկեր 15

Պետրոս, Սիմոն, Հովուշ, Մարտիկ, Տղա 1, Տղա 2: Առավոտ:
Մարտիկը և տղաները մոտենում են խարխուլ շինությանը, որ գիշերում են Պետրոսը, Սիմոնը և Հովուշը:

ՄԱՐՏԻԿ - Մուշ-մուշ քնած են, երանի սրանց: Է, պատգամավոր ախպերներ, հելեք՝ տեսնեմ, լսո՞ւմ եք, դավայ, դավայ... (Խարխուլ շինությունից դուրս են գալիս Պետրոսը, Սիմոնը և Հովուշը:) Կ... Մարդկությունը վաղուց զարթնելա, աշխարհն ա քանդում, փող ա շինում, դուք քնած եք, այ ախպեր: **ՀՈՎՈՒԾ - Քնած չենք, սուրճ էինք խմում:**

ՄԱՐՏԻԿ - Լավ ա, պատգամավոր չդառաք, բայց զամաշկեքը լրիվ պատգամավորական են:

ՍԻՄՈՆ - Ախմախ-ախմախ դուրս մի տուր, Մարտիկ, առավոտ կանուխ այդքան ախմախություն լսելը մեծ թեզ է օրվա համար: Ասա, ի՞նչ ես ասում:

ՄԱՐՏԻԿ - Ի՞նչ ասեմ, դուք պիտի ասեք: Մտածեցիք:

ՊԵՏՐՈՍ - Մտածեցինք:

ՄԱՐՏԻԿ - Է...

ՍԻՄՈՆ - Ոնց երեկ ասինք՝ էղպես, ավելացնելու բան չունենք:

ՄԱՐՏԻԿ - Համ... Դե ի՞նչ, հավքվեք, իրեք րոպե ձեզ ժամանակ, իրեք րոպեից ստեղ էղաք՝ ինձ չմեղադրեք: Ժամը գնաց:

ՍԻՄՈՆ - Հաշվի՝ անցավ երեք րոպեն:

ՄԱՐՏԻԿ - Զէ, թող ուալ անցնի, պոլիտկոռեկտությունը պահենք, ախպեր, տոլերանտ ընենք:

ՊԵՏՐՈՍ - Ի՞նչ...

ՄԱՐՏԻԿ - Բա ո՞նց, թեզ ձեզ թվում ա՝ Մարտիկը ծառից ա իջել: Ծխենք, կոֆեի վրա սազում ա:

**Մարտիկից սիզարետ են վերց-
նում իր հետ եկած տղաները,
մյուսներն իրենցն են ծխում:**

ՄԱՐՏԻԿ - Ըիր: ԴՅ...

ՍԻՄՈՆ - Նոյնը:

**ՄԱՐՏԻԿ - Պարզ ա: Տղերք, մաքրեք
տարածքը:**

**Տղաները առաջ են գալիս, Սիմո-
նը փայտ է վերցնում:**

ՍԻՄՈՆ - Եկեք՝ տեսնեմ:

Հայտնվում է Մարին:

**ՄԱՐԻ - (գրկելով Սիմոնին): Պետք
չի, Սիմոն, անհմաստ է:**

**ՊԵՏՐՈՍ - (Մարտիկին): Սպասի՝ ի-
րերը վերցնենք:**

**ՄԱՐՏԻԿ - Դավայ դե, շուտ, ժամա-
նակ չկա: Իրերը: Թե ձեզ ուր ա
իր, էն մի գիտառն ա, էլի:**

**Վերցնում են ուսեցած-չունեցա-
ծը, հեռանում են:**

**ՄԱՐՏԻԿ - (նրանց ետևից): Պետ-
րոս, տղեք... Սպասեք, մի րոպե:
(Մոտենալով): Ինչքան չլի՛ էս-
քան տարի իրար ժանաշում ենք...
Վորշեմ, մի նեղացեք, էլի, շեֆի
կարգադրությունն ա... Շեֆը հլա-
մի կողմ, ժամանակի բանն ա,
էն...**

**ՀՈՎՈՒԾ - (հուշում է): Հրամայակա-
նը:**

**ՄԱՐՏԻԿ - Հա: Սենց չանեմ՝ սոված
կմնամ, վիժիվատի օրենքն ա: Է-
սի ուզում էի անպայման ասեմ
ձեզ, որ ինձնից դիլխոր չմնաք:**

ՊԵՏՐՈՍ - Ասեցի՞ր:

ՄԱՐՏԻԿ - Հա:

ՊԵՏՐՈՍ - Խիղճդի հիմա հանգիստ է:

**ՄԱՐՏԻԿ - Դե... ինչ ասեմ... Դե, դուք
ձեր տեղը մի ձև կգտնեք, էլի...**

ՊԵՏՐՈՍ - Կգտնենք, չկասկածես:

**ՍԻՄՈՆ - Ասա՝ դու տեղը գտնես:
(Հեռանում են)**

Պատկեր 16

**Պետրոս, Սիմոն, Հովուշ, Մարի,
Հունան, թիկնապահ 1, թիկնա-
պահ 2:**

**Ավտոմեքենայի արգելակների
ճռոց, Հունան՝ մուգ ակնոցով,
շքեղ հագուկապով, մեքենայից ի-
ջեկ, թիկնապահների ուղեկցութ-
յամբ քայլում է: Նրան ընդառաջ
են գալիս Սիմոնը, Պետրոսը, Հո-
վուշը, Մարին:**

**ՍԻՄՈՆ - Ո՞ւմ ենք տեսնում... Հար-
գանքներիս հավաստիքը ժո-
ղովրդի փրկչին, այս ի՞նչ
բարեբախտություն էր:**

**Թիկնապահները սպասնալից ա-
ռաջ են գալիս:**

**ՀՈՒՆԱՆ - (զսպում է թիկնապահնե-
րին): Սպասեք, տղաներ: Բարի
առավոտ, Սիմոն, ողջոյն, բարե-
կամներս, ինչպես եք...**

ՊԵՏՐՈՍ - Հրաշալի: Դո՞ւք...

ՀՈՒՆԱՆ - Վազվզոցի մեջ...

**ՀՈՎՈՒԾ - Ինչպես միշտ՝ տառա-
պում եք ժողովրդի համար, հաս-
կանալի է:**

**ՀՈՒՆԱՆ - Հարգելիներս, իզուր եք
անհանգստացել, իրավ որ, ար-**

դեն վճռել էի, այսօր երեկոյան մեքենան ուղարկելու էի ձեր ետևից, որ հանդիպենք, խոսենք...

ՄԱՐԻ - Ի՞նչ նեղություն...

ՊԵՏՐՈՍ - Մեզ քեզնից բան պետք չի, Հունան, մի տագնապիր:

ՄԻՄՈՆ - Հա, եկել ենք աչքերիդ նախնք ընդամենը: Ակնոցդ չես հանի:

ՀՈՒՍԱՆ - Ակնոցս... Չէ... աչքերս բորբոքված են:

ՄԱՐԻ - Լա մեզ ու մեզ նմաններին իր աչքերը ցույց տալ չի կարող այլս:

ՀՈՎՈՒԾ - Դա ինչ-որ տեղ իր օգտին է խոսում, գիտե՞ք, ամեն բան կորած չէ ոենևս:

ՄԻՄՈՆ - Կորած է, Հովուշ, քեզ մի խարիր:

ՊԵՏՐՈՍ - Ակնոցը չի փրկի, Հունան, ակնոցի միջով էլ պարզ երևում է:

ՀՈՎՈՒԾ - Կեղծ մարգարե:

ՄԻՄՈՆ - Սուտ առաջնորդ: (Փողը հանում է, խորում Հունանի

գրպանը:) Առ փողերդ, դու փող շատ ես սիրում:

ՊԵՏՐՈՍ - Վերցրու, վերցրու, մենք յոլա կգնանք, իսկ դու առանց փողի կյանք չունես, դու հոգիդ էլ կծախսն փողի համար:

ՄԱՐԻ - Նոր պիտի ծախի, վաղուց ծախել-պրծել է:

ՀՈՒՍԱՆ - Պահ, ջիգիթ եք, էի... Արեցիք, սրտներդ հովացավ, հա՞ բայց դա՝ էս պահին, հետո՞ ինչ է լինելու, հետոյի մասին մտածել եք: Մի օրով ապրող թիթեռ եք, էլի, դրա համար էլ էս օրին եք:

ՄԻՄՈՆ - Դու ավելի վատ օրի ես, Հունան, պարզապես չես տեսնում:

ՄԱՐԻ - Հա, մեղք է մեր Հունանը:

ՀՈՎՈՒԾ - Ծատ վատանաս՝ արի, կօգնենք, մենք հպարտ չենք:

ՀՈՒՍԱՆ - Մի կողմ քաշվեք՝ անցնեմ, է, ձեր հավեսը չունեմ, խեղկատակներ... (Թիկնապահների հետ գնում է:)

ՊԵՏՐՈՍ - Խեղծ Հունան...

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

**Կարինե
ԽՈԴԻԿՅԱՆ**

*Հումորի և սև հումորի միջև տարբերությունը մեկն է, իմ կարծիքով.
վերաբերմունքը մասհվան նկատմամբ...*

ՎԵՐԶԻՆ ՀԱՄԲՈՒՅՐԸ՝ ՔՍԱՆՄԵԿ ՏԱՐԻ ԱՆՑ

ՄԵՎ ՀՈՒՄՈՐ

Մոնիխաղ

Գործող անձինք

ՄԱՊԱ - խոսող անձ

Հանգույցյալ կամ նրան փոխարինող քատերական

հնարք: Երկու դեղբուած էլ՝ չխոսող անձ:

Բնմի կենտրոնում՝ շորս աթոռ: Բնմեզրին արտուրդ մի կառույց է, որի հիմնական բաղադրիչը սև շղարշն է, պետք է ընկալվի որպես դագաղ և հանգույցյալ «գործողության վայր»,

0.5 մետր բարձրության: 4 արոռներից ամեն մեկի վրա հատուկ հարմարանք է՝ պերսոնաժ մատնանշող:

Աջից 1-ին արոռը հանգույցյալի ԱԴՖԻԿՆ է: Հարմարանքի վրա սև ատլասե ժապավեն է, գուցե նաև դրան բնորոշող բիժուտերիա:

Աջից 2-րդ արոռը հանգույցյալի ԿԻՆՆ է: Հարմարանքի վրա փոքրիկ զիսարկ է՝ սև շղարշով և սև ժանյակներով եզերված թաշկինակ:

Աջից 3-րդ արոռը հանգույցյալի ՄԱՅՐՆ է: Հարմարանքի վրա սև թավիշից զիսի փարարան հիշեցնող մի քան է, սրտային կարիլների սրվակ ու պստիկ զավաք: Աջից 4-րդ արոռը հանգույցյալի

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻՆ է: Հարմարանքի վրա սև շղարշից զիսաշոր է և ակնոց: Հնչում է Շոպենի մահվան քայլերգը:

Մի քանի վայրկյան բեմը դատարկ է:

Տեսարան. Ներս է մտնում Մառան: Հազին երկար սև թիկոնց է: Գլխին՝ լայնեզր սև զիսարկ՝ սպիտակ ժապավենով, ժանեկագարդ սև ճեռնոց՝ ծախ ճեռքին: Բեմ մտնելուն պես երաժշտությունը լրում է: Այդ լրությունից Մառան պիտի հանկարծակի գա, եթե երեք քայլ առաջ էր եկել, երկու քայլ եւս է գնում, պիտի

փորձի քարցնել շփոքմունքը ու երբ կարողանա դեմքին անբափանց դիմակ հիշեցնող արտահայտություն տալ՝ երաժշտությունը կսկսվի, քայլ մի քանի տոն բարձր: Մառան այնպիսի արհամարիանք պիտի ցուցադրի, որ երաժշտությունը «ամոքահար» վերադառնա իր սովորական բարձրությանը: Այս փոքրիկ հաղթանակը ուրդում է նրա

ուսերը. թև առած, նա արդեն հաստատուն քայլում է, բայց կրունկները շատ բարձր են կտկում: Երաժշտությունը նախազգուշական մի քիչ բարձրացնում է ձայնը: Չեղքի թերև շարժումով ցոյց տալով, որ ակնարկը հասկացավ, Մառան վերադառնում է նախնական դիրքին, ոտքերը փորձնական ուղղում, կրունկների դիրքը «սրբազրում» ու անլսելի առաջ է գալիս: Երաժշտությունը իջնում է հարկավոր բարձրությանը: Ուղիղ նայերվ թեմնօրի «գագաղին», կարծես չնկատելով 4 արուները, հասնում է թեմի կենտրոն ու... միանգամից սգավոր կնոջ տեսքով սգավորվում է «գագաղի» առջև: Այստեղ մի ամրող խաղ է՝ իր շոյում է «գագաղի» կողը, ուղղում կտորի փոթերը, շատ կենտրոնացած-ողբայի տեսք ունի, բայց հանկարծ... ինչ-որ բան է հիշում

ու արագ նետվում կուլիսները: Երաժշտությունը մարում է: Սի պահ լուրջուն և... Հայտնվում է, ձեռքին՝ շուշանների փունջ: (Երաժշտությունը այստեղ պիտի արտահայտի իր վերաբերմունքը:) Նոյն կերպ զայս-կանգնում է «գագաղի» դիմաց, վերատանում սգավոր տեսքն ու փորձում ծաղկեփունջը տեղավորել «գագաղի» վրա: Մեկ ուղղահայաց է դնում, մեկ՝ հորիզոնական, անգամ՝ թեք, ոչ մի դիրքը չի բավարարում (ի դեպ, մինչև հիմա դեռ հանգույցաի դեմքին չի նայել): Վերջապես հասկանալով, որ իր ուզածը չի ստացվում, պարզապես դնում է հատակին, խաչակնքում ու նոր միայն համարձակվում նայել հանգույցաի դեմքին: Դանդաղ, շատ դանդաղ շրջում է դեմքն ու... զարմանքից թե սարսափից սղճատված դեմքը ծածեկավոր ձեռքով: Արձակում է խոր բարան:

ՄԱՌԱ - Պուսիկ, այս ինչպես ես փոխվել...

Բեմը քաղվում է խավարի մեջ: Մահկան քայլերգն աննկատելի վերափոխվում է այլ երաժշտության:

ՄԱՌԱ - (ձայնը խավարի մեջ): Մեկն ինձ ասեր՝ ինչ գործ ունեմ այստեղ: Ինչո՞ւ եմ ցցվել դագաղի մոտ ու գոնե մի երկու արցունք բաց թողնել չեմ կարող: Մի բան, որ միշտ է ինձ հաջողվել, ամենածակատագրական պահերին,

հատկապես՝ հարաբերություններ պարզելիս... Բայց ինչի՞ մասին եմ հիմա մտածում: Ցցվել-մնացել եմ այստեղ, մեկը մոտիկ չի գալիս, իսկ իմ թիկունքում նստած քառյակը շունչը պահած սպասում է, թե էլ ինչ եմ անելու: Միայն իմանայի, թե ինչ եմ անելու: Տեր Աստված, գոնե մի անգամ խելքը գլխին մի խորհուրդ տուր... Ասենք, դու ն'ը ես ինձ օգնության հասել որ... Թեև, ես էլ խոնարի լսող-կատարողներից չեմ: Մի խոսքով՝ ոչ-ոքի: Անցանք առաջ:

(Ինքն իրեն.) Ու դու, սիրելիս,քեզ հավաքիր, կենտրոնացիր. ուրեմն՝ եկար, ծաղիկները դրեցիր, լաց չեղար, ոչինչ, հանգույցյալը չի նեղանա... Կարևորը դեմքիդ արտահայտությունն է՝ չափավոր տիսրամած, բայց ոչ ավելի... (Ասվածը պիտի վերածի խոսուն դիմախաղի, այնքան փորձի, մինչև, իր կարծիքով, դեմքն ընդունի համապատասխան հոգեվիճակի արտահայտությունը:) Հիմա մնում է... հնչ է մնում, տեր Աստված, ինչ պիտի անեմ: Այսինքն՝ ո՞նց թե՝ ինչ պիտի անեմ: Պիտի նստեմ: Ու ինչն սրանց կողքին: Կամ նրանցից մեկնումեկի աթռոնին: Ես այդ իրավունքն ունեմ: Եթե իրավունքն էլ չունեմ՝ ցանկությունն ունեմ: Իսկ եթե ընդամենը այդքանն եմ ցանկանում, ուրեմն՝ անցանք գործի:

Լույսը վառվում է: Մառան դեռ նույն դիրքում է: Սպասում է, հնչում է երաժշտություն՝ դուք չի գալիս: Երաժշտությունը փոխվում է ըստ իր տրամադրության: Գոհունակ ժապում է երաժշտությունը կարգավորողի կողմն ու կողքանց նայում է արոռներին:

ՄԱՌԱ - Ո՞նց էլ շարվել են՝ պահպաններվ սուրօրդինացիան՝ հանգույցյալի վաղեմի Հարևանուիին, հանգույցյալի մշտական Մայրը, հանգույցյալի փոխուսական Կինը և հանգույցյալի անփոփոխ դուստ-

որ: Լավ, ավելի պարզ ասեմ՝ նախկին հարևանուիիս, նախկին սկեսուրս, նախկին ամուսնուս կյանքում ու անկողնում ինձ փոխարինած տիկինն ու... նրա դուստրը: (Այստեղ ծայնը աննշան, բայց պիտի փոխվի, գուցե ջերմանա: Հետո՝ հակասական զգացումնվ:) Այս կնոջ ու նախկին ամուսնուս դուստրը: (Վերստանալով նախկին վստահ տոնը:) Ինչ լավ են նստած՝ ուս-ուսի, խրոխստ, ինչպես մեր լեռները և իրենց տեսքով ցույց են տալիս, որ ավելորդ տեղ չկա: Իրենց կարծիքով՝ չկա, իսկ իմ կարծիքը հարցնող կա: Որտեղ է իմ տեղը: Ինչ անենք, որ ինձ չէիք սպասում: (Մի անգամ էլ նայելով հանգույցյալին:) Չէ, բայց ինչո՞ւ ես այսքան փոխվել:

Ծրջվում է դեպի արոռները, զննում է:

ՄԱՌԱ - Իբր՝ չեք տեսնում, բայց ո՞նց եք աչքերով ուտում: Եթե ծեզ թվում է, որ պիտի գնամ, կանգնեմ դրան ետևում կամ նստեմ դիմացի նստարանին, որը հեռու ազգականների ու պարապ ելումուտ անողների համար է նախատեսված՝ չարաչար սխալվում եք: Իմ տեղն այստեղ է, ավելի ծիշտ՝ այս արոռներից մեկը իմն է: (Ծուրջն է նայում օգնություն հայցող հայացքով:) Գուցե մեկի մտքով անցնի, ու մի աթռոն էլ բե-

րեն այստեղ... (*Հուսահատ, ինքն իրեն:*) Հոյս չունենաս, ինչ որ անես, դու ես անելու:

Մոտենում է Հարևանուհու արռողին, սպասողական նայում է:

ՄԱՌԱ. - Բարեւմ: Չարժե: Գլուխը կախել, հայացքով հատակն է ծակում: Իսկ թե ինչ է մտածում... Հիմա կիմանանք:

Հարմարանքից հաճում է ժամեկավոր գլխաշորը, կապում, ձեռքն է վերցնում ակնոցը, որը տեղին ու ժամանակին պիտի օգտագործի, միանգամից կերպարանափոխվում է երևակայական Հարևանուհու: Նատում է 1-ին արռոին:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Ո՞վ է էս ներկած մայմունը: Ներս մտնելը... կանգնելը... Կ, էդ ո՞ր դուրս թռավ... Էս ինչ օրի ենք հասել, մեռելատանն անգամ գժերն անպակաս են: Էն օրն էլ կողքի շենքի Գարուշի հոգեհանգստին մի մարդ եկավ, ընկավ Գարուշիս վրա, մի լաց լացեց, սիրտը թուլացավ, աչքերը թռան ձակատը: Տարան խոհանոց: Խոհանոցում սկսեց կենդանության նշաններ ցոյց տալ, աչքերը բացեց, սկզբում ջուր ուզեց, հետո... Երկու բաժակ օդի գլուխը քաշեց ու փորձեց պատուհանով դուրս գալ: Պատուհանն էլ իններորդ հարկում: Լավ է, հասցրինք, մի մեռելը երկու չդարձավ:

Դոնով դուրս հանեցինք, շառը քաշեց-գնաց... Պով, էս հո ետ եկավ, բա ձեռքինը... լավ էլ ծաղկեփունջ է, ամենաքիչը մի հիսուն դոլար կլինի... Բայց ո՞վ է, տեղը չեմ բերում: Զահել չէ, բայց լավ պահպանված է, օրգանիզմի կեսը կոսմետիկա է... Ընդ, եկավ, կողքս կանգնեց, կարո՞ղ է՝ սպասում է, որ տեղս զիշեմ: Հոյս չունենաս, ինչ անենք, որ ձոխ ծաղկեփունջ ես բերել: Նախ, էս-տեղից լավ երևում է եկող-գնացողը, հետո էլ՝ հանգուցյալի կողքին ես եմ եղել, մինչև կնիկ ու բարեկամ եկան-հասան... Ես հանգուցյալի մեջն ինչի գոյնը գցեց, նայում ու չի նայում սրա կողմը: Սպասիր, չինի՞... Հա, էի, տղու վրայից փախած կնիկն է: Առաջինը: Տես, է, էս սև սրտին՝ ոնց էլ ծանաչեց: Է, որ ծանաչեց, թող իր կողքին էլ տեղ անի: Ես աթոռիցս ելնողը չեմ, ու վերջ:

Հարևանուհին վերածվում է Մառայի: Մառան մոտենում, կանգնում է Մոր դիմաց:

ՄԱՌԱ. - (Չրջվելով հանգուցյալի կողմը, այնպես, որ միայն նալսի): Որ ասում էի՝ մերդ քեզ կթաղի՞... Զէիր հավատում: Հիմա հավատացիր: (Ամանակելով հանգուցյալին.) Մաման ձնշում ունի, զգո՞յշ... Նա շատ նյարդային է, աղմուկը նրան հունից հանում է, իսկ ինքը լավ լսողություն

ունի, կամաց, չլսի, որ մենք... (Խոսուն երկիմաստ ժեստ: Հետո՝ թունոտ:) Իսկ մաման գիշերվա կեսին ականջը կպցնում էր մեր ննջարանի պատին ու լսում... Բայց քո օրգանիզմն էլ իր ծնշումն ուներ ու պահանջում էր ազատագրվել, բայց որպեսզի մամայի ծնշումը չբարձրանա՝ քո ծնշումը իշեցնում էիր... արհեստականորեն: (Ծրջվում է Մոր կողմը:) Իհարկե, ցոյց չես տա, որ ծանաչեցիր, ավելին՝ տեղդ չես զիջի: Թաշկինակով փակել ես աչքերդ, իբր` բան չես տեսնում: Բայց մտածում ես, չէ, պատկերացնում եմ, թե հիմա ինչ ես մտածում:

Վերափոխվում է Մորը՝ նոյն կերպ օգտագործելով նրա արորի ռեկվիզիտն ու նստում է 2-րդ աքոնին:

ՄԱՅՐ - Զէ, ով ուզում է լինի՝ միայն նա չլինի: Ով ուզում է գա, թեկող հազար տարվա թշնամիս, անգամ էն լիրը Նառան, որ 30 տարի առաջ մարդուս ծոցը քաշեց ու էլ բաց չթողեց: Ասենք... ոնց պիտի էդ լիրը գա, ասում են, ոտքերը բռնվել են, սայլակի մեջ է... (Լրիվ տրվելով իր վաղեմի վիրավորանքին՝ ներկան մոռացած, վրեժով:) Գոնե մի անգամ աչքի ծերով տեսնեի... Ու կողքով անցնեի՝ ուղիղ, շորորալով, ոտքս էլ տեղը, ձեռքս էլ ու ամեն ինչս էլ...

Ու ինքը նայեր, տնտղեր ինձ իր անամոթ աչքերով... (Սթափվելով:) Էս ինչի մասին եմ մտածում, իմ ցավն ինձ հերիք է... Ասենք, ինչի եմ նեղվում, էն մեկը չէ՝ էս մի անամոթն է տունս մտել... ու հին ցավս դեմս բերել: Հիմա ինչ անեմ, ինչպես վարվեմ: Գուցե չտեսնելու տամ, ձեռքի ցախավելլը դնի խեղճ ու խարված տղուս վրա ու չքվի, ոնց որ քսանմեկ տարի առաջ չքվեց: (Լախկինը հիշելով՝ քինոտ:) Ասում էի՝ Արման տղա, ես կմեռնեմ, դու սադ կմնաս ու կհամոզվես, որ էդ քածը... (Սթափվելով:) Մեղա, մեղա, ներիր, տղաս, մոռացա, որ ես սադ մնացի... Իհ, մարդու գլուխը խելք է մնացել... մտքերս գնում ու գալիս են... Բայց ինչի է եկել, ի՞ն, մտքինն ինչ է, ասա՝ տղուս համար ինչ կին եղար, որ մի հատ էլ եկել ես հրաժեշտ տալու: Սատանան ասում է՝ էդ ցախավելն առ ու՝ տուր թե կտաս լրի ծակատին... Զէ, հարևան-բարեկամի բերանի ծամոն կդառնանք: Աստված ջան, մի քիչ համբերություն տուր, մնացածը ես գիտեմ: Իսկ դու կանգնիր, այ, էղակես փետացած կանգնիր, մինչև ոտքերդ չորանան... Ըհը, գնաց էն կողմ: Արման տղա, տեսնում ես, չէ, դու գնացիր, ամեն ինչից պրծար, իսկ ես էլի հանգիստ չունեմ, բայց ծնշում ունեմ, էն էլ՝ ինչ ծնշում...

(Մթակվելով): Անբախտ, անսեր տղաս... գոնե տեսնեիր, որ եկավ... Վերջապես եկավ:

Մայրը վերածվում է Մառայի: Մոտենում է հաճգուցյալին, կանգնում գլխավերեք, շոյում է մագերը, կռանում ու երկար, կրքոտ համբուրում է: Երաժշտությունը գժվում է:

ՄԱՌԱ - (դեռ կոացած): Ի՞նչ է հիմա զգում կինդ: Ըետը քանի տարի ապրեցիր: Ինձնից հետո երեք տարի չամուսնացար, լսեցի, որ խորը դեպրեսիայի մեջ ես եղել: Բայց, համոզված եմ, ոչ այնքան իմ պատճառով, որքան մորդ հաղթական ելույթների... (Նմանակելով Մորը:) Բա որ ասում էի՝ Է՛տ քածը... (Նախկին տոնով:) Լսկ հետո գտավ իր ուզած հարսնացուն ու... փաթաթեց վզիդ: Ուրեմն՝ 21 տարվա կինդ է, համար փաստորեն, արծաթե հարսանիքի չհասաք: Ակսոսում եմ, ազնիվ խոսք, չես հավատում: Լավ է անում ես, որ չես հավատում: Այս ամենը գուցե քեզ համար արդեն ոչինչ չի նշանակում, բայց նա նստած տեղում իրեն ուտում է: Արի մի անգամ էլ համբուրեմ... այդպես էլ համբուրվել չսովորեցիր: Ասենք, դա էլ տաղանդի պես մի բան է: Կարո՞ղ է, վիրավորվեցիր, բայց հիմա քանի տղամարդ հենց այս սենյակում ցանկացավ քո տեղում լինել... Դու նույնիսկ

պատկերացնել չես կարող, սիրելիս: Իսկ հիմա, ներիր, կնոջ մոտենալու ծիշտ ժամանակն է:

Շորորվելով զնում-կանգնում է Կնոջ աքոռի դիմաց: Կարճ դադար:

ՄԱՌԱ - Լավ-վատ՝ տանտիրուիի ես, իյուրի համար մի աթոռն ինչ է, որ ափսոսում ես: Բայց ո՞նց է աչքերը բների մեջ գնում-գալիս, գնում-գալիս... մատներն էլ ոնց է խրել ափերի մեջ: Լսել եմ՝ շատ զուսպ, հավասարակշոված կին ես, այսինքն՝ չափած-ձևած սառցակտոր: Բայց հիմա ներքին ջերմությունդ հազար է: Կողմս չես նայում, դե, իհարկե, անսփոփ այրին անհաղորդ է շուրջը կատարվողին: Ու միայն մտքերդ են, որ խելագար արագությամբ կտցահարում են ուղեղդ: Ա՛ն, այդ մտքերդ...

Վերափոխվում է Կնոջ՝ նախորդ տեսարանների նման: Նատում է 3-րդ աքոռին:

ԿԻՆ - (հանգուցյալին): Երբ բժիշկն ասաց, որ քեզ օրեր է մնացել, առաջինը, որ մտքովս անցավ՝ նա գալու է: Իհարկե, ավելի բնական էր, որ սիրտս փլվեր, լաց լինեի, ինձ կորցնեի թեկուզ մի քանի բոպե, բայց ոչինչ չեմ կարող անել, սա է ծշմարտությունը: Գուցե պատճառը նաև այն էր, որ երկու

տարի է՝ հիվանդ էիր, երկու տարվա մեջ դու էլ, ես էլ մի քանի անգամ քեզ մեռցրինք ու ոչինչ, դրանից հետո նոյնիսկ իրար հետ ախորժակով ձաշել ենք: Միայն ձաշել, քո վիճակում այլ բան սպասելն անհմաստ էր: Ներիր, սիրելիս, բայց դա է ծշմարտությունը, իսկ դու հիմա այն վիճակում ես, որ հանգիստ կարող ես դիմանալ ցանկացած ծշմարտության: Որովհետև միայն մահացածը կարող է դիմանալ մերկ ծշմարտությանը: Ինչ էի ասո՞ւմ... մտքերս ցրվում են... Հա, երբ բժիշկն այդ բառերն ասաց, ինձ չափած-ծնած համարողները, այդ թվում և քո սիրելի հարկանուիին հաստատ համոզված էին, որ ես մտքում հոգեհանգստի ու թաղման հետ կապված հաշիվ-հաշվարկներ էի անում, իսկ ես... Ինձ միայն մի միտք էր ծվատում՝ 24 տարի հետո նա նորից պիտի գա, մտնի ներս, նայի, տնտղի՝ ինչ է փոխվել, ավելացել-պակասել, չէ՞ որ ժամանակին այս տան առաջին կինը ինքն է եղել: Դու նոր էիր հոգիդ տվել, դեռ տաք էիր, ու ես աղոթում էի: Կարծում ես՝ վեր համբառնող հոգուդ համար: Իհարկե, նրա համար էլ աղոթեցի, բայց ավելի ուշ: Բայց առաջին աղոթքս այն էր, որ նա կամ քաղաքում չլինի, կամ հիվանդ, անկողնում վեր ընկած, դե, գոնե

մեռած լինի, միայն թե այստեղ չերևա: Բայց նա այն օձի կծածն է, որ մեռնելը հետաձգելով է՝ կապրեր, ինչ է թե հասներ այս օրվան: Ես համոզված էի, որ գալուց առաջ լավ կպատրաստվի՝ մերսում, մեյքափ, վարսավիրանց... մի տես, ինչ սանրվածք է: Գիտեի, որ իրաշալի տեսք է ունենալու, լավ հագուկապ, ու թեև հիմա 45 տարեկան պիտի լինի, բայց 30 անգամ չես տա: Այսինքն՝ դու արդեն ոչինչ չես տա ու լավ է, որ չես տեսնում... նրան: Ես եմ տեսնում իմ ու քո փոխարեն, ու դա պակաս դժվար չէ, քան այդ չոր փայտերի մեջ պառկելը, հավատա ասածիս: Իսկ նա եկել է մի նպատակով՝ ներս մտնի ու ներկայացում տա, մի ներկայացում, որ դու քո ամենահամարձակ մղձավանջներում անգամ տեսնել չէիր կարող: Իսկ ես տեսնում էի, ու հենց այսպես՝ անգամ ձեռնոց էի տեսնում՝ սև, ժանեկավոր: (*Ուղիղ դիմելով իր Մառային:*) Հիմա ինչ է ուզածդ, ինչո՞ւ ես կանգնել իմ դեմ: Հա, գիտեմ, շատ լավ գիտեմ, որ քո երկու տարվա իգությունը տասնապատիկ ուժեղ է իմ 21 տարվա կնությունից: Ես երբեք ինձ չեմ խարել, հենց սկզբից իմացել եմ, որ դու ես եղել նրա միակ կինը, բայց դա քեզ իրավունք տալիս է, որ գաս ու նոյնիսկ համբուրես նրան: Այնպես համբուրես մեռա-

ծին, ինչպես նրան չեմ կարողացել համբուրել կենդանության օրոք: Ընդունում եմ, դու ուժեղ ես քո կանացի ուժով, բայց ես քեզ կհաղթեմ իմ սառցե անտարերությամբ: Այնպես որ, ես քեզ չեմ տեսնում: Դու չկա՞ս:

**Կինը վերափոխվում է Մառայի:
Մառան մոտենում է Դստեր աքո-
ռիմ:**

ՄԱՌԱ - Մորդ նման չես: Ոչ էլ տա-
տիդ: Հորդ՝ մի քիչ: Ո՞ւմ ես նման: Հիշեցնում ես մեկին, բայց թե
ո՞ւմ... Որքան հասկանում եմ, դու
էլ տեղդ գիջելու միտք չունես: Ա-
սենք, սա միակ արռոն է, որ չէի
ուզենա նվաճել: Փախցնում ես
հայացքդ, վախենում ես նայել
ինձ: Հետաքրքիր է, ինչ է մտա-
ծում մեկը, ով կարող էր իմ աղջի-
կը լինել:

**Մառան կերպարանափոխվում է
Աղջկան: Նստում է 4-րդ աքոռիմ:**

ԱՂՋԻԿ - Ահա թե ինչպիսին ես...
Հենց ներս մտար՝ ձանաչեցի: Չէ,
լուսանկարդ չեմ տեսել, քո մասին
ոչինչ չեմ լսել: Ծնողներս, տատս,
անգամ բացբերան հարևանություն
ոչինչ չեն պատմել: Մի անգամ
բակում, պատահական, լսեցի, որ
Երկու տարի հորս կինն ես եղել,
հետո մի օր տնից դուրս ես եկել
ու էլ չես վերադարձել: Մտքումս
քեզ Աբովյան եմ ասում, էն գրո-

ղը, որ քեզ պես մի օր դուրս եկավ
ու... քանի որ անունդ անգամ չգի-
տեի, դու դարձար իմ Աբովյանը: Գիտեմ, մեր տանը միշտ օտարի
ներկայություն եմ զգացել: Փոքր
էի, չէի հասկանում, մեծացա,
զլսի ընկա, որ այդ օտարը դու
ես: Որովհետև տատս ատում է
քեզ: Մայրս վախենում է քեզա-
նից: Հարևանուիիս, որ մեր շեն-
քի բոլոր գաղտնիքների տերն է,
այդպես էլ չկարողացավ գուշա-
կել, թե ինչու առանց բացատ-
րության, գոնե մի խոսք ասելու մի
օր գնացիր ու չեկար, Աբովյան
ջան: Այն, որ տատս ատում է քեզ,
իսկ մայրս՝ վախենում, շատ շուտ
հասկացա, բայց երկար ժամա-
նակ չէի կարողանում գուշակել
հորս վերաբերմունքը: Այն տպա-
վորությունն էր, որ քեզ մոռացել
է, այնքան է մոռացել, որ նոյնիսկ
եթե ուզենա հիշել՝ չի կարողա-
նալու: Ու միայն մի անգամ... նա
իրեն մատնեց: Սենյակում էր: Մե-
նակ, գրասեղանի առաջ նստած,
գլուխը ձեռքերի մեջ առած: Ու
հանկարծ տեսա, որ նրա ուսերն
ասես կոտրված են, իսկ թիակնե-
րի տակից կարծես արյուն էր հո-
սում: Երկի այդպիսի տեսք է
ունենում երկինքը կորցրած հրեշ-
տակը: Ու ես հասկացա, որ դու
երբեք էլ մեր տնից չես գնացել,
դրա համար է քեզ այդպես ատում
տատս, վախենում է մայրս, իսկ
հայրս... սիրում է քեզ: Տես, չեմ

ասում անցյալ ժամանակով՝ «սիրում էր քեզ», որովհետև այնպես, ինչպես հայրս է քեզ սիրել, անցյալ ժամանակ չի լինում: Ես հիմա ուզում եմ տեղից ելնել, աթոռը քեզ առաջարկել: Բայց դրա իրավունքը չունեմ: Դրա համար էլ կշարունակես մնալ ոտքի վրա: Այդպես զինվորն է պատվո պահակ կանգնում անմար կրակի մոտ: Կամ հանցագործը՝ երբ վերադառնում է հանցանքի վայրը: Դու հիմա պահակ կանգնիր իմ հոր անմար սիրո առաջ՝ քո գործած հանցանքի վայրում: Իսկ ես կնայեմ քեզ: Լավ կնայեմ, մանրանասն, որովհետև այս կյանքում եթե ուզում եմ նմանվել մեկին՝ այդ մեկը դու ես:

Աղջիկը վերափոխվում է Մառայի:

ՄԱՌԱ - (Մինչև սև ատլասե ժապավենը տեղը հարմարեցնելը՝ այն շոյելով): Կյանքում միայն մի բան ինձ չեմ ների. դու պիտի լինեիր իմ աղջիկը:

Ծրջվում, մոտենում է հանգույցալին:

ՄԱՌԱ - (թեքվում է վրան, կամաց): Իմ գնալուց հետո, 24 տարի շարունակ քեզ մի հարց է տանջել՝

**Այս պահից՝ մետամորֆոզ-պարերը պերսոնաժների
զլսարկ-ծածկոցների հետ, վերջում բոլորը հակարում,
բերում-լցնում է դագաղի վրա ու դրւս է գնում:**

ինչո՞ւ գնացի այդպես՝ առանց բացատրության, առանց հրաժեշտ տալու, թեև նախորդ գիշերը մեր երկուսի ամենագիծ գիշերն էր եղել: Լուսաղեմին երկուսս էլ գիտեինք, որ այն, ինչ կատարվեց մեզ հետ՝ մեր երկուսի հրաշքն էր, իսկ մի ամբողջ կյանք ապրելուց հետո հաստատ կարող եմ ասել, որ այն չի կրկնվել ոչ քեզ, ոչ էլ ինձ հետ: Ուրեմն՝ ինչո՞ւ թողեցի քեզ... 24 տարի այդ հարցի պատասխանը փնտրելուց հետո գոնե հիմա դու արժանի ես, որ իմանաս: Դրա համար եմ եկել, սիրելիս, այդ պատճառով եմ քո կողքին՝ անտեսելով այս սենյակում գտնվողների ատելությունն ու արհամարհանքը, եկել եմ, որ վերջապես իմանաս, թե ինչու խենթի պես սիրող կինը կարող է մի օր թողնել ամեն ինչ ու հեռանալ: Ուրեմն՝ լսիր... (Թեքվում է, ինչ-որ բան է շնչում հանգույցալի ականջին, մեղմ համբուրում: Ուղղվում է:) Կարծում եմ, արժեր մահանալ՝ սա իմանալու համար: Մնաս բարով, սիրելիս: (Ուղղվում է դեպի կուլիսները, կես ծամփանցնում, առանց շրջվելու): Բայց ինչո՞ւ չես փոխվել... Պուսիկ, դու նոյնն ես, ինչ 24 տարի առաջ:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Լիտ ՄՈՒԹԱՖՅԱՆ

Հին տունը հիշողությունն է, մանկությունն է, ընտանելիան այն ջերմությունն է, որը հաճախ է դառնում կարու ու մորմոք, դեպի որը հասնելու համար պիտի հոգու շրջադարձ ապրենք, պիտի թորախենք արհեստական-կեղծ այն «դյակները», որոնք կառուցել ենք՝ ավերելով հիշողությունն ու հերիաքները, ավերելով այնքան թանկ ու նվիրական հարաբերությունները... Այդ ամենի պատճառով էլ ծնվել են մարդու ու մարդկայինի կարուները, ծնվել է այս սարսուցնող հասկացությունը, որը ինքնատրուհում ու ինքնավերում է կոչվում... Հին տան մեջ կարելի է չապրել: Հին տան զգացողությունից, սակայն, չպետք է տարազատվել... Ներդաշնակությունը կավերվի...

ՀԻՒ ՏՈՒՆԸ

Դրամա երկու մասից

Գործող անձինք

ԱՐՏՎԿ ՄԻՄՈՆՅԱՆ - քուակառու մանկավաճառ,

մոտ 70 տարեկան

ՄԻՐՎԱՐԴ ԱՄԻՐՅԱՆ - նրա կինը, նախկին դարուհի,

այժմ քուակառու

ՎԱՀԻԿ - մոտ 20 տարեկան

ԱՎԵՏ - Արտակի և Սիրվարդի ավագ որդին,

մոտ 50 տարեկան

ԳՈՒՐԳԵՆ - Արտակի և Սիրվարդի երկրորդ որդին,

մոտ 45 տարեկան

ՆՈՒՆԵ - Արտակի և Սիրվարդի դուստրը, 40-ին մոտ

ԼՈՒՆԻՆԵ - Արտակի դուստրը, մոտ 20 տարեկան

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՎԱՍԱՐԴ

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ

ՀԱՅՐԻԿ - մոտ 25 տարեկան

ԱՌԱՋԻՆ ՍԱՍ

Հին, իրացման ենթակա երևանյան տուն: Հյուրասենյակն ու խոհանոցը միացված են: Հյուրասենյակից մի դրու տանում է ննջարան: Սենյակի կենտրոնում հին ու մեծ սեղան է, շորջը՝ վիեննական արոտներ: Պատերի տակ՝ կապուտած զբեր, ծածկոցների մեջ՝ անկողիններ: Այն տպավորությունն է, որ տանտերերը պատրաստվում են հեռանալ այստեղից:

Կեսօր է: Ոչ ոք չկա: Լսկում է ջութակի միալար ձայնը՝ ինչ-ոք մեկը նվագել է սովորում: Մտնում է Արտակը:

ԱՐՏԱԿ - (ձայնի մեջ՝ զայրույթ):

Քանորում են, սարքում են... Ավերում են: Անորոշությունն էլ մի կողմից է հոգեհան անում: Զգիտենք, թե հերթը երբ է մեզ հասնելու: Գոնք Սիրվարդը տանը

լիներ, սուրճ տար: Գլուխս ցավում է, Վահիկի ջութակն էլ է սկսել ազդել վրաս: Խեղճ տղան գիշեր-ցերեկ պարապում է, որ մրցույթի մասնակցի, բայց դեռ ոչինչ չի ստացվում: (Վերցնում է

Մի աթոռ, տանում ննջարանի դրան մոտ, նստում է:) Բազմոցն էլ վաճառեցինք, լիներ՝ կպառկեի, վերմակը զլխիս կբաշեի ու ոչինչ չէի լսի: (*Աթոռը վերցնում, թերում է կենտրոն, նստում է:*) Երևի մի տարիք կա, երբ ամեն ինչ անհարմար է, ամեն ինչ խանգարում է, ամեն ինչ դժողովություն է ծնում: Սիրվարդն ուշանում է: Մոտակայքում խանութ կար, դա էլ քանդեցին, հիմա ստիպված է գնալ կենտրոնական պողոտա, այնտեղ գնումներ անել: Հոգնում է, դժվարությամբ է քայլում: Ինչքան ասի, որ թողնի՝ ես գնամ խանութ... Էհ, խղճում է ինձ, խնայում: Գոնե շուտ գար: (*Լսվում են պատին տեղացող հարվածներ:* Արտակը տեղից թռնում է:) Զուրը միացրին: Առավոտից անջատել էին... շինարարական աշխատանքներ: Զուր հավաքեմ, Սիրվարդն ուզում էր լվացք անել: (*Դուրս է գալիս սենյակից:*)

Գալիս է Սիրվարդը: Նա պայքարում է ծերության դեմ, ուստի քայլում է ձգված, քաքցնելով տարիքը:

Սիրվարդ - (վայր է դնում ձեռքի պայուսակները:) Սարսափելի շոգ է, դժվար է քայլելը: (*Լսում է:*) Արտակ... Արտակ... Երևի գնացել է Միհրանի մոտ:

ԱՐՏԱԿ - (գալիս է): Եկա՞ր:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչպես տեսնում ես:

ԱՐՏԱԿ - Ծատ ուշացար, սկսեցի անհանգստանալ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Անտանելի շոգ էր, խանութում էլ, ինչպես միշտ, եռուզեղ էր:

ԱՐՏԱԿ - Տաքսիով կգայիր:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ուզում էի քայլել... Ամբողջ օրը տանն եմ: Քայլելը լավ է:

ԱՐՏԱԿ - Բայց ոչ պայուսակներով: Կզանգեիր, ընդառաջ կգայի քեզ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մի ուրիշ անգամ՝ անպայման: Զուր հավաքել ես:

ԱՐՏԱԿ - Քիչ առաջ, նոր միացրին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դե, լավ է: Մի քիչ հանգստանամ, քեզ թեյ տամ: Զոն սիրած գաթան եմ գնել:

ԱՐՏԱԿ - Ծատ ուշացիր ես, երբեք չես մոռանում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Վահիկի համար էլ խնձոր եմ գնել: Խեղճ տղան առավոտից երեկո պարապում է, լրիվ հյուծվել է: Նրան միրգ է պետք:

ԱՐՏԱԿ - Ճիշտ ես վարվել, Վահիկը մրգի կարիք ունի: Հիմա թեյնիկը կմիացնեմ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դու նստիր, ես կանեմ:

ԱՐՏԱԿ - Գոնե պայուսակները տանեմ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Լավ, հիմա ոտքի կկանգնեմ:

Արտակը վերցնում է պայուսակներն ու դրաս տանում: Սիրվարդը մոտենում է գրքերի կապուկին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ե՞րբ է այս ամենը վերջանալու, ե՞րբ ենք վերջապես տեղափոխվելու... Կարծես փողոցում ապրենք: (*Պահարանից հանում է թեյի սպասք, դասավորում սեղա-*

նին:) Երեկոյան չմոռանանք երեխաներին զանգել: Քանի օր է, չենք զանգել, չենք հետաքրքրվել:

Մտնում է Արտակը՝ բերելով թեյ-օիկը:

ԱՐՏԱԿ - Թեյը պատրաստ է: Վահիկին էլ կանչեմ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Սպասիր, դեռ սեղանին ոչինչ չեմ դրել: (*Դուրս է գնում:*)

Արտակը մոտենում է պատիճն ու քախում: Պատախան քախոց է լսում: Սիրվարդը բերում է քիսվածք և միզա: Արտակն ընդառաջ է գնում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Վահիկին կանչեցի՞ր արդեն:

ԱՐՏԱԿ - (*մեղավոր*): Չսպասեցի:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Լավ ես արել: Օգնիր...

Երկուսով միրգն ու քիսվածքը դնում են սեղանին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դե նստիր, հիմա Վահիկը կգա:

ԱՐՏԱԿ - Դու էլ նստիր: (*Նստում է:*)

Գալիս է Վահիկը:

ՎԱՀԻԿ - Ես եկա:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Կեցցես, դե նստիր:

(Վահիկը նստում է:) Սկզբում թխվածք կուտես, հետո՝ խնձորը, շատ օգտակար է:

ՎԱՀԻԿ - Դուք շատ ուշադիր եք, տիկին Սիրվարդ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - (*թեյ է լցնում*): Գիտեմ, որ առավոտյան ոչինչ չես կերել:

ՎԱՀԻԿ - Պարապում եմ, ուզում եմ հասցնել:

ԱՐՏԱԿ - Կիասցնես: Երբ է մրցույթը:

ՎԱՀԻԿ - Ինչպես ասում են, հինգ րոպեից... Տասն օրից...

ՍԻՐՎԱՐԴ - (*Նստում է:*): Դու կիաղթես, չմտածես: Սիրտս վկայում է, որ առաջին տեղն ես գրավելու:

ՎԱՀԻԿ - Իմ պրոֆեսորն էլ նոյնն է ասում: Ասում է, որ իմ մեկնաբանությունը շատ հետաքրքիր է: Տեխնիկաս էլ չի զիջում որևէ մեկին:

ԱՐՏԱԿ - Հիմա կարևորն ուտելու տեխնիկան է:

ՎԱՀԻԿ - Դուք այնքան եք կերակրում, որ շուտով քայլել չեմ կարողանա:

Փողոցից անցնող քեռնատարի աղմուկ:

ԱՐՏԱԿ - Ելի... Սիրանք հանգիստ չունեն:

ՎԱՀԻԿ - Դե, նոր շենք են կառուցում:

ԱՐՏԱԿ - Հասկանում եմ, որ նոր շենք են կառուցում, նոր քաղաք են ստեղծում հինը դուրս շարտելով: Բայց գոնե այստեղ ապրողների մասին մտածեն:

ՎԱՀԻԿ - Մտածում են, այնքան են մտածում, որ շուտով մեզ այստեղից կիանեն: Ծնողներս էլ կգան ու ինձ չեն գտնի:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Նախնադարում չենք ապրում, կտեղեկացնենք նրանց, թե ուր ենք տեղափոխվում: Ար-

տակ, այսօր չմոռանանք երեխաներին զանգել...

ԱՐՏԱԿ - (*փոքր-ինչ բորբոքված*):

ՄԵՆՔ չմոռանանք զանգել, իսկ իրենք մոռանում են, չեն հիշում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Զբաղված են, աշխատում են, երեխաների հոգսն էլ մյուս կողմից:

ԱՐՏԱԿ - ՄԵՆՔ ԷԼ ԷՒՆՔ աշխատում, մենք էլ էւնք զբաղված, մենք էլ երեխաներ ունեինք, բայց ծնողներին չէինք մոռանում, ամեն շաբաթ այցելում էինք, երեխաներին էինք տանում նրանց մոտ, որ չկարոտեն...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ներիր, Արտակ, բայց դու չես ուզում հաշվի նստել ժամանակների հետ: ՄԵՆՔ այլ ժամանակներում էինք ապրում, օրվա հացի համար կոիվ չէինք տալիս:

ԱՐՏԱԿ - Կողքից լսողը կարող է մտածել, որ մեր զավակներն ապրում են ծանր պայմաններում, որ հացի համար կոիվ են տալիս: Իրենք չեն զալիս, գոնե երեխաներին ուղարկեն:

ՎԱՀԻԿ - (*Ուզում է վեր կենալ*): Ես գնամ...

ԱՐՏԱԿ - Չէ, չէ, Վահիկ, տղաս, նստիր: Դու մեզ համար օտար չես: ՄԵՐ ՄԻ ԹՈՌՈՒ ԷԼ ԴՈՒ ԵՍ, ՄԵՐ ՏՊԱՆ...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դու գաթա շատ ես սիրում, Արտակ, հատուկ գնել եմ քեզ համար:

ԱՐՏԱԿ - Ամեն անգամ, երբ ուզում եմ լրջորեն խոսել մեր զավակնե-

րի վերաբերմունքի մասին, ընդհատում ես: Ինչո՞ւ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Որովհետև հիսուն տարի կլինի, որ միասին ենք ապրում, որովհետև իրար ձանաչում ենք հիսուն տարի...

ՎԱՀԻԿ - Իսկ հիսուն տարին շատ է, թե՞ քիչ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - ՄԵՐ ԴԵԱՓՅՈՒՄ՝ քիչ է, որովհետև ամեն օր հասկանում ենք, որ դեռ հասկանալու, իրար ըմբռնելու շատ բան կա: Մինչև վերջերս ինձ թվում էր, թե այդ հիսուն տարին ապրել ենք միասին, իսկ հիմա սկսում եմ կասկածել, արդյո՞ք չեն եղել երկարատև արձակուրդներ...

ԱՐՏԱԿ - Ոչ մի արձակուրդ էլ չի եղել, ապրել ենք իրար հետ, հասկացել ու գնահատել ենք իրար: Ծիմա մեր զավակների պահվածքը բաժանում է մեզ երկու բանակի...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Լավ, Արտակ, դժվար չի լինի նրանց զանգելն ու խոսելը:

ՎԱՀԻԿ - Ուզո՞ւմ եք, ես կզանգեմ, Լուսինեի հետ հաճախ ենք խոսում հեռախոսով:

ԱՐՏԱԿ - Լուսինեն չի մեկնել Փարիզ:

ՎԱՀԻԿ - Վաղուց է վերադարձել, Արտակ պապիկ... Զգիտեիք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դն, զգիտեինք, որ պիտի մեկներ, բայց վերադարձի մասին ոչինչ չգիտենք:

ԱՐՏԱԿ - Խնդրեմ, մեծ թոռնիկդի մեկնում է Փարիզ, վերադառնում, իսկ դու ոչինչ չգիտես:

Դռան բախոց: Վահիկը ոտքի է կանգնում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Վահիկ, տես՝ ո՞վ է:

Վահիկը դուրս է գալիս, վերադառնում է Գիրուկ տիկննոց հետ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - (կարծես վաղեմի ծանոթներ լինեն): Բարև ձեզ, ինչպես եք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - (կանգնում, ուշադիր նայում է տիկնոջը, կարծես ուզում է մտարերել նրան): Բարև ձեզ, բայց ես ձեզ չեմ հիշում: Արտակ, դու տիկնոջը հիշո՞ւ ես:

ԱՐՏԱԿ - (նույնպես կանգնում, թորպում է ուսերը): Չեմ կարողանում մտարերել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - (առանց հրավերի նստում է սեղանի մոտ): Որտեղից պիտի հիշեք, մենք առաջին անգամ ենք հանդիպում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Այդ դեպքում թոյլ տվեք հարցնել, դուք ո՞վ եք:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - (ծիծաղելով): Հեքիաթի բարի փերին եմ, եկել եմ, որ ձեզ ուրախացնեմ:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ ավելի լուրջ...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իսկ ավելի լուրջ քիչ հետո կխոսենք: Մի քիչ հանգստանամ: Այս շոգին ահագին ծանապարհ եմ եկել, հազիվ գտա ձեր տունը: Ծուրջն ավերակներ են, մեքենաներ, նոր կառուցվող շենք...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Եթե առաջին անգամ ենք հանդիպում, ինչո՞ւ էիք փնտրում մեր տունը:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Սիրելի տիկին... Ներեցեք, ձեր անունը կասեք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Սիրվարդ է անունս, Սիրվարդ Ամիրյան:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Սիրվարդ Ամիրյան... Ինչ-որ տեղ լսել եմ այդ անուն-ազգանունը, բայց հիմա չեմ հիշում: Լավ, հետո կիշեմ: Ես ձեր տունն էի փնտրում, որովհետև ուզում էի հանդիպել ձեզ հետ, մի շատ կարևոր հարց քննարկել: (Նայում է Վահիկին:) Զեր թոռնիկն է:

ԱՐՏԱԿ - Այս, մեր թոռնիկն է: Իսկ ինչի մասին պիտի խոսեք մեզ հետ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինչքան անհամբեր եք... Ասենք, երբ մարդիկ մեծանում են, միշտ անհամբեր են դառնում: Կխոսենք անպայման: (Զեռի մեծ պայուսակից կոնյակի շիշ է հանում, փաթեթներ և դնում սեղանին:) Սրանք ձեզ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մեզ ոչինչ պետք չէ:

Վահիկի հեռախոսն է գանգոս:

ՎԱՀԻԿ - Ասա, լսում եմ... Կներես, չկարողացա գալ: Լավ, քիչ հետո կգամ: Որտեղի... Թամանյանի արձանի մոտ: Իսկ գուցե մեկ ուրիշ տեղ... Դե լավ, ինչպես կասես... (Արտակին.) Զեք նեղանա, որ ես գնամ:

ԱՐՏԱԿ - Զէ, ինչ ես ասում, բայց շուտ կգաս, շատ երկար չմնաս դրսում:

ՎԱՀԻԿ - Իհարկե, իհարկե, շուտ կգամ... Ցտեսություն: (Դուրս է գնում:)

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ձեզ թեյ տամ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Գերադասում եմ

սուրծը, բայց շատ եմ խմել, չեմ ուզում: Իսկ իմ փոքրիկ նվերից մի հրաժարվեք, անկեղծորեն եմ բերել: Դե, առաջին անգամ ոտք եմ դրել ձեր տուն... Ինչպես ասում են, հանուն քաղաքավարության:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ հանուն քաղաքավարության, ի վերջո, կասե՞ք, թե ով եք, ինչ եք խոսելու մեզ հետ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Դուք բավական զայրացկոտ եք երևում, հարգելի... կներեք, ինչ է ձեր անունը:

ԱՐՏԱԿ - Այս շոգին, հաղթահարելով բազմաթիվ դժվարություններ, եկել եք մեր տուն ու մեր անունները չգիտեք: Ես Արտակ Սիմոնյանն եմ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - (զարմացած): Դուք ամուսիններ չեք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ամուսիններ ենք, մոտ իիսուն տարի...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ձեր ազգանունները տարբեր են:

ԱՐՏԱԿ - Այդպես է պետք եղել... Իսկ ձեր անուն ինչ է:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իմ անունը... բավական երկար ու ոչ հայկական անուն է: Հենց մտերմանանք՝ կասեմ:

ԱՐՏԱԿ - Այդ դեպքում, գուցե արդեն խոսե՞ք:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իսկ մի՞թե այսքան ժամանակ չեմ խոսում: Ես սիրում եմ խոսել, աշխատավայրում ընկերուիիններս հածախ դուրս են գալիս սենյակից, որ ինձ չլսեն...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Հուսանք, որ մենք էլ դուրս գալու կարիք չենք ունենա:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Չէ, ինչ եք ա-

սում... Ես շատ կարծ ժամանակով եմ եկել: Մի երեք-չորս ժամ կնստեմ, կզրուցենք, հետո կրածանվենք: Իսկ ձեր թոռնիկը ձեզ հետ է ապրում:

ԱՐՏԱԿ - Մեր թոռնիկը մեզ հետ է ապրում, հարևան բնակարանում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինձ ասացին, որ դուք երկուսով եք, որ...

ԱՐՏԱԿ - Գուցե բացատրեք ձեր այցելության պատճառը:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինձ համար շատ կարևոր է իմանալ՝ ձեր թոռնիկը ձեզ հետ է ապրում, թե՞ ոչ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Եթե ձեզ համար այդքան կարևոր է, ապա ասեմ, որ նա մեր թոռնիկը չէ, մեր հարևանի տղան է, ծնողները Հայաստանում չեն:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Այ, դա շատ լավ է... Ուրեմն, ինձ սխալ չեն ասել:

ԱՐՏԱԿ - Ինչը ձեզ սխալ չեն ասել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Լավ, անցնենք գործնական խոսակցության: Ես գիտեմ, որ տեղափոխվելու եք այստեղից, ձեր տունը գտնվում է իրացման գոտում:

ԱՐՏԱԿ - Այո, տեղափոխվելու ենք: Գուցե մոտակա մի քանի օրերի ընթացքում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Դա ուղակի հրաշալի է... գերազանց է... (Զեռքը տանում է պայուսակը, փաթեթ է հանում:) Ես ուզում եմ գործարք առաջարկել ձեզ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչ գործարք:

ԱՐՏԱԿ - Մենք գործարքների մեջ չենք մտնում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Մի շտապեք, գու-

ցե առաջարկությունս ձեզ դուր գա, մանավանդ որ...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Տիկին, եկեք պարզ խոսենք, ձեզ ինչ է պետք մեզանից:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես ուզում եմ... որպեսզի... այս տունը վաճառեք ինձ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչպես վաճառենք, երբ տունը հաշվառված է, ու ձեր ինչին է պետք տունը, որը միքանի օրից քանդելու են:

ԱՐՏԱԿ - Երկի տեսաք, որ շրջակայքում ոչ մի տուն չկա, բոլորը քանդել են, միայն մեր տունն է մնացել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Դե, հենց այս տունն էլ ինձ պետք է:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դա անհնար է:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինձ համար անհնար բան չկա, դուք միայն համաձայնվեք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Կղատեն նման գործարքի համար... այս տարիքում կիսայտառակվենք:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ձեզ ոչինչ չի լինի, հավատացեք ինձ, ես կվճարեմ, որքան պետք է: (*Խաղացնում է ձեռքի փաթեթը:*) Ձեզ այնքան գումար կտամ, որ կրավականացնի մնացած կյանքի համար:

ԱՐՏԱԿ - Մենք չենք կարող ապօրինության գնալ: Մենք ապրել ենք արժանապատիվ կյանքով, ունենք շատ ձանաչված զավակներ... Այնպես, որ մեզ կներեք...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես ձեզ ապօրինության չեմ մղում, դուք կվերցնեք գումարը, ձեզ կրերեմ թղթեր, որոնք կվկայեն, որ երկար տարիներ ապրել եմ այստեղ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Բայց ձեր ինչին է պետք...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Պետք է, շատ է պետք: Հավատացեք, սա ինձ համար կյանքի խնդիր է:

ԱՐՏԱԿ - Չենք կարող... Եթե անգամ մեր հարազատը լինեիք, դարձյալ չէինք կարող...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Մի շտապեք մերժել: Ձեզ ոչինչ չի լինի, ընդամենը կստորագրեք այդ թուղթը, և վերջ:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ հետո մենք ուր ենք գնալու:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Այնտեղ, ուր որոշել էիք գնալ, երբ ձեզ այստեղից կհանեին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մենք դեռ ոչինչ չենք որոշել, սպասում ենք քաղաքապետարանի առաջարկին:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - (ծիծաղում է): Քաղաքապետարանի առաջարկին... Ոչ մի առաջարկություն էլ չի լինի: Դուք քաղաքի կենտրոնում եք ապրում, իսկ ձեզ, լավագույն դեպքում, կառաջարկեն բնակարան գնել քաղաքի ծայրամասում: Կտան մի չնչին գումար և կասեն՝ ազատեք տունը: Ես ձեզ այնքան գումար եմ տալիս, որ եթե ավելացնեք քաղաքապետարանի տվածին՝ կկարողանաք կենտրոնում գոնե մեկ սենյականոց բնակարան գնել: Կամ երկու...

ԱՐՏԱԿ - Իսկ մեզ ասել են, որ իրենք ապահովելու են բնակարանով:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Այդպես բոլորին են ասում, իսկ հետո...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Եթե այս տունը քանդե-

լու են, ինչո՞ւ եք մեզ գումար առաջարկում: Չէ՞ որ եթե հաստատենք, որ այստեղ եք ապրել, ձեզ էլ կտան այնքան գումար, որքան մեզ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իմ խնդիրն այլ է...
Ես իմ հաշվարկներն ունեմ:

Դուռը բախում են: Արտակը քայլ
է անում դիպի դուռը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ո՞վ կարող է լինել:

ԱՐՏԱԿ - Գուցե շինարարներից են,
երևի ջուր են ուզում: (Գնում է:)

ՍԻՐՎԱՐԴ - Եվ, այնուամենայնիվ,
ձեզ չեմ հասկանում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Պետք էլ չէ հաս-
կանալ, կարևորն այն է, որ ձեզ
եմ տալիս այս գումարը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ի սեր Աստծո, գումա-
րից մի խոսեք: Մենք վատ չենք
ապրում, լավ թոշակ ենք ստա-
նում, երեխաները մեզ օգնում են:

**Գալիս է Արտակը՝ Բարձրահա-
սակ տղամարդու հետ:**

ԱՐՏԱԿ - Ներս եկեք: (*Ցույց տալով*
Սիրվարդին:) Կինս է, Սիրվարդ,
իսկ այս տիկնոջ անունն դժվար
ու երկար է...

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Իսկ
այդ տիկինը ձեր հարազատն է:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Շուտով կարող եմ
նաև հարազատ կոչվել:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Իմ
գրույցը շատ անձնական է լինե-
լու: Եթե կարելի է, մեկ այլ սենյակ
կտեղափոխվեք:

ԱՐՏԱԿ - Ուրիշ սենյակ չունենք: Եվ
հետո, անհարմար է անձանոթ
մարդուն այլ սենյակ ուղարկելը:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Բայց
ես շատ անձնական գործ ունեմ
ձեզ հետ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես կարող եմ
գրունել փողոցում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մեր փողոցում գրունելն
անհնար է՝ փոսեր են, քանդված
ձանապարհ, բեռնատարներ...

ԱՐՏԱԿ - Տիկին, գուցե դրուք գնա՞ք և
գար մեկ ուրիշ անգամ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Լավ, ես կգամ մեկ
ժամից: (Վերցնում է պայուսակը
և գնում:)

ԱՐՏԱԿ - Հիմա կասե՞ք, թե ով եք և
ինչ անձնական գործ ունեք մեզ
հետ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Ինձ
համատիրության նախագահն է
ձեզ մոտ ուղարկել: Գիտեք, հար-
ցը շատ նուրբ է, ինչպես ասում
են, շատ անձնական և կարևոր...
Եթե չհամաձայնեք, մեր համա-
տիրության նախագահը շատ
կվշտանա: Լա հրաշալի մարդ է,
շատ է սիրում, երբ հարգում են իր
խոսքը:

ԱՐՏԱԿ - Բայց մենք համատիրութ-
յուն չունենք:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Մեր
համատիրությունը սպասարկում
է կենտրոնի շենքերը և կոչվում է
«Ապագա»: Այստեղ կառուցվող
շենքն էլ մտնելու այդ համատի-
րության ենթակայության տակ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մենք դեռ չգիտենք, թե
որտեղ ենք ապրելու:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Դա
կարևոր չէ: Կարևորն այն է, որ
մեր համատիրության նախագա-
հը ձեզ խնդրանքով է դիմել...

ԱՐՏԱԿ - Ի վերջո, կասեք, ինչ խնդրանք...

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Նա շատ է ուզում, որ հրաժարվեք այն բնակարանից, որը պահանջելու եք ձեր տան իրացման դիմաց:

ԱՐՏԱԿ - Ինչո՞ւ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Մեր համատիրության նախագահն ուզում է, որ իր նորապսակ տղան ու հարսն ապրեն այդ բնակարանում, իսկ ձեզ նաև...

ԱՐՏԱԿ - (*զայրացած*): Իսկ մեզ նա կուղարկի ծերանոց կամ գերեզմանոց:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Ինչո՞ւ այդպես դաժան, նա ձեզ գումար է առաջարկում: (*Ծոցագրպանից հանում է ծրար:*) Այստեղ այնքան գումար կա, որ կկարողանք մի քանի տարի վարձով ապրել որևէ հարմարավետ բնակարանում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դուք ուզում եք մեզ թողնել փողոցնիմ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Ինչո՞ւ փողոցում: Ձեզ համար կվարձեք շատ լավ բնակարան, այս գումարով էլ ամեն ամիս կվճարեք տան վարձը:

ԱՐՏԱԿ - (*պոռքկում է*): Ո՞վ է որոշումներ կայացնում մեր փոխարեն:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Մի հուզվեք, ոչ ոք ձեր փոխարեն որոշում չի կայացնում: Մարդիկ մտածում են ձեր մասին: Սեփական բնակարանը ձեր ինչին է պետք, իսկ վարձով բնակարանը

կլինի շատ լավը, կապրեք մի քանի տարի... Դուք, այսպիսով, օգնած կլինեք մի երիտասարդ ընտանիքի, որը չի լքի հայրենիքը, չի արտագաղթի և կմնա հայրենիքում՝ նպաստելով բնակչության թվի ածին: Միթե դեմ եք, որ երեխաներ ծնվեն, մանկապարտեզ ու դպրոց հաճախեն, հետո բարձրագույն ուսումնական հաստատություն ընդունվեն...

ԱՐՏԱԿ - (*ցասման մեջ*): Դուքս կորեք այստեղից...

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - Հիմա դուք չափազանց հուզական վիճակում եք, ես կգնամ, բայց սեղանին կթողնեմ ծրարը: Այստեղ իմ հեռախոսահամարը կա, ինչպես ասում են, «գոլդ» համար է: Կզանգեք, երբ որոշում կայացնեք:

Ծրարը դմում է սեղանին և գնում դեպի դրուք: Սիրվարը կայծակնային արագությամբ վերցնում է ծրարը, հասնում է նրան և շարսում դեմքին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մենք չենք ծախվում, երիտասարդ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՏՂԱՄԱՐԴ - (*անխոռվ ժպիտով*): Ձեզ ոչ ոք չի պատրաստվում գնել: Մենք տալիս ենք, դուք համաձայնում եք: Ծրարը պահեք, բավական մեծ գումար է: Ձեր ստացած թոշակի երկի հազարապատիկը: (*Կունում է, ծրարը վերցնում հատկից, դնում է սեղանին ու գնում:* Հռություն:)

ՄԻՐՎԱՐԴ - Զանգիր երեխաներին,
թող գան...

ԱՐՏԱԿ - (Երկար լրությունից հետո):
Նրանք չեն գա:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Կգան, երբ իմանան, թե
մեզ հետ ինչ է կատարվում:

ԱՐՏԱԿ - Վատ ես զգում...

ՄԻՐՎԱՐԴ - Չէ... բայց նստել եմ ու-
զում:

ԱՐՏԱԿ - (Սիրվարդին նստեցնում է
արռողին): Գուցե պառկե՞ս:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Թեյ կիսմեն... Բազմոցն
ինչո՞ւ վաճառեցինք:

ԱՐՏԱԿ - Ուզում էր Լուսինեին նվեր
անել Փարիզ մեկնելու առթիվ:
Իսկ բազմոցը հնառած էր...

ՄԻՐՎԱՐԴ - Տատիկիս օժիտի բազ-
մոցն էր, Պետերբուրգից էին բե-
րել: Ասում էր, որ պատճենել էին
Ռումանովների կահույքից:

ԱՐՏԱԿ - Մեծ պահարանն էլ վաճա-
ռեցինք, որպեսզի կրտսեր Ար-
տակի Օքսֆորդի մեկ տարվա
վարձը տանք: Գերմանական
շքեղ պահարան էր, առաջին հա-
մաշխարհային պատերազմից
հետո պապս էր գնել Թրիլիսիում
մի հարուստ գործատիրոջից:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Ճաշի մեծ սպասքն էլ
վաճառեցինք, քանչորս հոգու
համար: Վարշավայի հյուրախա-
ղերի ժամանակ գնեցի: Աղջիկնե-
րը զգեստներ էին գնել, կոշիկներ,
իսկ ես այդ սպասքը գնեցի...

ԱՐՏԱԿ - Լունեի տղայի մեքենայի
փողոն էր պակասում: Ասացիր՝
թող պապիկի և տատիկի նվերը
լինի...

ՄԻՐՎԱՐԴ - Աշոտը շատ է սիրում

այդ մեքենան, մի քանի անգամ
առաջարկել է տանել քաղաքից
դուրս, ցոյց տալ նոր ամառանո-
ցը: Ճաշ պատրաստեմ, Վահիկը
կարգին չկերավ, եկան ու խան-
գարեցին: Դու էլ գաթան չկերար:

ԱՐՏԱԿ - Եկան ու խցկվեցին մեր
կյանքի մեջ... Մեզ ոչինչ պետք
չէ, փող պետք չէ...

ՄԻՐՎԱՐԴ - Ասում էր՝ վարձով
կապրեք... Այսինքն, ընդամենը
մի քանի տարվա կյանք տվեց
մեզ... Ուզում եմ ամառային դոլմա
պատրաստել, որ շատ ես սիրում:

ԱՐՏԱԿ - Համատիրության նախա-
գահի նորապսակ տղան չի ար-
տագաղթի, կմնա հայրենիքում և
երեխաներ կունենա: Ցինիկ, ան-
պատկառ... Ամառային դոլման
շատ ջանք կիսի, ավելի լավ է, մի
թեթև բան պատրաստես:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Չէ, մի շաբաթ է՝ խոս-
տանում եմ քեզ ու չեմ պատրաս-
տում: Վահիկն էլ է շատ սիրում:
Լիքքավորն ես հեռախոսդ:

ԱՐՏԱԿ - Անցած ամսվա լիքքավո-
րածն է: Դե, ոչ մի տեղ չեմ զան-
գում, չեմ էլ հիշում՝ որտեղ եմ
որել:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Դու չես զանգում, քեզ
չեն զանգում... Կտա՞ս հեռախոսը:

ԱՐՏԱԿ - Փորձեմ գտնել: Ո՞ւմ ես
զանգելու:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Նունեին զանգեմ,
խնդրեմ՝ աշխատանքից հետո
զա:

ԱՐՏԱԿ - Մի զանգիր, նա ամեն օր
կենտրոնում է լինում, գոնե մեկ
անգամ կմտածեր գալու մասին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Բայց պետք է նրան, Ավետին ու Գուրգենին ասել այս ամենի մասին: Նրանք կարող են էլ գալ... այն կինն ասաց, որ մի ժամից գալու է:

ԱՐՏԱԿ - Թող գա: Այս անգամ նրա հետ ուրիշ կերպ կխսուեմ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Պետք չէ, պարզապես պետք է բացատրել, որ ապօրինի քայլերի չենք գնա, որ մեր զավակների համար դա անպատվարեր կլինի:

ԱՐՏԱԿ - Ի սեր Աստծո, թող մեր զավակներին... Մենք չկանք նրանց համար, նրանք մեզ վաղուց են մոռացել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դաժան ես ու անհոգի: Մսաղացը կամրացնեմ:

ԱՐՏԱԿ - Գնանք ռեստորան... Կարծում եմ, մեր թոշակը կրավականացնի:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչո՞ւ որոշեցիր ռեստորան գնալ:

ԱՐՏԱԿ - Եվ դու չես չարչարվի, և կվերադարձնենք մեր երիտասարդ օրերը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Կիրակի օրերին հավաքում էիր բոլորիս ու տանում Ալանի ծանապարհին գտնվող ռեստորաններից մեկը: Ինչ ժամանակներ էին...

ԱՐՏԱԿ - Ուրեմն, գնո՞ւմ ենք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Բայց ինչ-որ բան պիտի պատրաստեմ Վահիկի համար:

ԱՐՏԱԿ - Կպատրաստես, մի մտածիր: Հագիր սև զգեստդ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Սև զգեստս:

ԱՐՏԱԿ - Որ քեզ համար Մոսկվայում էի գնել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ճիշտ որ ծերացել ես... Այդ զգեստը վաղուց Նունեին եմ տվել:

ԱՐՏԱԿ - Ստացվում է՝ մենք ամեն ինչ տվել ենք...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մեր երեխաներին ենք տվել, Արտակ:

ԱՐՏԱԿ - Մեր երեխաներին: Լավ, ուրիշ զգեստ հագիր: Ինչ-որ բան կունենաս ռեստորան գնալու համար:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Իհարկե, ունեմ, բայց ավելի լավ է տանը մնանք, խնդրում եմ: Երեկոյան կարող ենք դուրս գալ, մի քիչ քայլել հրապարակում...

Դռան բախոց:

ԱՐՏԱԿ - Էլի՞ մի նոր տուն ուզող:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ես կրացեմ:

ԱՐՏԱԿ - Ես կրացեմ:

Կտրուկ գնում է դեպի դուռը: Սիրվարդը հավաքում է սեղանը: Վերադառնում է Արտակը՝ ճաղատ մարդու հետ:

ԱՐՏԱԿ - Եվս մի այցելու: Համեցեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Բարի օր, հարգարժան քոյրիկ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դուք էլ եք ուզում մեր տանը գրանցվել կամ գնել մեր տունը:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ձեր տունը: Բայց ո՞ւր է այստեղ տուն:

ԱՐՏԱԿ - Ինչո՞ւ, շատ լավ տուն է, եթե գնեք ու մեզ փող տաք, մենք բնակարան կվարձենք, կապրենք մի բանի տարի ու կմեռնենք: Մեր ինչին է պետք սեփական տունը:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Հարգարժան եղբայր, իհանգստացեք, ձեր տունն ինձ պետք չէ, ես չեմ պատրաստվում ձեզ փող տալ: Ընդհակառակը, եկել եմ ձեզնից փող վերցնելու:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մեզնից, ինչի համար:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Հարգարժաններս, ես ներկայացնում եմ կրծողների շահերի պաշտպանության հասարակական կազմակերպությունը: Վերջին տարիներին անողոք պայքար է անպաշտպան մնացած կրծողների դեմ: Մեր կազմակերպության նպատակն է աջակցել նրանց, պաշտպանել նրանց շահերը, լուծել նրանց կենսական խնդիրները, նպաստել նրանց բազմացմանը: Քաղաքացիական դիրքորոշում է պետք դրսնորել, հայրենախրություն... Ուրեմն, առաջիկայում մենք կազմակերպում ենք մեծ միջազգային գիտաժողով, մեր գրանտային կազմակերպությունն ուշացրել է դրամաշնորհը, այդ պատճառով էլ դիմում ենք քաղաքացիներին, որպեսզի հավաքենք համապատասխան գումարն ու Ծաղկաձորում, բնության գրկում, առաջիկա ուրբաթ, շաբաթ և կիրակի օրերին անցկացնենք մեր գիտաժողովը...

ԱՐՏԱԿ - Հարգարժանս, սա հին տուն է, որը մի քանի օրից չի լինելու: Գնացեք հոգեբուժարան, գնացեք գրողի ծոցը, միայն ազատեք մեզ ձեր ներկայությունից:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Դուք լավ քաղա-

քացի և հայրենասեր չեք: Ձեր աչքի առջև ոչնչանում են կրծողները, իսկ դուք չեք ուզում աջակցել նրանց:

ԱՐՏԱԿ - Ես բոլոր կրծողների հերն եմ անիծել: Գնացեք այստեղից:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - (Նայում է շուրջը): Իսկ ձեր իրերն ինչո՞ւ են կապված, ինչո՞ւ բազմոց և բազկաթռոչունեք:

ԱՐՏԱԿ - Որովհետև կրծողներն ամեն ինչ տարել են: Որովհետև գնալու ենք այստեղից, որ չտեսնենք կրծողներին:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Մեր կրծողները շատ առաքինի և շատ համեստ են:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Հարգելի բարեկամ, գնացեք և ուրիշ տեղ խոսեք ձեր կրծողների մասին:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Բայց մի՞թե չեք ուզում, որ մեր ակտիվիստները Ծաղկաձորում գիտաժողով անցկացնեն, քննարկեն կրծողների շահերի պաշտպանության հարցերը:

ԱՐՏԱԿ - Եթե չինոանաք՝ ուժով կիեռացնեմ այստեղից:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Խնդրում եմ, ինձ մի հեռացնեք, ես կարուր առաքելություն ունեմ, ես պետք է ապահովեմ համապատասխան գումարը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ձեզ ինչքան է պետք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Եթե կարողանաք մի հիսուն հազար դրամ տալ, շատ գոհ կլինեմ:

ԱՐՏԱԿ - Դա մեր երկուսի մեկ ամսվա թոշակն է:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Հանուն կրծողների՝ կարելի է զոհել կենսաթոշակը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ուզո՞ւմ եք, թեյ և գաթա տամ: Շատ համեղ ու քաղցր գաթա է:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Չեմ հրաժարվի: Միայն թեյը թունդ լինի և շատ քաղցր: Սիրում եմ քաղցր թեյ խմել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Նստեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - (նստում է, սկսում ագահորեն ուտել): Շատ համեղ է:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Հիմա թեյ կլցնեմ:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Իհարկե, լցրեք:

ԱՐՏԱԿ - Միայն ամեն ինչ արագ արեք ու զնացեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Բժիշկները խորհուրդ չեն տալիս արագ ուտել, ազդում է ստամոքսի վրա, խոց է առաջանում: Իսկ կատուներ չունեք:

ԱՐՏԱԿ - Մենք ոչինչ չունենք: Այս տեղ արդեն ոչինչ չկա: Շուտով մենք էլ չենք լինի:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Իհարկե, մենք բոլորս այս մոլորակի վրա ժամանակավոր հյուրեր ենք, շուտով չենք լինի:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դուք ճիշտ չհասկացաք, մենք այս տանն այլս չենք լինի:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - (բերանն է խցկել գաթայի մեջ կտոր, ծամում է և խոսում): Գիտեմ, իհարկե, գիտեմ...

ԱՐՏԱԿ - Ինչ գիտեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Գիտեմ, որ այս տնից գնում եք:

ԱՐՏԱԿ և ՍԻՐՎԱՐԴ - Գիտեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Հենց դա գիտեմ, որ գնում եք, դրա համար էլ ես այստեղ եմ:

ԱՐՏԱԿ - Զհասկացա:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ինչ կա չհասկանալու: Դուք պետք է նոր բնակարանում ապրեք, այս տունը քանդելու են: Ես էլ այստեղ նստած գաթա եմ ուտում:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ ինչո՞ւ եք ուտում ու չեք գնում:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Չեր տիկինը հյուրասիրեց, ես էլ ուտում եմ: Ինձ ոչ մի տեղ չեն հյուրասիրում, ընդհակառակը, վոնդրում են, իսկ դուք հյուրասիրեցիք: Սա էլ ինձ ուժ և համարձակություն հաղորդեց:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչ համարձակություն:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Այս գաթան ուտելու ընթացքում, տեսնելով ձեր բարեսրտությունը, մտածեցի՝ ինչ կլինի, եթե խնդրեմ, որ ինձ գրանցեք ձեր տանը, որպեսզի ես էլ բնակարան ստանամ իբրև մեր հասարակական կազմակերպության գրասենյակ:

ԱՐՏԱԿ - Մի անգամ էլ կկրկնեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Իհարկե, կրկնեմ... Եթե ուզում եք ըմբռնել իմ ասածը:

ԱՐՏԱԿ - Ուզում եմ համոզվել, որ հետագա գործողություններս սխալ չեն լինելու:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Չեմ կարծում, որ սխալ լինեն... Իհարկե, չեմ կարողանա դրամական փոխհատուցում տալ, բայց խոստանում եմ, որ եթե ձեր նոր բնակարանում

կրծողներ հայտնվեն, կգամ ու նրանց կտեղափոխեմ մեր կառուցվելիք հանրակացարանը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչ հանրակացարան:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Կրծողների հանրակացարան: Մտադիր ենք անտուն կրծողներին հավաքել հանրակացարանում և զբաղվել նրանց խնամքի հարցերով:

ԱՐՏԱԿ - Սիրվարդ, ես այս մարդուն կսպանեմ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Արտակ, հանգստացիր, այս մարդն ինքն էլ չի հասկանում ինչ է խոսում:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - (ուտելով): Ես ամեն ինչ հասկանում եմ, ամեն ինչ՝ կշռադատում:

ԱՐՏԱԿ - Ուրեմն, հասկացող և կշռադատող մարդ, քանի ձեզ չեմ հողոտել, դուրս կորեք իմ տնից:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ծատ անհյուրընկալ եք, վաղուց նման համեղ գաթա չէի կերել: Թույլ տվեք վերջացնեմ:

ԱՐՏԱԿ - Վերցրեք ափսեն ու գնացեք, դրսում վերջացրեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Իսկ ափսեն:

ԱՐՏԱԿ - (գոռում է): Գնացեք...

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Լավ, կգնամ, դրսում կուտեմ, իսկ հետո ափսեն կհանձնեմ տիկնոջը:

Վերցնում է ափսեն և դրս գնում: Արտակը բռնել է սիրտը, Սիրվարդը փաքաքվել է նրան: Արտակն անսպասելի երգում է. «Ըն անդեք Մըշու դաշտ // Հինգ հարիր գեղ էք, // Մեղրագետու ջուր լը // Հիւլնդու դեղ էք: // Ալաշկերտ, // Մանազկերտ Բար-

ձան ու գացին, // Մուշ ու Բուլանուխ // Նատան ու լացին»: Երգի վերջին տողերին միանում է Սիրվարդը:

ԱՐՏԱԿ - Աչքերիդ արցունքներ են...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Չէ... ինքս էլ չհասկացա, ինչպես աչքերս լցվեցին:

ԱՐՏԱԿ - Ճիշտ չես ասում, Սիրվարդ, այսքան տարիների մեջ առաջին անգամ ճիշտ չես ասում: Գիտեմ, հիշեցիր Ավետին, նրա հարսանիքի օրը: Դու այնքան երջանիկ էիր, ուրախ, որ մոտեցար նվազողներին, պատվիրեցիր այս երգն ու երգեցիր: Ես էլ էլ երջանիկ, աշխարհն իմն էր, ես աշխարհի տերն էի: Առաջնեկ զավակ էլ ամուսնացնում: Հետո առաջնեկ թոռ ունեցա՝ Վահրամս, որը իմաց Կալիֆորնիայում, չգիտեմ, ինչով է զբաղված: Հետո Լուսինես ծնվեց, բամբակի պես փափուկ ու սպիտակ Լուսինես: Գրկում էի նրան, իսկ դու խլում էիր, ասում էիր՝ կոպիտ կինես, երեխային կցավեցնես: Հետո Գուրգենի ու Նունեի հարսանիքները եղան, նրանց առաջնեկները լույս աշխարհ եկան: Այս տունը լցվել էր օրորոցներով, մանկական ճիշերով, այս տունը տուն էր՝ բացվող ու փակվող դոներով, աղմուկ-ուրախություններով... Աշխարհի կենտրոնն իմ տունն էր, լույսն այստեղ շատ էր, առատ էր: Ո՞վ գողացավ իմ տան լույսը, ո՞վ դատապարտեց այս մենակությանն ու լըվածությանը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Երբ ծնվեց Վահրամը,

ստիպեցիր, որ թողնեմ պարար-վեստի ուսումնարանում աշխատանքս, թող պահեմ: Ինձ համոզում, խնդրում էին, որ չհեռանամ ուսումնարանից, քանի անգամ տիկին թերեզան զանգեց, խնդրեց, բայց դու պնդեցիր, որ մնամ տանը, երեխայով զբաղվեմ: Ասացիր՝ ջահել են, երեխա պահել չգիտեն, թող կյանքը վայելեն: Մանկական հինգ մահճակալ կար այս տան մեջ, հինգ ուրախություն: Հետո կամաց-կամաց բոլորը հեռացան, որովհետև մեր երեխաներն ուզում էին ապրել մեծ ու շքեղ բնակարաններում, այս տունը նրանց համար մեծ աշխարհից զատված անթիակ նավակ էր: Նրանք չէին կարող երկար ժամանակ ապրել օրորվող ալիքների վրա: Ճիշտ ես, Ավետի հարսանիքը հիշեցի: Հիշեցի ու չկարողացա պահել արցունքներս: Արտակ, մի նեղ-վիր, ես չեմ կարող չսիրել իմ երեխաներին, ես չեմ կարող վրեժ լուծել նրանցից՝ չզանգելու, չգալու համար: Գիշերները երբեմն դուրս եմ գալիս պատշգամբ ու մտքիս մեջ կանչում եմ՝ Ավետ, Գուրգեն, Նունե... տուն եկեք:

Նուն շեմին կանգնած են Ավետը, Գուրգենը, Նունեն:

ԲՈԼՈՐԸ - Եկել ենք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դո՞ւ...

ԱՎԵՏ - Այո: Դու կանչեցիր, մենք էլ եկանք:

ՍԻՐՎԱՐԴ ամեն մեկին գրկում, համբուրում է:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ծնորհակալ եմ, որ եկաք:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ինչի համար ես շնորհակալ: Մենք պիտի գայինք ու եկանք:

ՆՈՒՆԵ - Մենք պայմանավորվեցինք ու եկանք:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ ձեր կարևոր գործերը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - (հանդիմանանքով): Արտակ...

ԱՎԵՏ - Գիտեմ, հայրիկը զայրացած է մեզ վրա: Ոչինչ: Մենք մեղավոր ենք: (*Մոտենում է Արտակին, ուզում է գրկել:*) Կներես, հայրիկ, կներես: (*Արտակը ձեռքն ուզում է դնել նրա ուսին, բայց անմիջապես ետ է քաշում:*)

ԳՈՒՐԳԵՆ - (*Մոտենում է Արտակին, բռնում նրա թևից:*) Դու միշտ ասել ես, որ մեծերը փոքրերին պիտի ներեն: Հիմա դու մեզ ներիր:

ՆՈՒՆԵ - (*Մոտենում է Արտակին:*) Սագեր, սագեր, տուն եկեք: Ինչի համար: Գայլը սարի ետևն է: Մեզ ինչ կանի: Կկծի: Ինչ գույնի: Սևսպիտակ, մոխրագույն, դե շուտ վազեք դեպի տուն...

ԱՐՏԱԿ գրկում է Նունեին, համբուրում ճակատը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինձ համար տեղ չեք բացի:

ԱՎԵՏ - (գրկում է Սիրվարդին): Իհարկե, մայրիկ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Իմանայի՝ գալու եք, պատրաստություն կտեսնեի: Ձեր

հայրն էլ չթողեց՝ ամառային դոլ-
ման պատրաստեմ:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Մենք ամեն ինչ բերել
ենք, իիմա վարորդս կօա:

ՆՈՒՆԵ - Ուրեմն, մենք էլ սենյակը
կարգի բերենք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Այդքան աթոռ չու-
նենք...

ԱՎԵՏ - Վահիկենց տնից կրերենք:

ՆՈՒՆԵ - Հա, իհարկե: Վահիկը տա-
նը չէ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դուրս է եկել, բայց բա-
նալի կա մեզ մոտ:

ԱՎԵՏ - Ուրեմն, գործի անցնենք:

Ավետը, Գուրգենը դուրս են գա-
լիս: Միրվարդը վերցնում է Վահի-
կի տաճ քանալին և դուրս գալիս:
Նունեն ու Արտակը դեռ կանգ-
նած եմ՝ իրար փարված:

ՆՈՒՆԵ - Մտքով մի քսան տարի են
գնացի... Երբ համալսարանից
գալիս էի, այսպես գրկում էիր,
հարցուփորձ անում դասերիս մա-
սին...

ԱՐՏԱԿ - Հայրս տասնմեկ տղա էր
ունեցել, ոչ մի աղջիկ: Ամեն ան-
գամ մտածել էր, թե ծնվողը աղ-
ջիկ է լինելու: Այդպես էլ
մեծացանք՝ քոյր չունենալով:
Քեզ սիրել եմ և որպես աղջիկս, և
որպես քոյրս: Դու ինձ համար մի
քիչ ուրիշ ես եղել: Ես սիրել եմ
եղբայրներիդ, բայց քեզ առանձ-
նացրել եմ բոլորից: Բայց իիմա
ոչնչով չառանձնացար նրանցից,
կրկնեցիր այն ամենը, ինչը
նրանք արել էին արդեն:

ՆՈՒՆԵ - Հասկանում եմ ասածներդ:

Բայց հասկացիր նաև դու, ընտա-
նիք, երեխաներ, հոգսեր...
Անընդհատ վազքի մեջ, զբաղվա-
ծություն...

ԱՐՏԱԿ - Իմ կյանքում կայիք դուք,
ես զբաղված էի ծեզանով, իմ աշ-
խատանքով, բայց երբեք ծնող-
ներիս չէի մոռանում: Հեռակա
պապիկ եմ դարձել, հասկացիր:
Ես ունեմ թոռներ, բայց թոռներիս
չեմ տեսնում, նրանք ինձ չեն
տեսնում: Գուցե մի օր փողոցում
տեսնեն ու չձանաչեն:

ՆՈՒՆԵ - Ինչեր ես խոսում...

ԱՐՏԱԿ - Նրանք օտարացել են, հե-
ռացել: Նրանց համար այլս
տատիկ ու պապիկ չկան: Մի քիչ
դուք կաք, իսկ ավելի շատ՝ իրենց
ընկերները, սրժարանները, ա-
կումբները:

ՆՈՒՆԵ - Անարդար ես, հայրիկ:
Թոռներդ քեզ սիրում են, հար-
գում, երբեմն զանգում են, որպի-
սությունդ հարցնում:

ԱՐՏԱԿ - Աշխատանքային նախկին
ընկերներս էլ են երբեմն զան-
գում: Զանգում են նաև նախկին
սաներս, որպիսությունս հարց-
նում, օգնություն առաջարկում:
Բայց նրանք իմ թոռները չեն,
նրանք իմը չեն... Վահիկն ամեն
օր գալիս է մեր տուն, որպիսութ-
յունս հարցնում, ապրում է գրեթե
մեզ հետ: Նրան աշխարհի չափ
սիրում եմ, բայց նա իմ թոռը չէ:

ՆՈՒՆԵ - Նա մեր հանգուցյալ հորեղ-
բոր թոռն է՝ ծնված ոչ օրինական
կոնջից: Ուրեմն...

ԱՐՏԱԿ - Սուս, չխոսես: Այդ թեման

մեր տանը փակված է: Այդ մասին ոչ ոք չպետք է հիշի: Լա մերն է՝ որպես հարևան, որպես իմ թռոների հետ մեծացած թանկ ու սիրելի Վահիկ, որպես արյունակից, որպես իմ թռո:

Ուրախ աղմուկով գալիս են գուրգենն ու Ավետը, բերում են արռոներ, շարում սեղանի շոր:
Սիրվարդը բերում է ափսեներ:

ԱՎԵՏ - Գուրգեն, վարորդի ինչ եղավ:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Հիմա կմոտենա: Զգիտնս, որ սիրում է քաղաքում պտտվել, նոր հասնել նշանակված վայր:

ՆՈՒՏԵ - Ես էլ օգնեմ մայրիկին:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Խոհանոցից բեր դանակ-պատառաքաղ, բաժակները: Գուրգեն, ինչ ենք ուտելու:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ամեն ինչ:

Բեռնավորված պայուսակներով՝ գալիս է վարորդը՝ Հայրիկը:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Եկա՞ր, Հայրիկ:

ԱՐՏԱԿ - Ե՞ս:

ԳՈՒՐԳԵՆ - (ծիծաղելով): Դե չէ, հայրիկ: Խոսքս Հայրիկի մասին է, այս քաջ երիտասարդի:

ԱՐՏԱԿ - Հասկացա, անունդ Հայրիկ է:

ՀԱՅՐԻԿ - Այո: Հայրիկ Առուստամյան: Պապս Հայրիկ Խորիմյանի մեծ երկրպագուն է եղել, դրա համար էլ անունս Հայրիկ է դրել:

ԱՐՏԱԿ - Որտեղացի ես:

ՀԱՅՐԻԿ - Ծնվել եմ Ստեփանակերտում:

ԱՐՏԱԿ - Բա ինչո՞ւ ես վարորդ աշխատում:

ՀԱՅՐԻԿ - Համալսարանն ավարտեցի, աշխատանք չգտա: Կիբեռնետիկ եմ:

ԱՐՏԱԿ - Ոչինչ, աշխատանք կունենաս, չմտածես:

ԱՎԵՏ - Լավ, տեսնենք՝ ինչեր ես բերել:

ՀԱՅՐԻԿ - Ինչ որ պատվիրել է պարոն Սիմոնյանը:

Քոլորը զբաղված են սեղանը ձևավորելով: Երբ ամեն ինչ պատրաստ է, Սիրվարդը դիմում է նրանց:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Կեցցեք, հրաշալի սեղան է, հիմա նստենք: Երեք-չորս:

Քոլորը նստում են սեղանի մոտ, բացի Սիրվարդից ու Հայրիկից:

ԱՎԵՏ - Ինչո՞ւ չես նստում, մա: Իսկ դո՞ւ, Հայրիկ:

ՀԱՅՐԻԿ - Ես գնամ, դեռ գործեր ունեմ: Հետո կզանգեք, կգամ...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Նստիր, տղաս: Գործերը կսպասեն:

Հայրիկը նստում է:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինձ մի բաժակ գինի տվեք: (Ավետը գինի է լցոնում, տալիս նրան:) Այսօր ծեր հայրն ու ես շատ ուրախ ենք ու երջանիկ: Ծնորհակալություն, որ եկաք: Չընդհատեք ինձ, խնդրում եմ: Այո, շնորհակալություն, որ եկաք: Վաղորից էինք սպասում այս օրվան: Ամեն երեկո նստում էինք սեղանի մոտ ու նայում դունք:

ՄԵՆՔ ուզում էինք, որ երեկոն լցվեր ծեզանով, ձեր ներկայությամբ, մենք ուզում էինք մի վերջին անգամ մեր սիրելի ու հին տանը հավաքվեինք միասին, նաև հրաժեշտ տայինք այս տանը, ուր դուք ծնվել եք, մեծացել, իսկ հետո հեռացել եք թռչունների նման՝ ամեն մեղի իր բույնը ստեղծելով: Չեք եկել, զբաղված եք եղել: Հիմա եկել եք: Մեկ անգամ ևս շնորհակալություն...

Դռան մոտ հայտնվում է Վահիկը, նա չի նկատել ներկաներին:

ՎԱՀԻԿ - (բարձր): Ես եկա: (Սկառում է նրանց:) Վայ, բոլորդ այստեղ եք: Կներեք, ես գնամ մեր տուն:

ԱՐՏԱԿ - Սա նաև քո տունն է, Վահիկ: Նստիր:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Վահիկն էլ եկավ, ուրեմն, ինչ-որ չափով բոլորս այստեղ ենք: Շուտով, շատ շուտով այս տունն էլ չի լինի: Կրանոեն, որպեսզի էլիտար շենք կառուցեն՝ նոր ու հարուստ բնակիչներով, իսկ մենք, հավանաբար, քաղաքի ինչ-որ ծայրամասում կապ-

րենք, ձեզնից ավելի հեռու:

ԱՎԵՏ - Զեզ համար քաղաքի կենտրոնում բնակարան կգտնեմ, չմտածեք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Զենք մտածում, գիտենք, որ փողոցում չեք թողնի, կմտածեք մեր մասին: Եկեք այսօր բոլորս ուրախ լինենք ու ուրախությամբ բաժանվենք մեր հին տնից:

ՆՈԽՆԵ - Իմ շատ սիրելի տնից:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ես էլ եմ շատ սիրում այս տունը:

ԱՎԵՏ - Երբեմն երազում տեսնում եմ մեր բակն ու մեծ թթենին: Բարձրանում եմ ծառի վրա ու կախվում ճյուղերից...

ԳՈՒՐԳԵՆ - Զգույշ, հիմա շատ ես մեծացել, ճյուղը կարող է կոտրվել:

Ներս է մտնում ճաղատ մարդք՝ ափսեն ձեռքին: Բոլորը նայում են նրան: Ներս է մտնում Բարձրահասակ մարդք և նույնապես կանգնում շնմիմ: Արտակը ոտքի է կանգնում: Ներս է մտնում Գիրուկ տիկինը և մնում շնմիմ:

ԱՎԵՏ - Դուք ո՞վ եք:

ԵՐԵՔՈՎ - Մենք ենք, եկանք...

ԵՐՎՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բոլորը նստած են սեղանի շուրջ: Կանգնած է Արտակը:

ԱՎԵՏ - Դուք ո՞վ եք:

ԵՐԵՔՈՎ - Մենք ենք, եկանք...

ԳՈՒՐԳԵՆ - Իսկ դուք ո՞վ եք, որ եկաք:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Կարծում էի, հատկապես դուք ինձ կիհշեիք:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ես:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Այո, դուք, չէ՞ որ ձեզ մոտ եղել եմ:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Կներեք, բայց չեմ հիշում... Դա նրա է եղել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Մի՛թե այս տարիքում մոռացկոտ եք դարձել:

ԱՎԵՏ - Լավ, տիկին, կարևոր չէ, թե երբ եք եղել եղբօրս մոտ: Այսօր մեզ մոտ ընտանեկան տոնախմբություն է, ընտանեկան ընթրիք: Խնդրում եմ ձեր ուղեկիցների հետ գաք մեկ ուրիշ անգամ: Կամ պայմանավորվեք եղբօրս հետ հանդիպել մեկ ուրիշ օր:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Կներեք, բայց մենք տիկնոց ուղեկիցները չենք: Ես այս տիկնոցն առաջին անգամ եմ տեսնում:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ես էլ նրան առաջին անգամ եմ տեսնում: Իսկ ձեզ մոտ, պարոն Սիմոնյան, արդեն մի առիթով եղել եմ:

ԱՎԵՏ - Դե, ինձ մոտ տարբեր առիթներով այնքան մարդ է լինում: Ի վերջո, փոխնախարար եմ, բարձրաստիճան պաշտոնյա: Եթե ինձ հետ հարցեր ունեք, ընդունելություն կնշանակեմ, եկեք:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Բայց մենք ոչ թե ձեր, այլ այս հարգարժան տիկնոց և նրա զայրացկոտ ամուսնու մոտ ենք եկել:

ԱՐՏԱԿ - Դարձյալ դուք խոսեցիք: Չ՞ որ ձեզ պատվիրեցի ափսեի հետ միասին չքվել:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Գիտեք, իմ դաստիարակությունը թույլ չի տալիս վերցնել մարդկանց ունեցվածքն ու հեռանալ: Նախ, ուզում եմ վերադարձնել ափսեն:

ԱՐՏԱԿ - (Լունեին): Խնդրում եմ, Լունե, վերցրու ափսեն, ու թող գնա:

ՆՈՒՆԵՆ մռտենում է ճաղատ մարդուն:

ՍԻՐՎԱՐԴ - (Գիրուկ կնոջը): Ձեզ հետ էլ խոսելու բան չունենք:
ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինչպես հասկացա, ներկաները ձեր որդիներն ու դուստրն են: Իսկ ավելի լավ չ՞ լինի, եթե պարզ ու հստակ խոսակցություն ծավալենք այստեղ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Տիկին, գուցե ուրիշ անգամ գաք ձեր խոսակցությունը ծավալելու: Մի մոռացեք, որ ես ավելի կարևոր գործ ունեմ և ներկայացնում եմ «Ապագա» համատիրության նախագահի շահերը:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ես էլ ներկայացնում եմ կրծողների իրավունքների պաշտպանության շահերը:

ՎԱՀԻԿ - Կրծողների իրավունքներ... Այ քեզ բան...

ԱՐՏԱԿ - Հեռացեք բոլորդ, թողեք վայելեմ զավակներիս ներկայությունը: Դուրս կորեք այստեղ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - (Արտակին): Խնդրում եմ, հանգստացիր: Այս մարդիկ հիմա կգնան, չեն խանգարի:

ՀԱՅՐԻԿ - Թե պետք է՝ նստեցնեմ մեքենաս ու տանեմ՝ ուր հարկն է:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Հայրիկ, դու մնա քո տեղում: (Մոտենում է եղյալին:) Պարոնայք և տիկին: Եթե մեր ծնողները չեն կամենում շփվել ձեզ հետ, ուրեմն նրանց որոշումը վիճարկման ենթակա չէ: Եթե հարցեր ունեք, խնդրեմ, վաղը եկեք իմ գրասենյակ, կխոսենք, կքննարկենք:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Բայց ինչո՞ւ վաղը... Ձեր ծնողները չեն ու-

զում ընդունել շատ հետաքրքիր և մարդասիրական գործարք: Ես հասկանում եմ, նրանք իին մտածողության, խորհրդային դաստիարակության մարդիկ են: Ավելի լավ է, հենց ձեզ հետ էլ քննարկում ծավալենք: Գուցե դուք ավելի լավ կհասկանաք ինձ:

ԱՐՏԱԿ - Ոչ մի քննարկում: Ոչ մի խոսակցություն: Դուքս:

ՍՈՒՆԵ - Հայրիկ, քեզ չի կարելի հոլովել: (*Մոտենում է Բարձրահասակին:*) Ես կարող եմ ոստիկան կանչել, քանի որ խանգարում եք իմ ծնողների անդորրը:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Ոչ մի անդորր էլ չեմ խանգարում: Լավ, թող ձեր ուզածով լինի: (*Գուրգենին:*) Դուք եք ավագը:

ԱՎԵՏ - Ավագը ես եմ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Ուրեմն, ձեզ հետ էլ կվարեմ բանակցություններ: Այցեքարտ ունեք:

ԱՎԵՏ - (*այցեքարտը պարզում է նրան:*) Վաղը զանգեք ինձ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ոչ վաղը, ոչ մյուս օրը: Պետք չէ, Ավետ: Ես քեզ կբացատրեմ...

ԱՎԵՏ - Ավելի լավ է՝ ես խոսեմ նրա հետ ու պարզեմ ամեն ինչ:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - (*վերցնում է այցեքարտը:*) Ծնորհակալություն, անպայման կզանգեմ ու կգամ: Խնդիրը շատ կարևոր է, իրատապ և ծակատագրական: (*Գիրով տիկնոջը.*) Կարող եմ ձեզ ուղեկցել, մեքենայով եմ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ծնորհակալություն, ես էլ եմ մեքենայով:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Ուրեմն, բարի գիշեր և նոր հանդիպում:

ԱՐՏԱԿ - Հոյս ունեմ, որ այլս ձեր ոտքն իմ տանը չեմ տեսնի:

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՐԴ - Հուանք...

(Գնում է:)

ՍԻՐՎԱՐԴ - (Ճաղատին): Ձեզ սեղանի մոտ չեմ իրավիրում, որովհետև այստեղ իմ ընտանիքն է, իմ երեխաները: Բարի գիշեր ասեմ:

ՎԱՀԻԿ - Փողոցում մութ է, ձեզ կօգնեմ, որ գտնեք ճանապարհը:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Գնալու տեղ չունեմ: Վոնդել են հանրակացարանից, հարևաններս ինձ հետ չեն հաշտվում, չեն բարևում...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Եվ այս բռմժի հետ կանգնած եմ նոյն հարթակի վրա:

ՍՈՒՆԵ - Ի՞նչ հարթակի:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Դե, նա էլ է հավակնում...

ԱՎԵՏ - Ինչին է հավակնում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Երբ գնացի այս տեղից, իրականում՝ չգնացի: Տեսա այս մարդու գալը, ապա լսեցի, թե ինչպես էր մեկի հետ հեռախոսով խոսում ու պատմում այս տան նկատմամբ իր հավակնությունների և ցանկությունների մասին:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ինչպես թե՝ այս տան հանդեպ իր հավակնությունների..

ՍԻՐՎԱՐԴ - Այո, Գուրգեն, այս մարդը եկել ու խնդրում էր, որ ի-րեն գրանցենք մեր տանը, մեզ

հետ բնակարան ստանա և իր կրծողների հանրակացարան բացի:

ԱՎԵՏ - Հիմա հիշեցի... Ախր, նա հոգեբուժարանում է ապրում, անընդհատ բժիշկները փնտրում են, տանում են հոգեբուժարան, իսկ նա նորից փախչում է:

ԱՐՏԱԿ - Հայրիկ, այս մարդուն կտանե՞ս հոգեբուժարան:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ոչ, ոչ, պետք չէ, խնդրում եմ, ինձ ոչ մի տեղ մի տարեք: Թողեք՝ մնամ ձեզ մոտ այս գիշեր:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Այստեղ նեղվածք է, քնելու տեղ չկա: Ձեզ մեր տուն կուղարկեմ, այնտեղ կընեք, լավ:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Միայն մի պայմանով՝ առավոտյան նորից այստեղ բերեք, որպեսզի շարունակեմ բանակցությունները:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Իհարկե, անպայման:

Հայրիկի ականջին փափառմ է, գրպանից փող է հանում, տալիս նրան:

ՀԱՅՐԻԿ - Գնանք, կրծողների իրավապաշտպան:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ես ձեզ իրաժեշտ չեմ տալիս: Մինչ վաղը: (Հայրիկի հետ գնում է:)

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Հիմա կարո՞ղ եմ ազատ խոսել:

ԱՎԵՏ - Դուք ի՞ն մեր տան նկատմամբ հավակնություններ ունեք:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ոչ թե հավակնություններ, այլ շահավետ գործարք եմ առաջարկում ձեր ծնողներին:

ՆՈՒՆԵ - Տիկին, շատ եմ խնդրում, դուք էլ գնացեք: Թողեք ձեր հեռախոսահամարը, եթե պետք եղավ՝ կզանգենք:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինչո՞ւ հետո զանգեք, եթե իհմա կարելի է հանգստ քննարկել:

ԱՎԵՏ - Ծատ կարծ ասեք ձեր խնդրը:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ծատ կարծ գուցե չստացվի, բայց փորձեմ: Ես հասկանում եմ, որ ընտանիքով հավաքվել եք... Մի ժամանակ մենք էլ էինք հավաքվում, բայց հետո ամեն մեկս մի տեղ գնաց, ու ընտանիքը քանդվեց:

ԱՎԵՏ - Ես ձեզ խնդրեցի՝ կարծ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Դե, ես կարծ եմ խոսում: Ձեր ծնողներին առաջարկում եմ տունը վաճառել ինձ:

ՆՈՒՆԵ - Վաճառել, ինչպես... տունը մի քանի օր հետո քանդելու են:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ամեն ինչ անում եմ ես, ձեր ծնողներն ընդամենը տալիս են իրենց համաձայնությունը, ես նրանց որոշակի գումար եմ տալիս, և վերջ:

ԱՐՏԱԿ - Ձեզ ասացի, որ նման ապօրինության երբեք չեմ գնա:

ԱՎԵՏ - Հայրիկ, սպասիր, տեսնենք, թե այս տիկինն էլ ինչ է ասելու:

ԱՐՏԱԿ - Նա ոչինչ էլ չի ասում: Եթե լսեմ նրան, առնվազն բանտում կհայտնվեմ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Զափազանցնում եք: Դուք վաճառում եք տունը ինձ, ես ամեն ինչ ծևակերպել եմ տալիս ետին թվով: Ասենք, վաճառել եք երբեք տարի առաջ... Ես

դա կարող եմ անել, հավատացեք:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ասենք, հավատացինք, որ են գնալու իմ ծնողները:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Նրանց գումար եմ առաջարկում: Կարծում եմ, որ տան իրացումից հետո էլ գումար կտան, քանի որ հիմա բնակարան չեն տալիս: Քաղաքապետարանի տված գումարով ձեր ծնողները ծայրամասում մի սենյականոց բնակարան չեն կարողանա գնել, իսկ գումարները միավորելով՝ կարող են կենտրոնում շատ լավ բնակարան ունենալ:

ԱՎԵՏ - Կներեք, ովք է կանգնած ձեր թիկունքին: Այսինքն, ձեր տանիքն ովք է:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իմ տանիքն իմ փողերն են:

ՆՈՒՆԵ - Իմ ծնողները ազնիվ մարդիկ են, ապօրինի բան երբեք չեն արել...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես դա նկատեցի:

ԱՎԵՏ - Իսկ ինչքան եք առաջարկում:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Ավետ:

ԱՎԵՏ - Ինչ՝ Ավետ: Գուցե տիկինը շահավետ գործարք է առաջարկում:

ՎԱՀԻԿ - (ոտքի է կանգնում): Ես գնամ տուն:

ԱՐՏԱԿ - Նստիր, դու տանն ես: Այս խոսակցությունը քեզ համար էլ հետաքրքիր կլինի: Ինչ ես ուզում իմանալ, Ավետ:

ԱՎԵՏ - Հայրիկ, հանգիստ լսիր: Տիկնոց ասածի մեջ ինչ-որ բան կա...

ԳՈՒՐԳԵՆ - Կարծես ինձ համար էլ է գայթակղիչ դառնում այս խոսակցությունը:

ԱՐՏԱԿ - Ծայրամասում էլ կապրենք, մեր ինչին է պետք կենտրոնը: Մեզ կարծ կյանք է մնացել, միևնույն չէ, թե որտեղ կապրենք:

ԱՎԵՏ - Բայց մեզ համար միևնույն չէ: Ինչ կասեն իմ ընկերները, շրջապատը, եթե իմանան, որ ծնողներս ծայրամասում են ապրում:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ ինչ են ասում քո ընկերներն ու շրջապատը, որ ամիսներով չես զանգում, չես գալիս:

ՄԻՐՎԱՐԴ - Արտակ, այստեղ կողմանակի մարդ կա...

ԱՐՏԱԿ - Լավ: Բնակարանի խնդիրը փակենք ու տիկնոցն էլ ծանապարի դնենք:

ՆՈՒՆԵ - Երևի այնքան էլ կարևոր չէ, թե որտեղ կապրեք: Անհրաժեշտ եղավ, մենք ամեն ինչով կօգնենք:

ԱՎԵՏ - Բայց ինչո՞ւ հրաժարվել, այս տիկինը լուծում է բոլոր խնդիրները: Ինչո՞ւ չօգտվել: Ի վերջո, այդ բնակարանը իրենց թոռներից մեկին կնվիրեն: Վա՞տ կլինի, որ նրանցից մեկն ապրի կենտրոնում:

ԱՐՏԱԿ - Ուրեմն, դու ոչ թե մեր, այլ թոռների մասին ես մտածում: Իսկ ինչ կասեն մարդիկ, երբ իմանան, որ գործարքի մեջ եմ մտել: Եթե իմանան դատախազությունում, ոստիկանությունում...

ԱՎԵՏ - Հայրիկ, այսօր քո ասած

դատախազությունը, ոստիկանությունը, պետական կառույցները թաղված են ստի ու կեղծիքի, խարդախությունների մեջ: Ծուրջունայիր: Դու մնացել ես քո ազնիվ ու ոռմանտիկ ժամանակներում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ավետ, վերջ տուր, խնդրում եմ:

ԱՐՏԱԿ - Թող խոսի, թող ասի՝ ինչ մտածում է: Ես իմ ազնվությամբ ու ոռմանտիզմով եմ դաստիարակել բոլորից: Դրա համար էլ ծեր մասին չեն ասում, որ գող եք ու թալանչի, որ կաշառքներով եք հասել ծեր ներկա վիճակին:

ԱՎԵՏ - Լավ, հայրիկ, եթե դու դեմ ես, մենք քեզ չենք ստիպում: Չնայած, վաստ բան չկա տիկնոջ առաջարկության մեջ: Տա է կրում պատախանատվությունը: Իսկ արդյունքում շահում ես դու, շահում է մայրիկը: Դու ասում ես, որ կենտրոնը կարևոր չէ: Բայց ողջ կյանքում այստեղ ես ապրել, ամեն ինչին մոտ, երեկոները մայրիկի հետ հրապարակ եք գնում, նստում շատրվանների մոտ, թատրոններ եք գնում: Իսկ ծայրամասում պիտի փակվեք բնակարանում...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես էլ եմ դա ասում: Ինձ համար փողն արժեք չունի: Ես ամեն ինչի պատրաստ եմ, միայն հնարավոր լինի գրանցվել:

ՍՈՒՆԵ - (Գիրուկ տիկնոջը): Եկել էինք ուրախանալու, դուք ամեն ինչ խառնեցիք իրար:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ոչինչ, տիկինը հիմա

կգնա, ու մենք կշարունակենք մեր ուրախությունը:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Եթե ձեզ համար փողը խնդիր չէ, ինչո՞ւ եք ուզում քանդվող տան դիմաց բնակարան ստանալ: Ձեր փողերով գնեք բնակարան Հյուսիսային պողոտայում կամ ուրիշ էլիտար թաղամասում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իմ խնդիրը... իմ խնդիրը այս տարածքը գնողի հետ է:

ԱՎԵՏ - Զհասկացա՞:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Շատ խճճված ու բարդ հարց է: Եթե սկսեմ պատմել, երեկոն կխլեմ ձեզնից:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Երևի ուզում եք ինչ-որ բանի համար վիեժիսնդիր լինել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Զիսորանանք: Ասացի այն, ինչ պիտի ասեի: Իսկ հիմա գնամ: Մտածեք: Եվ փորձեք որոշում կայացնել իմ առաջարկության օգտին: Եթե խնդրեմ, երիտասարդն ինձ չի ուղեկցի:

ՎԱՀԻԿ - (կանգնում է): Ես:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Այո:

ՎԱՀԻԿ - Իհարկե, կուղեկցեմ:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Դե, մնացեք խաղաղությամբ:

Վահիկն ու Գիրուկ տիկինը գնում են: Լուրջուն:

ՍՈՒՆԵ - Գոնե մեր դաշնամուրը լիներ... Նվազեի մայրիկի սիրած Պոլոնեզը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Մենք ոչինչ չենք ուտում, մենք չենք ուրախանում:

ՍՈՒՆԵ - Եղբայրներս ընկան հաշվարկների գիրկը: Տղաներ, մո-

ոացեք այդ կնոջն էլ, խոստացած փողերն էլ: Եկեք ուրախանանք: Իսկ նրա ասածների մասին հետո կմտածեք:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Իհարկե, ուրախանանք:
Չէ՞ որ վաղուց մեր ծնողների մոտ չենք եղել: Հիշում եմ, իններորդ դասարանում շարադրություն էին հանձնարարել՝ «Ես իյուր եմ գնում ծնողներիս» թեմայով: Չէ՞ կարողանում գրել, որովհետև չէի պատկերացնում, թե ինչպես կարելի է ծնողներին իյուր գնալ: Բնությունը ստեղծել է ծնողներին ու օավակներին, որպեսզի միասին ապրեն: Այդպես էլ գրեցի: Հիմա հասկացա, որ կարելի է ծնողներին իյուր գնալ: Երևի վատքան չկա դրա մեջ...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դու չիր սիրում տնից դուրս գալ, Ավետը միշտ բակում խաղում էր: Մի անգամ հարցրի, թե ինչո՞ւ դուրս չես գալիս, ասացիր. «Վախենում եմ դուրս գամ, դուք գնաք տնից»:

ԱՎԵՏ - Ստացվում է, որ ես միշտ բացասական կերպար եմ եղել, իսկ Գուրգենը եղել է շատ դրական...

ՆՈՒՆԵ - Բացասական չես եղել, բայց շատ չար էիր, սիրում էիր քո խոսքն առաջ տանել:

ԱՎԵՏ - Ուրեմն, մանկուց սկզբունքային եմ եղել:

ԱՐՏԱԿ - Ջո սկզբունքներին հիմա էլ չդավաճանեցիր:

ԱՎԵՏ - Ինչո՞ւ:

ԱՐՏԱԿ - Սկսեցիր համաձայնել, հաշվարկներ անել:

ԱՎԵՏ - Կարծում եմ, դու էլ պիտի այդպես վարվես: Գտնվել է մեկը, որ ահոելի գումար է տալիս այս ավերակին: Այդ գումարը պետք է քեզ, հայրիկ, մայրիկին է պետք: Կգնաք ծայրամաս, դժվար կլինի գալ ձեզ մոտ, իսկ դուք այն տարիքում եք, որ ամեն րոպե կարող եք հիվանդանալ:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ այսքան ժամանակ եկել ես: Ջեզ համար մեկ չէ, թե որտեղ կապրենք:

ԱՎԵՏ - Ոչ, մեկ չէ: Ջենք եկել, բայց իմացել ենք, որ մեզնից հեռու չեք, որ ցանկացած պահի կհասնենք ձեզ:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Իսկ եթե այդ կինը չհայտնվեր ու գումար չառաջարկեր, կմտածեիք, որ ծայրամասում ենք ապրելու:

ԱՎԵՏ - Ինչ արած, եթե այլ ելք չկար, կհամակերպվեինք:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Դե, հիմա էլ համակերպվեք:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ ինչո՞ւ չես առաջարկում քո միջոցներից գումար մեզ տրամադրել և կենտրոնում բնակարան գնել:

ԱՎԵՏ - Դե... գիտեք... այո, իմ գրասենյակն ունեմ, իմ բիզնեսը, բայց դա չի նշանակում, թե շատ լավ եմ ապրում, որ կարող եմ նոր բնակարան գնել... Ընտանիք, երեխաներ...

ՆՈՒՆԵ - Իսկ Աղվերանում գնած ամառանոցը:

ԱՎԵՏ - Ինչ՝ ամառանոցը... Իրավունք չունեմ փոքրիկ ամառանոց ունենալ, երբ շատերն արտա-

սահմաններում վիլլաներ ունեն: Կարծեմ, դուք էլ վատ չեք ապրում:

ՆՈՒՏԵ - Պիտի ամուսնուց փող խնդրեմ, որ ծնողներիս համար բնակարան գնեմ:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ինչ կա որ... մայրիկն ամբողջ ոսկեղենը, հուշանվերները, անգամ պարզեները վաճառեց, որպեսզի օգնի քեզ ու ամուսնուդ:

ԱՐՏԱԿ - (*զարմացած*): Իսկ ես կարծում էի, թե միայն ադամանդյա մատանին է վաճառել: Սիրվարդ, ու դու ինձ ոչինչ չես ասել:

ԱՎԵՏ - Ոչ միայն դրանք: Նաև ոսկյա ժամացույցը, որպեսզի հեռավոր գյուղից եկած մեկը կարողանա ինտեգրվել մայրաքաղաքի կյանքին, իր ներկայությունը հաստատի մայրաքաղաքի կյանքում:

ՆՈՒՏԵ - Քեզ իրավունք չեմ տվել այդպես խոսել Գարեգինի մասին:

ԱՎԵՏ - Պահ, պաշտպան կանգնեց: Ծնողներիս հաշվին, քո չարչարանքի հաշվին կարողացավ ինքնահաստատվել: Հիմա էլ թող օգնի՝ գյուղում տուն ունի, հողատարածքներ, Աջափնյակում խանութ է գնել...

ԳՈՒՐԳԵՆ - Էլ չեմ խոսում մեքենաների վաճառքի մասին: Բայց միշտ՝ աղքատ Ղազարոսի մաղախն ուսին, միշտ՝ խեղճացած, իբր անօգնական...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ամոթ է, վերջ տվեք:

Պառավ կանանց նման անցել եք բամբասանքի:

ԱՎԵՏ - Բամբասանքի չենք անցել, վաստин ենք արձանագրում:

ԱՐՏԱԿ - Մեզ ոչինչ պետք չէ, կգնանք, որտեղ հնարավոր կլինի բնակարան գնել: Եթե շատ վատ զգանք՝ կզանգենք ձեզ: Եթե զբաղված լինեք, ոչինչ, հոյս ունենք, որ մեր ամենասիրելի թռոնիկը՝ Լուսինեն կգա ու մեզ կօգնի: Վահիկն էլ կգա... Մի մտածեք:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Վահիկին քո հարացատ թռողներից շատ ես սիրում:

ԱՐՏԱԿ - Սիրում եմ այնքան, որքան նա արժե: Նա է իմ կողքին, նա է ինձ ու մորդ օգնում, նա է երեկոները վազում դեղատուն, երբ դեղ է պետք լինում: Դու երկի չգիտես էլ, որ մորդ ծնշումը շատ բարձր է, որ երբեմն շտապ օգնություն ենք կանչում:

ՆՈՒՏԵ - Իսկ ես չգիտեի:

ԱՐՏԱԿ - Ինչո՞ւ պիտի իմանաս: Մայրդ չի թողնում՝ ձեզ անհանգստացնենք: Վահիկին կարելի է քնից հանել, ուղարկել դեղատուն, դիմավորել շտապ օգնության մեքենան, իսկ ձեզ չի կարելի: Դուք պետք է քնից ելնեք, մեքենայի համար բենզին ծախսեք... Վահիկն անծախս օգնական է, մեր կողքին է:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Հայրիկ, շատ անարդար ես, եթե զանգեք, մենք չենք գա:

ԱՐՏԱԿ - Չեք գա, Գուրգեն, չեք գա... Երեք անգամ զանգեցի քեզ,

այն էլ՝ ցերեկով: Մայրդ ուշքի չէր գալիս, ինձ թվում էր՝ հոգին կավանդի: Ասացիր՝ խորհրդակցություն ունես, շատ կարևոր: Ավետի քարտուղարուիին ասաց, որ պայմանագիր կնքողներ են եկել, իսկ Նունեն էլ անհասանելի էր: Խորհրդակցությունդ չավարտվեց, մի անգամ չիշեցիր, որ հայրդ է զանգել:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Գործերով տարվեցի ու մոռացա:

ԱՐՏԱԿ - Իսկ Վահիկը չմոռացավ: Համալսարանում դասերը թողեց ու վազեց տուն: Գիշեր չքննեց, կողքիս նստած հետևում էր ձեր մոր առողջությանը: Նստեք, սեղանի մոտ նստեք... Եթե խոսենք, ապա անվերջ պիտի հիշենք այն ամենը, ինչը տեղի է ունեցել... Ավետ, լցրու բաժակները:

ԱՎԵՏ - Նունե, նստիր: Գիտեմ, խոռվեցիր, բայց երևի պետք է երբեմն ասել ծշմարտությունը:

ՆՈՒՆԵ - Իսկ քեզ այդ ծշմարտությունն ասող չկա՞:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Լոեք բոլորդ էլ...

Բացվում է դրաբ, Յերս է մտնում
Լուսինեմ:

ԱՐՏԱԿ - Լուսինեն...

ԼՈՒՍԻՆԵ - (գրկում է Արտակին): Եկա քեզ ու տատիկին հրաժեշտ տալու:

ԱՐՏԱԿ - Ինչպես թե՝ հրաժեշտ տալու:

ԱՎԵՏ - (ելնում է տեղից): Ինչ հրաժեշտի մասին ես խոսում:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Ես գնում եմ:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ո՞ր ես գնում, Լուսինե:

Չէ՞ որ նոր ես վերադարձել: **ԼՈՒՍԻՆԵ** - Նորից Փարիզ եմ գնում: Երեկ նոր հրավեր ստացա: Այս անգամ, հավանաբար, ընդմիշտ, սիրելի հորեղբայրս:

ԱՎԵՏ - Իսկ մեզ հետ խորհրդակցել չկա՞:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Երեկ ամբողջ օրն ուզում էի քեզ հետ խոսել, բայց զբաղված էիր, գիշերն էլ շատ ուշ եկար: Ես քնած էի: Կարծում էի՝ մայրիկը քեզ ասած կիխնի:

ԱՎԵՏ - Առավոտ շուտ դրուս եմ եկել տնից, մորդ չեմ տեսել...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ու դու ծնող ես, Ավետ... Եկ, համբուրեմ քեզ, անուշ Լուսինես:

ԼՈՒՍԻՆԵ - (գրկում է Սիրվարդին): Ձեզ ամուր ու պինդ կպահեք, չիփանդանաք: Հենց տեղավորվեմ՝ կզանգեմ...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ո՞ր ես զանգելու, դեռ չգիտենք, թե որտեղ ենք ապրելու:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Պապիկի բջջայինին կզանգեմ: (Պայուսակից հանում, հեռախոս է տալիս Սիրվարդին:) Սա քեզ մոտ կպահես, տատիկ, քեզ այս համարով կզանգեմ:

ԱՐՏԱԿ - Ծիմա՞ ես գնում:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Մի քանի ժամ հետո... Ինքնաթիոն առավոտյան ժամը հինգին է թոշում:

ՆՈՒՆԵ - Իսկ գուցե ծիշտ չես որոշել: Մեծ քաղաք, անծանոթ մարդիկ...

Երևանում էլ կարող ես կարիերա անել:

ԼՈՒՍԻՆԵ - (գրկում է Նունեին): Հո-

րաքույրս... տարիներն անցնում են, իսկ ես մնում եմ տեղում: Առաջ նայել է պետք, առաջ գնալ է պետք...

ԱՎԵՏ - Գուցե հետաձգես մեկնումդ, նստենք մի քիչ, քննարկենք, զրուցենք...

ԼՈՒՄԻՆԵ - Իմաստ չունի, հայրիկ: Ելի զրադաշտ կլինես, էլի ժամանակ չես ունենա: Ավելի լավ է՝ հիմա գնամ, քանի դեռ հրավիրողներն իրենց որոշումը չեն փոխել: Վահիկն ո՞ր է:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Հիմա կգա:

ԼՈՒՄԻՆԵ - Լավ է, որ տանը չէ: Ծրար կթողնեմ, թող հետո կարդա:

ՆՈՒՆԵ - Ինչ ես գրել Վահիկին:

ԼՈՒՄԻՆԵ - (Ժիծաղելով): Սիրո խոստովանություն է...

ԱՐՏԱԿ - Դե, թող կատակներդ:

ԼՈՒՄԻՆԵ - Ամենալուրջ բաների մասին կատակով պիտի խոսել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Հիմա դու կատակո՞ւմ ես, թե՞ լուրջ ես ասում:

ԼՈՒՄԻՆԵ - Հիմա արդեն միևնույն է, տատիկ...

Ներս է մտնում Վահիկը՝ այլայլված ու շփռված, կանգնում շեմին:

ՆՈՒՆԵ - Վահի՞կ, ինչ է պատահել:

ՎԱՀԻԿ - Ոչինչ... ոչինչ...

ԼՈՒՄԻՆԵ - (Մոտենում է Վահիկին): Բարի:

ՎԱՀԻԿ - (ակամա սեղմում է Լուսինեի ձեռքը): Բարի:

ԼՈՒՄԻՆԵ - Ինչո՞ւ ես կարկամել, ինչ է պատահել:

ՎԱՀԻԿ - (Արտակին): Դուք այդ կնոջը չէ՞ք ձանաշում:

ԱՐՏԱԿ - Առաջին անգամ էի տեսնում:

ՎԱՀԻԿ - Իսկ նա, պարզվում է, այս տանը շատ է եղել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Երբեք նրան չեմ տեսել:

ՎԱՀԻԿ - Նա այս տուն երբեք ոտք չի դրել... Եկել, կանգնել է հեռվում, հետևել է մեզ ու գնացել:

ԱՎԵՏ - Ինչո՞ւ է հետևել: Ինչ ծառայությունում է աշխատում:

ՎԱՀԻԿ - Ոչ մի ծառայությունում էլ չի աշխատում: Նա եկել է, որովհետև այստեղ փնտրել է...

ՆՈՒՆԵ - Ինչ է փնտրել, ո՞ւմ է փնտրել:

ՎԱՀԻԿ - Դուք երկի շատ լավ կիմանաք, տիկին Նունե, թե ում է փնտրել:

ՆՈՒՆԵ - Ե՞ս...

ՍԻՐՎԱՐԴ - (արագ): Վահիկ ջան, մոտեցիր սեղանին, այսօր ոչինչ չես կերել:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Բայց Վահիկն ինչ-որ կարևոր բան էր ուզում ասել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Իհարկե, ուզում է ասել:

Բայց թող ուտի, ժամանակ շատ ունենք, կհասցնի ասել:

ՆՈՒՆԵ - (Այլայլված): Ես գնամ, տանը չգիտեն, որ այստեղ եմ: Ելի կգամ:

ԱՎԵՏ - Զանգիր ու ասա, որ այստեղ ես: Գուցե ամուսինդ որոշի գալ թուտսից:

ՆՈՒՆԵ - (Զղային): Հանգիստ թող ինձ և ամուսնուս:

ԱՐՏԱԿ - Ես ասացի, որ լցնես բաժակները, Ավետ: Ուզում եմ, որ

մեր ընտանեկան տոնը շարունակվի: Ուզում եմ, որ մի վերջին անգամ իրար հետ սեղան նստենք, իրար ժպտանք: Լուսինե, դու էլ նստիր, ինքնաթիոհիդ շատ ժամանակ կա:

ԱՎՃԻԿ - Ինչ ինքնաթիո...

ԼՈՒՍԻՆԵ - Գնում եմ, Վահիկ... Փարիզ... Ընդմիշտ:

ԱՎՃԻԿ - Բայց.... դու... ես...

ԼՈՒՍԻՆԵ - Ես ամեն ինչ գրել եմ, բացատրել... Կվարդաս: Եթե ինձ հետ համաձայն լինես, դու էլ կգաս Փարիզ:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Ահա թե ով է զարկ տալիս արտագաղթին:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Արտագաղթին զարկ տվողները շատ են: Երկիրը, իշխանությունները, ծնողները, իրականությունը...

ԱՎԵՏ - Ինչ են արել ծնողները:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Ոչինչ չեն արել, հենց դրա համար էլ զարկ են տվել արտագաղթին:

ԱՎԵՏ - Ուզում եմ, որ պարզ խոսես, բացատրես:

ԼՈՒՍԻՆԵ - Ո՞ւմ է պետք պարզ խոսելը, բացատրելը... Մենք կողք կողքի ապրում ենք, բայց շատ վաղուց օտար ենք: Դու ինձ չես նկատում, չես տեսնում: Գեղեցիկ զգեստների համար փող ես տալիս, ավտոմեքենա ես առել: Ծնորհակալություն: Իսկ երբսէ հարցրել ես, արդյոք երջանիկ եմ, արդյոք այդ ամենն ինձ համար ավելի թանկ է, քան քեզ հետ գոնե մեկ անգամ գրուցելը: Անկեղծ, անմիջական...

ԱՎԵՏ - Հայրեր-որդիներ հավերժական կոնֆլիկտն է, ինչ կարող ես անել: Հայրս ու մայրս մեզնից են բողոքում, դու բողոքում ես մեզնից: Ստացվում է՝ ոչ մեկս իրար չենք հասկանում: Ստացվում է, մենք սխալ ենք ապրում:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Նոյն պատմությունն էլ մեր տանն է: Ամեն օր, ամեն ժամ: Մենք վազում ենք, չարչարվում, ուզում ենք երեխաների համար լավ բան անել, բայց նրանք չեն գնահատում: Մեր ծնողներից ոչինչ չենք պահանջել, ապրել ենք բոլորի նման, հասկացել ենք, որ մեր հայրը մանկավարժ է, մայրը՝ պարուիի: Նրանք շատ բարձր աշխատավարժ չեն ստացել: Բավարարվել ենք ունեցածով: Հիմա մեր երեխաների համար ոչինչ չենք խնայում, մեզ պատերին ենք խիռում, բայց... Ինչ ստացվում...

ՄԻՐՎԱՐԴ - (*Խոլ ձայնով*): Ուրեմն, այս աշխարհում ամեն ինչ սխալ է, ամեն ինչ դուրս է եկել ներդաշնակության սահմաններից: Հազար, տասը հազար տարի այս ամենի մասին խոսվում է, այս ամենի դեմ կոհվ են տալիս մարդիկ: Գիտնականները տեսություններ են հորինում, բայց... ոչինչ չի փոխվում: Երբ դուք ծնվեցիք, ծեր հոր հետ ստեղծեցինք մեր ներդաշնակությունը: Ես մտածում էի, որ գտել ենք ներդաշնակության բանալին, որ այս հին տունն օգնում է մեզ ապրել այլ կյանքով, այլ հարաբերություններով... հետո հերթով հեռա-

ցաք, որովհետև տունը փոքր էր, ամեն մեկդ ուզում էր իր երջան-կությունն ունենալ, իր ներդաշնակությունը... Հիմա, ձեր ստեղծած ներդաշնակության մեջ, գոնե ձեր երեխաների կողքին եղեք, գոնե լսեք նրանց, գոնե վստահեք ու օգնեք: Կարող եք մեզ չիշել, մոռանալ անգամ, բայց ձեր երեխաների կողքին եղեք, նրանց մի մոռացեք: Վահիկ, տղաս, գիտեմ, որ կարևոր բան պիտի ասեիր, արդեն կոահեցի, թե ինչ պիտի ասեիր: Զո կենսագրությունն ի սկզբանե ծևավորվեց խախտված ներդաշնակությամբ, բայց մայրդ իսկական մայր եղավ քեզ համար, ամեն ինչ արեց քեզ համար: Կարդա Լուսինեի գրած նամակը, եթե պետք է, լսիր նրան ու դու էլ մեկնիր Փարիզ: Այստեղ արդեն շատ բան է աղավաղված, այս տունը իին է, պիտի քանդվի: Հին տան մեջ այլս չի կարելի ապրել: (*Ուշաթափվում է:*)

ՆՈՒՆԵ - Մայրիկ...

Բոլորը շրջապատում են Սիր-վարդին:

ԱՎԵՏ - Ծտապ օգնություն է պետք կանչել:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Հիմա կզանգեմ:

ԱՐՏԱԿ - Արագ, փրկեք ձեր մորը, խնդրում եմ...

ՎԱՀԻԿ - Ես կգնամ շտապ օգնությանն ընդառաջ, դուք գանգեք...

Մընեցում:

Նույն սենյակն է: Ավելի է դատարկվել: Սենյակի կենտրոնում շարված պայուսակների վրա նստած են Արտակը, Սիրվարդը, Նունեն, Գիրուկ տիկինը: Սեղանի մոտ նստած Շադատ նարդը ագահորեն ուսում է:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես չի ուզում, որ այսպես ստացվեր, ինձ կներեք: Վահիկին ոչինչ չի ուզում ասել, բայց նա սկսեց կովել ինձ հետ, պահանջել, որ բացատրեմ, թե ինչն է ինձ ստիպել գալ, առաջարկել վաճառել տունը...

ԱՐՏԱԿ - Երևի իրավացի էիք, մի օր պիտի բացահայտվեր այս ամենը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Վահիկից տարիներ շարունակ խնամքով թաքցրել ենք ամեն ինչ: Լրա մայրն այս տունը եկավ, երբ նա ընդամենը երեք ամսական էր: Այդ կինն ամեն ինչ արեց Վահիկի համար, նվիրեց իր կյանքը: Խնդրում եմ, Նունեին էլ ներեք: Նունեն երեք չի կամեցել ձեզ ցավ պատճառել, նա ձեզ չի էլ ծանաչել:

ՆՈՒՆԵ - Երբ համալսարանում ասացին, որ հորեղբորս տղան ծանոթացել է մի աղջկա հետ, իսկ այդ աղջիկը շուտով երեխա է ունենալու, շատ հուզվեցի: Եկա ու պատմեցի հորեղբորս ու նրա կնոջը: Լրանք ծանաչված մարդիկ էին, հորեղբայրս բարձր պաշտոն էր զբաղեցնում: Կարող էր խայտառակվել...

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ու ձեր հորեղբայրն էլ ծննդատնից խլեց Վա-

հիկին ինձնից ու տարավ: Ինձ շատ փող տվեց, կարգադրեց, որ երբեք չհիշեմ Վահիկի մասին, մոռանամ նրան: Մի տարի ապրեցի Երևանում, ամեն օր գալիս էի այստեղ, հեռվից նայում էի, տեսնում, ինչպես են Վահիկին դուրս բերում բակ, ինչպես են գուրգուրում ու փայփայում... Երբեմն ուզում էի հարձակվել այդ կնոջ վրա ու խել տղայիս...

ՍՈՒԾԵ - Տարիներ առաջ մի անգամ տեսա ձեզ այստեղ, բայց մտքովս չանցավ, որ Վահիկի մայրն եք: Կներեք, դժվարությամբ եմ ասում մայր բառը, որովհետև մենք սովորել ենք, որ Արևիկն է Վահիկի մայրը:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես շնորհակալ եմ այդ Արևիկին: Նա շատ լավ մայր է եղել Վահիկի համար: Բայց ինչո՞ւ ինձնից խլեցիք նրան: Ես երբեք չեմ գա ու չեմ պահանջի ծանաչել հայրությունը, չեմ խանգարի ձեր ընտանիքին: Պարոն Արտակ, ձեր եղբայրը շատ դաժան վարվեց ինձ հետ: Նրան ասացի, որ որևէ պահանջ չունեմ, իսկ նա...

ՄԻՐՎԱՐԴ - Ամուսնուս եղբայրը խիստ ու պատվախնդիր մարդ էր: Նա չէր կարող թույլ տալ, որ թուան ճակատագիրն անորոշության մատնվեր: Նունեն էլ ցանկացավ, որպեսզի հորեղբայրն ամեն ինչ իմանա: Ահա ամբողջը:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Նունեն իր ընտա-

նիքն ունի, իր երեխաները, իսկ ես զրկվեցի իմ տղայից:

ԱՐՏԱԿ - Դուք չեք ամուսնացել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ամուսնացել եմ, ունեմ երկու տղա, սովորում են դպրոցում: Մեկն այս տարի կավարտի դպրոցը: Ուզում է իրավաբան դառնալ: Ես նրանց աշխարհի չափ սիրում եմ:

ՆՈՒԾԵ - Վահիկին ուզում եք խլել մեզնից:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ինչո՞ւ խլել... Այդպես դաժան չեմ վարվի, ինչպես ինձ հետ վարվեցին: Թող Վահիկի հայրն ու մայրը չիմանան, որ եկել եմ...

ԱՐՏԱԿ - Իսկ ձեր ինչին էր պետք գնել այս տոնը, չէ՞ որ առանց այս տոնը գնելու էլ կարող էիք հանդիպել Վահիկին:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Չէի ուզում, որ նա իմանար իմ գոյության մասին, քանի որ ծնողներին շատ է սիրում, շատ է սիրում Արևիկին... իր մորը: Ես ուզում էի այստեղ հաշվառման իրավունք ստանալ, որպեսզի հետո արդարացվեր իմ քայլը:

ՆՈՒԾԵ - Ո՞րն էր ձեր քայլը:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Գնել նոր բնակարան, թողնել Վահիկին՝ պատրվակով, թե գնում եմ այլ քաղաք, թող ինքը ժամանակավոր ապրի այդ բնակարանում:

ԱՐՏԱԿ - Գուցե ձիշտ եք, գուցե այդպես ավելի խելամիտ կլիներ: Բայց Վահիկը չէր համաձայնի ձեզնից վերցնել բնակարանը: Նա ազնվագույն տղա է: Իսկ մեզ

ինչո՞ւ էիք փող առաջարկում, չէ որ կարելի էր ամեն ինչ բացատրել:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Չէի ուզում, որ իմանայիք ծշմարտությունը: Փող էի առաջարկում, որպեսզի կարողանայիք բնակարան գնել այնտեղ, որտեղ պատրաստվում եմ Վահիկի համար գնել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Բարդ քայլեր եք մտածել, ինչպես շախմատում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իմ կյանքն էլ շախմատի վերածվեց: Իսկ ես այլ ծրագրեր ունեմ:

ԱՐՏԱԿ - Հիմա Հունաստանում եք ապրում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ոչ, Եթովպիայում: Ամուսինս քրիստոնյա արար է, շատ լավ մարդ է: Հանքեր ունի, ծանաչված բիզնեսմեն է:

ՆՈՒՆԵ - Վահիկի մասին գիտի՞:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Իհարկե: Նա էլ խորհուրդ տվեց գալ Հայաստան, գտնել Վահիկին ու նրա համար մեծ բնակարան գնել: Նա ցանկանում էր, որ Վահիկն ինձ հետ Եթովպիա մեկներ, բայց հետո ասաց, որ չի կարելի ծնողներից կտրել, դա մեծ հարված կլինի Վահիկի համար: Տղաներս էլ գիտեն Վահիկի մասին: Լրանք շատ քիչ հայերեն են խոսում: Ես ուզում եմ, որ հեռախոսով խոսեն Վահիկի հետ, ծանոթանան... Իսկ դուք հավանեցիք ձեր նոր բնակարանը:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Լավ բնակարան է, մեծ, լուսավոր: Բայց մեզ համար շատ մեծ է: Ինչ ենք անում այդ ժո-

խությունը: Բայց կարևորն այն է, որ Վահիկի հետ կողք-կողքի ենք ապրելու: Հուսանք, որ Լուսինեն չի մնա Փարիզում, կվերադառնա ու...

ՆՈՒՆԵ - Պարզվեց, որ Լուսինեն ու Վահիկը լավ ընկերներ են, լավ բարեկամներ: Սոսկումով էի մտածում, որ հանկարծ սիրահարված չլինեն:

ԱՐՏԱԿ - Լուսինեի ընկերոջ հետ ծանոթացել եմ, դրա համար էլ հանգիստ էի:

Դրսից մոտեցող մեքենայի ճայն է լսվում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Հայրիկը եկավ:

ԱՐՏԱԿ - Ուրեմն, գնալու ժամանակն է: Յոթանասուն տարի ապրել այս տանն ու հեռանալ... դժվար է:

Դարձյալ մեքենայի ճայն է լսվում:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Սա էլ երսի բեռնատարն է: Բայց մենք այդքան իրեր չունենք, որ Գուրգենը բեռնատար էլ է ուղարկել:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ուտելս չեմ վերջացրել, կարելի՞ է մնամ ու գաթան էլ ուտեմ:

ԱՐՏԱԿ - Հանգիստ կերեք: (Հայում է ձեռքի ժամացույցին:) Տունը երկու ժամից են քանդելու: Այնպես որ, կհասցնեք մի հինգ գարա էլ ուտել:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Բայց այստեղ ընդամենը երկու հատ է:

ԱՐՏԱԿ - Հայրիկին խնդրել եմ, որ
քեզ համար էլի գաթա բերի:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Դուք որ գնաք,
ինչ եմ անելու: Այդպես էլ իմ
կրծողների հանրակացարանի
հարցը չլուծվեց:

ՆՈՒՆԵ - Կլուծվի, մի անհանգստա-
ցեք: Ամեն ինչ լավ կլինի:

Ներս են մտնում Գուրգենը, Ար-
տակը, Հայրիկը: Հայրիկի ձեռ-
քին տոպարակ կա:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Եկանք: Բարև ձեզ:

Բոլորը ոտքի են կանգնում, բացի
Սիրվարդից:

ԱՐՏԱԿ - Բարով եկաք: Մենք պատ-
րաստ ենք:

ԱՎԵՏ - Բնակարանում ամեն ինչ
կարգի բերեցինք: Մերոնք այն-
տեղ են: Գուրգենի ընտանիքն էլ
քիչ հետո այնտեղ կլինի: Զանգե-
ցինք Նունեի ամուսնուն, նա էլ
կգա երեխաների հետ: Միայն
Լուսինեն չկա, բայց հուսանք, որ
նա էլ կգա, եթե իմանա, որ նոր
բնակարան եք գնել:

ՀԱՅՐԻԿ - (Ճաղատ մարդուն է տա-
լիս տոպարակը): Սա քեզ համար է,
գաթա: Կտանես տունդ և այնտեղ
կուտես:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ես տուն չունեմ:

ՀԱՅՐԻԿ - Ունես: Լավ տուն ունես:
Բժիշկները խոստացան, որ քեզ
շուտով տուն կուղարկեն: Դու լավ
տղաներ ունես:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Նրանք Ուստաս-
տան են գնացել:

ԱՐՏԱԿ - Դե, մեր տուն կգաս ժա-
մանակ առ ժամանակ: Քեզ հետ
հածելի կլինի:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Իսկ հիմա ինչ ա-
նեմ:

ՀԱՅՐԻԿ - Ինչ պիտի անես, տաք-
սին քեզ է սպասում: Սատիր ու
գնա Աղի հանք: Վաղը կգամ, քո
տուն կտանեմ:

ՃԱՂԱՏ ՄԱՐԴ - Ծատ շնորհակալ
եմ, դուք շատ լավ մարդ եք, ձեզ
շատ սիրեցի: Ուրեմն, գնամ:
Ցտեսություն:

ԱՐՏԱԿ - Ցտեսություն, լավ մարդ:
Մեզ չմոռանաս:

Ճաղատ մարդը դուքս է գնում:

ԳԻՐՈՒԿ ՏԻԿԻՆ - Ես էլ գնամ, Վա-
հիկի հետ պայմանավորվել եմ, ե-
րեկոյան կտեսնվենք: Արդեն՝ ձեր
տանը: Ցտեսություն:

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ցտեսություն: (Գիրուկ
տիկինը գնում է:)

ԱՎԵՏ - Դե, մենք էլ գնանք: (Գրկում
է Սիրվարդին:) Կներես, մամ, ա-
մեն ինչի համար կներես մեզ...
Ինձ, Նունեին, Գուրգենին, մեր ե-
րեխաներին...

ՍԻՐՎԱՐԴ - Ինչի՞ համար, տղաս:

ԱՎԵՏ - Որ քեզ ու հայրիկին մենակ
էինք թողել:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Դու ծիշտ ես, մամ, ա-
ռանց ընտանիքի ամբողջության
չկա ներդաշնակություն: Այս հին
տունն այդ ներդաշնակությունն
էր: Բայց գալիս է ժամանակ, որ
պիտի հրաժեշտ տաս հին տանը:

ՆՈՒՆԵ - Մի քանի ժամից այս տունը
չի լինի... լացս գալիս է:

ԳՈՒՐԳԵՆ - Մեր մանկությունն ու պատանեկությունը մի քանի ժամից չեն լինի: Ուրեմն, վերջապես մեծացանք:

ԱՎԵՏ - Մեծացանք: Իսկ ինձ թվում էր՝ վաղուց ենք մեծացել, ինքնուրույն դարձել:

ՍԻՐՎԱՐԴ - (գրպանից քառածալ թուղթ է հանում): Այսօր, երբ վերջին իրերն էի դասավորում, Արտակ, քո գրպանից ընկավ: Կարդացի: Կներես... Ծիշեցի, գրել էիր, երբ օպերային թատրոնի ներկայացումից հետո առաջարկեցիր գնալ «Արագիլ» ուստորան: Աշխատավարձ էիր ստացել: Ճոխ սեղան պատվիրեցիր: Հետո գինու բաժակը վերցրիր ծեղք ու սկսեցիր բարձր արտասանել... (Թուղթը տալիս է Արտակին):

ԱՐՏԱԿ - (վերցնում է թուղթը, բացում, երկար նայում է, ապա շատ կամաց սկսում կարդալ՝ աստիճանաբար բարձրացնելով ծայնը).

Զիթապտղի նման փայլուն
աչքերով աղջիկ,
Նոան հատիկներով
ներկված այտերով աղջիկ,
ես խնձոր գցեմ քեզ, դու բռնես,
դու բռնես աղջիկ,
հետո խնձորը մի ողջ գիշեր
բարձիդ տակ պահես
ու երագիդ մեջ տեսնես կանաչ-
կարմիր նարոտ կապած

Մեղմ երաժշտություն: Բեմը մքնում է: Լուսավորվում են Արտակի, Սիրվարդի, Գուրգենի, Ավետի, Նունեի դեմքերը: Քանդվող պատերի աղմուկն ու աստիճանաբար ուժգնացող երաժշտություն:

ձիավորին...

Երազահանի էջերը
թերթես ու գտնես
ձիավորի հետքերը կանաչ,
բարձիդ վրա թողած
արցունքներիդ
հետքերը գտնես...

Վազես, վազես
կանաչ-կարմիր հագած
դաշտի միջով, աղջիկ,
ու մի հոգնած քարի
տաքուկ այտին դնես ծամերդ
դեղին...

Դաշտը քեզ սեր խոստանա,
հասկերն օրոր երգեն,
իսկ ձիավորը, որ կանաչ-
կարմիր նարոտ էր կապել՝
սլանա հեռո՛ ամեն գիշեր
բարձդ թողնելով
արցունքներով հեղված...

Զիթապտղի նման փայլուն
աչքերով աղջիկ,
Նոան հատիկներով ներկված
այտերով աղջիկ,
ես խնձոր գցեմ քեզ, դու բռնես,
աղջիկ,
ու կանգնես արտի միջով ձգվող
ծամփի եղերքին
ու ծեռքերդ պարզես իմ
ծեռքերին կանչող,

իմ ծեռքերին այրող...
Ձիավորին մոռացիր, աղջիկ,
ես խնձոր գցեմ, դու բռնես,
աղջիկ...

Բարձդ թող չոր մնա...

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Արամ ԱՐՍԵՆՅԱՆ

Մարդը որքան բանական և
ասուն, նույնքան անբնական
ու անասուն արարած է, քանզի հազար անգամ խարվելուց ու դավա-
ճանվելուց հետո էլ հազարմեկերորդ անգամ դարձյալ մոքի ծայրով
հոյս է փայլիայում, թե արդարությունն ու բարի կամեցողությունը հաս-
տան հաղթանակելու են, և հեքիաթի չար պառավը բարի դշխուի է
դառնալու, և մուկը պանիր չի գողանալու, և կատուն մկանը չի խժելու,
և շունն էլ կատվին չի գզելու:
Եվ շարունակում է ապրել հոյսով ու հավատով և սիրով, բնական
բանականության մեջ՝ անբնական,
և ասուն անասունության մեջ՝ անհաղորդ:

ԱՐԵ ԼԵՌ

(Երեք գործողությամբ պիես 6+6+6
տեսարանով և 13 գործող անձով)

Գործող անձինք

Ինքը - նորանկախ Հայաստանի կառավարության անդամ
ՓՈԼ ՓՈԼՎՈՅՑԱՆ - ամերիկահայ մագնա
ՀԱՅԿ ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Հայաստանի կառավարության
դեկանարար
ՀԱՅԹԱՆԱԿ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆՅԱՆ - Հայաստանի
կառավարության անդամ
ԲԱՐԴՈՒՂ ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Հայկ Նարգիզյանի օգնականը
ՀՈՒՄԻԿ ՊԵՏՈՅԱՆ - Հաղթանակ Վարդանյանի օգնականը
ՄԱՎԱ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ - քազմաքիլ առևտրական
միավորումների սեփականատեր,
Ազգային ժողովի դատավանավոր
ԱԼԵՔՍԱՆ ՂՈԾԿԱԼՅԱՆ - հայաստանցի գործարար,
Ազգային ժողովի դատավանավոր
ՎՈՆԻ ՎԱՆԵՑՅԱՆ - ազգային հասարակական գործիչ,
Փոլ Փոլադյանի քարեզործական
գրասենյակի դեկան
ԱԲՐԱՀԱՄ ՀԱՐԻՍՈՆ - ամերիկացի գործարար
ՊՈՐՏՎՊԱՐՈՒՀԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՏՈՒՅՈՂ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՅՈՂ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

Տեսարան առաջին

1990-ականների կեսեր, Բևեռի Հիլզ, Կալիֆորնիա, Վոնի Վանեցյանի առանձնասենյակը: Վանեցյանը Փոլադյանի դիմանկարն է փակցնում իր գլխավերևում, ԱՄՆ դրոշի հարևանությամբ: Մտնում է Հարիսոնը:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Մոլիբդենը քառակի թանկացել է: Հենց նոր գործակալս հայտնեց բորսայից:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Թեզ թվում է, թե ինչ որ բան հասկացա՞վ:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ուկու առևտրից հազար անգամ ավելի ծեռնտու է:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ուրեմն, մարդկային արժեքները փոխվում են:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Արժեքները մնայուն են, միայն շահն է մնայուն:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Քաղաքական գործիչ-ների պես ես խոսում:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Գործիչն ու գործարարը նույն արմատից չեն:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Դուրս է գալիս, որ քաղաքականությունն էլ առևտուր է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Կոպիտ ասացիր:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Լավ, մեր գործին անցնենք: Իմ խնդիրը ո՞րն է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ամենահժան մոլիբդենը Հայաստանում է:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Բա ինչո՞ւ մինչև հիմա չեմ իմացել: Հետո՞:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Հայաստանում մեկը կա, փորձում է քիչ ու միշ արտահանել:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ո՞վ է, ինչացո՞ւ է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Գործարար տղա է, պատգամավոր: Բայց առայժմ չի հաջողում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Հայերը լավ ասացվածք ունեն՝ ծուկը գլխից են բռնում:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Դրա համար էլ քեզ մոտ եմ եկել:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ինչպես ենք բերելու:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ծովով:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - (Երազկոտ): Ծովից ծով Հայաստան:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Բայց Հայաստանը ծովից շատ է հեռու:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ժամանակին ծովից ծով էր:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Հիմա հայերն օտար ծովերով են իրար հետ շփվում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ինչ քանակությամբ ենք բերելու:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Առնվազն իննսուն վագոն:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Իմ եկամուտը:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Հիսուն տոկոս:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Չեղավ:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Դու բերում ես, ես իրացնում եմ: Հավասար գործ ենք անում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Իրացնելն ավելի դյուրին է, քան բեռը տեղ հասցնելը:

Չէ, ավելի լավ է՝ ուրիշին գտնես:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Վաթսոն:

Մտնում է Փոլայյանը: Պատիվարական դիմանկարը տեսանելով՝ քրվեցնում է դեմքը: Վանեցյանն ու Հարիտոնը ուրիշ են կանգնում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Բարև ձեզ, սիրելի պարոն Փոլայյան: Թույլ տվեք ձեզ ներկայացնել ընկերոջս՝ Արրահամ Հարիսոնին:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Բարև ձեզ: Ուրախ եմ, ինչպես եք:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Նմանապես: Ձեզ ողություն եմ ցանկանում:

Վանեցյանը Հարիտոնին հայացքով հասկացնում է՝ շոտափոյք հեռացիք:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Անչափ զգացված եմ մեր ծանոթության առիթով, պարոն Փոլայյան: Սակայն հարկադրված եմ լքել ձեզ, քանզի անհետաձգելի գործեր ունեմ: Կներքք: Մինչ նոր հանդիպում:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Հաջողություն:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - ՑԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ:

Հարիսնը գնում է: Փոլայյանն ու Վանեցյանը նստում են դեմ-դիմաց՝ բազկաքոռներին:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - ՊԱՏՐԱՍՏՎՈՒՄ ԻՒ ԱՅՍՈՐ ՃԵՂՆԻԾ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԽՆԴՐԵԼ: ՊԱԳՈՒՄ ԷԻ ՄԻ ՆՈՐ ՄՏԱՀ- ՆԱԳՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԼԿԱԳՆԵԼ: (Փոլայյանը ուշադիր նրան է նա- յում, սակայն չի արձագանքում: Վանեցյանը չի շփոթվում:) Ցան- կանում եմ մեր հայրենակիցնե- րին օգնելու նպատակով մի անչափ կարևոր ծրագիր առա- ջարկել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (ՄԵՂԻԾ ՎԵՐ ԿԵՆԱ- ԼՈՎ): Այդ մասին դեռ կխոսենք: Կես ժամվա ընթացքում վերջին ծրագրի իրականացման մանրա- մասն հաշվետվությունը կներկա- յացնես:

Փոլայյանը գնում է: Վանեցյանը
զգաստ կանգնած, մտախոհ հա-
յացքով նրան է հետևում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (ՄՏՔՈՒՄ): Ծան որդին գլխի է ընկել:

Տեսարան երկրորդ

Հայաստանյան ճոխ ռեստորան:
Սրահում միայն մեկ սեղան է
զբաղված, որի շուրջը նստած են
Մանրիկյանն ու Գոշկալյանը:
Հնչում է արարական երաժշ-
տություն: Բեմի խորքում պարում

է պորտապարուիին: Առաջին
մատուցողն անվերջ գնում-գալիս
է և ամենայն ուշադրությամբ
սպասարկում է միակ հաճա-
խորդներին:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - ՆՍԻԿ, ՄԱՏԱՀ, ՆՍԻԿ ՄԵՆԱՄ ԻԻՆՉ ԿԱ-ՀԿԱ: ԹԵ ՀԷ ՆՍԻԿ ԵՐԻՆ ԵՐ ԵՆՔ ԳՆՈՒՄ, ՈՐ Ի- ՐԱՐ ՄԵՆԱՆՔ: (ՄԱՏՈՒցՈՂԻՆ.) ԱՐԱ, ՄԻ ՀԱՏ ԱՄԱՆՈՎ ԶՈՒՐ ԲԵ՛ ՃԵԿՆԵՐՈ ԼՎԱՆՔ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - ՍԼԱՎ ԶԱՆ, ԳԱՎԴ ՏԱՆԵՄ, ԱԽՎԵՐՍ, ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ ՄԻ ԼԱՎ ԸՆԿԵՐ ԼԿԱ, ԼԱՎ ԷԼ ԳՈՐԾ Ա ԿԱՋՐԵ: ՄՈՂԻԲԴԵՆ ՊՄԻ ՏԱՐՎԻ: ԱՍՈՒՄ Ա, ՊՈՎՈՒ ԳՈՐԾԻԾ ԼԱՎ Ա:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - ՊԵՏՔ Ա՝ ԿՏԱՐՎԻ: ԻՆՉ պրոբլեմ կա:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - ՔԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Ա: ԻՆՆՍՈՒՆ ՎԱԳՈՆ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - ԹԵԿՈՒԳ՝ ՀԱԶԱՐ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - ԲԱՋ ՊԼՈՒՄ Ա ԷՆՏԵ- ՌԻԾ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ՃԱԿԵՐԱՎԻ, ՈՐ ՎԱԳՈՆՆԵՐԸ ԾՐԻ ՊՈՂԱՐԿԻ: ԸԵՍՈ ԷԼ ԷՍՏԵՒԻԾ ՕԳՆԵՆՔ, ՈՐ ԷԺԱՆՈՎ ԻՆՏ ՏԱՆԻ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Ո՞Նց օգնենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - ԷԴ ԲԱՆը ՄԵՆԱԿ ԴՈՒ ԿԱՐԱՍ ԱՆԵՍ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - ԻՄ ԿԻԱՅՆ ԻՆՉՔԱ՞Ն Ա:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - ՕԲԺԻԻ ՄԵԶ ԻՐԱՆԸ ԻՀՍՈՒՆ ՏՈՂՈՆ Ա: ԴՐԱ ՔՍԱՆԻԻՆ- ԳՐ ՄԵԶ Ա ՏՈՂԻ: ԴՐԱ ՎԱԹՍՈՒՆԸ ՔՈՆՆ Ա:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - ՔԻՇ ԱՍԻՐ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - ՑՈՒԹԱՆԱՍՈՒՆ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - ԼԱՎ ՄՏԱԾԻ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ուժանասուն:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Տեղը չբերիր:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - հնսուն:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Եղավ: Հմի դու ասա՝
ինչ ա ուղարկելու:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Վառելափայտ:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Է, դրա վրա էլ կա-
րելի ա փող աշխատել:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Էդ արդեն լրիվ քոնն
ա, թե կուզես, մի բան էլ ինձ
կտաս:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Եղավ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - (մատուցողին): Ա-
րա, ինչ էղավ, կոկորդներս չորա-
ցավ: (Մանրիկյանին.) Բայց
էդտեղ էլ պրոբլեմ կա:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Արա, դու մինչև հմի
չհասկացա՞ր, որ մեր հմար պրոբ-
լեմ չկա:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Էդ փետը հիմնարկ-
ներին պտի բաժանվի, դրանք էլ
լրիվ նավթ ու սալլարկա են վա-
ռում:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Կակոագ ա, փեղի
վառարանի գործ էլ կանենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ըդտեղ կարամ օգ-
տակար ըլնեմ:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Եղավ: Ուրիշ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մնաց, էսօր ոնց որ
պետք ա, մի լավ տժժանք: Հեսա
զանգեմ, էրկու կարգին նանար
ուղարկեն:

**Երաժշտությունը քննում է, քեմը
մքնում է, լուսավորված պրոտա-
պարուիին նույնպես հետզհետեն
ճուլվում է խավարին:**

Տեսարան երրորդ

Փոլադյանի առանձնասենյակը:
Հսկայական գրասեղանի ետևում
նստած է Փոլադյանը: Վաճեցյա-
նը կանգնել է նրա դիմաց:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Նստիր:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (զգուշությամբ նստում
է): Ծնորհակալ եմ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Հաշվետվությունի
նայեցի, կարծես ամեն բան կար-
գին է: Բայց Հայաստանից տեղե-
կացնում են, որ աշխատանքները
որակով չեն արվում, և իրական
ծավալները տրամադրված գու-
մարին չեն համապատասխա-
նում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Օ՛, ոչ, պարոն Փոլադյ-
յան, միայն մի հատվածը դեռ չի
ավարտված:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ըստ հաշվետվության՝
բոլոր գումարները ծախսված են,
ուրեմն ինչպես եք ավարտելու:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ճիշտ է, բոլոր գու-
մարները փոխանցված են, պար-
զապես ասֆալտն է ուշանում:
Խոստացել են քսան օրից հասց-
նել, և ծրագրի իրականացումն
ամբողջությամբ կավարտվի: Եթե
անհրաժեշտություն լինի, պատ-
րաստ եմ անձամբ մեկնել և տե-
ղում հավաստիանալ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Գուցե այդպես վար-
վենք: Կարող ես գնալ:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Եթե հիշում եք, ուզում
էի մի նոր ծրագրի մասին տեղե-
կացնել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ասա, լսում եմ:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Ինչպես գիտեք, այս տարի Հայաստանում չափազանց սառնաշունչ ձմեռ է սպասվում: Նոյնիսկ կարծիք կա, որ կրկնվելու է յոթանասուներեք տարի առաջվա ծայրահեղ սառնամանիքը:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եթե չեմ սխալվում, կառավարությունը հայտարարել է, որ ջեռուցման խնդիրը լուծված է:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Այո, իհարկե՛, զգալի աշխատանք են կատարել: Բայց խոսքը մանկական հիմնարկների՝ դպրոցների, մանկապարտեզների և մշակութային հաստատությունների մասին է:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Պետության հովանու ներքո են, չ՞:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Անշորիտ: Սակայն վերջերս տեղեկացել եմ, որ այդ հաստատություններին անվճար վառելանյութ մատակարարող միջազգային կազմակերպությունը լուրջ խնդիրների առաջ է կանգնած և հրաժարվել է այս ձմեռ վառելիքով ապահովել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եվ ի՞նչ ես առաջկում:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Հաշվարկներ ենք կատարել, ավելի էժան ու նպատակահարմար է վառելափայտով ջեռուցել: Նաև երեխաների համար ավելի առողջարար է, օդն էլ չի աղտոտվի: Եթե նման ծրագիր իրականացնենք, մեծ օգնություն կլինի հանուն երեխաների բարեկեցության:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Կարծում ես, իրատա՞պ ինդիր է:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Այսօրվա դրությամբ ավելի իրատապ խնդիր գոյություն չունի: Մեր հայրենիքի ապագան հենց այդ երեխաներն են, հայրենիքին առողջ և կրթված սերունդ է հարկավոր: Եվ մեր բոլոր ջանքերը...

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եվ որքան վառելափայտ է հարկավոր:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Նախնական հաշվարկներով՝ առնվազն ութսուն-իննսուն վագոն:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Արդեն ծշտե՛լ եք, թե որտեղից ենք ձեռք բերելու:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Եթե ձեր նախնական համաձայնությունը լինի, հենց այսօր կսկսենք բոլոր հնարավոր տարրերակներն ուսումնասիրել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Իսկ ինչպես եք տեղ հասցնելու:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Ամենահարմարն ու շահավետը ծովային ուղին է: Եվ շտապելուս պատճառն էլ հենց դա է, որովհետև բեռը հնարավորինս շուտ պետք է տեղ հասնի:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Նախատեսե՛լ եք, թե բաշխումն ով է իրականացնելու:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Հայաստանում վաղուց կարգ է սահմանված, բոլոր տիպի օգնությունները ստանում են համապատասխան նախարարությունները և բաշխումն իրականացնում են ինքնուրույն, իրենց հաստատած ցուցակներով:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (Վիռքր-ինչ մտահոգ):

Կարող ենք համոզված լինել, որ բաշխումը գոնե հիմնականում արդար կլինի:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Եթե հարմար գտնեք, անձամբ այնտեղ կլինեմ և անմիջական մասնակցություն կունենամ այդ աշխատանքներին:

ՓՈՂԱԴՅԱՆ - Բարի: Մանրամասն ծրագիր կազմիր և ներկայացրու քննարկման: Եթեք օրից խորհրդի նիստ կհրավիրես:

Փողադյանը դուրս է գնում: Վանեցյանը, քի տակ խնդրմնդալով, շվում է ձեռքերը:

Տեսարան չորրորդ

Նարգիզյանի առանձնասենյակը: Նարգիզյանը նստած է գրասեղանի ետևում: Մտնում է Բարեղամյանը: Այդ պահին հեռախոսազանգ է հճչում: Նարգիզյանը վերցնում է ընկալուչը և ձեռքով է անում Բարեղամյանին, որպեսզի վերջինն դուրս գնա:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Լսում եմ, հարգելի եղբայր:

ԻՆՔԸ - (հեռախոսի մեջ): Շատ ես զբաղված:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Քեզ համար միշտ ազատ եմ և միշտ պատրաստ եմ ծառայել:

ԻՆՔԸ - Քանի դեռ ապրում ենք, պարտավոր ենք իրար ծառայել:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Աստված տա, երկար ապրենք:

ԻՆՔԸ - Քանի դեռ իրար չենք դավաճանել, երկար կապրենք ու հաստատ կրարգավաճենք:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Աստված ձայնդ լսի:

ԻՆՔԸ - Կլսի, կլսի: Եթե հանկարծ չլսեց, կլսացնենք:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Համոզված եմ, որ էդպես էլ կլինի:

ԻՆՔԸ - Ուզում էի իմանալ, թե ձմեռը հեշտ ենք անցկացնելու:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ձեր համակարգում խնդիր կա:

ԻՆՔԸ - Չէ, խոսքը դպրոցների, մանկապարտեզների ու մշակոյթի օջախների մասին է:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Նրանց հարցը նոյնպես լուծված է: Միջազգային կազմակերպություն կա, որ ամեն տարի ապահովում է վառելանյութով:

ԻՆՔԸ - «Հոգսէրի» մասին ես ասում:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ճիշտ այդպես, «Օյլսէրի»:

ԻՆՔԸ - Բայց երեխաների առողջության համար ավելի նպատակոր չի լինի, եթե սենյակները փայտով ջեռուցվեն:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Անհամեմատ: Բայց այդ կազմակերպությունը վառելանյութն անվճար է տրամադրում, իսկ փայտը մենք պետք է ծեռք բերենք: Իսկ ինչպես գիտես, բյուջեում եղած գումարը նման ճոխություն թույլ չի տալիս:

ԻՆՔԸ - Ուրիշ ճոխություններ թույլ տալիս է, չէ:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Եղբայր թանկագին, ինքդ էլ գիտես, որ դրանք անհ-

րաժեշտ ծոխություններ են, բոլորիս համար են:

ԻՆՔԸ - Գիտեմ, լավ գիտեմ: Իսկ ինչ կասես, եթե Փոլաղյանին խնդրեմ, մարդասիրական օգնություն փայտ ուղարկի, իսկ այդ կազմակերպության վառելանյութից հրաժարվենք:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Բայց արժի՞ նման քայլի դիմել: Գիտեմ այդ կազմակերպությունը քանի տարի է օգնում մեզ: Եվ հետո, եթե այս տարի հրաժարվենք, հնարավոր է, մյուս տարի այլևս նման ծրագիր չիրականացնեն:

ԻՆՔԸ - Մի խոսքով, ինձ հարկավոր է, որ այս տարի Փոլաղյանից փայտ ստանանք: Մնացածը քո խնդիրն է:

Նարգիջյանը շփորված վայր է դնում ընկալուչը, մի պահ անորոշ հայացքով դակիճին է նայում, ապա սեղմում է զանգի կոճակը:
Ներս է մտնում Բարեղամյանը:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Արի, արի տեսնենք, թե ինչ ենք անելու:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Խնդիր կա:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Էն էլ ինչ խնդիր:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Երկրում բան է փոխվում:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Զէ, էղքան լուրջ չի: Զմեռվա նախապատրաստական աշխատանքների ծրագրի մեջ պետք է փոփոխություն կատարվի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Փառք Աստծո:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Բայց շատ վախ-

կոտն ես: Եթե ամեն թույլ քամուց էղպես դողաս, արագ ոտնատակ կլինես:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - (մտքում): Զէ մի չէ: Տես, ես քեզ ոտնատակ չանեմ: Դեռ սպասիր: (Նարգիջյանին.) Ջանի դուք թիկունքիս եք, ոչ մեկից ու ոչնչից չեմ վախենում:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Ապրես: Դե հիմա լսիր, թե ինչ ես անելու: Նամակ ես գրում «Օյլսէյդին»՝ խնդրելով, որ այս տարի «Տաք ձմեռ» ծրագրությանցնեն:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Բայց, պարո՞ն Նարգիջյան...

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Գիտեմ: Անպատճառ կնշես, որ հաջորդ տարի դարձյալ իրենց օգնությանն ենք դիմելու:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Պարո՞ն Նարգիջյան, ախր նրանք միջազգային դրոնորների հետ են աշխատում, ինչ են պատասխանելու:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Թող ասեն, որ մենք ենք հրաժարվել:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Այդ դեպքում, հաջորդ տարի դրոնորները նրանց այլևս չեն ֆինանսավորի:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Դա իրենց խնդիրն է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Իսկ այս տարի դպրոցներն ու մանկապարտեզները, մշակութային հիմնարկները ինչո՞վ ենք ջեռուցելու:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Փոլաղյանն Ամերիկայից փայտ է ուղարկելու:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Հաջորդ տարի Էլ:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Զգիտեմ:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Բայց ինչպես
կարող ենք փորձված թանն ան-
փորձ մածնով փոխել:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Եթե ասում եմ, ու-
րեմն պետք է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ախր...

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Ինքն անձամբ էր
զանգել: Կարգադրությոն է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ի՞նքը...

Տեսարան հինգերորդ

Վանեցյանի առանձնասենյակը:
Վանեցյանն ու Հարիսոնը սուրճ
են խմում:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Դե՛, ինչով կուրախացնես:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Այս կարմիր խնձորը
համեն արա: Հրաշալի է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ծնորհակալ եմ: Լուրջ
բանի մասին եմ հարցնում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Լուրջը հենց դա է:
Հայաստանից են ուղարկել:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Իրոք, շատ լուրջ է: Բայց
մենք կարևոր հարց ունենք:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Կարևորը լրջից ան-
պակաս է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Լուրջն է՝ կարևորից:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Փառք Աստծո, վեր-
ջապես գլխի ընկար:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ուրեմն, գործի ենք
անցնում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Մի նրբություն կա:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Որսէ խոչընդոտ:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Չէ, պարզապես ե-
կամտի տասը տոկոսը պետք է
մեր գրասենյակի դեկավարներին

տանք, որպեսզի ծրագիրը հաս-
տատվի ու վագոններով բեռն
անվճար ուղարկվի՝ որպես մար-
դասիրական օգնություն:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Մի քիչ շատ չե՞ն
պահանջում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Որքան էլ տաս, մար-
դը նոյն անկուշտը կմնա:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Իսկ եթե շատ տաս:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Դարձյալ:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Իսկ եթե շատ-շատ
տա՞ս:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Միևնույն է: Գիտե՞ս
մարդու աչքը երբ կկշտանա:
Միայն այն ժամանակ, երբ օվ-
կիանոսի մեջ այնքան աղ լցնես,
որ օվկիանոսի ուղիղ կենտրոնում
աղե լեռ բարձրանա:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Անհավանական բան ես
ասում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Իսկ այդ ընթացքում ն
անձրև կլինի, և ծյուն ու քամի:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Վերջ տուր, հերիք է ինձ
տանջես:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Աչքն է, որ տանջում է
մարդու մարմինն ու հոգին: Եվ
սպանում է սկզբում հոգին, իսկ
հետո՝ մարմինը:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Բավէ է, տասը տոկոսի
համար չենք կոտորվելու:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ուրեմն, սկսում ենք
փայտ փնտրել:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Նաև վագոններ:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Վագոնների հարցն
արդեն լուծել եմ: Ամեն վագոնի
համար տասը հազար դոլար ենք
վճարելու:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Համարյա մեկ միլիոն:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Զարմացա՞ր: Մի-
լիարդների հետ ենք խաղում:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ճիշտ ես ասում, մոռա-
ցել էի, թե ինչ գործի մեջ ենք:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Դե, ուրեմն, առաջ
դեպի փայտը: (*Հարիսոնը դուրս է
գնում:*) Այսպես, հարյուր ութսուն
հազարն արդեն կա: Տասը տո-
կոսն էլ էնդեղ թոցրեցի: Մնաց
մնացածը:

Տեսարան վեցերորդ

Նարգիզյանի առանձնասենյա-
կը: Գրասեղանի առաջ նստած՝
Նարգիզյանն թղթեր է ստորագ-
րում: Մտնում է Վարդանյանը:
Նարգիզյանը տեղից վեր է կե-
նում, սակայն նրան ընդառաջ չի
գնում: Վարդանյանն արագ քայ-
լերով մոտենում է Նարգիզյանին,
բարևում ու նստում է:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Աչքդ լոյս, պարոն
Վարդանյան, այս տարի երեխա-
ները փայտով են տաքանալու:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ինչպես, «Օյլսէյդը»
հրաժարվել է վառելանյութ տրա-
մադրել: Իսկ մենք արդեն կար-
գադրել ենք վառարաններն ու
պահեստները կարգի բերել, որ-
պեսզի կազմ ու պատրաստ դի-
մավորենք ձմեռը:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Խնդիր չկա, նավթի
փոխարեն փայտ կպահեստավո-
րեն ու կվառեն:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Փայտը կարող են
պահեստավորել, բայց վառելու

հարցում բարդություններ կառա-
ջանան:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ինչ բարդություն,
նոյն լուցեկով էլ կվառեն:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Հարցը լուցկին չէ:
Վառարանն է:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Այսինքն:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Նավթի և փայտի
վառարանները տարբեր են:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ինչպես թարբեր
են: Նոյն մետաղյա վառարաննե-
րը չեն:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Նավթի վառարան-
ները կլոր են և հաստ մետաղից,
իսկ փայտի վառարաններն ուղ-
ղանկյուն են և ավելի բարակ մե-
տաղից: Եթե նավթի վառարանի
մեջ փայտ վառենք, օգտակար
գործողության գործակիցը ցածր
կլինի, և վառելափայտի գերա-
ծախս կունենանք:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Բարդացնում ես,
պարն Վարդանյան:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Գուցե «Օյլսէյդին»
խնդրենք այս տարի էլ վառելան-
յութով պապակվել, իսկ հաջորդ
տարվա համար նախօրոք միջոց-
ներ կծեռնարկենք:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - ՈՇ: Այս տարի ան-
պատճառ պետք է փայտ վառեք:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Կփորձեմ ուրիշ
կազմակերպությունների դիմել,
այժմ վառելանյութի հարցը լու-
ծեն ավելի դյուրին է:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Պարտավոր եք,
հասկանո՞ւմ ես, հարկադրված եք
փայտ վառել: Այդ հարցը
քննարկման ենթակա չէ:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Չեմ հասկանում, թե ի՞նչ է կատարվում: «Օյլսէյդի» ներկայացուցիչները երկու օր առաջ մեզ մոտ էին, բաշխման ցուցակներն էին ծշտում: Մի օրում ի՞նչ փոխվեց: Եվ ինձ նոյնիսկ տեղյակ չեն պահել: Թույլ կտաք սկզբում նրանց հետ խոսեմ, հետո կորոշենք՝ ինչպես վարվել:

ՍԱՐԳԻՉՅԱՆ - Արդեն նամակ եմ ուղարկել:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ավելի լավ, ուրեմն պատասխանին սպասենք:

ՍԱՐԳԻՉՅԱՆ - Խնդրել եմ, այս տարի մեզ չօգնեն:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ինչպես թե չօգնեն:

ՍԱՐԳԻՉՅԱՆ - Որովհետև Փոլադյանն Ամերիկայից վառելափայտ է ուղարկելու:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Գուցե Փոլադյանին խնդրենք, այս տարի դպրոցների համար համակարգիչներ ուղարկի, ախր ուսուցման ժամանակակից եղանակներից շատ ենք հետ մնացել: Իսկ հաջորդ տարի, եթե կցանկանա, թող վառելափայտ ուղարկի:

ՍԱՐԳԻՉՅԱՆ - Իրար չենք հասկանում, Վարդանյան: Ասում եմ, չէ, ստիպված ենք:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Բայց ո՞վ է մեզ ստիպում: Որոշողը դուք եք, չէ:

ՍԱՐԳԻՉՅԱՆ - (բորբոքված): Զէ:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ոչինչ չեմ հասկանում:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Ես էլ չեմ հասկանում, թե ինչպես ես էս պաշտոնին հասել:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Արդեն վիրավորում եք:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Բա ի՞նչ անեմ, որ զիսի չես ընկնում: Չես կարողանում տեսնել, որ իմ կամքին հակառակ եմ անում:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Եթե հարցն այդքան լուրջ է, գուցե նախագահին դիմենք: Ես պատրաստ եմ, եթե դեմ չեք, նոյնիսկ մենակ կգնամ նրա մոտ:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - (կատաղած): Չհամարձակվես: Ստիպում ես, հա՛, ստիպում ես, որ ասեմ: Եվ կասեմ: Ինձ կարգադրել են:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ո՞վ:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Քեզ համար ի՞նչ տարբերություն:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Գուցե կարողանանք համոզել:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Մտքովս անգամ չի անցնի:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ախր ո՞վ է կարգադրել, որ այդպես վախենում եք:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Չեմ վախենում: Հարգում եմ:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Բայց ո՞վ է:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - (Ճարահատյալ): Ի՞նքը:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ի՞նքը...

Բեմը մքնում է:

ԳՈՐԾՈՂԱԽԹՅՈՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Տեսարան առաջին

Վաճեցյանի առանձնասենյակը:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - (խոսում է հեռախոսով): Ասում ես՝ թեփ է, հա՞: Փայտի մանր կտորներ է կան: Բայց որ խոնավ է, կվառվի, չէ՞: Դե, ի-հարկե, լավ կչորացնենք: Եթե ձեզ փրկեմ դրանից, տոննայի համար որքան կվճարեք: Չէ, չէ, շատ քիչ է, նույնիսկ տրասպորտային ծախսերը չի փակի: Տոննան հարյուր դոլարից պակաս չեմ վերցնի: Չէ, չէ, ել չենք սակարկում: Հասկանում եմ: Իննսուն վագոն: Ամեն վագոնը՝ յոթ տոննա: Ընդհամենը՝ վեց հարյուր երեսուն տոննա: Լավ, յուրաքանչյուր տոննայի մեջ կարող եմ հինգ դոլար գիշել: Երդվում եմ, դրանից ավելին անել անկարող եմ: Այն, այն: (*Բազմապատկում է համակարգով:*) Այսպես, վեց հարյուր երեսուն անգամ իննսունինգ: Ստացվում է հիսունինը հազար ութ հարյուր հիսուն: Մի խոսքով, վաթսուն հազար դոլար տալիս եք և այդ աղբի մասին մոռանում եք: Իմ կարծիքով, իրաշալի գործարք է ձեզ համար: Եթե դրանից լավ տարբերակ կգտնեք, կարող եք իմ ծառայությունից հրաժարվել: Ինչպես կուզեք: Ուրեմն, վաղն առավոտյան սկսում ենք: Ցտեսություն:

Մտնում է Հարիստնը:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Զեր հանձնարարությունը կատարված է, պարո՞ն:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Ուրախ եմ, անչափ ուրախ:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ընտիր վառելափայտ եմ ձարել, և ամենակարևորը՝ շատ էժան գնով:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Ընտիրը ո՞նց կարող է էժան լինել:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Ուրեմն, հեռուստատեսային գովազդներին չես հավատում:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Գովազդին հավատացողը երկու տարում կսնանկանա:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Եթե առաջարկվող ապանքի գինը ձեռնտու է, արժեվստահել:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Գովազդի խայծն էլ հենց թվացյալ ցածր գինն է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Բոլոր տեղերում վառելափայտի մեկ խորանարդ մետրը տասնհինգ դոլար է, մեծ քանակությամբ գնելու դեպքում՝ տասներկու:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Եվ համարում ես, որ մեծ հաջողության ես հասել:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Մինչև վերջ լսիր: Եները չորս ժամ բանակցեցի, ի վերջո համաձայնվեցին ինը դոլարով տալ: Հասկանո՞ւմ ես, ամեն խորանարդի մեջ միանգամից երեք դոլար գիշեցին:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Աչքովդ տեսնել են:
Գուցե վառելու համար իսկի պի-
տանի էլ չէ:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Սեփական աչքով չեմ
տեսել, բայց իրենք երաշխավո-
րում են:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Բա չես լսել, որ ժողո-
վուրդն ասում է՝ ավելի լավ է մեկ
անգամ տեսնել, բան տասը ան-
գամ լսել:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Քանի տարի է, այս գոր-
ծի մեջ եմ, բայց դեռ ոչ ոք ինձ չի
խարել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Բոլորին էլ մի օր խա-
բում են:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Դուրս է գալիս, որ ոչ
մեկին չի կարելի վստահել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Պետք է իմանաս, թե
ում ես վստահում:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Բայց ի՞նչ իմանաս,
մինչև հետը գործ չանես:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Պարտադիր չէ, որ բո-
լորի հետ գործ անես: Հոտառութ-
յուն է պետք:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Իսկ քո հոտառությունն
ի՞նչ է հուշում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Որ իմ գտածն ավելի
ձեռնտու է:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Դու չես վառելափայտ
գտել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (գրասեղանի կողքից
մի կտոր փայտ է վերցնում): Ահա:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Հրաշալի վառելափայտ
է: Ի՞նչ էլ չոր է: Եվ ի՞նչ արժե՞:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Խորանարդը՝ յոթ դո-
լար: Բայց միայն ինձ համար:

ՀԱՐԻՍՈՆ - Հոյակա՞յ է: Ինչպէս ես
հաջողացրել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Դա էլ իմ գաղտնիքն է:

Տեսարան երկրորդ

Հաղթանակ Վարդանյանի ա-
ռանձնասենյակը: Նստած են
Վարդանյանն ու Հուսիկ Պետո-
յանը:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - «Օյլսէյդի» հետ վա-
ռելանյութի բաշխման ցուցակնե-
րը ճշտեցիք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Այո՞: Ամեն բան կարգին
է:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ի՞նչ ասացին, ծրա-
գիրը կկարողանան մինչև վերջ
իրականացնել:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Գումարն արդեն գտել
են և նախնական պայմանավոր-
վածություն ունեն ներկրող կազ-
մակերպության հետ:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Այսօր հետները խո-
սել են:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Առաջժմ դրա անհրա-
ժեշտությունը չկա:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Երջանիկ ես, Պե-
տոյան: Երջանիկ ես, որ շատ բա-
նից անտեղյակ ես:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ի՞նչ է պատահել, պա-
րո՞ն Վարդանյան:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Պատահել է այն,
ինչ մտքով չէր անցնի:

ՊԵՏՈՅԱՆ - (լրջանում է, դեմքի
մկանը սկսում է խաղալ): Պա...
պարո՞ն Վարդանյան...

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Հանգստացիր, մեր
աթոռները մեր ձեռքից չեն խլում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բա ի՞նչ է եղել:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Լսիր, տարիներ շարունակ աթոռիդ վրա դողալոց չնս հոգնել:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Դե, ամբողջ կյանքում միայն այս գործն եմ արել: Ուրիշ բանով գուցե նոյնիսկ չկարողանամ զբաղվել, ամեն բանից հետ եմ սովորել:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Երևի ծիշտ ես ասում, ձեզ համար ավելի դժվար է: Մեզ ինչ կա, ինչպես անսպասելի գալիս ենք, այնպես էլ աննկատ գնում ենք: Դուք եք հավերժ:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ծատ կուզեմ, որ դուք էլ հավերժ լինեք: Ու եթե գնաք, ապա միայն դեպի վեր:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Չէ, Հովսիկ, վերևից ընկնելու ցավն ավելի ուժգին է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց որքան բարձրանում ես, կյանքն ավելի հածելի է դառնում:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Բայց ամեն ինչ չէ, որ աթոռով է որոշվում: Ծատ բան մարդուց է կախված: Մեկը նոյնիսկ ամենաբարձր աթոռը չի կարողանում օգտագործել, իսկ մյուսը ներքնում է, բայց վերևներին բոլի մեջ է պահում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Իմ վիճակից լրիվ գոհ եմ:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ճիշտը դա է, Հովսիկ, մարդ պետք է ունեցածով բավարարվի:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց նաև առավելին ձգտի:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Կարելի է, Հովսիկ, բայց չափի մեջ: Աչքածակությունը դեռ ոչ մեկին երջանկություն

չի բերել: Մի խոսքով, այս տարվա «Տաք Զմեռ» ծրագիրը փոխվում է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Հնչն է փոխվում, պարոն Վարդանյան:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Փայտ ենք վառելու:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց փայտ չունենք:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Կունենանք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Փայտի վառարաններ էլ չունենք:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Դա էլ կունենանք:

Բյուջեից կֆինանսավորեն:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Իսկ նա՞վթը:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Հրաժարվում ենք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց դրա հետ կապված պանսոններ ունեինք:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Հիմա նոյն պանսոնը վայրէց կապենք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Նավթից ավելի մեծ օգուտ կունենայինք: Տներում փայտ վառող չկա:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Միայն քաղաքը նկատի ունես:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Գյուղացիների հետ գործ բռնելը վտանգավոր է:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Գործ բռնողը հո դո՞ւ չես:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ամեն դեպքում:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Մի մտածիր: Քիչ լինի, միշտ լինի:

Տեսարան երրորդ

Բեմը բաժանված է երկու մասի: Զախ մասում ռեստորանի սրահն է, սեղանի մոտ նստած է Դոշկալյանը, առաջին մասուցողը սպասարկում է նրան: Բեմի աջ

մասում շոգեքաղնիքի հանգստի սենյակն է, խալաքով նստած է Մաճրիկյանը, նրա դիմաց պարում է պորտապարուիին: Հաջորդաբար հնչում է արաքական, ապա հայկական ռարիզ երաժշտություն: Պորտապարուիին նստում է Մաճրիկյանի ծնկնիքն: Գոշկալյանն ու Մաճրիկյանն խոսում են քջային հեռախոսներով:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Արա, Էս նանարն էլ չի թողում կարգին խոսանք: (*Պորտապարուիոն*.) Չէ, կյանքս, արխեին նստի:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մի համտ ա, թէ՞ էրկու:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Թե պետք ա, մի հատ էլ կրերենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Չէ, ախաբեր, Էսօր հազիվ եմ դրանցից գլուխս պրծացրե:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Դու գիտես, թէ չէ մենք պրոբլեմ չունենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Դու էս ասա, ընչչ էիր զանգե:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Հարցերը լրիվ լուծված են: Փեղը երբ ա գալի:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Դճ, նավով են քերում, մի էրկու ամսից տեղ կհասնի:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Էդ ժամանակ մոլիբդենն էլ պատրաստ կլնի: Բայց խաբար արա, որ փողի կեսը հմի փոխանցեն, կեսն էլ բարձելու վրա:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Հարց չկա, հենց էսօր կզանգեմ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Համ էլ կասես, որ պտի մեր փայը հինգ տոկոսով ավելացվի: Մարդիկ եքա ծրագիրը հեչ արին, մի բան էլ դրանց պտի քցվի:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ոնց կասես:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Համ էլ իմացի, դուս տանելուց պտի խառնվենք, թէ՞ իրանք են անելու: Էդ էլ ահագին թիվ ա:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Էդ էլ կծշտեմ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - (*քմծիծաղով*): Բա հմի ինչ ես անում, նիստի չես:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - (*մատուցողին նշան անելով, որպեսզի բաժակը լցնի*): Բա ոնց, հենա երկրորդ ընթերցումն եմ սկսե:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Ես էլ ուզում եմ կրկնակի քվյարկություն անեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ճիշտ էլ անում ես, մի քվյարկությունը ոնց-որ կիսատ խմած շիշ, ուզում ես տակը տենաս, բայց ոչ մի բան չի էրևում:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Դե պրծի, ընթերցումդ պրծի, որ էգուց իրար հետ ծոխ-ծոխ քվյարկություն անենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Էղավ, ցավդ տանեմ, մինչև էգուց:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Հինգ տոկոսը չմոռանաս:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - (*ծիծաղում է*): Միանշանակ:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - (*հոհոում է*): Անառկելիորեն:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Բայց դուք սխալ արտահայտվեցիք:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Չէ՞ որ դուք աննախաղեա բաներ եք ասում:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մենք հրաժարվում ենք քվեարկությանը մասնակցել:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Զանդամ մասնակցեք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ձեր հերն էլ անհաջած:

Ծարտնակելով հոհոալ՝ անջատում են հեռախոսները:

Տեսարան չորրորդ

Մրճարան գրոսայգում, ծառերի մնջ: Մեկուսի սեղանի շուրջը նստած են Բարդուղ Բարեղամյանն ու Հուսիկ Պետոյանը: Սուտենում է մատուցողը:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Արդեն որոշեցիք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ինչ կխմես, հարգելիս:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Սուրճ և հանքային ջուր:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Գուցե գինի՞ կամ օղի՞: Ուտելու բան էլ վերցնենք:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ո՛չ, ոչ, շտապում եմ: Դեռ մի հանդիպում էլ ունեմ:

ՊԵՏՈՅԱՆ - (մատուցողին): Երկու գավաթ սուրճ և հանքային ջուր:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Բարի՞:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Գործերն ինչպես են: Ինչ նորություն կա:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բոլոր գործերն ու նորությունները ձեզ մոտ են:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Մեզ մոտ ամեն ինչ նույնն է, եթե չհաշվենք, որ

շեֆս մի տեսակ դժգոհ է շեֆիցդ:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Լուրջ բան կա:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Չէ, երևի էն վառելափայտի պատճառով է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Դրա հետ կապված խնդիր է եղել: Շեֆս ոչինչ չասաց, պարզապես կարգադրեց նավթի ցուցակները փոխել: Հա, հետո էլ ասաց, որ փայտի վառարանների համար բյուջեից գումար եք տալու:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Չենք տալու, Է, ինքը պոկեց:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց ուրիշ ինչ աներ:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Թող ածուխի վառարաններն օգտագործեին:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Իզոր փայտ էին վառելու, ու ջերմություն էլ չէին ապահովի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Թե չէ ձեր ուշը ու միտքը դպրոցները տաքացնելն է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Համ էլ:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ախորժակներիդ՝ քացախ:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Այսինքն:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Վառարանները Մանրիկյանն ու Անտաշյանն են մատակարարելու:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ինչ անկուշտն են: Առանց այդ էլ այս փոքրիկ երկրում ինչքան գործ կա, իրենց մաղով են անցկացնում: Հիմա էլ՝ սա:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Վախենամ, փայտի գործի մեջ էլ խառնվեն:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ուրեմն, վառարաններից գրկվեցինք, հերիք չէր, սրանից էլ ենք գրկվելո՞ւ:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Դրա համար էլ շեֆս կատաղել էր:

Սատուցող սուրճ և հանքային ջուր է բերում:

ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ուրիշ բանի կարիք չունե՞ք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ո՞չ, շնորհակալ ենք: (Բարեղամյանին.) Ուրեմն, այդպիսի բանե՞ր:

Սատուցողը հեռանում է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ծեփիդ գնալուց հետո որ շեֆս դեմքը տեսնեիր, կսարսափեիր:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց ինքն է, չէ, վառելիքի ծրագիրը փոխել:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Չէ, ամեն բան հենց դրանից էլ սկսվեց:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց շեֆս ասածից հասկացա, որ շեֆդ է որոշել:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Արի չխորանանք, թե չէ կխեղդվենք:

Տեսարան հինգերորդ

Երևանյան ճոխ ռեստորան:
Սեղանի շուրջը նստած են
Դոշկայանն ու Վանեցյանը:
Սատուցողն աճապարանքով
սպասարկում է նրանց, պորտապարուինին պարունակում է բեմի խորքում: Հնչում է արաբական երաժշտություն:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Լավ օրյեկտ եմ սարքել, չէ:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (ծամելով): Ինչ ես սարքել:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - (ձեռքերը կողմ տարածելով): Ես օրյեկտը, էի:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ռեստորանը նկատի ունես:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մենակ ռեստորան չի, Է: Համալիր ա: Մեջը երեք տեսակի բաղնիք կա՝ ոուսական, ֆիննական ու թուրքական: Առանձին հանդիսությունների սրահ, երկու բար, դիսկոտեկ, սրճարան, խանութ, բենզալցակայան, ավտոլվացման կետ, էի ինչ-որ բաներ: Ու ամենակարևորը՝ հյուրանոց: Դե հասկանում ես, էի, էստեղ էկողը մի-երկու ժամ պետք ա նանարների հետ հանգստանա:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Դետք է ասեմ, որ չափազանց ձոխ է կառուցված, կահավորանքն էլ առաջնակարգ է: Հավանաբար, բավական թանկ արժե:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ես հլը ինչ ա: Քաղաքից դուրս չորս հատ էլ ունեմ: Մեկն էլ նոր եմ սկսել, ավելի ձոխ ա ըլնելու, Դուբայի ամենալավ օրյեկտին ծալած պտի ունենա:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ուրախ եմ, անչափ ուրախ եմ ծեղ համար: Իսկ հիմա մեր գործերից խոսենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Գործերը շատ լավ են: Նավթի ծրագիրը հեշ ենք արել, որ ձեր բերած փեղը վառեն:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (իրար անցած): Նավթի ծրագիր կար:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Բա ոնց: Մի հատ

միջազգային կազմակերպություն կա, էս քանի տարի ա դպրոցների ու մանկապարտեզների համար նավթ էր բերում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Բայց ինչպես հաջողվեց ծրագիրը փոխել:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մեր դեմ խաղ չկա: Ու դրա համար իինգ տոկոս ավելացնելու ես, որ էդ մարդիկ էլ իրանց մի քիչ լավ զգան:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Դարձյալ ավելացնեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Բա գիտես քո սիրուն աչքերի համար ենք էսքան չարչարվում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - (Մտահոգ): Զէ, եռբայր, բան չասացի, միայն թե բարեհաջող անցնի:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Քանի քո կողքին ենք, քեզ քամի չի կպնի:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Իսկ չեք ցանկանում մեզ մոտ նոյնպես գործ ունենալ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Վատ միտք չի, բայց Եմիրաթներում ավելի ազատ ա, ձերի պես ստից-մտից օրենքներ չկան: Իսկական մեզ համար ա: Բայց կմտածենք, կարող ա մի բան անենք:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ես էլ ձեզ օգտակար կլինեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Անպայման: Հա, ինչ էի ասելու, մոլիբդենը դուրս տանելու հարցը լուծել ես:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Դճ, ինչպես օրենքն է, կծևակերպենք, կվճարենք և կարտահանենք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ես ձեր երկիրը չի, Է, էստեղ հատուկ ձև կա, մարդկա-

յին հարաբերություն կա, խոսք հասկանալ կա:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ինչո՞ւ, մեր օրենքները մարդասիրական չեն, կամ մեր պաշտոնյաները խոսք չեն հասկանում:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մեր ու ձեր օրենքները նոյնն են, բայց դրանք իրականացնողներն են ուրիշ: Մի ընկեր ունենք, անընդհատ կրկնում ա՝ մերն ուրիշ ա: Ճիշտ ա ասում: Մեր միրգն ուրիշ ա, մեր ջուրն ուրիշ ա:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Հապա կոնյակը:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մենակ հո էդ չի: Մեր հարկայինն էլ ա ուրիշ, մաքսայինն էլ, դատախազությունն էլ, դատարանն էլ հո ուրիշ ու ուրիշ ա, փոլիսն էլ ա ուրիշ: Որն էլ ասեմ՝ ուրիշ ա:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Իսկ մարդի՞կ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Մարդիկ որ նոյնը ըլնեին, բա էսքանը ո՞նց ուրիշ կըլներ:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ուրեմն, մաքսայինն էլ է ուրիշ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Այ, արդեն գլխի ես ընկնում, թե ինչ էի ասում:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Հարկավ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Հարկայինն ասել եմ:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - (Մի փոքր շփոթված):

Այո՛, այո՛, իհարկե:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ուրեմն, նայի՛: Էն, ինչ որ մաքսայինին ես մուծելու, կարանք կես գցենք:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Այսինքն, գեղչեք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ոնց ուզում ես՝ հաս-

կացի: Կեսն ես մուծելու: Մնացած
կեսից քսան տոկոս քեզ կմնա,
ութսունը մեզ կտաս:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Բայց այդպես չեմ կա-
րող, գումարը բանկի միջոցով
պետք է փոխանցեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Թուղթ կտանք, լրիվ
կփոխանցես, հետո կկանխիկաց-
նենք ու կիանենք:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (մի պահ մտածում է):
Համաձայն եմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Դե որ համաձայն
ես, գնացինք: (Ձեռքով կանչում
է:)

Տեսարան վեցերորդ

Նարգիզյանի առանձնասենյա-
կը:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - (յոսում է հեռախո-
սով): Բարև, սիրելի եղբայր:

ԻՆՔԸ - Բարև: Ո՞նց ես:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Լավ եմ: Ծնորհակալ
եմ:

ԻՆՔԸ - Ի՞նչ կա-չկա:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Հանձնարարությունդ
կատարել եմ:

ԻՆՔԸ - Գիտեմ: «Օյլսէյդը» բողոքել
էր, բայց սասները կտրել տվեցի:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ինչի՞ց էին բողոքում:

ԻՆՔԸ - Քեզնից:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Իրենց ի՞նչ եմ արել:

ԻՆՔԸ - Հիմնական ծրագիրը փակել
ես:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Բայց...

ԻՆՔԸ - Հասկացանք: Դրա համար
ել խնդիր չունես:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ծնորհակալ եմ: Սա-

կայն մի ուրիշ գլխացավանք կա:

ԻՆՔԸ - Ասա:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ասֆալտի գործով:

ԻՆՔԸ - Ի՞նչ ասֆալտ:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Փոլաղյանի:

ԻՆՔԸ - Ի՞նչ է եղել:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Էստեղից ինչ-որ
բան են կաթացրել: Կատաղել է:

ԻՆՔԸ - Ասա, թող շնորհակալական
նամակ գրեն, հետն էլ մանրա-
մասն հաշվետվություն ուղարկեն:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Արդեն ուղարկել եմ,
բայց էլի կասկածում է: Դրա հա-
մար էլ Վանեցյանին էստեղ է ու-
ղարկել, որ սեփական աչքով
տեսնի ու գնա՝ գեկուցի:

ԻՆՔԸ - Լավ է, որ Վանեցյանին է ու-
ղարկել: Անցյալ անգամ որ եկել
էր, պայուսակն ինձ մոտ է մոռա-
ցել, կուղարկեմ քեզ: Մոտդ
կկանչես ու կտաս:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Ծատ լավ:

ԻՆՔԸ - Հա, վաղը երեկոյան ութին
ինձ մոտ կլինես: Առաջինի ու
երկրորդի հետ երկու օրով տեղ
ենք գնալու: Տանեմ, մի քիչ մեջքդ
պնդացնեմ:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - (ուրախացած): Լսում
եմ:

ԻՆՔԸ - Վերջ տուր, այ տղա, իո զին-
վորական չես: (Վայր է դնում ըն-
կալուցը:)

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Դե, Հայկ ջան, քեզ
տեսնեմ: Բախտող էլի՞ բերում է:

«Թագավոր լինելուց լավ բան»-ի
հնչյունների ներքո Նարգիզյանը
կիսապարելով դրս է գնում:
Բեմն աստիճանաբար մքնում է:

ԳՈՐԾՈՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐՐՈՐԴ

Տեսարան առաջին

Երևանյան ռեստորան: Սեղանի շորջը նստած են Մանրիկյանք, Բարեղամյանն ու Պետոյանը:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Դե, ախաբերներ, խորովածը քաշեք, քանի չի սառել: Սառած խորովածը ո՞նց որ ընդդիմության ելույթ ըլնի, չի ուտվում:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Թե ինչի՞ համար են իրենց կոտորում, չես հասկանում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Պարզ չի՝ աթոռի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Էղանս մի ասա: Մեջները կան, որ իսկապես երկրի ու ժողովրդի մասին են մտածում:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Այ, լավ ասիր: Եկեք առաջին բաժակով մեր երկրի ու մեր ժողովրդի կենացը խմենք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Թող երկրում խաղաղություն լինի, ժողովուրդն էլ ավելի բարիանա:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Խեղծ ժողովուրդն ինչ անի, սրանից էլ բարիանա: Գլխներին ինչ ասես, որ չենք անում, բայց ծպտուն չի հանում:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Բայց ինչ ենք արել: Ինչ անում ենք, իրանց համար ենք անում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Հատկապես, որ երկու երեք ամիսը մեկ ամեն ինչի գները բարձրացնում ենք:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Մեղավորը համաշ-խարիային շուկան ա:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Դրսում նավթի գինն իջնում է, մեզ մոտ բենզինն ու հետն էլ մնացած ամեն բան թանկանում է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Տոներից առաջ ամբողջ աշխարհում գների իջեցում է, մեզ մոտ համ գներն են բարձրանում, համ էլ դոլարի կուրսն է ընկնում:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Կարգին էլ ընդդիմություն եք:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Հնդդիմություն չենք, բայց մեզ էլ փողը չի հերիքում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Զեզ ասեմ, որ ընդդիմության մի մասը մեզնից մի քանի անգամ լավ է ապրում:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Չնայած դրանց բերանը փակողն առաջինը միշտ մենք ենք լինում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ու դրանց շպրտած քաներն էլ առաջինը մեր գլխին են դիպչում:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Մեկ-մեկ էլ գլուխներդ են ջարդում, չէ՞: Լավ, հմի էս կենացը չենք խմում: (*Մատուցողին.*) Արա, ասա էս կենացի վրա մի հատ իմ սիրածը երգեն:

**Հնչում է «Պատրոնդաշն կապել
եմ»-ը:**

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ և ՊԵՏՈՅԱՆ -
(միասին): Խմում ենք, ո՞նց չենք
խմում: (Դատարկում են բաժակ-
ները:)

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Անոյշ: Խմեք, խմեք,
որ դարդերդ մոռանաք:

**ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Դժվար թե կարո-
ղանանք էդքան խմել:**

**ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Պետք էլ չի: Ձեզ ու-
րիշ դեղ եմ տալու:**

ՊԵՏՈՅԱՆ - Էլի դուք մեզ բուժեք:

**ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Հո չեմ թողնելու, որ
իմ հավատարիմ մարդիկ կոր-
ծանվեն:**

**ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ձեզ պես մարդիկ
որ չինեին, մեր ապրելն իզուր էր:**

**ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Մեզ համար էլ ա-
ռանց ձեզ դժվար կլիներ:**

**ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Կարելի՞ է, մի կե-
նաց էլ ես առաջարկեմ:**

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Ասա, ցավդ տանեմ:

**ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ուզում եմ խմել
ձեր և մեր բարեկամության կե-
նացը, թող այն հավերժ լինի:**

**ՊԵՏՈՅԱՆ - Ճիշտ է: Էդ բարեկա-
մությունն ամբողջ աշխարհում
կա, իսկ մեզ մոտ ուղղակի կեն-
սական անհրաժեշտություն է:**

**ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - (մատուցողին): Ա-
րա, հմի էլ էն մյուս սիրածս երգը:**

**Հնչում է «Ջա՛ն, ախպե՛րս»-ը:
Բոլորը խմում են:**

**ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Անոյշ: Էդ առիթով
ձեր դեղի մասին էլ ասեմ: Բարով՝**

խերով էս փեղ ու մեղի գործը
վերջացնում ենք, արձակուրդ եք
վերցնում ու իմ հաշվին մի ամսով
թռնում ենք Ամերիկա:

Տեսարան երկրորդ

Փոլառյանի առանձնասենյակը:
Ներս է մտնում Վանեցյանը:

**ՓՈԼԱՌՅԱՆ - Բարի գալուստ, Վա-
նեցյան: Հաջող ճանապարհոր-
դեցիր:**

**ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ծնորհակալ եմ, պա-
րուն Փոլառյան: Ամեն բան շատ
լավ էր:**

**ՓՈԼԱՌՅԱՆ - Դեմ, զեկուցիր՝ տես-
նենք:**

**ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ինչպես ասել էիք, բո-
լոր գործերին մանրամասն ծանո-
թացաւ:**

**ՓՈԼԱՌՅԱՆ - Փաստաթղթերով, թե՞
շինհրապարակներում:**

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (անակնկալի եկած):
Նախ պահանջեցի բոլոր փաս-
տաթղթերը, ապա դրանց հիման
վրա մեկիկ-մեկիկ ստուգեցի ի-
րականացված բոլոր աշխա-
տանքները:

**ՓՈԼԱՌՅԱՆ - (թերահավատ): Եվ ոչ
մի թերություն չհայտնաբերեցիր:**

**ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Չէ, ինչո՞ւ: Մի շարք
բացթողումներ հայտնաբերեցի:**

ՓՈԼԱՌՅԱՆ - Հապա:

**ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (բացելով թղթապա-
նակն ու գրառումները հանելով):**
Նախ և առաջ, նախազգային

փաստաթղթերի մեջ երկու տեղում հաստատման ամսաթիվը չկար:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (*քմծիծաղով*): Լավ:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Կարգագրերից վեցում բացակայում էր աշխատեկի ստորագրությունը:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (*մոայլվելով*): Ուրիշ:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Փաստաթղթերից մեկի վրա մակագրությունն անընթեռնելի էր:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Իսկ ասֆալտապատման ծավալները նախագծին համապատասխանում էին:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Երեք տեղամասում ընտրողաբար չափումներ կատարեցի: Տարբերությունն աննշան էր, մի քանի սանտիմետր:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (*սկսում է զայրանալ*): Իսկ մնացածը:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Մնացածը... մնացածում տեսողական դիտարկում իրականացրեցի: Դարձյալ տարբերությունն աննկատ էր:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Հստ երևոյթին, հրաշալի տեսողություն ունես:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Այո, չեմ բողոքում: (*Որսալով թղթապանակի մեջ երևացող ակնոցի տուփին ուղղված Փոլայանի հայացքը*): Արևային ակնոց է:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ասֆալտի շերտի հաստությունը ստուգեցիր:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - (*շփոթված*): Այո՛, իհարկէ: Որոշ տեղերում նախատեսվածից նույնիսկ ավելի հաստ էր:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Բարի: Մանրամասն հաշվետվություն կներկայացնես, նիստում կքննարկենք:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Անպատճառ: Երեք օրից պատրաստ կլինի:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Օգնության վառելափայտի լո՞րն ինչպես ընդունվեց:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - (*իրեն վերագտնելով*): Չափազանց ոգևորված էին և ծեզնից անչափ շնորհակալ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Պատրամստ են այդքան բեռն ընդունել և բաշխել:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Այո, իհարկէ, կառավարությունն իր սուղ միջոցներից արդեն գումար է հատկացրել փայտի վառարանների համար:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Վառարաններ չունեին, ինչ է:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ունեին, բայց նավթի համար էին նախատեսված:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Այդ դեպքում ինչո՞ւ ավելորդ ծախսի տակ օգեցինք: Այդ խնդիրը տեղյակ չէիք: Գուցե այս գումարն ուրիշ նպատակի ծառայեցնեինք:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ճիշտն ասած, վառարանների մասին տեղյակ չէի: Բայց որ ավելի կարևոր է, երեխաների առողջության մասին էի մտահոգված:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ուրիշ խնդիրներ չկան:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Ոչ մի խնդիր:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Վառելափայտի հարցը լուծել եք:

ՎԱՍԵՑՅԱՆ - Արդեն բեռնում են:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Որակյա՞լ վառելա-
փայտ է:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Անձանք եմ ստուգել:
(Գրպանից փայտի փոքրիկ կտոր
է հանում:) Նոյնիսկ բերել եմ, որ-
պեսզի դուք էլ տեսնեք:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (փայտի կտորին չնա-
յելով): Լավ, կարող եք գնալ:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ծնորհակալ եմ, պա-
րոն Փոլադյան: Ցտեսություն:

Վաճառքանը կռացած դուքս է
գնում: Փոլադյանը մտախոհ նա-
յում է նրա ետևից:

Տեսարան երրորդ

Բեմը քաժանված է երկու մասի:
Զախ կողմում Քարեղամյանի ա-
ռանձնասենյակն է, աջում՝ Պե-
տոյանի: Խոսում են քաղաքային
հեռախոսով:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Չէ, կայարանապետի
հետ անձամբ եմ խոսել:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Գոնե մինչև Վա-
նաձոր ու Գյումրի չե՞ն կարող
հասցնել:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Մեր խնդրանքը չի անց-
նում:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Լավ, տրանսպոր-
տի նախարարի միջոցով հարցը
կլուծեմ:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ասենք, թե քառասուն
վագոնը տարան: Մնացած հի-
սո՞ւնն ինչ ենք անելու:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Մարզպետարան-
ները թող տեղափոխեն:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Եթե մարզպետները
հանձնարարեն, մերոնք իրենց
ուժերով կրեռնաթափեն ու կտե-
ղափոխեն:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Մարզպետը որ
հանձնարարեց, էլ իրենց ուժը
ո՞րն է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց ինչ անեն, ֆի-
նանսների տերն ու տնօրենը
մարզպետն է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Բոլոր հարցերը որ
ես լուծեմ, դո՞ւ ինչ ես անելու:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բա տեղում բաշխելն ու
մինչև դպրոցները, մանկապար-
տեզներն ու մշակույթի օջախնե-
րը հասցնելը: Կարծում ես, հեշտ
է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ուրեմն, նախա-
րարի ու մարզպետի հետ հեշտ է,
դպրոցի տնօրենի հետ դժվար:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Փող չունեցող տնօրենի
ու մանկավարժի հետ ուղղակի
սարսափելի է, չես պատկերաց-
նի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆԻ - Չկարծես, թե
փող ունեցողների հետ ավելի
հեշտ է: Մանկավարժը գոնե ա-
մեն բանի մեջ փող ման չի գալիս:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Դու քեզ տես, էսօր բո-
լորն էլ ամեն բանի մեջ փող են
տեսնում:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Նրանց էլ մեղադ-
րելու չի, կյանքն է ստիպում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Հա, փողից խոսեցինք՝
իիշեցի: Ջեզ բան էի խնդրելու:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Հենց փողից են
խոսում, կառավարությունն եք

հիշում: Կարծես չգիտեք, որ մեծ փողերը մի քանի մարդու մոտ են:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Վառելափայտը տեղափոխելու համար մեր հիմնարկներին գոնե տրանսպորտային ծախսերի համար գումար է անհրաժեշտ:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Չեն կարող բարեգործների միջոցով գործը գլուխ բերել:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Եղ խեղերը էնքան են սրանից-նրանից փող մուրացել, որ էլ տեղ չկա:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Թող մի քիչ էլ իրենց ետ զցածից ծախսեն:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ավելի լավ չի, որ մենք տանք: Եղ դեպքում մեզ համար էլ լավ կլինի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ճիշտ ես ասում, էս գործից գոնե մի բան էլ մեզ կմնա:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Չմոռանամ հիշեցնել, որ կարգադրեք՝ վառարանների փողն էլ արագ փոխանցեն:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Մեզ ինչ, միևնույն է՝ Մանրիկյանը լրիվ վերցնելու է:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ո՞նց թե՝ մեզ ինչ: Բա Ամերիկան:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Դու էլ հավատացի՞ր:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Չէ, մեզ չի խարի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Բոլորին քցողը մեզ էլ կքցի:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Չէ, իրեն դեռ պետք ենք:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Իսկ եթե մի օր ինքը մեզ պետք լինի:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Չեմ վիճում, էղ ժամանակ մեզ չի էլ ձանաչի:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Հետաքրքիր է, էղափիսի դեպքերում մենք ինչ կանենք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Չգիտեմ:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Էղափիսի իրավիժակում երբեք չես եղել:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Պատահել է:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ու ինչ ես արել:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Մեծ մասամբ՝ նոյնը:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Տեսար, որ բոլորս էլ նոյն սանրի կտավն ենք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Բայց չափ կա:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Չափը հնարավորություններով է որոշվում: Որքան հնարավորություններդ մեծ են, էնքան էլ չափի է մեծանում:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Լավ, բայց եղել է, որ մտածես, թե էս ծնով ո՞նց ենք ապրում:

ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ - Ինչ մտածել, ապրում ենք, էլի:

Տեսարան չորրորդ

Նարգիզյանի առանձնասենյակը:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ախր, չեք պատկերացնում: Տեսմել է պետք:

ՆԱՐԳԻԶՅԱՆ - Հիմա ինչ, բան ու գործս թողնեմ, հանրապետությունով մեկ ընկնեմ ու վառելափայտի որանկը ստուգեմ:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Ստուգելու բան չկա: Անպետք թեփի է:

- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Թեփ է, թող թեփ վառեն:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Թաց է, անհնար է վառել:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Թող չորացնեն:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Բորբոսնել, արդեն փտել է:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Զգիտեմ, վագոնները պետք է արագ բեռնաթափել:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Մարդիկ արդարացիորեն հրաժարվում են այդ աղբը պահեստավորել:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Չես հասկանում, թե ում հետ գործ ունենք:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Հասկանում եմ, բայց ինչ անեմ: Ինչպես ստիպեմ:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Աշխատողների ուղարկիր, թող իրենց ծներով համոզեն: Կարևոր վագոններն են:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Լավ, ասենք թե համոզեցինք: Ձեռուցման խնդիրն ինչպես ենք լուծելու:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Այ, դա արդեն լուրջ հարց է:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Փայտի վառարաններ էլ, հավանաբար, հարկավոր չեն լինի:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Իգուր գումար ենք ծախսում: Էլ տրանսպորտային ծախսներ, էլ բեռնաթափում, էլ վառարաններ, հիմա է՝ գործուղումներ:
- ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ** - Հետո էլ ասում ենք, թե բյուջեում գումար չկա:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Չէ, հետը պիտի խոսեմ: Մի րոպե սպասիր: (Չանգում է:) Բարի օր, եղբայր:
- ԻՆՔԸ** - (ընկալուչի մեջ): Բարև: Ի՞նչ կա:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Մի քանի հարց ունեմ: Հո չեմ խանգարում:
- ԻՆՔԸ** - Չէ, ասա:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Վագոնները բացել են, և պարզվել է, որ ոչ թե վառելափայտ է, այլ բորբոսնած ու փտած թեփ:
- ԻՆՔԸ** - Հետո՞:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Գիտեմ, որ վագոնները պետք է արագ ազատվեն, դրա համար էլ Վարդանյանի հետ ամեն բան կանենք, որ խնդիր չառաջանա:
- ԻՆՔԸ** - Լավ:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Բայց դրա հետ կապված՝ վառարաններն արդեն հարկավոր չեն: Գուցե գումարը եւս պահանջենք:
- ԻՆՔԸ** - Ոչ մի դեպքում: Գումարն արդեն ծախսված է:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Հասկացա: Մնում է ջեռուցման հարցը:
- ԻՆՔԸ** - «Օյլսէյդի» հետ կապվիր, ասա, թող ծրագիրը վերականգնեն:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Դժվար համաձայնվեն:
- ԻՆՔԸ** - Դու նամակ գրիր, ում որ պետք է, կասեմ:
- ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ** - Բայց մինչև նավթը բերեն, մի քսան օր կապահանջվի: Մշակույթի օջախները դեռ ոչինչ, բայց դպրոցներում ու մանկապարտեզներում խնդիր կառաջանա:
- ԻՆՔԸ** - Վարդանյանը թող տասը օ-

րով արձակուրդ տա, մնացած տասը օրվա համար էլ ես պարտքով նավթ կտամ: Հենց որ ստացան, կվերադարձնեն: Ուրիշ:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Մեկ էլ մի խնդրանք ունեմ: Բարեկամս ծեզ մոտ է աշխատում, վարչության պետի տեղակալի պաշտոն է ազատվել...

ԻՆՔԸ - Ասա, թող վաղը երեկոյան ութին մոտս գա: Հաջողություն:

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - Անչափ շնորհակալ եմ: Ցտեսություն: (Վայր է դնում ընկալուզը:) Դու բեռնաթափումը կարագացնես: «Օյլսչյոր» նորից ծրագիրը կիրականացնի: Մինչ այդ տասը օրով դպրոցներին ու մանկապարտեզներին արձակուրդ կտա: Մշակույթին էլ, սովորականի պես, երկարատև հանգստի կուղարկենք:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - Բարի: (Դուրս է գնում:)

ՆԱՐԳԻՉՅԱՆ - (զանգում է): Բարդուղի, էն տղան քեզ հանդիպնց: Լավ: Կասես վաղը երեկոյան ութին շեֆի մոտ գնա: (Վայր է դնում ընկալուզը:) Էս էլ էսպես:

Տեսարան հինգերորդ

Փոլադյանի առանձնասենյակը:
Մտնում է Վանեցյանը:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Կանչն էիք, պարուն Փոլադյան:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Այն, քեզպեսներին չեն հրավիրում, կանչում են:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Բարկացած եք երևում:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եթե բարկացած եմ, միայն ինձ վրա:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Ինչո՞ւ եք այդպես ասում:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Որովհետև այսքան բանի միջով եմ անցել և դարձյալ շարունակում եմ հավատալ մարդկանց:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Եթե դադարեք մարդկանց հավատալ, ապրելն անհմաստ կլինի:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Իսկ ստորներին հավատալով՝ անտանելի է դառնում:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Այն, ստոր մարդիկ շատացել են:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ինչ էլ լավ գիտես:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Սեփական փորձից եմ ասում: Շատերին եմ հանդիպել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Իսկ հայելու մեջ նայելիս չես տեսել:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - (շանթահարված): Զէ, հայելու մեջ չեմ տեսել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Պարզապես զարմանում եմ, թե ինչպես հիմարացրեցիր:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Մտքովս նման բան չի անցել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Հայրենիքի մասին մտածողիս նայիր:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Մեղավոր չեմ, որ այդ ծղծիմներն ինձ խաբել են:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Երեխաները մեր ազգի ապագան են:

ՎԱԼԵՑՅԱՆ - Մեկ գիշերվա ընթացքում ամբողջ բեռը փոխել են խաբերաները:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Անձամբ եմ ստուգել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ինձ այն տեղերն են ցոյց տվել, որտեղ ոչ մի խախս- տում չկար:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Աչքնվս եմ տեսել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ճիշտ եմ ասում, նմուշն ինքներդ տեսաք:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Լսիր, ինձ Հարիսոնի տեղն ես դրել: Քո կարծիքով, հարստությունս ժառանգման եմ, թե՞ն վեր եմ ստացել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ո՞չ: Հաստատ գիտեմ, որ սեփական քրտինքով եք վաս- տակել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Դե հաշվիր, թե այդ ընթացքում քանի քեզպեսի եմ հանդիպել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Բայց ինձ մոլորության մեջ են գցել:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Քանի՞քանի Հարիսո- նի հետ եմ գործ բռնել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Ես էլ ձեզ պես վստա- իել եմ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եվ արի ու տես, որ հայրենակիցդ է քեզ դավաճա- նում: Նա, ում ցեխից ես հանել և, քո կարծիքով, մարդ ես դարձրել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Երդվում եմ...

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Չհամարձակվեն սուտ երդվել: Ամեն բան ծշտել եմ: Տեղ- յակ եմ նաև նախկին ստորութ- յուններից:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Բայց ես...

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Լոյիր, սրիկա: Գիտեմ, ինչու ոստիկանության ձեռքը չեմ հանձնում: Որովհետև չեմ ուզում, որ ավելորդ անգամ ազգս վար- կաբեկվի:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Անչափ բարի եք:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Որ մի տականքի պատճառով հազարավոր ազնիվ հայերի վրա ցեխ չշպրտեն:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Երախտապարտ եմ ձեզ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եվ չասեն, որ հայր հային դավաճանեց ու ցանկացա- ծին էլ կդավաճանի:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Դուք մեծ մարդ եք, մեծ հայ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Զքվիր աչքիցս և այլևս չփորձես ազգս վարկաբե- կել:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - Դեռ կհամոզվեք, որ ես անմեղ եմ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Եվ թող Աստված լինի քեզ դատավոր:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (Ճնկի է գալիս և սկսում է լաց լինել): Պարո՞ն Փոլարյան...

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Դո՞ւրս: Դո՞ւրս, անհա- վայտ:

Վանեցյանը ոտքի է կանգնում և հապշտապ դուրս է գնում:

ՎԱՆԵՑՅԱՆ - (դրսում): Քո հերն էլ անիծած: Քիչ փող չաշխատեցի: Կգնամ Նյու Յորք ու հիմա էլ քա- ղաքականությամբ կզբաղվեմ: Ենդեղ էլ լավ փող կա:

Տեսարան վեցերորդ

Լաս Վեգասի խաղատներից մե- կի սրահը, որին կից, բեմի ճախ կողմում, փոքրիկ առանձնասեն- յակ է՝ գրասեղանով ու հեռախո- սով: Բեմի աջ կողմում, խաղային

ավտոմատների առաջ, նատած են Մանրիկյանն ու Դոշկալյանը: Բեմի խորքում արդեն հարքած Քարեղամյանն ու Պետոյանը պարում են պորտապարուիռն իետ: Հնչում է արաբական երաժշտություն:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Բայց հնց հաջողացրիր էղքան ապրանքն առանց մաքսայինին մուծվելու դուրս բերել:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Ինչ ասեմ, ախաբեր, մենք էլ էղքանն ենք կարում:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Չէ, բայց ըտենց բան իրլը չէր էղել:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Դու կտենաս, թե էլի ինչեր ենք անելու:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Վայ, ես քու ցավը տանեմ:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Բա չէ, տեսանք, թե ին տասը տարվա ընկերներիդ ցավը հնց տարար:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Այ ախաբեր, դրանք ինձ ինչ ընկեր: Ենքան որ էն վախտ պաշտոն ունեին, դե գիտես, մեր գործն էլ իրանցից էր կախված: Բայց դու ուրիշ ես, ախաբեր:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Տո, ես քեզ ինչ ախաբեր:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ուզո՞ւմ ես, մատներս կտրենք ու արուններս խառնենք, որ դառնանք ախաբեր:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Չէ, իմ արունը ուրիշի իետ չի խառնվել ու չի խառնվելու:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Բա ինչ անեմ, որ հավատաս:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Դասավորի՝ էս կազինոն առնեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Ո՞նց թե առնես:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Փողը տամ՝ առնեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Բայց գիտե՞ս, թե ինչ թիվ կլնի:

ՄԱՍՐԻԿՅԱՆ - Մոտավորապես:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Որ ըտենց ա, հարց չկա:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ դուրս է գնում և մատոցողի հետ մտնում է կից սենյակը:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Էս ինչ լավ էղավ, որ դու հայ ես, ախաբեր:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ես նոյնպես անչափ ուրախ եմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Հայ, ցավդ տանեմ, ըսենց մի հարց կա, էլի:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Հրամեցնք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Կարող ա՞ իմանաս, էս կազինոն ծախո՞ւ ա, թե՞ չէ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Կներնք, բայց դա իմ պարտականությունների մեջ չի մտնում:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Չէ, ախաբեր, երևի սխալ հասկացար: Կարող ա ականջի ծերով լսած ընես, էլի:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Նման բան չեմ լսել:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - (գրպանից հարյուր դոլարանոց հանելով և փորձելով

մատուցողի գրպանը խցկել:
Բայց մի հատ փորձի...

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - (հրելով
նրա ձեռքը): Խնդրում եմ, այլևս
նման բան չանեք:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - (գրպանից երկրորդ
հարյուրանոցը հանելով): Ընկե-
րական եմ ասում:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Կներեք,
բայց շատ գործ ունեմ: Ձեզ ուղեկ-
ցնեմ:

ԴՈՇԿԱԼՅԱՆ - Արա, ոնց որ հեչ հայ
չընես:

Մատուցողը դուրս է գնում: Դոշ-
կայանը զլոխը կախ վերադառ-
նում է սրահ, նստում է
Սանրիկյանի կողքը:

ՄԱՆՐԻԿՅԱՆ - Հը, տղա ե՞ս, թե՞ աղ-
ջիկ:

Սինչ նրանք գրուցում են, մատու-
ցողը կից սենյակն է վերադառ-
նում և զանգում է: Լսվում է
Փոլադյանի ձայնը:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ասայ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Պարոն
Փոլադյան, մեզ մոտ Հայաստա-
նից չորս կյուր են եկել, բավական
հարուստ են երևում: Հետաքրքր-
վում են, կազինոն վաճառվիմ է:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ի՞նչ ասացիր:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ոչինչ, պա-
րոն Փոլադյան:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ապրես: Կարո՞ղ ես

ծշտել, ովքե՞ր են կամ ո՞վ է ուղար-
կել:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Երկուսը
խիստ հարբած են: Հուսամ, որ
կհաջողեմ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Կսպասեմ զանգիդ:

Մատուցողը դուրս է գնում: Սրա-
հում պորտապարուիլու հետ ար-
դեն Սանրիկյանն ու Դոշկայանն
են պարում: Խաղային ավտո-
մատների առաջ նստած են Բա-
րեղամյանն ու Պետոյանը:
Բարեղամյանը չի խարում,
նստել է և զլոխը հենել ավտոմա-
տին: Սկսութեղի վրա երկու գա-
վաք վիսկի դմելով՝ մատուցողը
մոտենում է նրանց:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Վիսկի չե՞ք
կամենա:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Տոնի, տոնի:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - (նրան է
մեկնում զավաթը): Համեցեք:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Մի բան էլ խնդրեմ: Կա-
րո՞ղ ես մեր ընկերոջը մի քանի
րոպեով մաքուր օդի հանել, թող
մի քիչ թարմանա:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Անպատ-
ճառ: Խնդրեմ:

ՊԵՏՈՅԱՆ - Ծնորհակալ եմ:

**Մատուցողը զրկում է Բարեղամ-
յանին և դուրս է տանում: Քիչ
անց Բարեղամյանը վերադառ-
նում է սրահ: Մատուցողը կից**

**սենյակն է մտնում և վերցնում է:
ընկալուչք:**

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Լսում եմ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Գործարաներ են և Ազգային ժողովի պատգամավորներ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Իրենք են ուզում գնել:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Միջնորդներ են:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Կարողացար իմանալ, թե ով է ուղարկել:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ասացին՝ ինքը:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ինքն ով է:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ասացին՝

Երկրի ամենազորեղ մարդը:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Նախագահը:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ո՞չ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Վարչապետը:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ո՞չ:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ազգային ժողովի նախագահը:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ո՞չ:

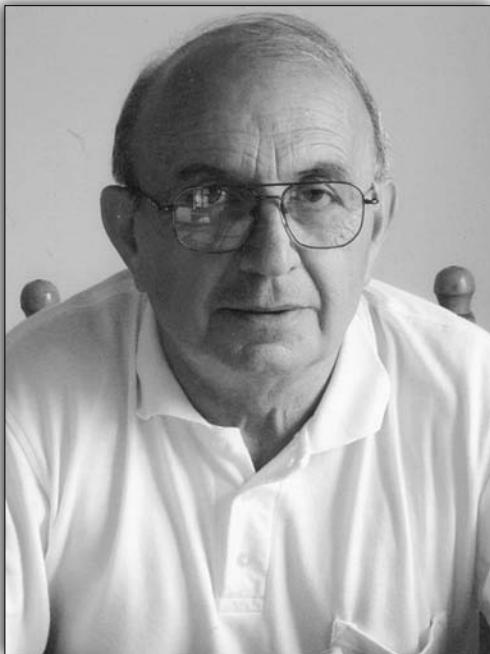
ՓՈԼԱԴՅԱՆ - Ապա ով:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՏՈՒՑՈՂ - Ինքը:

ՓՈԼԱԴՅԱՆ - (տարակուսած): Ինք...

**Բեմը մքնում է: Դահիճով մեկ արձագանքվում է՝
«Ի՞ն-քը՝ Ի՞ն-քը՝ Ի՞ն-քը»:**

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Սամվել ԿՈՍՅԱՆ

Կարևոր մարտահրավերների դեպքում՝ փորձես ինքը քեզ օգնել,
օգնություն դրսից ապասելու փոխարեն մոռածես՝
ինչպես ես քեզ օգնելու: Այս հատկանիշը պիտի ներարկել փոքր
տարիքից, որպեսզի տարիների հետ հոգեբանություն դառնա:
Ըստամենը սա եմ ուզում հիշեցնել...

ՄԿԱԿՆԵՐԸ ԼՈՒՍԻ ՎՐԱ

Տիկնիկային ներկայացում

Գործող անձինք

ՄԻԿԻ - մկնիկ

ՍՈՒԿԻ - մկնիկ

ԿԱՏՈՒ

ԱՎՈՎՎ

ՔԱՄԻ

ԹԻԹԵՌ

ԴԱՇԱՅՑԻՆ ՍՈՒԿ

ՊԱՏԿԵՐ ԱՌԱՋԻՆ

Այզի կամ տնամերձ բակ: Կատուն ծառից կախված լուսինը պարանից ճգելով իշեցնում-քարձրացնում է: Հետո լուսինը քողմելով վերևի ճյուղից կախված՝ շփում է ձեռքերը, ապա փորք և քարձրածայն «Մյառ» անելով, դանդաղ հեռանում է: Զայներ են լսվում: Կանչում են Միկի, ապա՝ Սուկի: Ինչ-որ մեկը երգում է՝ տրա-լյա-լյա-լյա... Հայտնվում է Միկին և ճյուղից կախված լուսինը տեսնելով՝ զարմացած կանգնում է ետևի ոտքերի վրա:

ՄԻԿԻ - (երգն ընդհատելով կանչում է): Մուկի, Մուկի...

ՍՈՒԿԻ - (վազելով մոտենում է): Ինչ է:

ՄԻԿԻ - Լուսինը...

ՍՈՒԿԻ - Ո՞ւր է...

ՄԻԿԻ - Կախված է ծառից:

ՍՈՒԿԻ - Ինչ էլ մոտիկ է:

ՄԻԿԻ - Օրը ցերեկով լուսին կլինի:

ՍՈՒԿԻ - Պարզվում է, որ կա:

ՄԻԿԻ - Ավելի պանրի գլխի է նման:

ՍՈՒԿԻ - Պանիր կուտեի:

ՄԻԿԻ - Կամաց, չլսի...

ՄՈՒԿԻ - Ո՞վ, ո՞վ չլսի:

ՄԻԿԻ - Լուսինը, էլ ո՞վ:

ՄՈՒԿԻ - Կատուն է չար, թե՞ լուսինը:

- ՄԻԿԻ** - Կատուն չար է:
- ՄՈՒԿԻ** - Որ կատու չէ, մի վախեցիր:
- ՄԻԿԻ** - Խնդրում եմ էլ, կատվի ա-
նունը չտաս:
- ՄՈՒԿԻ** - Այս լրասինը շատ է սպի-
տակ, Լոռի պանրից էլ ավելի:
- ՄԻԿԻ** - Պանիր, պանիր... Պանիր
չկա:
- ՄՈՒԿԻ** - Բա էս լրասից ինչ ենք ու-
զում:
- ՄԻԿԻ** - Ուզում եմ, որ... Նրա վրա
եմ ուզում բարձրանալ:
- ՄՈՒԿԻ** - Բարձրացար, հետո...
- ՄԻԿԻ** - Վերևից գուցե մկների հա-
մար աշխարհն ավելի ջերմ է ու
բարի:
- ՄՈՒԿԻ** - Այնտեղ պանիր կա՞: Պա-
նիր չինի, հաստատ ես չեմ գա:
- ՄԻԿԻ** - Կարևորը՝ կատու չկա: Այն-
տեղ ոչ մեկը կատու չի տեսել:
- ՄՈՒԿԻ** - Ո՞վ պիտի տեսներ:
- ՄԻԿԻ** - Մարդիկ, ուրիշ ո՞վ...
- ՄՈՒԿԻ** - Բա ինչ են տեսել:
- ՄԻԿԻ** - Փոշի, շատ փոշի...
- ՄՈՒԿԻ** - Ուրեմն չեմ գա... Քաղցին
չեմ կարող երկար դիմանալ:
- ՄԻԿԻ** - Գնացողները ուտելիք են
տարել իրենց հետ:
- ՄՈՒԿԻ** - Իրենց կերածը մեզ չի
կշտացնի:
- ՄԻԿԻ** - Նախ արի ծշտենք. լրասինն
ինչո՞ւ է այս ծառից կախվել:
- ՄՈՒԿԻ** - Ցած է իջել, որ տաքանա:
- ՄԻԿԻ** - Որտեղ է մրսել ու հիվանդա-
ցել:
- ՄՈՒԿԻ** - Վարակվել է ինչ-որ մեկից:
- ՄԻԿԻ** - Որ կատու չկա, էլ ումից
պիտի վարակված լինի:
- ՄՈՒԿԻ** - Փոշուց երևի:
- ՄԻԿԻ** - Փոշուց ես էլ եմ հածախ
փոշտում:
- ՄՈՒԿԻ** - Փոշի չեմ սիրում:
- ՄԻԿԻ** - Լուսնի փոշին մեր փոշու
նման չէ, սպիտակ է, մաքուր...
- ՄՈՒԿԻ** - Եթե այդպես է, հնարավոր
է՝ գամ:
- ՄԻԿԻ** - Դիտի խոստանաս ոչ մեկին
չասել, որ լրասին ենք ուզում գնալ:
- Թե չէ բոլորն էլ կցանկանան գալ:
- ՄՈՒԿԻ** - Է, թող գան, մեզ ինչ...
- Չենք տեղավորվի:
- ՄԻԿԻ** - Փոքր է, ախր:
- ՄՈՒԿԻ** - (անսպասելի երգում է):
- Լուսինը մրսել է, հիվանդացել է,
Ծառին է իջել, որ տաքանա,
Երևի լացել, փոշտացել է,
Պիտի օգնենք, որ շուտ լավանա:
- ՄԻԿԻ** - Լուսնի վրա կերգես՝ ինչքան
սիրտդ ուզի:
- ՄՈՒԿԻ** - Ինչի մասին:
- ՄԻԿԻ** - Որ երկու մկնիկ պատրաստ-
վում են լրասին թռչել:
- ՄՈՒԿԻ** - (Երգում է:) Երկու մկնիկ,
Երկու ընկեր
- Թռչունի պես թռչում են վեր...
- Բայց մինչև մի բան չուտեմ, չեմ կա-
րող թռչել:
- ՄԻԿԻ** - Գնանք ուտելու, միայն թե
արագ:
- Երգելով հեռանում են: Կատուն,
որ բաքուն հետևում էր մկնիկնե-
րին, նրանց գնալուց հետո, կրկին
փոքր շփելով, առաջ է գալիս:
- ԿԱՏՈՒ** - Խայճը կուլ տվին: Լուսնի
վրայից (ցույց է տալիս փորը) ու-
ղիղ փորիս մեջ... Ախ, իմ փոք-

րիկներ, ախ, հիմարիկներ... (Ծիծաղում է): Մյառ-մյառ, մըռումըռ...

ԱԳՈԱՎԿ - (կռոպով իշնում է ծառին): Կոա, կրա... Այս ով է պանիրը մյուղից կախել: (Թևի տակից հանում է բջջային հեռախոսը, զանգում է): Ալո, զարմուհի... Կոկոն է, էլ ով... Զարմուհի, ես եմ... Պանիր եմ գտել... Շատ մեծ կտոր է... Ճերմակ է, սակայն ոնց որ հոտ չունի...

ԿԱՏՈՒ - (նրան լսելով բղավում է): Զքվիր այդտեղից, այ կոկոան:

ԱԳՈԱՎԿ - Ես եմ գտել, ուրեմն իմն է:

ԿԱՏՈՒ - Ինչ պանիր, ինչ բան, լուսինը ես եմ այդ մյուղից կախել:

ԱԳՈԱՎԿ - Հիմար եմ, ինչ է... ինձ պանիրն է պետք:

ԿԱՏՈՒ - Հիմար չես, ինչ ես...

ԱԳՈԱՎԿ - Այսքան պանիրը փչացրել ես, որ մի լուսին սարքես:

ԿԱՏՈՒ - Ստվարաթուղթ է: Տեսքից է լուսին, թե չէ թակարդ է մկների համար: Հիմարիկներն ուզում են լուսնի վրա հայտնվել: Ավելի շուտ իմ բերանը կընկնեն: Ահա այսպես... (Բոնում է մյուղից կախված պարանից և լուսինը իշեցնումքարձրացնում է:)

ԱԳՈԱՎԿ - Լավ չէ, լավ չէ... Կոռակոռա... (Նորից է հանում հեռախոսը): Ալո, ալո, էլի ես եմ... Այստեղ մի կատու ուզում է երկու մկնիկի ուտել... Այդպես էլ կասեմ: Լսիր, այ Մոռան, ուժեղները փոքրիկներին չպիտի ուտեն, պիտի պաշտպանեն: Կըռոռ-կըռոռ...

(Ծարունակում է խոսել հեռախոսով:) Ալո, ալո... Պանիրը... Պանիր չէր, թուղթ էր... (Հեռախոսը տեղափորում է թևի տակ և անսպասելի աղմկում է:) Կըռոռ-կըռոռ... Օձը, օձը...

ԿԱՏՈՒ - Հերիք կոկոաս... Օձն ինչ է, որ վախենում ես: Ոչ ոտքեր ունի ու ոչ էլ ձեռքեր...

ԱԳՈԱՎԿ - Կողքովդ անցավ... Ո՞նց քեզ չտեսավ, որ պոչդ կծեր:

ԿԱՏՈՒ - Մի քիչ էլ կոռաս՝ ոտքի կջարդեմ: (Գետնից քար է վերցնում ու նետում է ագռավի վրա:) Քըշշ, հիմար ագռավ:

ԱԳՈԱՎԿ - Զհամարձակվես վրաս քար նետել... Քեզ համար մուկ չեմ ու ոչ էլ ձկնիկ:

Անսպասելի ծառը սկսում է ճոճվել, սկզբում դամբաղ, հետո ավելի ու ավելի ուժեղ: Ագռավն իրեն պահելու համար ամուր փարարվում է ճյուղին: Կատուն մի կերպ է կանգնած մնում: Հայտնվում է քամու դեմքը, որ աղմուկով փշում է:

ԱԳՈԱՎԿ - Քամի... Որտեղից...

ԿԱՏՈՒ - Քո կոռոցներից:

ԱԳՈԱՎԿ - Եղանակի տեսությունը ինքս եմ լսել: Քամի չկար:

ՔԱՄԻ - Զգուշացրել եմ, բայց ով է լսում... Առաջվան նման շարունակում են շրջապատը կեղտոտել: Էլ թղթի կտոր, էլ ցելոֆանե անպետք տոպրակներ, էլ կրծած խնձոր, չկերած վաֆլի...

ԱԳՈԱՎԿ - Մեր մեղքը ո՞րն է:

ՔԱՄԻ - Պանիրն ուտում ես ու

փշրանքները թափում ես ներքև:
Արևածաղկի սերմ էիր չրթում:
Շարունակեմ թվել...

ԱԳՈԱՎ - Պետք չէ, հասկացա:

ԿԱՏՈՒ - Թողրու դրան, քշիր այս-
տեղից...

ՔԱՄԻ - Ո՞վ է բողոքում... Միշտ հա-
լածում ես քեզնից փոքրերին: Հե-
տո՞ ինչ, որ փոքր են, բոլորն
ապրելու իրավունք ունեն:

ԿԱՏՈՒ - Մըռոռո... Կատուն մկանը
ընկեր չի դառնա:

ՔԱՄԻ - Ընկեր մի եղիր, բայց մի
վնասիր:

ԱԳՈԱՎ - Անհավատալի է, կոռոցս
վկա, որ քամին նման բաներ է ա-
սում: Լավ է՝ հեռանամ, քանի
փորձանքը չի փաթաթվել ինձ:
Կոռա-կոռա... (Թոշում, հեռանում
է:)

ԿԱՏՈՒ - Միայն լուսինը չպոկի ծա-
ռից...

ՔԱՄԻ - Ո՞ւ, ո՞ւ, ո՞ւ... Քամին չի կարող
նոյն տեղում մնալ: Պիտի
պտտվի աշխարհից աշխարի...
Բայց ուր էլ գնա, վերադառնում է:
(Փշելով հեռանում է:)

ՊԱՏԿԵՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Միկին արդեն լուսնի վրա է, օգ-
նում է Մուկիին քարձրանալ: Մու-
կին մի պահ սահում է և քիչ է
մնում ընկնի:

ՄԻԿԻ - Մուկի, զգոյշ:

ՄՈՒԿԻ - Միկի, պինդ բռնիր:

ՄԻԿԻ - (Մուկիին քաշում է վերև):
Ինչ էլ ծանր ես:

ՄՈՒԿԻ - (բարձրանալով ցատկո-
ւում է): Օպա, օպա... (Նրա
ցատկերից լուսինը ճոճվում է:)
Այս լուսինը շատ է ճոճվում:

ՄԻԿԻ - Էլ մի թոիր:

ՄՈՒԿԻ - Բա ինչ անեմ:

ՄԻԿԻ - Շուտով կիմանանք:

ՄՈՒԿԻ - Շուտովը Ե՞րբ է: Զանձրալի
է... Վազել չես կարող, հացի ու
պանրի փշուրներ չկան...

ՄԻԿԻ - Ուզո՞ւմ ես երգիր, որ չձանձ-
րանաս:

ՄՈՒԿԻ - Սրա համն եմ ուզում փոր-
ծել: (Պառկում է, սկսում է լուսինը
կրծել:) Հին գրքերի համն առա:

ՄԻԿԻ - Զեմ հավատում: (Ինքն էլ է
կրծում:)

ՄՈՒԿԻ - Հը, ինչպես էր:

ՄԻԿԻ - Ոնց որ թուղթ լինի:

ՄՈՒԿԻ - Ոնց որ չէ, թուղթ է: Եթե
պատովեց, ընկնելու ենք ու ոտք-
ներս ջարդենք:

Գունավոր ու գեղեցիկ թիթեռը
նրանց տեսնելով մոտենում ու
պտտվում է նրանց շուրջը:

ԹԻԹԵՌ - Ի՞նչ եք անում ծառի վրա:

ՄՈՒԿԻ - (հիացած նայում է թիթե-
ռին): Ա՛յ գեղեցկություն...

ՄԻԿԻ - Սերքսում էլ ես այսքան գու-
նավոր:

ԹԻԹԵՌ - Ի՞նչ տարբերություն:

ՄՈՒԿԻ - Իշիր, որ նայենք:

ԹԻԹԵՌ - Իշնում եմ, նայիր:

ՄՈՒԿԻ - (նայում ու սարսափած ետ
է քաշվում): Վայ...

ՄԻԿԻ - Ի՞նչ, ի՞նչ տեսար:

ՄՈՒԿԻ - (մատով ցույց է տալիս
ներքեւ): Միկի, կորած ենք... Կա-
կա-տուն...

ՄԻԿԻ - (ինքն էլ է նայում ու սկսում է դողացնել): Մուկի, դու... դու...

ԹԻԹԵՌ - (ներքևից): Ինչպիսի՞ն եմ...

ՄՈՒԿԻ - (դողացնելով): Ծատ գեղ-ցիկ եմ...

ԹԻԹԵՌ - Գեղեցիկ եմ, գեղեցիկ եմ... (Թռչում, հեռանում է:)

ԿԱՏՈՒ - (որ ծառի տակից հետևում էր մկներին): Էս ամոան օրով ինչ է պատահել, որ դողացնում եր... Հո չճք վախենում:

ՄՈՒԿԻ - Որ մեզ ձեռք չտաս, անադմուկ կիշնենք ու կանհետանանք... Ձեզ չենք խանգարի...

ԿԱՏՈՒ - Բա չենք խաղալու... Մի քիչ կխաղանք, ու բաց կթողնեմ:

ԱԳՈԱՎ - (հայտնվում ու նստում է ծառի մյուղին, հանում է հեռախոսը, զանգում է): Ալո, ալո... Ես եմ, բա ո՞վ է... Կոռա, կոռա... Կատուն բռնել է մկնիկներին: Լույն մկնիկներն են, հիմարիկները կատվի պատրաստած թակարդն են ընկել... Ինչ զգուշացնեմ... Այդպես էլ կասեմ... Հեյ, մկնիկներ, կատվին լավ գիտեմ, ձեզ բաց չի թողնի...

ԿԱՏՈՒ - Թևերդ պիտի ջարդած լինեի:

ԱԳՈԱՎ - Կոռուա... կոռուա... Թե որ քաջ ես, թույլ տուր, որ մկներն անվնաս գնան:

ԿԱՏՈՒ - Կթողնեմ, բա ո՞նց... Միայն սկզբում մի քիչ կխաղանք:

ԱԳՈԱՎ - (թռչում է՝ կրկնելով): Կատվի խաղը-մկան մահը... Կատվի խաղը-մկան մահը...

ՄՈՒԿԻ - Կատուն որտեղից այստեղ հայտնվեց:

ՄԻԿԻ - Չենք էլ աղմկել:

ՄՈՒԿԻ - Գոնե մի շուն գար...

ՄԻԿԻ - Կամ մի չար տղա...

ԿԱՏՈՒ - Ինչ եք փսփսում, իջեք, որ խաղանք:

ՄՈՒԿԻ - Կիշնենք, միայն թե...

ԿԱՏՈՒ - Զուր եք վախենում, մի քիչ կխաղանք ու տուն կգնաք:

ՄԻԿԻ - Չենք ուզում խաղալ, ուզում ենք լուսնից աշխարհին նայել:

ԿԱՏՈՒ - Ինչպես էլ նայեք, ինձ եք տեսնելու, այնպես որ, իջեք: Եթե չեք ուզում՝ ինքս կիշեցնեմ: Ուշադրություն, հիմարիկներ... Ձեր լուսինը վայրէջքի է պատրաստվում ու գիտե՞ք՝ որտեղ. ձեռքերիս մեջ: (Մոտենում է ծառին, վերցնում է կախված պարանը, ծգում է, որից լուսինը ուժեղ ծոծվում է: Մկներն անհանգիստ ծվծվում են, փորձում են լուսնի վրա մնալ, իրար են գրկում, որ չընկնեն:)

ՄԻԿԻ - Վայ-վայ, վոյ-վոյ...

ՄՈՒԿԻ - Մի արա, խնդրում ենք:

ԿԱՏՈՒ - Ուշ է, վայրէջքն սկսվել է արդեն:

ՄՈՒԿԻ - (հուսահատ շուրջն է նայում ու հանկարծ...): Ես այդ պարանը ուզում եմ կրծել:

ՄԻԿԻ - Այդպես լուսնի հետ մենք էլ ցած կընկնենք:

ՄՈՒԿԻ - Լավ է ընկնեմ, քան թե կատուն մեզ չարչարի: Մնաս բարով Միկի... Միկի... (Արագ մոտենում է պարանին:)

ՄԻԿԻ - Մնաս բարով, Մուկի...
Մնաք բարով, արև, աստղեր,
ամպեր, ծառեր, ծաղիկներ...

Այն պահին, երբ Մուկին կրծում է
պարանը և թվում է՝ թրթ լուսինը
պիտի ընկնի, հայտնվում է քանու
դեմքը և այնպես է փշում, որ լուս-
նին մկների հետ բարձրացնում ու
քշում է հեռու:

ԿԱՏՈՒ - (որ զարմացած նայում էր,
թե ինչ է կատարվում, վազում է
հեռացող լուսնի ետևից՝ բղավե-
լով): Լուսինն իմն է, լուսինն իմն
է...

ՊԱՏԿԵՐ ԵՐՐՈՐԴ

Ամայի տարածություն: Հեռվում
լեռներ են: Երկու մկնիկները
զարմացած շորջն են նայում:
Միկն ճեղքերով շոշափում է ի-
րեն:

ՄԻԿԻ - Ցավում է-չի ցավում, ցավում
է-չի ցավում... Ձեռքերս տեղն են,
ոտքերս՝ նոյնպես:

ՄՈՒԿԻ - Իմ ոսկորներն էլ ոնց որ
տեղում են:

ՄԻԿԻ - Մուկի, գիտնս ինչ...

ՄՈՒԿԻ - Ի՞նչ, Միկի...

ՄԻԿԻ - Ոչ մեկը չի հավատա:

ՄՈՒԿԻ - Որ չենք ջարդվել:

ՄԻԿԻ - Չե, որ թոել ենք:

ՄՈՒԿԻ - Եվ ինչքան հեռու:

ՄԻԿԻ - Զիասցրի ներքս էլ նայել...

ՄՈՒԿԻ - Զիմացանք էլ՝ ուր ենք հա-
սել:

ՄԻԿԻ - Երևի քամին ինքն էլ չգիտի:

ՄՈՒԿԻ - Խեղճը փշում էր, որ մեզ ա-
զատի:

Ամպերը գոռգոռում են ու որո-
տում, կայծակները խաչաձևվում
են երկնքում, աև ամպերը կախ-
վում են ու շուրջը մքնում է միան-
գամից:

ՄԻԿԻ - Անձրև է գալու:

ՄՈՒԿԻ - Հեղեղ չինի՞:

ՄԻԿԻ - Չեմ սիրում թրջվել, թրջվե-
լիս իսկովն հիվանդանում եմ:

ՄՈՒԿԻ - Կատվից փրկվեցինք,
ջրում կխեղովենք:

ՄԻԿԻ - (ուշադիր շորջն է նայում):
Տերևը տեսանք, տակը կմտնենք...

Ամպերն ավելի ուժգին են գոռում,
կայծակն ավելի սարսափազրու է
փայլատակում:

ՄՈՒԿԻ - Ձեռքդ տուր, վազենք...

ՄԻԿԻ - (ձեռքը տալիս է): Գուցե
փրկվենք, ի՞ն...

Այդ պահին կրկին երևում է քա-
մու դեմքը: Քամին ուժգին փշում
է ամպերի ուղղությամբ, որոնք
դամրա հեռանում են, ու երևում
է երկինքը՝ կապույտ ու լուսավոր:

ՄԻԿԻ - (մի քանի քայլից հետո,
տեսնելով բացվող երկինքը, ետ է
գալիս Մուկիի հետ): Ծնորհակա-
լություն, քամի:

ՄՈՒԿԻ - Երկրորդ անգամ ես արդեն
մեզ օգնում:

ՔԱՍԻ - Ձեր ետևից եմ հևասպառ ե-
կել: Ներեք, խնդրում եմ... Ձեզ
այսքան հեռու չէի ուզում քշել, մի
ուրիշ անգամ զգույշ կլինեմ: Դե,
ես գնացի, դուք էլ տուն շտա-
պեք...

ՄԻԿԻ - Գնաց, ուր գնաց...

ՄՈՒԿԻ - Երևի նորից մեկին օգնելու:

- ՄԻԿԻ** - Գոնե ասեր, թե որտեղ ենք,
ո՞ւր ենք:
- ՄՈՒԿԻ** - Մեկից կհարցնենք:
- ՄԻԿԻ** - Ոչ մեկը չկա:
- ԱԳՈԱՎ** - (անսպասելի իշնում է
նրանց կողքին): Այդպես մի ասա:
Կոռա-կոռա... Բա ես ի՞նչ եմ:
- ՄՈՒԿԻ** - Որ գիտես՝ ասա:
- ՄԻԿԻ** - Ինչպես տուն հասնենք:
- ԱԳՈԱՎ** - Կոռո-կոռո... Ագռավնե-
րը շատ բան գիտեն:
- ՄՈՒԿԻ** - Ասա, որտեղ ենք:
- ԱԳՈԱՎ** - Այ քեզ շշմաճներ... Աշ-
տարակի ծորում, ուրիշ էլ որ-
տեղ...
- ՄԻԿԻ** - Բա Երևանը:
- ԱԳՈԱՎ** - Վրա մի տվեք... (Ժակի
տակից հանում է բջջային հեռա-
խոսը, զանգում է:) Ալո, ալո, ես
եմ՝ Կոռկըռը, ալո, լսո՞ւմ ես... Եր-
կու մկնիկներ այստեղ մոլորվել,
չեն գտնում իրենց բունը թե տու-
նը: Երևանից են... Այդպես էլ
կասեմ՝ դեպի Հարավ... Հասկա-
ցաք՝ ինչպես պիտի գնաք տուն:
- ՄԻԿԻ** - Հարավն ի՞նչ է...
- ԱԳՈԱՎ** - Սա Հարավն է: (Ցոյց է
տալիս:) Սա Հյուսիսը, սա Արևել-
քը, սա Արևմուտքը...
- ՄԻԿԻ** - Իմացա, գիտեմ... (Ցոյց է
տալիս Հարավը:)
- ԱԳՈԱՎ** - Բայց զգուշացեք...
Վտանգավոր է, օձերը շատ են:
- ՄՈՒԿԻ** - Ծնորհակալություն, դուք
բարի եք շատ:
- ԱԳՈԱՎ** - Կոռա-կոռա... Մեկ-մեկ
բարի եմ, մեկ-մեկ էլ շատ չար...
- Բարի լինելիս սիրում եմ օգնել:
(Ժոշում-հեռանում է:)
- ՄՈՒԿԻ** - Ասում էի, չէ, աշխարհում
բարին ավելի շատ է:
- ՄԻԿԻ** - Այդ ե՞րբ ասացիր:
- ՄՈՒԿԻ** - Միշտ էլ ասել եմ:
- ՄԻԿԻ** - Ո՞նց է, չեմ լսել:
- ՄՈՒԿԻ** - Լսել եմ-չեմ լսել... Կարևո-
րը՝ ծանապարհին մեզ ուղեկցի
միայն բարին: (Ակսում է քայլել
Արևելքի ուղղությամբ:)
- ՄԻԿԻ** - Ո՞ւր առանց ինձ...
- ՄՈՒԿԻ** - Դեպի Հարավ... (Քայլում ու
երգում է):
- Քամին մեզ օգնեց, օգնեց ագռավը,
Քամին բարի է, ագռավն է բարի,
Գիտենք՝ ինչն է վատ ու ինչն է լավը,
Գիտենք կողմերը այս աշխարհի:
- ՄԻԿԻ** - Կարող եմ կրկնել. սա
Արևելքն է, սա Արևմուտքը, սա
Հյուսիսը, իսկ մենք գնում ենք դե-
պի Հարավ:
- ՄՈՒԿԻ** - (սարսափած): Միկի,
լոիր...
- ՄԻԿԻ** - Ի՞նչ է, ի՞նչ տեսար:
- ՄՈՒԿԻ** - Սոնս, լոիր:
- Նրանց դիմաց օճը բարձրացնում
է գլուխը և ֆշացնելով առաջա-
նում է դեպի մկնիկները, որոնք
վախից սեղմվում են իրար ու
սարսափահար նայում են օճին՝
շիմանալով ինչ անել: Օճը շա-
րունակում է ֆշացնել, զալարել
մարմինը և գլուխը առաջ քերել:
Երբ բվում է՝ ուր որ է կհասնի
մկնիկներին, հայտնվում է դաշ-
տային մուկը, բռնում է նրանց
թևերից ու քաշում է:
- ԴԱԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒԿ** - Արագ, իմ
ետևից:

Ակնիկները մի պահ հապաղում են, օճը ֆշացնելով մի քիչ էլ է մոտենում: **Ակնիկները** լեռապատառ, ծվծլաղով հետևում են դաշտային մկանը և հայտնվում են կյանքավար մի վայրում:

ՄԻԿԻ - Ինչո՞ւ է մութ... Չլինի՞ օջը մեզ կուլ տվեց:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Կուլ կտար, եթե ուշանայի:

ՄԻԿԻ - Որ կուլ չի տվել, բա ինչո՞ւ է մութ...

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Գետնի տակ մտանք: Այս թունելը ինքու եմ փորել: Այսպես անվտանգ ու ապահով է:

ՄԻԿԻ - Իսկ տունդ ո՞ւր է:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Այս թունելը իմ տունն է: Կաշտային մկներն այսպես են ապրում: Որտեղից եք, ծանոթանանք:

ՄԻԿԻ - (ձեռքը մեկնում է): Ուրախ եմ՝ Միկի:

ՄՈՒԿԻ - (ինքն էլ է ձեռքը մեկնում): Ես էլ Մուկին եմ:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Միկի-Մուկի, Միկի-Մուկի... Զվարծալի է: Միկի-Մուկի, Միկի-Մուկի... Իմի-ջիայլոց, այս թունելը ճյուղավոր է: Նրա ձախ կողմը Արագած սարի լանջերն է տանում:

ՄԻԿԻ - Բայց Երևան ենք ուզում հասնել:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Երևանը ավելի մոտ է, միայն թե պիտի աջ կողմով գնաք: Այս թունելը հենց դրա համար է:

ՄԻԿԻ - Ինչքան բարի ու ազնիվ մկնիկ ես:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Ծատ ուրախ եմ,

Միկի-Մուկի, որ օգնեցի:

ՄՈՒԿԻ - Մենք էլ ենք ուրախ:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Նեղը որ ընկնեք՝ կանչեք նորից: Այստեղ մենք շատ ենք:

ՄՈՒԿԻ - Ձեզ միշտ կիիշենք, քեզ չենք մոռանան:

ԴԱԾԱՅԻՆ ՄՈՒԿ - Բարի ծանապարի, Միկի ու Մուկի: Զվարծալի է, Միկի ու Մուկի, Միկի ու Մուկի...

Տարբեր ուղղություններով բաժանվում են:

ՊԱՏԿԵՐ ՉՈՐՉՈՐԴ

Գետնի տակից հանկարծակի հայտնվում են մկնիկները:

ՄԻԿԻ - Թունելը պրձա՞վ...

ՄՈՒԿԻ - Ոնց որ պրծել է:

ՄԻԿԻ - Կարծես հոգնեցի:

ՄՈՒԿԻ - Երկար թունել էր:

ՄԻԿԻ - Նայիր, մեր տունը գուցե երևա...

ՄՈՒԿԻ - Նայում եմ, չկա:

ՄԻԿԻ - Որ առաջ գնանք, գուցե երևա... Սա Հյուսիսն է, սա Հարավը, սա Արևմուտքը, սա էլ Արևելքը... (Վազում է Հարավի ուղղությամբ և հանկարծ տագնապով կանչում է:) Մուկի, Մուկի...

ՄՈՒԿԻ - Միկի, գալիս եմ, Միկի, որտեղ ես... (Վազում է ձայնի ուղղությամբ:)

ՄԻԿԻ - Փոսն եմ ընկել... Մուկի, շուտ
արա, օգնիր, որ դուրս գամ:
ՄՈՒԿԻ - Ինչ էլ խոր փոս է, ձեռքս չի
հասնի:
ՄԻԿԻ - Մի բան մտածիր:
ՄՈՒԿԻ - Այս հսկա փոսը հնց չտե-
սար:
ՄԻԿԻ - Հնկա, նոր տեսա:
ՄՈՒԿԻ - (*Ետուառաջ է անում*): Օգ-
նել, օգնել... Միկի, համբերիր...
ՄԻԿԻ - Այստեղ սարդեր կան: Ծատ
մեծ սարդեր են...
ՄՈՒԿԻ - Փոսն էլ է շատ մեծ:
ՄԻԿԻ - Սարդերն արդեն մոտենում
են ինձ:
ՄՈՒԿԻ - (*Չարունակում է ետուառաջ
անել*): Գուցե դաշտային մկներին
կանչեմ: Բայց հարյուր մուկ էլ թե
որ հավաքվի ու իրար ուսի բոլո-
րը կանգնեն, միևնույն է, գետնին
չեն հասնի... Միկի, ինչպես ես:
ՄԻԿԻ - Մուկի, սարդերն ուզում են
ոտքերս կապել:
ՄՈՒԿԻ - Կոհիվ տուր, Միկի, թոյլ մի
տուր նրանց, որ քեզ կապկապեն:
ՄԻԿԻ - Ծատ զգելի ու վախենալու
են:
ՄՈՒԿԻ - Նրանց մի ցույց տուր, որ
վախենում ես:
ՄԻԿԻ - Մուկի, դու շատ լավ, շատ
լավ ընկեր ես:
ՄՈՒԿԻ - Միկի, դու քաջ ես, Միկի,
դիմացիր...

**Որտեղից-որտեղ ագռավն իջնում
է Մուկիի կողքին:**

ԱԳՌԱՎ - Էլի՞ փորձանքը հանդիպել
է ձեզ:

ՄՈՒԿԻ - Խնդրում եմ, օգնիր:
ԱԳՌԱՎ - Եթե չար եղա, չեմ կարող
օգնել:
ՄՈՒԿԻ - Բարի ես, դու միշտ բարի
ես եղել:
ՄԻԿԻ - Մուկի, սարդերն ավելանում
են...
ՄՈՒԿԻ - Ծտապիր, խնդրում եմ...
ինչ որ բան արա...
ԱԳՌԱՎ - Չեմ սիրում, երբ կողքից
հուշում կամ շտապեցնում են:
(*Հանում է հեռախոսը*) Ալո, ալո...
Զարմուիի, ես եմ, ես եմ՝ Կոկոր:
Կըոռը, կըոռը... Մուկը հիմա էլ
փոսն է ընկել... Լոյն մկնիկներն
են... Հա, խորը փոս է... Ալո, հաս-
կացա, այդպես էլ կասեմ: (*Հեռա-
խոսը տեղավորում է և ոչինչ չի
ասում, թռչում-գնում է:*)
ՄՈՒԿԻ - Գնաց, ո՞ր գնաց... Բա Մի-
կին, բա ես...
ԱԳՌԱՎ - (*Լրիկին հայտնվում է, ոտ-
քերով մի երկար ծյուղ բռնած:*
*Մոտենում է փոսին և ծյուղը հ-
ջեցնում է փոսի մեջ*): Մկնիկ,
բռնվիր, պինդ բռնիր ծյուղից:
(*Քիչ անց ծյուղի դուրս եկած ծայ-
րից բռնելով թռչում է վեր: Ծյու-
ղի հետ դուրս է գալիս նաև Միկին՝ ամուր փաթաթված ծյու-
ղին: Ազուավը ծյուղն այնպես է ի-
ջեցնում, որ Միկին կարողանա
անվնաս գետնի վրա կանգնել:*)
Բախտներդ բերեց... Պարզվեց,
այսօր էլ բարի եմ զարթնել:
ՄԻԿԻ - Ծնորհակալություն, բարի
ագռավ...
ԱԳՌԱՎ - Մյուս անգամ փորձեք
ինքներդ փրկվել: Ձեն չէ ամոր է,

մեծ մկնիկներ եք: Լավ չէ, շատ վատ է: Յուրաքանչյուրը պիտի կարողանա իրեն պաշտպանել:

ՄՈՒԿԻ - (մոտենալով Միկիին): Հռ չես վնասվել:

ՄԻԿԻ - Քիչ էլ մնայի...

ԱԳՈԱՎ - Հոյսներդ պիտի ձեզ վրա դնեք: Թե չէ սպասում եք, թե ձեզ ով կօգնի: Լավ չէ, շատ վատ է... Այսօր օգնում են, վաղը չեն օգնի: Ուշ է, ես գնամ զարմուհու համար պանիր գտնելու... կըռոռ-կըռոռո՞... (Թռչում-հեռանում է:)

ՄՈՒԿԻ - Ասում էի, չէ, բարին աշխարհում ավելի շատ է:

ՄԻԿԻ - Սակայն փոսի մեջ բարի բան չկար:

ՄՈՒԿԻ - Կարևորը, որ անվնաս պրծար:

ՄԻԿԻ - Ազոավը կարծես ճիշտ բան էր ասում:

ՄՈՒԿԻ - Շատ ամաչեցի...

ՄԻԿԻ - Ես էլ մտքումս որոշեցի, որ...

ՄՈՒԿԻ - Միկի, գնացինք, դեռ տուն չենք հասել: Ու զգոյշ, էլի փոսի մեջ չընկնես:

ՄԻԿԻ - Զգոյշ եմ, զգոյշ...

Գնում են:

ՊԱՏԿԵՐ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Առաջին պատկերի տեսարանը: Նոյն ծառը, միայն առանց լուսնի: Պարանք դեռ կախված է ճյուղից: Հերթին ու արագընքաց հայտնվում են մկները:

ՄԻԿԻ - Հասանք, հասանք... (Ակսում է թռչուտել ու պարել:)

ՄՈՒԿԻ - Կամաց, կատուն չլսի: (հնքն էլ է պարում:)

ՄԻԿԻ - Ինչ ծամփորդություն էր...

ՄՈՒԿԻ - Քամին չլիներ, չէի համար-ձակվի այդքան հեռանալ:

ՄԻԿԻ - Հա, շատ հեռու էր... հազիվ տեղ հասանք:

ՄՈՒԿԻ - Ու ավարտվեցին մեր ար-կածները լուսնի վրա:

ՄԻԿԻ - Հետաքրքիր արկածները:

ՄՈՒԿԻ - Բայց կարևորը...

ՄԻԿԻ - Մուկի, շարունակիր:

ՄՈՒԿԻ - Ընկերությունն էր:

ՄԻԿԻ - Մուկի, վստահ եմ, իմ ամե-նալավ ընկերը դու ես:

ՄՈՒԿԻ - Ինձ համար էլ քո ընկե-րությունն է ամենալավը...

ՄԻԿԻ - Կեցցե ընկերությունը:

ՄՈՒԿԻ - Շատ անզգոյշ ես: Ասացի՝ կամաց: Կատուն որ լսեց, ընկե-րությունից ոչինչ չի մնա:

ՄԻԿԻ - Իսկ չի կարելի՞ գոնե մի ան-գամ կատվին չիիշել:

ՄՈՒԿԻ - Մի հիշիր, սակայն մի էլ մոռացիր: Նա կա ու միշտ էլ վտանգավոր է:

ՄԻԿԻ - Մուկի, տխուր է... Եթե ստիպված ենք անվերջ վախե-նալ:

ՄՈՒԿԻ - Զգուշանալը դեռ վախենալ չէ:

ՄԻԿԻ - Ոնց որ թե նոյնն է...

ՄՈՒԿԻ - Պիտի սովորենք վտանգին հաղթել:

ՄԻԿԻ - Մենք գիտենք՝ ինչպես վտանգից փախչել...

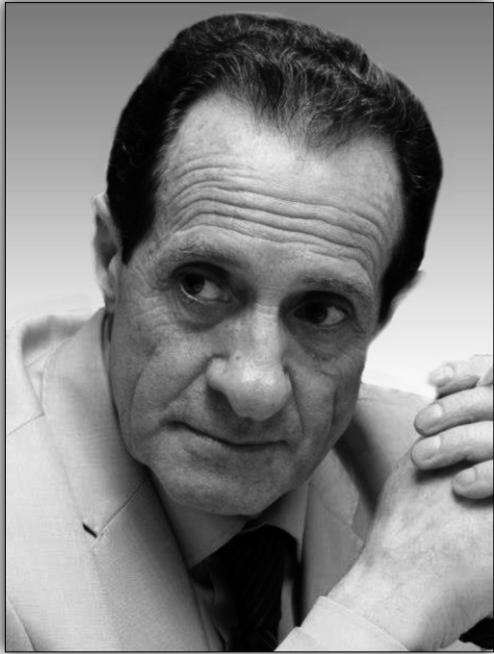
ՄՈՒԿԻ - Փախչել չէ, հաղթել: Ազո-վին հիշիր...

ՄԻԿԻ - Բայց, Մուկի...
ՄՈՒԿԻ - Ի՞նչ է...
ՄԻԿԻ - Նոր գլխի ընկա... Ոնց որ թե
դա էլ պակաս վտանգ չէ:
ՄՈՒԿԻ - Միկի, ի՞նչ վտանգ...
ՄԻԿԻ - Մկնիկները որ իմացան... Որ
իմացան՝ շփոթել ենք լուսինն
ինչ-որ այլ բանի հետ... Կծաղրեն
ու կծիծաղեն:
ՄՈՒԿԻ - Կկարծեն, թե լուրջ գժվել
ենք:
ՄԻԿԻ - Պիտի լուենք:
ՄՈՒԿԻ - Մենք լոեցինք, կատվի
ճայնը ինչպես կտրենք:
ՄԻԿԻ - Կատվի մասին մի մտածիր:
Հո չի պատմի, ոնց երկու մկնիկ
փախան իրենից:
ՄՈՒԿԻ - (Չրզվում է դեպի դահլիճը):
Այս կողմը նայիր: Կատուն էլ լոի...
Երեխաները...
ՄԻԿԻ - Շատ էլ խելոք երեխաներ են:
ՄՈՒԿԻ - Խելոք՝ խելոք են: Բայց
կպատմեն՝ ինչ տեսել են...
ՄԻԿԻ - Հայրիկներին, մայրիկներին,
տատիկներին, պապիկներին,
քոյրիկներին, եղբայրներին...
ՄՈՒԿԻ - Տանը, դպրոցում, մանկա-
պարտեզում:
ՄԻԿԻ - Ի՞նչ ենք անելու:
ՄՈՒԿԻ - Ազուավն ասում էր՝ հույս-
ներդ միայն ձեզ վրա դրեք:
ՄԻԿԻ - Գուցե դաշտային մկանը
կանչենք:
ՄՈՒԿԻ - Արի մի անգամ փորձենք
ինքներս խնդիրը լուծել:

ՄԻԿԻ - Զգիտեմ՝ ինչպես...
ՄՈՒԿԻ - Երևի խնդրենք երեխանե-
րին ոչ մեկին չասել:
ՄԻԿԻ - Տես, ինչ էլ շատ են:
ՄՈՒԿԻ - Մենք էլ նրանց շատ
կխնդրենք: (*Մոտենում է բեմեզ-
րին:*) Բարև ձեզ, երեխաներ:
ԵՐԵԽԱՆԵՐ - (դահլիճից): Բարև:
ՄՈՒԿԻ - Ուզո՞ւմ եք օգնել:
ՄԻԿԻ - (մոտենում է Մուկիին): Ով որ
ուզում է, թող ասի՝ այո:
ԵՐԵԽԱՆԵՐ - Այո:
ՄՈՒԿԻ - Հրաշալի է: Ինչքան բարի
եք: Ու չեք պատմի չէ, ոնց լուսի-
նը շփոթեցինք թակարդի հետ:
Կպատմեք, թե՞ չէ...
ՄԻԿԻ - Ով համաձայն է, թող բղա-
վի՝ չէ:
ԵՐԵԽԱՆԵՐ - Չէ:
ՄՈՒԿԻ - Ծնորհակալություն:
ՄԻԿԻ - (թռչկոտում է): Մենք կարո-
ղացանք, մենք կարողացանք...
Մենք մեզ օգնեցինք:
ՄՈՒԿԻ - (նոյնպես թռչկոտում է):
Մենք մեզ օգնեցինք, մենք մեզ
օգնեցինք...
ՄԻԿԻ - Ծնորհակալություն, երեխա-
ներ:
ՄՈՒԿԻ - Միկի, տուն վազենք, որ
մայրիկը շատ չանհանգստանա:
ՄԻԿԻ - Մինչ նոր հանդիպում:
ՄՈՒԿԻ - Մինչ նոր հանդիպում:

ՈՒՔՄԻԿ ԵՐԱԺՉՈՒԹՅՈՒՆ:

Երկու մկնիկները հրաժեշտ են տալիս երեխաներին:

Սամվել ԽԱԼԱԹՅԱՆ

Ովքե՞ր ենք մենք, որտե՞ղ ենք մենք, Ո՞ւր ենք գնում...

ՄԵՆՔ:

ՄԵՆՔ... ՄԵՆՔ... ՄԵՆՔ... ՄԵՆՔ... ՄԵՆՔ... ՄԵՆՔ...

Ո՞ւր ենք գնում... Ո՞ւր ենք գնում... Ո՞ւր ենք գնում... Ո՞ւր ենք գնում...

Ո՞ւր ենք գնում... Ո՞ւր ենք գնում...

Հ.Գ. Այս գործը, ավանդականից զատ, կարծում եմ, կարելի է բեմադրել նաև խորեգրաֆիկ՝ պիեսն ինչ-որ չափով ընդունելով որպես լիբրետո, նաև, երկխոսությունների հետ՝ խորեգրաֆիկ տեսարաններով:

ՓՈՍԻ ՄԵԶ

(Դրամա՝ մեկ գործողությամբ)

Քանի որ զլսավոր հերոսները կրնկրեատ անուններ չունեն,
հանդես են զայխ իրենց ցեղանվամբ,
տարբերվելու համար համարակալված են:

Գործող անձինք

ՅԱՆ 1

ՅԱՆ 2

ՏԵՐ

Կիսամութ խոր փոս, որի բնակիչներն այնտեղ են անհիշելի ժամանակներից:
Յան 1-ը քարակողական վրա ծալապատիկ նստած համրիչ է զցում:
Յան 2-ը տառապանքով սողում, զալարվում է հատակին:

**ՅԱՆ 2 - (հազիվ լսելի շշուկով, աս-
տիճանաբար ձայնը բարձրացնե-
լով):** Յան, ինչո՞ւ ենք մենք
փոսո՞ւմ... Յան, ինչո՞ւ ենք մենք
փոսո՞ւմ... Յան, ինչո՞ւ ենք մենք
փոսո՞ւմ... Յան, ինչո՞ւ ենք մենք
փոսո՞ւմ...

**ՅԱՆ 1 - (համրիչի հատիկներն է
շարժում):** Հարուստ, հզոր, երջա-
նիկ... Հարուստ, հզոր, երջանիկ...

**ՅԱՆ 2 - ...Յան, ինչո՞ւ ենք մենք փո-
սո՞ւմ... Յան, ինչո՞ւ ենք մենք փո-
սո՞ւմ...**

**ՅԱՆ 1 - ...Հարուստ, հզոր, երջա-
նիկ... Հարուստ, հզոր, երջանիկ...**

**ՅԱՆ 2 - ...Յան, ինչո՞ւ ենք մենք փո-
սո՞ւմ... Յան, ինչո՞ւ ենք մենք փո-
սո՞ւմ...**

ՅԱՆ 1 - (նյարդային գոռում է): Բա-
վական է, լոիր... Մենք այստեղ
ենք ծնվել, սա մեր հայրենիքն է,
հասկանո՞ւմ ես, հայրենիքը:

**ՅԱՆ 2 - Բայց դու ասում էիր, չէ, ա-
սում էիր, որ մեր նախնիները
հզոր են եղել, երջանիկ...**

ՅԱՆ 1 - Ինչ որ լսել՝ այն եմ ասել:

ՅԱՆ 2 - Դու հավատո՞ւմ ես դրան:

**ՅԱՆ 1 - ՄԵՆՔ իրավունք չունենք
չիավատալու, եթե խոսքը յանե-
րիս մասին է, մեր հերոսական
անցյալի մասին:**

ՅԱՆ 2 - (բռունցքը գետնին խփելով):

Բայց ինչո՞ւ ենք մենք փոսում...
Ինչո՞ւ ենք մենք փոսում, Յան...

ՅԱՆ 1 - Լոիր, Աստծու սիրուն, լոիր:

Երևակվում է Տերը:

ՏԵՐ - Ինձ կանչեցիք:

ՅԱՆ 1 - (դժգոհ): Չէ:

ՏԵՐ - Բայց ես լսեցի իմ անունը:

**ՅԱՆ 1 - Յան, դու Աստծուն կանչել
ես:**

ՅԱՆ 2 - Չէ, չեմ կանչել:

ՏԵՐ - Բայց ես լսեցի իմ անունը:

**ՅԱՆ 1 - Ես Յանին ասացի, որ հա-
նուն քո սիրո՝ լոի:**

ՏԵՐ - Նա լոնց:

ՅԱՆ 1 - Զգիտեմ, իրեն հարցրու:

**ՏԵՐ - Յան, հանուն իմ սիրո դու լոե-
ցիր: (Պատասխան չկա:) Նա չի
լոել, նա մտքում դեռ խոսում է:**

ՅԱՆ 1 - Նա ողբում է:

ՏԵՐ - Յան, հանուն իմ սիրո՞ ես ող-
բում:

ՅԱՆ 1 - (*մեկուսի*): Հանուն քո սիրո
մենք արդեն 17 դար է, ինչ ողբում
ենք:

ՏԵՐ - Նվիրվածության փայլուն օրի-
նակ: Եթե Ավետարանը խմբագր-
վի, ես կկարգադրեմ, որ ձեր
մասին հիշատակվի Հին Կտա-
կարանում՝ մովաքացի Հռութի
պատմությունից հետո:

ՅԱՆ 2 - (*տեղում նստում է*): Տեր, ին-
չո՞ ենք մենք փոսում:

ՏԵՐ - Հայրենիք է:

ՅԱՆ 2 - Բա մյուսները...

ՏԵՐ - Ճակատագիր է:

ՅԱՆ 2 - Բա մյուսները...

ՏԵՐ - Ես կյանք եմ տալիս, ճակա-
տագիրը դուք եք ստեղծում:

ՅԱՆ 1 - Գոնե լոյս տայիր...

ՏԵՐ - Եթե փոսում ես՝ ինքդ պիտի
գնաս լոյսին:

ՅԱՆ 2 - (*պաղատանքով*): Հնար
տուր, Տեր, մենք դուրս կգանք
փոսից:

ՏԵՐ - Ինքդ ասացիր: Ես կարո՞ղ եմ
գնալ:

ՅԱՆ 1 - Մենք քեզ չենք կանչել:

ՏԵՐ - Դուք գիտեք: (*Անէանում է*:)

Դադար: Լսվում է մանկան հիա-
ցական ծիծառ՝ այն գեղգեղանքի
պես, երբ մանուկը ճգվում է դե-
պի մորք: Ծիծառը կրկնվում է:
Հայտնվում է լոյսի կրորավուն
փունջը և գեղգեղալով սկսում է
վետվետալ փոսում:

ՅԱՆ 2 - (*ապշաճ*): Լոյս...

ՅԱՆ 1 - Լոյս... (*Նկատում է*): Որտե-
ղից:

ՅԱՆ 2 - (*հիացական նայելով*): Զգի-
տեմ:

ՅԱՆ 1 - Սա մեր փրկությունն է, Յան,
հարկավոր է բռնել դրան, մենք
լոյս կունենանք: (*Նետվում է դե-
պի լոյսը, բայց փունջը, ծիծառե-
լով, խոյս է տալիս:*)

ՅԱՆ 2 - Սպասիր, գոյցե նա մեզ
փրկություն է հուշում... Սպասիր,
տեսնենք ինչ է անելու:

Այս ու այն կողմ նետվելով՝ լոյսը
շարունակում է իր ծիծառելու
խաղը:

ՅԱՆ 1 - Ոչինչ էլ չի հուշում, Յան:
Հարկավոր է բռնել դրան: (Զեռ-
քերը վեր պարզած վեր է ցատ-
կում՝ բռնելու:)

Երկուսով վեր են ցատկուում,
փորձում հասնել ծիծառվ խու-
սանավող լոյսին:

ՅԱՆ 2 - Մենք կարծես ավելի ու ա-
վելի բարձր ենք ցատկում...
Կտեսնես, կգա մի պահ, որ դուրս
կթռչենք փոսից:

ՅԱՆ 1 - Բռնել է պետք, Յան, բռնիր
դրան:

ՅԱՆ 2 - Բռնել պետք չէ... Նա մեզ օգ-
նում է ավելի ու ավելի բարձր
ցատկել: (*Լոյսն, իրապես, կար-
ծես օգնում է նրանց ավելի ու ա-
վելի վերև ցատկել:*) Մենք դուրս
կգանք, կտեսնես...

Ցատկելուց հոգնում, մի պահ
կանգ են առնում՝ շունչ առնելու:
Լոյսն իջնում է գետնին, կանգ է
առնում Յաների առջև և խաղը
վերսկսելու հրավեր է ձայնար-
կում:

ՅԱՆ 1 - (հևալով): Նա մեզ չարչարում է:

ՅԱՆ 2 - (հևալով): Նա մեզ օգնում է, Յան: Քաջալերում է: Եթե մենք շարունակենք ցատկել, համոզված եմ՝ կիաջողվի փոսի եզրից կառչել ու դուրս սողալ:

ՅԱՆ 1 - Անօգուտ բան է: Մենք խորն ենք թաղված, մեզ լոյս է պետք: (Քայլ է անում դեպի լոյսը, վերջինս նահանջում է:) Կողքից մոտեցիր, նա փախչելու տեղ չի ունենա:

Յաները, որսի վրա հարձակվող գիշատչի պես, դավադիր մոտենում և քերաճքսիվայր թռչում են լոյսի վրա:

ՅԱՆ 1 - Նա քո մ՞նտ է:

ՅԱՆ 2 - Զգիտեմ: Երևի քո մոտ է:

ՅԱՆ 1 - Ինձ մոտ էլ չէ: Ո՞ր կորավ:

Պատի վրա հայտնված լոյսը լուս ունկդրում է նրանց:

ՅԱՆ 2 - Ասում էի, չէ, որ բռնել պետք չէ: Մենք նրան մարեցինք:

ՅԱՆ 1 - Ինչե՞ր ես դուրս տալիս: Միթե մենք ուսակ ենք լոյս մարելու, երբ մեր նախնիները լուսավորություն են տարածել անգամ վայրի ցերերի մեջ: Նա փախավ:

ՅԱՆ 2 - (ոտքի է ելնում, հիասթափված): Մեր նախնիները... Ո՞ր է հիմա նրանց լոյսը, երբ մենք խարիսխում ենք խավարում:

ՅԱՆ 1 - Զգիտեմ, թե ո՞ր է հիմա նրանց լոյսը, բայց մի բան հաստատ է, որ մենք լոյս մարել չէինք կարող:

ՅԱՆ 2 - Ամենահաստատն այն է, որ անհիշելի ժամանակներից այս

մութ փոսում ենք:

ՅԱՆ 1 - Եթե նրան բռնեինք՝ լոյս կունենայինք: (Լոյսը դժգոհություն է ձայնարկում՝ մատնելով իր տեղը:) Ահա նա, բռնիր...

Հարձակումից խոյս տալրով՝ լոյսը դրսում է թռչում փոսից: Հետզհետեւ մարող ծիծաղը հուշում է, որ նա հեռանում է:

ՅԱՆ 1 - Տեսա՞ր... Ասում էի, չէ, նա մեզ չարչարեց ու փախավ: Նրան մեր թշնամիներն էին ուղարկել, որ մեզ տանջի: (Գնում, ծալապատիկ նստում է քարակոշտին, հանում է համրիչը:) Տեսավ, համոզվեց, որ անհնար է յաներին ծնկի բերել՝ պարտվեց ու փախավ:

ՅԱՆ 2 - Նա լքեց մեզ... (Հուսահատ պոռթկումով բռունցքներով հարվածում է պատին:) Նա լքեց մեզ, լքեց... լքեց... (Ձեռնատարած, ողջ մարմնով ծովում է պատին, ապարդյուն գալարումներով փործում է վեր սողալ:) Ես մեծ երկինք եմ ուզում տեսնել, Յան... Դաշտ, անտառ, գետ, լեռներ...

ՅԱՆ 1 - (հաշվիչին սևեռված): Հարուստ, հզոր, երջանիկ... Հարուստ, հզոր, երջանիկ...

ՅԱՆ 2 - (վեր սողալու ապարդյուն գալարումներով): Եթե մենք սողոն լինեինք, հեշտությամբ դուրս կգայինք փոսից:

ՅԱՆ 1 - Հիմարություն: Հպարտ յաները չեն կարող սողոն լինել:

ՅԱՆ 2 - Եթե մենք անձրևադրդ լինեինք, կարող էինք վեր բարձրանալ:

ՅԱՆ 1 - Հիմարություն: Ազնվազարմ յաները չեն կարող որդ լինել:

ՅԱՆ 2 - Եթե մենք առնետ լինեինք,
կգնայինք՝ որ ցանկանայինք:

ՅԱՆ 1 - Վերջ տուր: Բոլոր զգվելի
բաները միայն քեզնից կարելի է
լսել: Առնետ, սողուն, որդ... Հի-
շիր, թե ինչպես են կոչում քեզ:
(Պարոտով:) Յան, բարձր է
հնչում, հպարտ է հնչում...

ՅԱՆ 2 - Բարձր, հպարտ...

ՅԱՆ 1 - Մենք բնիկ ենք, ամենահի-
նը:

ՅԱՆ 2 - Ամենահինը...

ՅԱՆ 1 - Իհարկե: Որտեղ են հիմա քո
հարևանները, չդիմացան ժամա-
նակին, վերացան, իսկ մենք
կանք, Յան, կանք:

ՅԱՆ 2 - Փոսում...

ՅԱՆ 1 - Ուրիշ հնար չկար, թշնամին
մեզ նեղեց... Բայց մենք կհաղ-
թենք նրան, նա դեռ կհատուցի...
Քաղաքակիրթ աշխարհը ուշ թե
շուտ կդատապարտի այդ վայրե-
նիներին, կտեսնես, կօգնի մեզ,
մենք դուրս կգանք փոսից: (Լկա-
տում է, որ նա փորփրում է պա-
տր:) Այդ ինչ ես անում... Ետ
քաշվիր... Յան, ինչ ես անում,
պատը կիլվի մեր գլխին...

ՅԱՆ 2 - Այստեղ արմատ կա:

ՅԱՆ 1 - Ի՞նչ:

ՅԱՆ 2 - Այստեղ արմատ կա, ծառի
արմատ... արագորեն աճում է:

ՅԱՆ 1 - (փորթկոտ մոտենում է):
Ախր, սա սնունդ է, Յան: Ես վա-
ղուց արմատ չեմ կերել:

ՅԱՆ 2 - (կանխում է): Պետք չէ: Ու-
տել պետք չէ, հանկարծ չկտրես:

ՅԱՆ 1 - Բայց չէ որ մենք սոված ենք:

ՅԱՆ 2 - Մենք դրանից կախվելով
կբարձրանանք, դուրս կգանք

փոսից: Նա պարանի դեր կկա-
տարի, Յան:

ՅԱՆ 1 - Դու համոզված ես:

ՅԱՆ 2 - Իհարկե, չէ որ սա հսկա
ծառի արմատ է: Նայիր, թե ինչ
հետաքրքիր տեսք ունի, ինչպես է
գալիս դեպի մեզ... Սա, երևի, մեր
Կենաց ծառի արմատն է, մեզ վե-
րածնունդ տվող Կենաց ծառի...
(Պանորպում է:) Սա նախախնա-
մություն է, Յան, մենք փրկված
ենք: Կենաց ծառը մեզ օգնության
է հասել:

ՅԱՆ 1 - Մի կողմ քաշվիր, տեսնեմ:
(Զննում է:) Ճիշտ որ, տարօրի-
նակ է... Երբեք այսպիսի արմատ
չեմ կերել:

ՅԱՆ 2 - Չհամարձակվես:

ՅԱՆ 1 - Տես, թե ինչ հյութալի մա-
զարմատներ ունի:

ՅԱՆ 2 - Լրանք կարծես տեսնում ու
լսում են մեզ, Յան: Նայիր՝ ոնց
ծոեց մեջքը, խոնարիվեց: Նա
հաստատում է իմ խոսքը:

ՅԱՆ 1 - Եվ գոյնն էլ է տարօրինակ,
գալարներն էլ...

ՅԱՆ 2 - Մենք փրկված ենք, Յան: Չէ
որ ավանդույթն է ասում, որ մեր
ազգը հզոր Կենաց ծառ ունի: Նա
մեզ օգնության է հասել, Յան,
մենք փրկված ենք:

ՅԱՆ 1 - Հզոր... Այն, նրա մեջ հզոր
կենսահյութ կա:

ՅԱՆ 2 - Նա օգնության է գալիս:
Հարկավոր է նրանով մագլցել,
Յան, մագլցենք ու դուրս գանք
փոսից:

ՅԱՆ 1 - Դա ծանր աշխատանք է:

ՅԱՆ 2 - Հետո՞ ինչ: Մենք կօանանք,
դուրս կգանք արևոտ ափ:

ՅԱՆ 1 - Դա ծանր աշխատանք է, իսկ մենք հյուծված ենք:

ՅԱՆ 2 - Հյուծված ենք, բայց ոչ՝ ուժասպառ: Սա դիպված է, Յան, նախախնամության դիպված:

ՅԱՆ 1 - Բայց ինչո՞ւ պիտի մեր Կենաց ծառը տանջի մեզ, տառապանք պատճառի: Նրա մազարմատներին նայիր, որքան հյութալի են: Նա մեզ սնունդ է տալիս, Յան: Մենք մազարմատներով կսնվենք, ուժ կառնենք ու մայր արմատով կմագլցենք վեր:

ՅԱՆ 2 - Վստահ ես:

ՅԱՆ 1 - Իհարկե: Ինքդ մտածիր՝ ինչի՞ համար են մազարմատները:

ՅԱՆ 2 - Որպեսզի մայր արմատը սնունդ ստանա, ապրի:

ՅԱՆ 1 - Հրաշալի ասացիր՝ սնունդ ստանա:

ՅԱՆ 2 - Եկ չշտապենք, Յան, մենք այդքան էլ ուժասպառ չենք:

ՅԱՆ 1 - Բայց մազարմատը սնունդ է, ինչո՞ւ թողնենք, որ նա հողից դուրս չորանա: Կենաց ծառը իմաստուն է, Յան: Նա մեզ օգնության է հասել և ցանկանում է, որ մենք փրկվենք, ձիշտ է:

ՅԱՆ 2 - Ձիշտ է:

ՅԱՆ 1 - Միթե նա կցանկանա, որ մենք տառապենք: Եթե մենք հյուծված, ուժասպառ դուրս գանք փոսից, կարող ենք դիմանալ կիզիչ արևին, երեկոյան քամուն, գիշերվա սառնությանը:

ՅԱՆ 2 - Զգիտեմ...

ՅԱՆ 1 - Նրանց հյութալի տեսքն իսկ հուշում է, որ մեր սնունդն են: Ահա, նայիր, ինքդ համոզվիր, թե ինչպես են նրանք իմ ամեն մի

խոսքի հետ շարժվում, աջ ու ձախ թեքվում, հավանություն տալիս:

ՅԱՆ 2 - Գուցե դրանով մեզ հուշում են, որ իրենց ձեռք չտանք, չուտենք... Ո՞վ կցանկանա, որ իրեն ուտեն, Յան:

ՅԱՆ 1 - Հերիք է փիլիսոփայես: Մեր նախնիները կենդանու միս են կերել և բուսեղեն: Նրանց մտքով երբեք չի անցել, թե ոչխարը կամ միրգը համաձայն են կերակուր դառնալ, թե՞ ոչ:

ՅԱՆ 2 - (տարակուած): Դա էլ է ձիշտ...

ՅԱՆ 1 - Տեսնո՞ւմ ես: Ես կարող եմ էլի շատ օրինակներ բերել:

ՅԱՆ 2 - Պետք չէ: Ավելի լավ է մենք փորձենք մայր արմատով վեր բարձրանալ:

ՅԱՆ 1 - Մեր ուժը չի բավականացնի, մեզ սնվել է պետք: (*Պոկում է մազարմատներից մեկը, գցում բերանը և սկսում ախորժակով ծամել:*) Համեղ է... (Երկրորդ, երրորդն է պոկում:) Դու էլ կեր:

ՅԱՆ 1 - (Վարանու մեկնում է ձեռքը, հապաղում է, ապա, համարձակվելով, պոկում է մի մազարմատ, տանում է բերանը, սկսում է ծամել:) Համեղ է:

Նրանք սկսում են պոկել մազարմատները, ուտել:

ՅԱՆ 1 - Զգո՞ւմ ես, որ լցվում ենք ուժով: Նոյնիսկ տրամադրությունս բարձրացավ:

ՅԱՆ 2 - Իսկապես: Շատ է համեղ... Բայց... Բայց, կարծես թե...

ՅԱՆ 1 - Ինչ պատահեց:

ՅԱՆ 2 - Ոչինչ... Գուցե ինձ է թվում:

ՅԱՆ 1 - Ինչ է թվում:

ՅԱՆ 2 - Կարծես թե արմատը կոշտանում է, փայտանում:

ՅԱՆ 1 - Քեզ մի ներշնչիր: Նա առնականանում է, որ մեզ վեր ձգի:

ՅԱՆ 2 - Չէ... Ծոշափիր, նա փայտանում է:

ՅԱՆ 1 - Բոլորովին էլ չի փայտացել, քեզ է թպում:

ՅԱՆ 2 - Նա ետ է քաշվում, Յան, նա ետ է քաշվում:

ՅԱՆ 1 - Բոնիր նրան, թույլ մի տուր...
(Կառչում են ետ քաշվող արմատից):

ՅԱՆ 2 - Նա սևանում է, Յան...

ՅԱՆ 1 - Զգիր, ուժով ձգիր քեզ...

Արմատը կոտրվում, մնում է նրանց ճեղքում:

ՅԱՆ 2 - (ողբածայն): Նա կտրվեց, Յան...

ՅԱՆ 1 - (Ճեղքի կտորը մի կողմ է գցում): Սա արդեն մեզ պետք չէ:

ՅԱՆ 2 - Նա ետ է սողում, Յան... Նա ետ է քաշվում...

ՅԱՆ 1 - Բոնիր նրան... Բոնիր, թույլ մի տուր, որ գնա: (Վրա են հասնում, փորձում են որսալ արմատի ծայրը, չի հաջողվում, արմատն անհետանում է:) Բոռուցքով խփում է պատին:) Թյոն, քեզ Կենաց ծառ ասողի...
ՅԱՆ 2 - Մենք նրան ցավ պատճառեցինք:

ՅԱՆ 1 - Երևի:

ՅԱՆ 2 - Մենք նրան ցավ պատճառեցինք, նա ետ չի գա: (Հուսահատ, հենվելով պատին՝ խոլ հեծեծում է:) Նա էլ ետ չի գա... չի գա...

ՅԱՆ 1 - Հերն էլ անիծած... (Լյարդային աջ ու ձախ է լնկնում:) Առանց

նրա չենք ապրել, ինչ է... (Ոտքերով, ճեղքերով հարվածներ է տեղում պատերին:) Մեծ բան... Արմատ... Ո՞վ չգիտե, որ հողում արմատներ են լինում... խոռվեց... Նրբազգացին տես... (Կանգ է առնում Յանի թիկունքում:) Ինչ ես ողբում: Գուցե հենց մեզ ուժ տալու նպատակնվ էր նա դուրս ցցվել: Իր գործն արեց, գնաց: Հաստատ: Հենց այդպես էլ կա: Թե չէ՝ արմատը ո՞նց էր մեզ դուրս բերելու փոսից: Երբսէ լսած կամ... Քեզ հետ եմ, երբսէ լսած կամ, որ արմատը դուրս բերի փոսում թաղվածին:

ՅԱՆ 2 - (գլուխը տարութերելով):
Լսած չկամ:

ՅԱՆ 1 - Ուրեմն եղավ այն, ինչ պետք է լիներ: Հիմա ավելի լավ է արմատի կտորն էլ ուտենք... Ո՞ր գցեցի: Ահա... (Բարձրացնում է գետնից: Ապշանքով:) Գրողը տանի, լրիվ քարացել է... (Փորձում է կրծել և նոյն պահին դուրս է թքում:) Թյո՛ւ... լեղի է, գարշանք: (Մի կողմ է շպրտում, նստում է քարակոշտին, հանում է համրիչը:)

ՅԱՆ 2 - (անձկությամբ վեր նայելով):
Երանի նրանց, ովքեր արևի տակ են, Յան:

ՅԱՆ 1 - (հատիկները գցելով): Դու գոնե կշտացա՞ր: Ես ավելի սովածացած:

ՅԱՆ 2 - Արն... առավիտ... կեսօր...

ՅԱՆ 1 - Սովից ստամոքս ցավում է:

ՅԱՆ 2 - ...Ծաղիկներ... անձրն... ծիածան...

ՅԱՆ 1 - Մազարմատները մեզ խաբեցին:

ՅԱՆ 2 - ...Գիշեր... լուսին... աստղեր...

ՅԱՆ 1 - Թակարդ էր, մեր թշնամու կողմից լարված թակարդ: Չհասան իրենց նպատակին: Զեն էլ հասնի: Յանն անպարտելի է, յանը դեռ կասի իր խոսքը:

ՅԱՆ 2 - ...Երգ... ժպիտ... ծիծան...

ՅԱՆ 1- (նյարդային գոռում է): Դե, լոիր վերջապես, լոիր...

Դադար: ՅԱՆ 1-ը տեսդրեն համրիչի հատիկներն ե հաշվում:

ՅԱՆ 2 - Դու չե՞ս ուզում նրա անունը տալ:

ՅԱՆ 1 - Ո՞ւմ:

ՅԱՆ 2 - Լրա, հանուն ում սիրո պետք է լում:

ՅԱՆ 1 - Զէ, չեմ ուզում: Լրա հայտնվելուց ինչ օգուտ: Հին կտակարանում... Մեծ բան: Գոնե Նորում լիներ: Ո՞վ է հիմա Հին կտակարան կարդում:

ՅԱՆ 2 - Դու անհավատ ես:

ՅԱՆ 1 - Անհավատ չեմ, բայց նրա ներկայությունից ոչ մի օգուտ չկա:

ՅԱՆ 2 - Իսկ ինչո՞ւ ես հավատում:

ՅԱՆ 1 - Դա մեր՝ յաների հինավոր սովորույթն է:

ՅԱՆ 2 - Տեր Աստված, այդ ինչե՞ր ես խոսում, մի՞թե հավատը ընդամենը սովորույթ է:

Երևակվում է Տերը:

ՏԵՐ - Ինձ կանչեցիք:

ՅԱՆ 1 - Զէ:

ՏԵՐ - Բայց ես լսեցի իմ անունը:

ՅԱՆ 1 - Յան, դու Աստծուն կանչե՞ւս:

ՅԱՆ 2 - Ես տվեցի նրա անունը, երբ դու... դու...

ՏԵՐ - Ահա, տեսնո՞ւմ եք, ես չեմ սխալվել: Ես երբեք չեմ սխալվում: Ես միշտ այնտեղ եմ, որտեղ իմ անունն են տալիս: (Կտրուկ շրջվում է Յան 1-ի կողմը:) Ինչ ասացի՞ր:

ՅԱՆ 1 - (խոսափողական): Ես ոչինչ չասացի:

ՏԵՐ - Դու քո մտքում ասացիր: Բարձրաձայնիր:

ՅԱՆ 1 - Քեզնից ինչ պահեմ... Ես գիտեմ, որ դու միշտ կաս: Գիտեմ, որ միշտ այնտեղ ես, որտեղ քո անունն են տալիս: Բայց...

ՏԵՐ - Բարձրաձայնիր:

ՅԱՆ 1 - Բայց... ինչ օգուտ:

ՏԵՐ - Ակերախտ:

ՅԱՆ 1 - Տեր, մենք փոսի մեջ ենք անհիշելի ժամանակներից:

ՏԵՐ - Որովհետև միշտ անցյալով եք ապրում:

ՅԱՆ 1 - Դա մեր պատմությունն է:

ՏԵՐ - Անցյալ:

ՅԱՆ 1 - Դա մեր հպարտությունն է:

ՏԵՐ - Անցյալ:

ՅԱՆ 2 - (աղերսանքով): Տեր, ապագան պայծառ է լինելու, չէ՞:

ՏԵՐ - Անհնար է առանց լուսավոր ներկայի պայծառ ապագա ունենալ:

ՅԱՆ 1 - Բայց մեր դարավոր թշնամին... Եթե նա չլիներ...

ՏԵՐ - Եթե նա չլիներ, դուք ձեր հայրենիքը չէիք սիրի: Ձեր հայրենասիրությունը խարսխել եք միայն թշնամու ատելության ու ձեր անցյալի վրա: Դուք ցմահ դատապարտել եք ձեզ դրան:

ՅԱՆԵՐ - (միասին): Ցմահ:

ՏԵՐ - Ցմահ դատապարտվածի ահը մահն է, երազանքը՝ ազատութ-

յունը: Դուք պայքարում եք չմեռնելու համար, բայց ոչ՝ ազատության:

ՅԱՆ 2 - Բա ինչպես վարվենք, Տեր...
ՏԵՐ - Ես ձեզ բանականություն եմ տվել: Եթե ձեր փոխարեն պիտի մտածեմ, էլ ո՞ւ տվեցի: (*Անէանում է:*)

Դադար:

ՅԱՆ 1 - Տեսար, ասում էի, չէ, որ նրա գալուց օգուտ չկա:

ՅԱՆ 2 - (*Մտածկոտ*): Բայց նա ձիշտ է ասում: Մտածել է պետք:

ՅԱՆ 1 - (*հապաղելով*): Մտածել եմ:

ՅԱՆ 2 - Բա ինչո՞ւ չես ասում: Դե ասա, ասա՝ փրկվենք փոսից:

ՅԱՆ 1 - Մենք աետք է հավատանք մեր ուժերին: Անսասան հավատանք: Անսահման հավատանք:

ՅԱՆ 2 - Բայց ես հավատացի, չէ: Քիչ առաջ հավատացի, բայց ո-չինչ չստացվեց:

ՅԱՆ 1 - (*համրիչը գցելով*): Չի էլ ստացվի:

ՅԱՆ 2 - Բայց... ինքդ ասացիր...

ՅԱՆ 1 - Ես ասացի, որ մենք պիտի հավատանք, ոչ թե միայն դու:

ՅԱՆ 2 - (*խեղճացած*): Իսկ դու չես հավատում:

ՅԱՆ 1 - Հավատում եմ:

ՅԱՆ 2 - Անսահման, անսասան:

ՅԱՆ 1 - Անսահման, անսասան: Բայց ոչինչ չի ստացվի:

ՅԱՆ 2 - Ինձ ձե՞ն ես առնում:

ՅԱՆ 1 - Ամենսին: Ես ասացի՝ մեր ուժերին, ոչ թե՝ իմ կամ քո:

ՅԱՆ 2 - Իմը և քոնը, կամ՝ քոնը և իմը մեր չէ:

ՅԱՆ 1 - Ո՞չ: Իմը և քոնը, կամ՝ քոնը

և իմը մեր չէ: Դա միայն քոնն է և միայն իմը, կամ՝ միայն իմն է և միայն քոնն է: Մերի մեջ չկա իմ և քո, կամ՝ քո և իմ: Կա միայն մեր: Մեր, և՝ ուրիշ ոչինչ:

ՅԱՆ 2 - Այսինքն: (*Յան 1-ը, սեռված համրիչին, չի պատասխանում: Աղերսով:*) Բացատրիր, Յան:

ՅԱՆ 1 - Միասին պետք է հավատանք: Միացյալ: Անսահման, անսասան հավատանք:

ՅԱՆ 2 - Դե արի միանանք ու հավատանք: Միացյալ: Անսասան: Անսահման:

ՅԱՆ 1 - Դա էլ է քիչ:

ՅԱՆ 2 - Քիչ է:

ՅԱՆ 1 - Միասին հավատալը քիչ է: Հարկավոր է, որ օգնենք միմյանց, վստահենք միմյանց:

ՅԱՆ 2 - Ես պատրաստ եմ օգնել, վստահել: Իսկ դո՞ւ:

ՅԱՆ 1 - Ես էլ:

ՅԱՆ 2 - Դե... Դե, սկսենք: Ինչից սկսենք:

ՅԱՆ 1 - Մագլցելուց:

ՅԱՆ 2 - (*հուսախար*): Ես փորձեցի, չստացվեց:

ՅԱՆ 1 - Էլի՞ «Ես»...

ՅԱՆ 2 - Մենք փորձեցինք՝ չստացվեց:

ՅԱՆ 1 - Մենք չենք փորձել: Այդ դո՞ւ՝ միայնակ փորձեցիր, ու չստացվեց: Դու ուզում էիր լուսի ետևից գնալ, իսկ ես ուզում էի նրան բռնել: Դու ուզում էիր արմատն ի վեր բարձրանալ, ես ուզում էի, որ արմատը մեզ վեր տանի: Մեր ձախողումների պատճառը դու ես: Էլ չեմ խոսում, որ ինձ թողած՝ սողալով ուզում էիր վեր բարձրանալ:

ՅԱՆ 2 - Յան, ներիր իմ մեղերը,
խնդրում եմ... Հանուն մեր ազա-
տության, ներիր:

ՅԱՆ 1 - (հապաղելով): Լավ: Ներում
եմ:

ՅԱՆ 2 - (աշխուժացած): Սկսե՞նք...
(Ձեռքերը վեր պարզելով՝ ելման
դիրք է ընդունում:) Միասին, ան-
սասան... Դու ո՞ր կողմում ես ու-
զում կանգնել, ձախ, թե՞ աջ:

**ՅԱՆ 1 - (վերջապես ոտքի է կանգ-
նում):** Ոչ՝ ձախ, ոչ՝ աջ: Փոսը
խորն է, ցատկելով դուրս չենք
գա:

ՅԱՆ 2 - (հուսախաբ): Բա ասում էիր՝
միասին...

ՅԱՆ 1 - Միասին: Այո: Միասին:
Մեզնից մեկը կկանգնի մյուսի ու-
սերին, կկառչի փոսի եզրից ու
դուրս կգա:

ՅԱՆ 2 - Հանձարեղ միտք: Ինչ լավ
է՝ վերջապես գլխի ընկանք:

**ՅԱՆ 1 - Այդ ես գլխի ընկանք, ոչ թե
դու:**

**ՅԱՆ 2 - Իհարկե, դու էիր, Յան, դու
իմաստուն ես:** Բայց երկուսիս
համար մտածեցիր, չ՞:

ՅԱՆ 1 - Իհարկե:

ՅԱՆ 2 - Բայց... բայց...

ՅԱՆ 1 - Ինչ՝ բայց:

ՅԱՆ 2 - Բայց... հետո...

ՅԱՆ 1 - Ինչ՝ հետո:

**ՅԱՆ 2 - Հետո՝ մյուսը, Յան... Նա, ում
ուսերին...**

ՅԱՆ 1 - Ինչ՝ նա:

**ՅԱՆ 2 - Ով ներքում մնաց: Նա, ում
ուսերին... Նա ինչպես դուրս կգա
փոսից:**

**ՅԱՆ 1 - Ախ, նա... Դուրս եկածը վեր
կբաշի նրան:**

**ՅԱՆ 2 - Դու իմաստուն ես, Յան:
Սկսե՞նք:**

ՅԱՆ 1 - Սկսենք:

**ՅԱՆ 2 - Քանի որ դու մտածեցիր ու
հնարջ գտար, բարձրացիր իմ ու-
սերին, ազատվիր այս անիջալ
փոսից: Հետո ինձ վեր կբաշես:**

ՅԱՆ 1 - Ինքո ասացիր: (Բարձրա-
նում է նրա ուսերին, ձեռքերը եր-
կարում վեր:) Քիչ էլ բարձրացրու,
չեմ հասնում:

**ՅԱՆ 2 - (դժվարությամբ կանգնում է
ոտքերի թաթերին):** Հասցրիր,
Յան... Հասցրիր...

**ՅԱՆ 1 - (կառչելով փոսի եզրից՝ վեր
է ձգվում, հենվում արմունկներին,
հայտնվում լուսի մեջ):** Այ քեզ
բան... Դրամատ է աշխարհը...
Յան, դու այսպիսի բան չես տե-
սել...

ՅԱՆ 2 - Արևոն է...

ՅԱՆ 1 - Հրաշք է:

ՅԱՆ 2 - Գեղեցիկ է...

ՅԱՆ 1 - Անպատմելի:

**ՅԱՆ 2 - Յան, ինձ էլ օգնիր, վեր քա-
շիր ինձ:**

**ՅԱՆ 1 - Սպասիր, դու ժամանակը
չէ: Ո՞վ գիտե, ինչ վտանգներ
կան: Գուցե էլի ետ եմ գալիս:**

**ՅԱՆ 2 - Յան, մենք միասին կհաղ-
թահարենք վտանգները: Վեր
քաշիր ինձ:**

**ՅԱՆ 1 - Ինչ ես նվնվում... Այսքան
ժամանակ դիմացել ես, էլի կդի-
մանաս: (Արմունկներին հենվե-
լով՝ ծիգ է գործադրում փոսից
ելնելու:)**

**ՅԱՆ 2 - Յան, ինձ էլ տար, Յան...
(Ցատկում, կախվում է նրա ոտ-
քերից:)**

ՅԱՆ 1 - (փորձում է ազատվել): Բաց
թող, ապուշ, դու ինձ կկործանես...

**ՅԱՆ 2 - Բայց չէ որ միասին... Ան-
սահման... Անսասան...**

ՅԱՆ 1 - Բաց թող... Բաց թող, ասում
եմ: (*Ոտքն ազատելով՝ խփում է
նրա գլխին, տապալում ներքև:*)

ՅԱՆ 2 - (անմիջապես վեր ելնելով՝
դարձյալ ցատկում, կառչում է
նրա ոտքերից): Յան, հարա-
գատս... Մի լքիր ինձ, Յան...

ՅԱՆ 1 - Բաց թող, անասուն...

ՅԱՆ 2 - Յան, սիրելիս... Հանուն մեր
նախնիների... Հանուն մեր սիրո...

ՅԱՆ 1 - Բաց թող, հիմար... բաց
թող...

Անզիջում պայքարում են և միա-
սին տապալվում:

ՅԱՆ 1 - (հարձակվում է նրա վրա):
Ես քեզ կսպանեմ... Ծանսատակ
կանեմ... (*Դաժանորեն ծեծում է:*)

ՅԱՆ 2 - (պաշտպանվելով): Սիդը ու-
նեցիր, Յան... Մի սպանիր ինձ...
Աստված կպատժի քեզ... Տեր
Աստված, օգնիր, խնդրում եմ...

Երևակվում է Տերը: Նրա հայտն-
վելուն պես զգմտողը դադարում
է: Մի կողմ են քաշվում, գետնին
նատած հեռում են:

ՏԵՐ - Ինձ կանչեցի՞ք...

ՅԱՆ 2 - (սրբելով դեմքի արյունը):
Այն, Տեր... Ես կանչեցի:

ՏԵՐ - Ես քեզ լսում եմ:

ՅԱՆ 2 - Տեր, Յանը... Իմ եղբայրը...

ՅԱՆ 1 - Տեր, Ես ցանկանում էի
գրկել, համբուրել նրան, բայց նա
ընդդիմանում էր: Միթե մեղք է
հարազատին սիրելը: Չէ՞ որ աս-
ված է՝ սիրիր մերձավորիդ:

ՏԵՐ - (Յան 2-ին): Դո՞ւ ինչ կասես,
Յան: Չէ՞ որ դու կանչեցիր ինձ:

ՅԱՆ 2 - Այն, Տեր, Ես կանչեցի... Ես...
Նա... Յանը իմ եղբայրն է, Տեր...

ՅԱՆ 1 - Ես սիրում եմ իմ եղբորը,
Տեր: Նա քեզ կանչեց ցոյց տալու
համար, որ մենք սիրում ենք միմ-
յանց, կատարում ենք Տիրոջ
պատվիրանը:

ՏԵՐ - (Յան 2-ին): Այդպես է, Յան:

ՅԱՆ 2 - Ես... Ես... Տեր, թույլ տուր քո
հարցին պատասխանեմ վերջին
դատաստանի օրը:

ՏԵՐ - Դուք սիրո՞ւմ եք միմյանց:

ՅԱՆ 2 - (գլխահակ): Տեր, մեր նախ-
նիների, բոլոր յաների պատիվն
ու անունը շատ ավելի թանկ են
իմ անձից: Ես պարտավոր եմ սի-
րել իմ եղբորը:

ՅԱՆ 1 - Այո, Տեր, մենք սիրում ենք
միմյանց: Բոլոր յաների պատիվն
ու անունը թանկ են մեզ համար:

ՏԵՐ - Դուք սիրում եք միայն ձեր ա-
նունը: Դուք չեք սիրում միմյանց:
(Անէանում է:)

Դադար:

ՅԱՆ 1 - (ծալապատիկ նստում է քա-
րակոշտին, հանում է համրիչը):
Լավ պրծանք: Թե չէ կարող էր
խելիքն փչել ու մեր մասին գրեր
Կայենից ու Աբելից հետո: Ազգո-
վի կխայտառակվեինք:

ՅԱՆ 2 - (հիասքափված, նրան չնա-
յելով): Նա դա կանի վերջին դա-
տաստանի օրը:

ՅԱՆ 1 - Այդ օրվան դեռ շատ
ժամանակ կա: Իսկ մինչ այդ, հա-
մոզված եմ, մեր մասին կգրվի
մովաքացի Հոռորի պատմությու-
նից հետո: Նա ինց այնպես չի
խոստանում: Նրա ամեն մի խոս-
քը կատարվում է: (*Ուեռվում է
համրիչին:*) Հարուստ, հզոր, եր-

ջանիկ... Հարուստ, հզոր, երջանիկ... Տեսնո՞մ ես, Յան, մենք էլ կարողացանք փառքի պսակ ավելացնել մեր պատմությանը: Մերունդները մեզ կիշեն: Հարուստ, հզոր, երջանիկ... Հարուստ, հզոր, երջանիկ... Մենք դեռ կասենք մեր խոսքը, Յան, սերունդները կիպարտանան մեզնով: Խսկ ինչո՞ւ Հոութից հետո... Յաներս արժանի ենք ամենասկզբից իշխատակվելու: Հարուստ, հզոր, երջանիկ... (Վերևից աղը է թափվում:) Սա ինչ էր... (Ուսերից մաքրում է աղը:) Ա՞ղը... (Ոտքի է ցատկում:) Ուզում են մեզ աղբի մեջ թաղել... (Հառվում է վեր:) Հեյ, ով կա այդտեղ... (Երկրորդ կոյստն է թափվում:) Հեյ, չիամարձակվեք մեր տունը աղբահոր դարձնել, լսո՞ւմ եք...

ՅԱՆ 2 - (հառվելով վեր): Օգնեցնք... Բարի մարդիկ, ով կա այդտեղ... Օգնեք դուրս գանք փոսից...

ՅԱՆ 1 - ՀԵՅ, դուք լսո՞ւմ եք ինձ... Մենք հինավորց Յանի սերունդն ենք: Փառավոր անցյալով, մշակոյթ, գիտություն ունեցող Յանի սերունդը... Չիամարձակվեք ձեր աղբը լցնել մեր գլխին: ՀԵՅ...

ՅԱՆ 2 - Օգնեցնք... օգնեք մեզ դուրս գանք փոսից... (Երրորդ կոյստն է թափվում: Հոսահատ:) Նրանք մեզ չեն լսում:

ՅԱՆ 1 - ՀԵՅ, ով կա այդտեղ... (Չորրորդ աղբակոյստն է թափվում:) ՀԵՅ, աղը մի թափեք մեր գլխին: (Դարձալ՝ աղը:)

ՅԱՆ 2 - Օգնեցնք... Մենք այստեղ ենք, փոսի մեջ... օգնեցնք (Դարձալ՝ աղը:)

ՅԱՆ 1 - (աղը ուսերից մաքրելով):

Սրիկաներ: Նրանք մեզ չեն լսում, նրանք չեն ուզում մեզ օգնել: Նրանք մեր թշնամիներն են, Յան... ՀԵՅ, դուք դեռ կիատուցեք սրա համար, վայրենիներ...

ՅԱՆ 2 - Լոկիր, Յան, լոկիր:

ՅԱՆ 1 - Լոկմ... Բայց նրանք մեզ աղբի մեջ կթաղեն, այս գարշահոտ, նեխած աղբի: Միթե հինավորց յաները սրան են արժանի:

ՅԱՆ 2 - Լոկիր, Յան, դա մեր փրկությունն է:

ՅԱՆ 1 - Հիմարություն ես դուրս տալիս, Յան:

ՅԱՆ 2 - Հիմարություն չէ, լոկիր: Նրանք մեզ օգնում են: Քաղաքակիրթ աշխարհը... Վերջապես օգնության հասան... Նրանք այսպես են մեզ օգնում, Յան: Աղբը փոսի մեջ լցվելով վեր կրարձնանա, մենք էլ՝ նրա վրա, հասկանո՞ւմ ես... Աղբը կկուտակվի, կլցվի փոսն ու մենք դուրս կգանք փոսից:

ՅԱՆ 1 - (տատանվում է): Կարծես...

Ճիշտ ես ասում: (Հակվում է աղբին, ծեռքով շուռումուուն է տալիս:) Ճիշտ ես ասում... Այստեղ ուտելու բան էլ կա... Բանանի, խնձորի կլեպներ... Հետո՞ւ ինչ, որ կլեպ է... Հագուստ... (Մի լաթ բարձրացնելով՝ գննում է:) Հետո՞ւ ինչ, որ մաշված հագուստ է... Ո՞վ իր նոր շորն ուրիշին կտա... Նրանք մեզ օգնում են, Յան, փրկում են մեզ... (Հառվում է վեր:) ՀԵՅ, աղը լցրեք... Սա քիչ է, քիչ է, հեյ...

ՅԱՆ 2 - Էլի, էլի լցրեք, հեյ... օգնեցնք... աղը լցրեք...

Կույտ առ կույտ թափվող աղքը
մնձ հրճվանք է պատճառում
նրանց: Յաները բռչկոտում են
աղքի մեջ, քրքջալով լցնում
գլխմերին, նետում միմյանց վրա,
ախորժակով խածում, ծամում են
ձմերուկի, բանանի կլեպմերը,
խելահեղորեն թավալվում են,
աստիճանաբար խրվում, խորա-
նում են աղքի մեջ: Մընեցում:
Դարձար: Դանդարձեն, բույլ լու-
սավորվում է՝ ցուցադրելով, որ
փոսք կխոսվ չափ լցված է աղքով:
Աղքակույտից դուրս է ցցվում
Յան1-ի առնետաննան գլուխը,
ապա և ինքն է դուրս գալիս՝ եր-
կարուկ պոչով:

ՅԱՆ 1 - (ախորժակով ծմլկոտում է):
Ո՞ւս, ինչ հածելի քնեցի: (Ազ ու
ձախ հոտոտում է:) Յան, որտեղ
ես, Յան...

ՅԱՆ 2 - (առնետակերպ դուրս է գա-
լիս կույտից): Ի՞նչ ես ձայնդ
գլուխող գցել: Զմերուկ էի ուտում:

ՅԱՆ 1 - Զմերուկ, թե՞ ձմերուկի կլեպ:

ՅԱՆ 2 - Թքած: Կլեպն ավելի համեղ
է:

ՅԱՆ 1 - (իսնձորի մնացորդը երկու
թաթով բռնած՝ կրծոտելով): Բա
ինչո՞ւ էիր երեկ ձմերուկի համար
կովում՝ ինձ էլ տոնիր, ինձ էլ տոնիր...

ՅԱՆ 2 - Ախր, նեխած էր... Ինչ անուշ
բուրմունք ուներ: (Բանանի կլեպ
գտնելով՝ թաթերով բռնում,
սկսում է կրծոտել:) Նեխածից
համով բան չկա (Այսուհետ Յա-
ները անընդհատ կրծոտելով են
զրուցում:)

ՅԱՆ 1 - Իսկապես: Վաղուց այդպի-
սի համով բան չէինք կերել:

ՅԱՆ 2 - Ընդհանրապես, խորքում ե-
ղածներն ավելի համեղ են, որով-

հետև երկար մնալով նեխում են:
Նոր լցրածները բանի պետք չեն:
ՅԱՆ 1 - Երեկվա պանիրն էլ շատ
համեղ էր:

ՅԱՆ 2 - Համեղ էր, որովհետև նե-
խած էր: Ընդհանրապես, մարդիկ
հիմար են: Ո՞ր խելքովը նեխած
պանիրը աղբահորը կգցի:

ՅԱՆ 1 - Նրանք իրենց բոլոր գործե-
րում են հիմար: Տանջվում, շեն-
քեր են կառուցում...

ՅԱՆ 2 - Բա գրադարանը, գրադա-
րանը...

ՅԱՆ 1 - Պատկերասրահը...

ՅԱՆ 2 - Թանգարանը...

ՅԱՆ 1 - Բա եկեղեցին... (Ծիծաղում
են:)

ՅԱՆ 2 - Ընդհանրապես, դրանք ա-
մեն բանի ընդունակ են, միայն
հիմարություն լինի:

ՅԱՆ 1 - Մարդիկ որքան հիմարութ-
յուն անեն՝ մեր օգուտն է: Պետք էլ
չէ, որ նրանք գլխի ընկնեն, որ ի-
րենք հիմար են:

ՅԱՆ 2 - Ճիշտ է, Յան, ընդհանրա-
պես՝ ճիշտ է: Թող հիմարություն
անեն: Ի վերջո նրանց ամեն
ստեղծածը աղը է դառնում: Իսկ
մեզ ի՞նչ է պետք:

ՅԱՆ 1 - Նրանց գործերից միայն մի
բանում օգուտ չկա, երբ հայաք-
ները երկնքին հառած երազում
են:

ՅԱՆ 2 - Ճիշտ որ: Ընդհանրապես,
դատարկ, անօգուտ գրադմունք է:
Չի կշտացնում: Ես էլ երկնքին
նայեցի: Հիմարություն է: Աստղեր
էին փայլում: Ի՞նչ օգուտ: Գոնե
ներքև լցվեին՝ ուտեինք:

ՅԱՆ 1 - Աստղեր...

ՅԱՆ 2 - Հա, շատ-շատ աստղեր:

Փայլիլում էին: Հիշում ես, մեր հեռավոր նախնիները պատմել են, որ գիշերը աստղեր են փայլում:

ՅԱՆ 1 - (ծղրտում է): Նրանց անունը չտան... Երբ հիշում եմ, որ մեր նախնիները մարդիկ են եղել, ինքս ինձնից զգվում եմ: Մարդ տեսնելիս սիրտս խառնում է:

ՅԱՆ 2 - Ես էլ եմ զգվում մարդկանցից... Բայց գուցե դա սո՞ւտ է, Յան: Ինչպես կարող է մեր ազնվագույն ցեղի նախնին մարդ լիներ:

ՅԱՆ 1 - Նրանցից միայն մի օգուտ կա՝ աղը են ստեղծում:

ՅԱՆ 2 - Ճիշտ է՝ ընդհանրապես:

ՅԱՆ 1 - Բայց, միևնույն է, ես զգվում են նրանցից: Քայլում են գետնի վրա, դիմանում են լոյսին, արևին, ոչ մի համ ու հոտ չունեցող օդին... Թյուր-ուր...

ՅԱՆ 2 - Երիք է զգվեցնես, հիմա սիրտս ետ կտամ:

ՅԱՆ 1 - (Մի պահ դադարում է կրծելուց: Մտախոհ): Ասում ես՝ աստղեր տեսար... Գուցե քեզ թվացնել է...

ՅԱՆ 2 - Չե, ինչ ես ասում, իսկական աստղեր էին:

ՅԱՆ 1 - Ե՞ր տեսար:

ՅԱՆ 2 - Այսօր: (Յան 1-ը մի կողմ է

շպրտում խնձորի մնացորդը, տագնապով աջ ու ձախ հոտուում է:) Քեզ ինչ պատահեց, Յան:

ՅԱՆ 1 - Դա վատ նշան է...

ՅԱՆ 2 - (դադարում է կրծել): Վատ նշան: Ինչ ես ուզում ասել:

ՅԱՆ 1 - Մենք պետք է փախչենք այստեղից, և ինչքան շուտ, այնքան՝ լավ: Արագացրու, հարկավոր է թաղվել, խորանալ աղբի մեջ:

ՅԱՆ 2 - Քեզ ինչ պատահեց, Յան:

ՅԱՆ 1 - Արագացրու, ասում եմ... Եթե աստղեր ես տեսել, ուրեմն՝ գիշեր է: Եթե գիշեր է, ուրեմն՝ լուսաբաց կլինի և մենք կհայտնվենք լոյսի մեջ:

ՅԱՆ 2 - (սարսափած ծղրտում է): Դժբախտություն...

ՅԱՆ 1 - (տագնապով): Աղճտ է լինելու, Յան, աղճտ...

ՅԱՆ 2 - Փախչենք...

Տագնապահար փորում են աղբակույտը:

ՅԱՆ 1 - Արագացրու... արագ... արագ...

ՅԱՆ 2 - Միայն թե հասցնենք... միայն թե հասցնենք...

ՅԱՆ 1 - Արագացրու, ուր որ է արև կծագի...

Սուզգում են աղբի մեջ: Դադար: Արևի վաղորդյան շողերը դանդաղորեն շառագունում են երկինքը, ապա առատորեն լուսակրիստ է փոսը, շրջապատը՝ ի հայտ բերելով, որ վերևում՝ աղբահորի եզրին, վեր է հասնում անքնակ, անփեղկ պատուհաններով, կիսավեր, բայց հոյակերտ մի կառույց:

Այդ կառույցը անշափ ծանոթ է մեզ:

**Օթար
ՊԵՐՏԱԽԻԱ**

ՎԵՐԵԼԱԿՈՒՄ

**Գործող անձ
ՏՊԱՄԱՐԴ**

Բեմի մեջտեղում արկդ է՝ վերելակի շափերին համապատասխան և վերելակի նմանողությամբ: Բաց է միայն դահլիճին ուղղված կողմը, որպեսզի հնարավոր լինի հետևել վերելակում գտնվող տղամարդու գործողություններին: Նա ուսին զցած միջին շափի սպորտային պայուսակը առաջ է բերել ու երկու ձեռքով բռնած՝ սեղմել է կրծքին: Խավարի մեջ վառվում է լամպը:

**ՏՊԱՄԱՐԴ - (զզվանքով զննում է
վերելակը: Նայում է ձեռքի ժամացույցին: Հետո նորից բռնվում
է պայուսակից): Մի ժամ է՝ այս
ապուշ վերելակում եմ: Ու մտա-**

ծում եմ նոր զուգարանակոնքի ու
կնոջս մասին... (Ժպտում է:)
Վերջերս եմ ամուսնացել: Գուցե
շուտ էր, մի քիչ շտապեցի... Իսկ
գուցե շատ էլ ուշացած էր, այ-

սինքն՝ ժամանակը բաց եմ թողել... Ինչ որ է, հիմա անհամբեր սպասում եմ երեխայիս ծնունդին: (*Անորոշ շարժումով:*) Կինս այդ մասին բան չի ասում... դե, խոսակցություն չի բացում: Լոռում է: (*Ժպտում է:*) Ներքուստ զգում եմ, որ ուզում է երեխա ունենալ: Երկուս էլ ուզում ենք: (*Անհանգտացած:*) Հիմա ես կատարում եմ կնոջ ցանկությունը՝ մեր բնակարանում ամերիկյան զուգարանակոնք եմ դնելու: (*Դադար:*) Բայց վերելակը լովեց: Չի սպասում, քանի որ շտապում էի... Իսկ երբ շտապում եմ, նպատակիս հասնելու ծանապարհին հնարավոր խոչընդոտների մասին չեմ մտածում: (*Դադար:* Զննում է վերելակը:) Հետաքրքիր է, ինչ է պատահել... Ինչ է ինձ հետ պատահել: Ինչ է կատարվել ինձ հետ: (*Դադար:*) Սրա՞ հետ ինչ է պատահել: Ինչ է կատարվել սրա հետ: Բայց և այնպես հետաքրքիր է, ինչ պատահեց: Կամ տեխնիկական անսարքություն է, կամ էլ հնությունից մաշվել է ու վերանորոգման կարիք ունի: Ժամանակին ոչ մեկը չի նկատել, ոչ ոք չի վերանորոգել ու, խնդրեմ,

թանկագին իմ պարոնայք, ահա արդյունքը: (*Դադար:* Նայում է ժամացույցին, նորից բռնվում է պայուսակից:) Ես շտապում եմ: (*Նայում է առաստաղին:*) Քու մերը... Հենց հիմա պիտի փշանայիր, այն էլ՝ վերջնականապես: Չէ, դու երևի արդեն բանի պետք չէիր, պարզապես հիմա լրիվ ձեռից գնացիր, շարքից ելար... Թեև լուսավորություն ունես, բայց փակվել ես... այսինքն՝ փշացած ես... Հնոտիք: Չես կարող կատարել քո գործը: Կորցրել ես շարժվելու ունակությունդ, լովել ես, ես էլ՝ քեզ հետ: Արդար չէ: Անկեղծ եմ ասում: (*Դադար:*) Հիմա ինչ, գոռամ: Արդեն կարող եմ գոռալ: (*Գոռում է:*) Ա-ա-ա-ա... Է-է-է-է... Ես վերելակի մեջ եմ... (*Լոռություն:* Լսում է: Լոռ է:) Միթե լսող չկա: Ինչո՞ւ ոչ ոք ինձ չի լսում: (*Գոռում է:*) Ու-ու-ու-ու... Օ-օ-օ-օ... Ես այստեղ եմ... Վերելակի մեջ: (*Լոռություն:* Լսում է:) Իզուր է: Լսող չկա... Ու ոչ ոք ինձ չի լսի... Կամ ինձ հետ գործ չունեն, կամ էլ թքած ունեն վրաս: Ո՞ւմ հոգսն է այս հարյուրամյակի ինչ-որ հատվածում վերելակի մեջ լոված մարդը: Հիմա նորից կգոռամ:

(Հոռորդուն: Պատրաստվում է գոռալ: Պայուսակը գցում է ուսին: Զեռքերը դնում է կոնքերին: Զգվում է: Թուլանում է: Անհանգիստ:) Չեմ կարող: Չգիտեմ, ինչպես պետք է գոռալ: Չեմ հասկանում՝ ինչպես գոռամ... Երբեք չեմ գոռացել: Սովորություն չունեմ, վերելակում երբեք չեմ մնացել: Երբեք վերելակը չի լովել, երբ ներսում եմ եղել... Մտքովս էլ չի անցել, թե ինչպես պետք է մարդկանց օգնության կանչել... Աշխարհում կան մարդիկ, որոնք գիտեն, թե ինչպես է դա արվում: Նրանք այդ գործի վարպետ են՝ միանգամից իրենց կանչով ուշադրություն են գրավում ու դրա համար էլ դուրս են պրծնում դժվար իրավիճակից: Դրանց նմաններին հասարակությունը անշահախնդիր օգնություն է ցուցաբերում: Նրանց անգամ միջազգային կազմակերպություններն են օգնում: Իսկ ինձ նմաններին ոչ ոք չի օգնում: Ես չեմ կարող գոռալ: Չգիտեմ գոռալ: Չեմ էլ գոռում ծայս գլուխս գցած: Դե, չեմ կարող... Մեկ-մեկ էլ որ գոռում եմ, իենց այնպես, ինքս ինձ, այսինքն՝ կամաց: Ի՞նչ

կարող է անել ինձ պես մեկը, եթե հայտնվել է փակ վերելակում: Նա պետք է գոռա, օգնության կանչի, այդպիսով կատարելով իր պարտքը, գոնե արդարանալով ինքն իր առջև: Չի կարելի կանգնել ու սպասել: «Խնդրեք, ու ձեզ կտրվի... թակեք, ու կբացեն...»: Իմ փոխարեն ով էլ հայտնվեր այս վիճակում՝ վայնասուն կցեր ու ոչ մի դեպքում չէր սպասի այս նեղվածքի մեջ... (Գոռում է:) Ե-է-է-է... Ես վե-րե-լա-կի-մեջ-եմ... Վերելակի-ի-ի... (Հոռորդուն: Լուս է: Լուս է:) Լուս չկա... Ասենք, չեմ էլ ուզում, ինչ-որ մեկը ինձ լսի: Իսկ եթե ոչ մեկը չի լսելու, ինչի՞ համար գոռամ: Բայց և այսպես, ինչո՞ւ չեմ ուզում, որ ինչ-որ մեկը ինձ լսի: Հը: Բայց ինչո՞ւ: (Ժպտում է:) Հա, զիսի եմ ընկնում... Նախ, մեկ ժամից ավելի այստեղ եմ ու հասցրի վարժվել անշարժ վերելակին, և, որ ամենակարևորն է, խոսում եմ ինքս ինձ հետ: Այսինքն՝ ես կարող եմ մենակ մնալ... Կարող եմ մնալ մենակության մեջ: Իսկ նախկինում չէի կարող... (Ժպտում է:) Նախկինում երբեք այս մասին չեմ մտածել: Երևի դրա կարիքը

չի եղել, նկատի ունեմ մենակության մեջ ինքս ինձ հետ խոսելը: Նախկինում բացարձակապես այլ բաների մասին եմ մտածել: Միշտ ձգտել եմ ապրել, ինչպես սովորաբար ապրում են մարդիկ: Նախկինում երբեք վերելակում բանտված չեմ եղել: Ամբողջ կյանքում, ծնված օրից մինչև այսօր, սա իմ կողմից ցուցաբերած քաջության դրսնորում է՝ այ, այսպես կանգնել այս արկղում, երևի արդեն երկու ժամ... Եթե օդն էլ մի քիչ շատ լիներ՝ ավելի լավ կլիներ, բայց ոչինչ, դրան էլ կվարժվեմ, միայն թե ոչ մեկը չխանգարի մենակ մնալու: Երկրորդ՝ դժվար է, բայց պետք է խոստովանեմ, որ ամաչում եմ: (*Լոռություն:* Կախում է գլուխը: Անցնում է տաս վայրկյան: Բարձրացնում է գլուխը:)

Այդու, ամաչում եմ, որ ինչ-որ մեկը կարող է ինձ լսել... Ինչ-որ մեկը կլսի ձայնս այստեղ՝ վերելակում... վերելակից... Այսպիսի կարևոր մարդու ձայնը, շարժական արկղում փակված մարդու ձայնը... Քաղաքացու ձայնը... Անհատի ձայնը... Ինձ ձանաչում է հասարակությունը... Ով ինձ գիտե... Ովքեր գի-

տեն ինձ... Այսր, ինձ բոլորը գիտեն որպես փառապանձ ու ազնվական ցեղի զավակ, ումով կարելի է միայն հպարտանալ: Կանանց սիրելիին, քչախոս, տարորինակ, երջանիկ ու ուժեղ տղամարդուն: Բոլորն ինձ այդպես գիտեն, ու ես ինձ կմատնեմ, եթե սկսեմ գոռալ: Տիկնայք վրա կտան, պարոնայք կմիանան նրանց, կամ էլ՝ հակառակը... Ու կգնա, կտարածվի, իբր՝ խայտառակեց իր նշանավոր նախնիներին, վախեցավ, չդիմացավ փորձությանը, պարզվեց՝ վախեկտ է, ոչնչություն: Մեկ էլ տեսար՝ արվագիտություն կվերագրեն: Զարակամներս կգժվեն ուրախությունից: Եվ այս ամոթալի դեպքը աշխարհով մեկ կանեն, անեկդոտներ կհորինեն... (*Չննում է վերելակը:*) Նրանց ջգրու ծպտուն չեմ հանի: Բա չէ, մնում է՝ նրանց հածույք պատճառեմ... Ինչո՞ւ պիտի նրանց հածույք պատճառեմ: Մի՞թե նրանց պետք է հածույք պատճառել: (*Դադար:*) Իսկ նրանք գոհ կլինմն: (*Դադար:*) Նրանք իսկապես կուրախանան: (*Դադար:* Ինչ-որ բան է մտածում:) Այստեղից օտարի օգ-

նությամբ դուրս գամ՝ բոլորը կտեսնեն, թե ինչպիսին էի, այսինքն՝ ինչպիսին եմ կամ ինչպիսին կլինեմ: Բոլորը կտեսնեն, ինչպես միլիոնավոր մարդկանց ներկայությամբ լուսի շողը կշամփրի դեմքս ու դրանից ձակատս կկնծոռոտվի, ակամա ձեռքերով կծածկեմ ձակատս ու կկուանամ... Այ, հենց այդ ժամանակ էլ ամեն ինչ կպարզվի, նրանք կհասկանան... Կիմանան... ու դրանից հետո... Չէ, չեմ ուզում: Կարող են նաև ասել. «Այ, եթե մենք չլինեինք, լուսի շողը չէր հպվի նրա հայացքին, ու ձակատն էլ չէր կնծոռոտի: Ու դեմքը ձեռքերով չէր ծածկի, առավել ևս, չէր կուանա հարյուրամյա ծերուկի նման»: (*Հռություն: Փակում է աչքերը*) Առանց սարսափի չեմ կարող պատկերացնել, թե ինչպես է դուռը բացում վերելակի մոտ հավաքված ամբոխը, իբր` բարյացկամ է իմ նկատմամբ ու կարեկից: Իրականում քիչ տակ ծիծաղում է ինձ վրա, հետս չար կատակ է խաղում, նայում է հեգնանքով որպես պարտվածի... Մարմինս դողընկավ: (*Բացում է աչքերը: Ավելի բարձր է խոսում: Նյարդային:*) Ու

շատ էլ հնարավոր է, որ մի քճնող վերցնի ու կատարվածի մասին հայտնի մամուլին ու հեռուստատեսությանը, ոստիկանություն կանչի, քաղաքապետարանից չինովնիկներ հրավիրի կամ, մեկ էլ տեսար, հենց քաղաքապետին... (*Գոռում է:*) Այ քեզ սենսացիա՝ նշանավոր հոր արժանի ժառանգը, կրթված մարդը, ավելի ծիշտ, անձնավորությունը՝ վերելակում լոված: Բամբասանքների համար ինչ պակաս թեմա է: Կիսայտառակեն աշխարհով մեկ: Ահա այսպիսի սրտացավ հասարակություն, որն ամեն ինչ արեց փակված վերելակից հայտնի անձնավորությանը ազատագրելու համար: Ոչ, դա անտանելի է: Ես չեմ դիմանա: Ավելի լավ է լուս ու մտքումս անիծեմ աշխարհի բոլոր էլեկտրիկներին: (*Երկար դադար: Պայուսակը թիկունքից առաջ է բերում, գրկում է երկու ձեռքով, սեղմում կրծքին: Հանկարծ քարանում է տեղում: Դադար:* Զննում է վերելակը: (*Ծիծաղում է:*) Այստեղ միայն զուգարանակոնքն է պակաս... Քաղաքակրթությունը պարտք ունի վերելակում լոված քաղաքացիների նկատմամբ: Ե-

թե խոսքը հասավ կոմֆորտին, ուրեմն այն պիտի լիակատար լինի, իսկ անհատի անվտանգությունը՝ երաշխավորված, առանց օյինների: Այո, մեր գերզարգացած դարաշրջանում միանգամայն թույլատրելի է վերելակի հետ վեր ու վար անող գուգարանակոնքների գոյությունը: Ինչքան մարդ կօգտվեր այդ վճարովի հորինվածքից: Իսկ այդ թեկուզ փոքր, բայց գումարը կգումարվեր պետական բյուջեին: Կարգին փող է, ասեմ ձեզ: Այնպես որ, եթե բիզնեսի այդ ոլորտը կոռում-պացված չլիներ՝ հարուստ պետությունը ավելի կհարստանար: Դե լավ, ինչ կարող է անել կիսախալար, լուցկու տուփի չափ նեղ արկղում բանտարկված ինձ պես քաղաքացին, ավելի ծիշտ, անհատը, համբերելուց բացի: «Ժուժկալության մեջ է համբերությունը, համբերության մեջ է բարեպաշտությունը...»: Բայց այդպես համբերելով մեկ էլ տեսար՝ թունավորվեցիր սեփական գարշահոտից ու նեխսեցիր փտած դրմի պես: (Գոռում է:) Չեմ ուզում հոտել դրմի պես: Ու հետո, չեմ ուզում՝ մեկն ինձ տեսնի վերելա-

կում՝ տիրամած, տակս թրջած ու մուրացիկի պես ձեռքս մեկնած: Չե, ասում եմ, չեմ ուզում: Ավելի լավ է այստեղ շունչս փշեմ, քան մուրացկան լինեմ: Ես չեմ ուզում նրանց բամբասանքի թեմա տալ: Ու դեմ եմ, որ նրանց գովաբանեն ինձ ազատելու համար: Եվ այդ գովասանքին նրանք արժանի կլինեն: Հասարակությունը վաստակել է այդ գովասանքը: (Լոռություն:) Իսկ ես վաստակել եմ... (Լայում է առաստաղին:) Տեր Աստված, ինչո՞ւ հենց այսօր, այս վերելակում, հենց ես, տղամարդուն ոչ վայել իրավիճակում ու երբ շտապում էի: (Հայացքն իշեցնում է ցած: Լայում է ժամացուցին, նորից է գրկում պայուսակը:) Ես եմ մեղավոր... հայրս է մեղավոր... մայրս է մեղավոր... Մարդն ընդիանրապես պիտի ապրի ժամանակակից կանոններին համապատասխան: Ինչը նշանակում է՝ ընդունել այն, ինչ առաջարկում է ներկան, այսինքն՝ կամ շրիկան ապտակ է հասցնում, կամ էլ ամեն աստծո օր ուղեղը է արդուկում, հակառակ դեպքում դու, ներողություն արտահայտությանս համար, փալասի մեկն ես:

Ես, ծնողներս, ինչո՞ւ այսպես ինձ մեծացրիք: Եթե ձեզնից սովորեի չենթարկվել ավանդութեներին, այլ ժառանգեի ժամանակակից նորույթների նկատմամբ մի քիչ հետաքրքրություն՝ իհմա ինքս ինձ կօգնեի: (*Նայում է առաստաղին:*) Աստված իմ, գիտե՞ս, թե իհմա ինչ է ինձ պետք: Հիր... բջջային հեռախոս: Նախկինում պետք չէր: Ես ծնողներիս էի վստահում: Ամեն ինչ լավ էր... (*Նայում է առաստաղին:*) Ես բավարարվում էի եղածով: Մտքովս չէր անցնում, որ հեռախոսն ինձ պետք կգա: Հիմա եմ գիտակցում, բայց ինչ իմանայի, որ մի օր լովելու եմ վերելակում... Տեր Աստված, քո տված ձայնը շատ թույլ է... ոչ ոք չի լսում: (*Հայացքն իշեցնում է ցած:*) Իսկ բջջայինով՝ որտեղից ուզում ես, թեկուզ վերելակից, կատաղած ծայնս կհասցնեի տիեզերք: Կարծում ես, օգնություն կիննդրեի: Ոչ, ես նրա ականջին կգոռայի. «Հեյ, դու, ամաչիր քո վարքից: Թքած ունեմ քո վրա, ինչպես իհմա դու՝ իմ վրա, այսինքն՝ ինձ պահում եմ, ինչպես երկուսս ենք ցանկա-

նում»: Իսկ այդ տիեզերքն այդպես էլ չի իմանա, թե ինչ զղում ու թախիծ կհամակեն ինձ, քանի որ կողքիս մեկը չի լինի, որ ցավակցի ինձ... Կնոջս հոգսը ամերիկյան զուգարանակոնք ձեռք բերելն է: Դա նրան ավելի է հետաքրքրում, դրա համար էլ ստիպում է, որ վազ տամ պահեստներով ու խանութներով... Ընդհանրապես, ամեն ինչի մեղավորը կնոջս առեղծվածյային բնավորությունն է: Այդպիսին է հարգարժան ընտանիքի ճակատագիրը, ես կասեի՝ ընտանեկան ավանդույթները ժառանգողի ծակատագիրը: Հիմա ես աղբով լցված հսկայական գործարանում եմ: Գլխիս վերևում ամերիկյան զուգարանակոնքերի պահեստն է: Ես լովել եմ վերելակում, ինչ-որ հարկում... Վերելակն է լովել, թե ես եմ լովել: (*Դադար:*) Լավ էլ լսում եմ, թե ինչպես են դուն ետևում իրար անցել սովից կատաղած առնետները: (*Անհանգիստ:*) Աստում եմ առնետներին: Զգիւմ եմ... պարզապես վախենում եմ: (*Նայում է առաստաղին:* Գոռում է:) Տեր Աստված, չբացես

դուռը, թաքցրու ինձ այստեղ ու ոչ
մեկին, լսո՞ւմ ես, ոչ մեկին մոտս
չթողնես: (*Հայացքն իշեցնում է
ցած:*) Որ ինձ գտնող չլինի: (*Դա-
դար:*) Այնպես արա, որ ինձ
գտնող չլինի: (*Լոռություն: Պայու-
սակը գցում է ուսին, ձեռքերը
դնում է կոնքերին, ուղղվում է:*)
Տասնվեց տարեկան էի, երբ ա-
ռաջին անգամ սիրահարվեցի
դասընկերուիհու: Երկուսս էլ
տարված էինք հին աշխարհի
պատմությամբ: Լա տղաների
հետ մտնում էր նկուղները, դա էլ
նրան պակաս դուր չէր գալիս:
Իսկ հոնքերս նրա դուրը չէին գա-
լիս: Դու, ասում էր, ինձ դուր ես
գալիս, բայց հոնքերդ, ինչ կարող
եմ անել, դուրըս չեն գալիս, ու
վերջ: Ես էլ վերցրի ածելին ու
սափրեցի հոնքերս: Ծնողներիցս
թաքուն: Ինձ տեսնելով՝ ընտր-
յալս սկզբում մի լավ հոհոաց, հե-
տո ասաց, որ նմանվել եմ
եգիպտական փարավոնի: «Կա-
րող է՝ թութանհամոնին», - հարց-
րի ու նայեցի աչքերի մեջ: Լա
գլուխը տմբտմբացրեց ու ասաց.
«Թեև մեր թվագրությունը բացա-
ռում է նման փաստը, ես դեմ

չեմ»: Ուրախացած վրա տվեցի՝
«Իրոք որ, ինչ գործ ունի թվագ-
րությունը, երբ խնդիրը սեքսն է»:
Լա ուզեց ինձ հետ լինել... ու շու-
տով դարձավ իմը: (*Լոռություն:*
Ձեռքերը ծալում է փորի վրա:)
«Հոնքեր սափրելո անարժան
վարքի ցուցիչ է», - ծչաց մայրս՝
ինձ տեսնելով: Ազնվորեն ասեմ՝
ամաչեցի: Փակվեցի տանն ու
դուրս չեկա, մինչև հոնքերս աճե-
ցին: Մայրս որտեղից իմանար,
որ սափրած հոնքերի գնով ես
դարձա տղամարդ մեկ անգամ ու
ընդմիշտ: (*Հիմա ինչ գնով պիտի
հավատ գտնեմ:* Ու կարևորը՝ այն
պահպանեմ: Իրականում ոչինչ էլ
չեմ կորցրել: Ես տղամարդ եմ: Ու
դեռ չեմ կորցրել... չեմ կորցրել
տղամարդկային արժանիքներս:
(*Մոլեգնած ոտքերը խփում է պա-
տին, գոռում է:*) Թեև քեզ վերելա-
կի տեղ ես դնում, դու ընդամենը
տեխնիկական առաջընթացի
դուրսպրծուկ ես... Հասարակ,
քառանկյունի, մութ, գարշահոտ,
թքի ու կեղտի մեջ կորած արկդ,
արկդ ու ոչ ավելին: «Դու ոչ սառն
ես, ոչ էլ տաք, օհ, եթե լինեիր
սառը կամ տաք...»: Դու հատուկ

Ես ինձ պես քաղաքացիների, ավելի ծիշտ, անհատների ընտրում, ախորժակով կուլ ես տալիս, փակում ես անկուշտ փորիդ մեջ, խեղրում ես, ստիպելով գոռալ, ոռնալ, իսկ հետո, լավ հագեցած ու գոհ մարսում ես քո ներսում ու արտաթորում ես: Ինչ մեղք եմ գործել: Ես ոչինչ չեմ արել: Ինչո՞ւ հենց ես պիտի լովեի: (*Նախկին դիրքն է ընդունում, նայում է ուղիղ իր դիմաց:*) Իսկ գուցե ինչ-որ մենան է զվարժանում: Ինձնով... (*Գոռում է:*) Զեր մերը... Ո՞ւմ եք ծաղրածուի տեղը դրել: *Հենց հիմա բացեք դրուն ու դրուս հանեք այստեղից:* *Հենց հիմա բացեք դրուն ու աշխատեցրեք վերելակը:* Կամ էլ դրուս թողեք ինձ: Դուք ո՞վ եք ու ինչպես եք համարձակվում... ձեզ շատ չեղավ: Ապաշնորհ վերելակավարներ, ատում եմ ձեզ: Ու ոչ մեկի պետքը չէ, որ այս անառակ երկրի գարշահոտ վերելակներից մեկում, ներկա ժամանակի ինչ-որ հատվածում ոտնահարվում են մարդու, ավելի ծիշտ, անհատի իրավունքները: Եվ ո՞վ պետք է պաշտպանի ինձ նման դեպքում: Իհարկե, պե-

տությունը: Նրա ուժային կառույցները: Պետական ապահովագրության գործակալությունները: (*Դադար: Զայնը բարձրացնում է:*) Ժողովրդավարության իրավունքներով պահանջում եմ ազատել ինձ այստեղից: (*Լոռություն: Հսում է:*) Ավելին կասեմ՝ դա Հայրենիքի պարտականությունն է: Նման դեպքերում միջազգային կառույցներից սպասելիքը քիչ է: Եթե նրանց գործի դնեն՝ հավերժ կմնամ այստեղ: Ոչ վերելակը, ոչ ես ու անգամ բոլորս ռազմավարական նշանակություն չունենք: Բայց հարցն այն է, որ սա ազգային արժանապատվության խնդիր է: Ես, ի ծնե ընտանեկան ավանդույթների պահապանս, լովել եմ վերելակում, իսկ երկիրը չի հիշում իմ մասին այսպիսի էքստրեմալ իրավիճակում: Նա չի արձագանքում իմ կանչին, նա երես է թեքել ինձնից: (*Գոռում է:*) Դուք եք մեղավոր: Ես մեղք չունեմ: (*Նյարդային ծիծաղում է:*) Ասում եմ, չէ, ես մեղք չունեմ, իմ կամքով չեմ այստեղ, այլ ձեր փնտիության ու անտարբերության պատճառով, ես այստեղ եմ

հայտնվել ձեր անհեռատեսության պատճառով։ Ուրեմն, բացեք դռները։ Հենց իիմա... Ա-ա-ա... (Լուս է՝ լոռություն է։) Համբերիր, հոգիս... (Լայում է ժամացուցին, հետո՝ առաստաղին։) Իսկ գուցե ինքն իրեն աշխատի։ (Հայացքն իջեցնում է։) Իզուր էլ գոռում եմ, ասում էի, չէ, գոռոցներս չեն անհանգստացնի ոչ իշխանություններին, ոչ էլ ժողովրդին։ Նրանք մատը մատին չեն խփի։ Ու թող ոչ մեկն ինձ չասի, որ շատ են զբաղված։ Ես չեմ համաձայնվի ու կպատասխանեմ, որ այնպես չեմ գոռում, ինչպես պետք է... ինչպես գոռում են ընդհանրապես։ Մի խոսքով, ինքս ինձ պիտի օգնեմ։ (Լոռություն, մտորում է, զնում ձեռքերը։) Օգնության կկանչեմ ձեռքերիս։ Բոունցքներով պատերին կխփեմ ու ծպտուն չեմ հանի, միայն բռունցքներով... մեկը գոնե կհետաքրքրվի, թե ինչ աղմուկ է։ Մարդկային հնչյուններից զուրկ աղմուկ լսելն իրոք անսովոր է։ Դա շատ խորհրդավոր կինչի... Այստեղից... Ու... կհայտնվի այն մեկը, ով կուգենա բացահայտել գաղտնիքը։ Իսկ ես կլոեմ։ Այդ

մեկը ոգևորված կգա ու դողացող ձեռքերով կբացի դուռը։ Կբացի, կգտնի ինձ ու աչքերը կչոի վրաս։ Հենց այդ պահին էլ ձայն կհանեմ ու կհանդիմանեմ։ «Ինչ-որ բան էիք ուզում երևի... Ինչո՞ւ բացեցիք դուռը, ով ձեզ խնդրեց։ Գիտեք, որ ձեր հետաքրքրասիրությունից կուշտ եմ։ Ես պարզապես թակում էի, նստել էի վերելակում ու թակում էի դուռը, իսկ դուք ինձ խանգարեցիք»։ Այդպես էլ կասեմ։ Կարևոր չէ, թե քանի մարդ կուզենա բացահայտել գաղտնիքը։ Բոլորին էլ նույնը կասեմ։ Նրանք... Թեև ավելի լավ է խոսեմ նրանցից մեկի մասին։ Ուրեմն այսպես, նա զարմացած աչքերը կչոի վրաս, կզննի ինձ... Հետաքրքիր է, ինչքան կզննի ինձ, եթե իինգ րոպեից ավելի՝ թիկունքս ցույց կտամ նրան։ Չեմ սիրում, երբ նայում են ինձ իինգ րոպեից ավելի։ Դա անտանելի է։ Իսկ ինչո՞ւ պիտի զննի ինձ։ Այսինքն, նա ինչ ասես կմտածի իմ մասին։ Ո՞վ գիտե, ինչ կմտածի։ Ու այդ ժամանակ իսկապես ամոթանք կտա ինձ... Ես կկարմրեմ, արյունը կտա գլխիս, գուցե կաթ-

ված խփի կամ էլ դեմքս ցանով պատվի, դեղին թարախային ցանով... Կուզենայի, որ այդ մեկն առաջինը հայացքը փախցներ, այդպես ավելի հանգիստ կզգայի: Ու նա հոսախար կիխի, որ վերելակում սովորական մարդ է հայտնաբերել ու ոչ թե դոդոշ, նոյնիսկ հրեշ, ինչը նրան ավելի կուրախացներ... Ու կզարմացներ... Ահա, ես էլ հոյս ունեմ, որ նա առաջինը թիկոնքը ցույց կտա ու լուս կլթի ինձ... Կգնա առանց շրջվելու: (*Բարձր, գրգռված:*) Իսկ ես ինձ հերոս կզգամ: Օրը ցերեկով, առանց տղամարդկային արժանապատվությունս ոտնահարելու դուրս կգամ ու ագահորեն կշնչեմ մաքուր... չէ, ոչ թե մաքուր, այլ բենգինով, նավթով ու գազով ներծծված օդը, թոքերս կկերակրեմ ու կլցքավորվեմ կյանքի վառելիքով: Ոչ թե կխեղդվեմ, այլ կայրվեմ, այսինքն՝ կապրեմ, նորից կապրեմ բենգինով, նավթով ու գազով լեցուն, կինեմ հզոր եգիպտական փարավոնի պես, որ գինված էր արխայիկ ֆալոսով: Ավետյաց ամերիկյան զուգարա-

նակոնքը ձեռքիս կհայտնվեմ կնոջս առջև... Զուգարանակոնքը կդնեմ զուգարանում... Տեխնիկապես կհագեցնեմ, որ մեզ լավ ծառայի... (*Դայուսակը դնում է անկյունում, տաս վայրկյան ուժգին խփում է պատերին, լսում է...* լուս է: Խփում է քսան վայրկյան: *Նորից է լսում՝ լոռություն:*) Չէ, այսօր ոչ մեկին չի գրավի խորհրդավոր աղմուկը: (*Ջարանում է, նայում իր դիմաց:*) «Հապա, ասեք, ո՞րն է ամենահոսալի ավտոմեքենան»: «Վոլվոն»: «Իսկ ինչպես կապացուցեք, որ գեղեցիկն իշխում է ժամանակի վրա»: «Փիլիսոփայությունն այստեղ գործ չունի, ձեռք բերեք խոհանոցային սարքավորումներ «Բեռլոնիից» և ինքներդ կհամոզվեք»: «Ինչպիսին պիտի լինի առևտուրը»: «Ծուրջօրյա, հակառակ դեպքում շահոյթ չի լինի ու եղածն էլ առևտրի նման չի լինի»: «Իսկ ինչպիսին է ձեր երազանքի աշխարհը»: «Նման է սուպերմարկետի»: «Ո՞վ է զբաղեցնում դատարկ բնակարաններն ու շենքերը»: «Փախստականները»: (*Գոռում է:*) Ա-ա-ա-ա... Ես այս-

տեղ եմ, վերելակի մեջ, ու դուք ձեր հոգու վրա մեղք եք վերցնում, որովհետև ես ծարավ եմ, իսկ դուք ջուր չեք տալիս... (*Նստում է հատակին:*) Ու ինձ մեղավոր կդարձնեն, որ ծարավ եմ ու ջուր խմել չեմ կարող: «Ու երբ կրկնապատկվեց մեղքը, սկսեց ավելանալ երանությունը»: (*Ժպտում է: Ճանկում է պայուսակը:*) Պատահաբար զովացուցիչ ըմպելիք չեք փնտրում: (*Բացում է պայուսակը, կարձատև փնտրութից հետո հանում է կոկա-կոլայի շիշն ու բացում:*) Կոկա-կոլա... Ծարավը հագեցնելու անսման հնարավորություն: (*Կում է անում:*) Աղբյուրի մաքուր ջրի մասին կարող եմ միայն երազել, քանի դեռ այստեղ եմ: Ոչինչ... ինձ բան չի պատահի: Չէ՞ որ ժամանակակից մարդ եմ, ավելի ճիշտ՝ անհատ: Այ, կոկա-կոլա ինձ համար, այդ նույն ժամանակակից մարդու համար կգտնվի միշտ ու ամենուր: *Հասանելի է...* (*Եվս մի քանի կում է անում:*) Որտեղ ուզում ես՝ կգտնես, միայն թե գնես: Այո, կոկա-կոլան ամենուր է, ինչես, օրինակ, ամենատարբեր ֆիրմաների սիգա-

րետները կամ ցանկացած սպառողական ապրանք: (*Եվս մի քանի կում է անում, շիշը դնում է հատակին: Հանում է կոշիկները, զզվանքով՝ գուլպաները, որոնք խորում է կոշիկների մեջ: Քանդում է վերնաշապիկի կոճակը:*) Այս պատերից այն կողմ աղմուկ է: *Հիմա էլ են աղմկում: Ճանաչում եմ այդ աղմուկը, երբ գտնվում եմ այնտեղ ու լսում եմ:* (*Դադար:*) *Հետաքրքիր է, կինս ճանաչում է այդ աղմուկը: Հետաքրքիր է, լսում է, թե ականջ դնում...* Ոչ լսում է, ոչ էլ՝ ականջ դնում: *Դա նրան պետք չէ, ինչ կարող ես նրանից պահանջել...* (*Ավելի անհանգիստ:*) Իսկ որ նա ինձ բանի տեղ չի դնում... Որ ինձ չի լսում: (*Դադար:*) Իսկ որ նա ինձ չի հասկանում: Ես նրան պետք եմ: (*Նայում է ժամացույցին, ժպտում է:*) Գիտեմ, հիմա լոգարանում է ու մտածում է իմ մասին: (*Անհանգիստ:*) Նա մտածում է ամերիկյան զուգարանակոնքի մասին... *Հուզվում է՝ կծարեմ, թե ոչ: Կգնեմ, թե չէ... Կբերեմ, թե չեմ բերի:* (*Դադար:*) Կարող եմ ինչոր բան անել... Նրա համար: (*Գո-*

ոռում է:) Ուզում եմ գնալ վայրենի-ների մոտ... Ու-ու-ու-ու... Օ-օ-օ-օ... Ես այստե-ե-ե-դ եմ... Վերելակու-ու-ում... (Ռոքի է կանգնում, լսում: Լուս է:) Գոնե հիմա մեկնումեկը հայտնվեր, բացեր դուռն ու ասեր. «Դուրս արի, բարեկամ, ամեն ինչ կարգին է: Վերելակն ընդամենը փշացել էր: Իսկ վերելակի փշանալը, ինքդ գիտես, իսկ եթե չգիտես, ասեմ քեզ, որ դա սովորական բան է մեր երկրում: Դա քո մեղքը չէ: Դուրս արի ու գնա: Գնա՝ ուր գնալու էիր, ուր որ շտապում էիր ու նոյնիսկ չմտածես, թե ինչ-որ բան կարող է քեզ խանգարել: Մի անհանգստանա, ես քեզ հավատում եմ: Դու մեկն ես, որ եղել ու կմնա այնպիսին, ինչպիսին որ է: Դու չես փոխվել, ու ես հավատում եմ, որ չես փոխվի: Դուրս արի ու գնա»: (Հյարդային:) Չէ, դա լինելու բան չէ... (Դադար:) Հիմա կարևորը չքրտնելն է... (Պայուսակից օձանելիքի սրվակ է հանում ու փշում վերելակի մեջ, հոտ է քաշում, հետո առատորեն փշում է իր վրա:) Անիծվեր այն օրը, երբ ծնվեցի... Ինչից, ինչից

եմ ամաչում: Ինչն է ինձ ջղայ-նացնում: Ինչո՞ւ եմ լոռում, ինչո՞ւ չեմ գոռում, օգնության չեմ կանչում... (Աղմուկով շնչում-արտաշնչում է, գոհ ժպտում է:) Այն կողմում գո-վազդի ծայն եմ լսում... Օտար լեզվով... Համակարգչային մտա-ծողություն: Համացանց: Վիրուս: Նոտարիուս: (Ժպտում է, հետո սկսում է հազար:) Օդն արդեն չի հերիքում: (Հանում է վերնաշապիկը, խնամքով ծալում, դնում պայուսակի մեջ: Գոռում է:) Ե-է-է-է... Միթե ոչ ոք ինձ չի լսում: Միթե ինձ չեք լսում: Ոչ մեկը չի լսում: (Դադար:) Ու ծեզնից ոչ մե-կը չի լսի: Զեզնից ոչ մեկը չի ու-զում ինձ լսել, այդպես չէ: Դե, եթե այդպես է, ուրեմն բոլոր դեպքե-րում ծեզ արգելում եմ լսել ինձ: Մի խոսքով, ուզում եք թե չեք ուզում՝ թքած ունեմ, չեք ուզում՝ հեշ էլ պետք չէ... Պետք չէ ինձ լսել: (Ծալվարի ետևի գրպանից հա-նում է փոքր սանրն ու նորից դնում տեղը: Հանում է շալվարը, խնամքով ծալում, դնում պայու-սակը: Մնում է կիսավարտիքով: Նայում է առաստաղին:) Կամ վե-րելակը ինքը կաշխատի, կամ ես

այստեղից դուրս գալու միտք չունեմ: (*Լայում է դիմացը:*) Կամ կաշխատի... Կամ ես սրան կստիպեմ: Կամ... կամ... ինքնասպան կլինեմ: «Քանզի հանգուցյալը ազատագրվեց մեղքից...»: Իսկ ինքնասպանը նոյնպես ազատագրվում է: Միթե բոլորն են ազատագրվում: Եվ նա, ով ապում է, և ով ապրել է ու նա, ով մեռնում է, նա, ով մեռել է... Ու նա, ով ինքնասպան է լինում... Եվ արդեն ինքնասպան եղածը... Բոլորն էլ ազատագրվում են մեղքերից: Չէ, ես չեմ ուզում ազատագրվել: Որովհետև ծանծրալի է: (*Վերցնում է կոկա-կոկայի շիշը:*) Կոկա-կոկա դեռ կա: Մի քանի ժամ դեռ կոդիմանամ... կկարողանամ դիմանալ... Պետք է դիմանամ... Դրանից գոնե ինչ-որ սառնություն եմ զգում: (*Ծիծաղում է:*) Տաքություն եմ զգում: (*Լայում է իր դիմացը:*) Ես արժանապատվորեն կդառնամ սեփական սկզբունքներիս զոհը: Ոչ մի դեպքում ինձ չեմ մատնի: Ոչ, ես դա չեմ ուզում... Ես չեմ դիմանա... (*Ծիշը դնում է տեղը, շնչում-արտաշնչում է:*) Մեզի ու խոնավության հոտ է: (*Լայում է*

ժամացույցին:) Ինչքան ժամանակ է անցել: Եվ անցել է արդյոք... Ինչո՞ւ է անցել... Այն ժամանակ է անցել, թե՛ իհմա... Երբ է անցել... Ժամանակն էլ եմ կորցրել: *Հետաքրքիր է, ինչ է կատարվել:* (*Զննում է վերելակը:*) Ինչ է սրա հետ կատարվել... Սրա հետ ինչ է կատարվել... (*Դադար:*) Ինձ հետ ինչ է կատարվել... Ինչ է կատարվել ինձ հետ: *Հետաքրքիր է, ինչ է կատարվել:* (*Դադար:*) Նոտարիուս: *Համացանց:* Վիրուս: (*Ժպտում է: Լուս է:*) Կմնամ այստեղ, այս գարշահոտի մեջ, մինչև սա տեղից շարժվի, վերելակի մասին եմ ասում... Ու քանի սրա հետ տեղից չեմ շարժվել, կմնամ այստեղ, մինչև օրն ավարտվի ու գա գիշերը, ավարտվի գիշերն ու... Հա, կմնամ, այսպես մերկ: Այստեղից դուրս կգամ իմ ուժերով, ես՝ տղամարդ ծնվածս... Բոլորի առջև կհայտնվեմ առանց ամաչելու... թող տեսնեն: (*Ցուցադրում է ատլետիկ կազմվածքը:*) Եթե հետապնդեն թղթակիցները, կկանգնեմ ու առանց բարդույթի հարցազրոյց կտամ: Դուրս կգամ քրտնած ու կեղտոտ վերելակից

ու միանգամից հեռուստաաստղ կդառնամ... Գարշելի գազերով, կեղտով լցված սուպերմենը: Սեքս-սիմվոլը: Կախարդը: Նոր հարյուրամյակի մեսսիան: Մրտեր գերողը: Կազանովան: Մարիքիզ դը Սադը: Պրեզիդենտը: Կայսրը... Աշխարհին այնպես կնայեմ, ինչպես նայեցի կնոջս աչքերին մեր առաջին ամուսնական գիշերը: Կինս ինձ չէր նայում, քանի որ աչքերը փակ էին... Ինչքան խնդրեցի, շշուկով խնդրեցի, որ նայեր, թե ինչպես եմ տիրում նրան, բայց նա աչքերը չբացեց, հոգոց չհանեց, լուռ ու անշարժ պառկած էր իմ տակը: Նրան ոչինչ չէր հետաքրքրում՝ ոչ իմ հնարավորությունները, ոչ էլ ցուցաբերած ջանքերս: Նոյնիսկ մտածեցի՝ գուցե անպտուի է... Իսկ գուցե ես եմ անպտուի ու նա հասկացել է, առաջին իսկ գիշերն է հասկացել... Ինչ հուսահատ էի, այդ գիշեր առաջին անգամ ամաչեցի, շրջվեցի պատին ու չնայեցի կնոջս աչքերին: (Դեմքին վավաշոտ ժպիտ է հայտնվում:) Ինձ բոլորը կնկատեն... աչքերը կչոեն վրաս... Բոլորն ինձ կտեն-

չան... Բոլորի համար կդառնամ գաղտնի տենչանք... (Ծշից միքանի կում է խմում:) Մեր ամուսնության ընթացքում նա՝ իմ կինը, առաջին անգամ խնդրեց գուգարանակոնք դնել: Զգիտեմ՝ ինչու: Չեմ հասկանում ինչ է ուզում դրանով ասել: Ու ես որոշեցի կատարել նրա խնդրանքը: Գուցե դրանից հետո նա կբացի աչքերը, կնայի ինձ, կլսի, կծանաչի, կընդունի... Այս ամենի մեղավորը կնոջս բնավորությունն է... Հայրս է մեղավոր... Մայրս է մեղավոր... (Դադար: Աջ ձեռքով քորում է փորը: Գոռում է:) Ե-է-է-է... Ես-վե-րե-լա-կու-մե-ե-ե-մ: Ուու-ուու... Այստեղ եմ, վերելակում... (Դադար:) Ուզում եմ գնալ վայրենիների մոտ: Ես գտնվում եմ աղբով լցված հսկայական գործարանում: Իմ գլխավերևում ամերիկյան գուգարանակոնքեր են: Ես լովել եմ անհասկանալի հարկում, վերելակի մեջ: (Հոգնած ծնկի է հջնում, հուսահատ կախում է գլուխը:) Մենք լովել ենք: (Ականջ է դնում:) Դուն այն կողմում ինչպես են ծվծվում սոված

առնետները... Ատում եմ առնետներին, արդեն ասել եմ այդ մասին, թե չէ... Այնպես եմ ատում, որ բոլորին ոտքերիս տակ կսատկացնեի: (Գոռում է:) Տեր Աստված... միայն թե աշխատեր այս վերելակը: Ես կբացեմ դուռն ու բոլորին, լսում ես, ամբողջ Տիեզերքը կթողնեմ իմ աշխարհը, որովհետև ինձ պակասում է տարածությունը... Ես խեղիվու-ու-ում

Ծնկի եկած տղամարդը նայում է իր դիմաց: Հաճգում է լույսը: Խավարի մեջ լսում է շարժվող վերելակի ձայնը:

Ուսւերենից թարգմանեց Կարինե ԽՈԴԻԿՅԱՆՆ

Օթար Պերտախիա

Դրամատուրգ, սցենարիստ

Նրա պիեսները հաջողությամբ բեմադրվել են Թքիլիսիի թատրոններում: Լիամետրաժ և կարճամետրաժ ֆիլմերի սցենարների հեղինակ է: «Կառովի Վարի» միջազգային կինոփառատոնում ներկայացված «Հոսանքն ի վար» ֆիլմի սցենարիստն է:

«Վերելակում» ներկայացումը մասնակցել է «Կովկաս - 2005» միջազգային մշակութային շուկային (Թքիլիսի) և որպես հաջողված ժամանակակից վրացական ներկայացում՝ հրավեր ստացել ու մասնակցել «Հայֆեստ» թատերական փառատոնին (Երևան):

«Դրամատուրգիա 3-րդ» միջազգային փառատոնում (Հայաստան) արժանացել է թատերական քննադատների բարձր գնահատանքին:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳԻԱ

գրական-գեղարվեստական հանդես

ISSN 1829-0701

© «Դրամատուրգիա», 2014
Տպագրվել է պետական աշակեցությամբ

Խմբագիր՝
ԿԱՐԻՆԵ ԽՈԴԻԿՅԱՆ

Կազմը և էջադրումը՝
ՆԱՌԵ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ

Նյութերն ընդունվում են մեքենագիր կամ շարվածքով:
Բնագրերը չեն վերադարձվում:

Հանդեսում տպագրված պիեսների բեմադրությամբ շահագրգիռ
թատրոնները դրամաց օգտագործման թույլտվության համար
դիմեն անմիջական իրավատերին հեղինակներին:

Խմբագրության հասցեն՝
Երևան, Օրբելի 18/6, հեռ. 22-76-08

Ստորագրված է տպագրության 13.06.2014
Դիմում՝ պայմանագրային:

Գրանցման վկայական՝ 01Մ 000089

Չափը՝ 70x100, 1/16: Ծավալը՝ 10.5 տպ. մամուլ:
Թուղթը և տպագրությունը՝ օֆսեթ: Տպաքանակը՝ 500 օրինակ:

Տպագրվել է
«Վան ԱՐՅԱՆ» ՍՊԸ-ը՝
ՀԳՄ «Լ. Զ. ՍՈՒՐԵՆՅԱՆ» տպագրատունը: